

Libri

Reuerendissimi in christo patris et dñi: dñi Hugonis de sancto Charo: sacrosancte ecclesie Romanæ Tituli sancte Sabine Cardinalis primi de ordine domini dominici: Postilla super Esaiam Incipit.

Expositio Ca: I.

Alio esaiæ pphe. Ic est titul⁹ libri vſq; ibi: Audite celi. In quo breuit̄ ostendit̄ de quib⁹ et qn̄ ppheauit̄. Et ē sensus: Hic est v̄l capiti a. Vlilio. i. liber. Et contra esaiæ: i quo q̄ deo reuelat̄ viderat̄ osten- dit̄. Vel sic: a. Vlilio esaiæ. i. intellect⁹ q̄ vētura p̄uidit̄ i spiritu eratas/ hic ē. i. hoc libro exp̄m̄it̄. Et huic expositiōi videt̄ cō- gruere Glo. illa. Visionis tria sūt genera. Primum corporale/ quo v̄dem⁹ celū t terrā t cetera hīmōt̄: vbi t̄ aliqd̄ aliud signi- ficitur qd̄ nō videt̄: vt Exo. iiij. a. ignis in rubo. Et Daniel. v. a. man⁹ scribentis in pariete. Secundū spirituale/ quo v̄demus nō res sed imagines i somnis: vt pharao/ Gen. xlj. a. Et nabuchodonosor/ Daniel. iiiij. a. Ut in vigilia: vt Ezech. viij. d. qui vidit̄ picturas bestiarū in pariete tem- pli/ sedēs i domo sua i babylone. Tertiū est intellectuale: qd̄ est in rōne/ quo creatorē cognoscim⁹: t spiritu sancto reuelat̄ per lucē aut p̄ elocutionē interiorē intelligim⁹ sp̄ualia queq; vt aias t angelos t cetera hīmōt̄ q̄ non habent̄ imagines/ nec imaginationē: sed ratione siue solo intellectu cōprehendunt̄. Videret̄ em̄ etiā p̄ intelligere accipit̄. Unde sepe querit̄: Vi- des ne. i. intelligis. Ut pp̄he dicunt̄ videntes. i. intelligētes. Amos. viij. et. j. Regl. ix. et multis alijs locis. b Filij amos/ pp̄het̄: nō illi⁹ q̄ fuit̄ v̄n⁹ ex duodecim pp̄hetis. Iste em̄ p̄mā t vltimā litterā habet sui nomis aleph et sade: t int- pretat̄ fortitudo vel robust⁹: Ille aut̄ p̄mā t vltimā litteram habet ain et samech: et interpretat̄ pp̄lus grauis vel durus. Sunt autē eqdē littere. i. elemēta ain t samech qd̄ aleph t sa- de: sed differunt̄ in sono t figura: sicut: a. s. b. Iste amos pater esaiæ pp̄hta fuit̄: aliter nō poneretur in principio pp̄hetis: sicut dicit̄ hebrei: qui patres t auos et atauos pp̄haꝝ: quo- rū noīa in principio pp̄hetis ponunt̄: asserunt̄ fuisse pp̄hetas. Et forte iste fuit̄ pp̄hta nō officio: sed reuelatiōe: Mult̄ em̄ multa reuelata sunt: que nō annūciauerūt vel scripterūt. c Quā vidit̄ sp̄ualiter in sp̄ualib⁹ oculis: d Sup iudā: id est tribū iude: e Et hierlm̄. i. tribū beniamin: de quib⁹ p̄ncipalit̄ pp̄herauit̄ esaias. In hoc qd̄ dicit̄ sup̄ innuit̄ pō- dus tribulatiōis qd̄ p̄uidit̄ esaias venturū sup̄ duas tribus. Septuaginta t theodotion posuerūt̄: cōtra iudā t hierlm̄: qz nec p̄sp̄era nec aduersa voluit̄ in titulo demōstrare. f In diebus oīcī: qui et arias dicit̄. iiiij. Regl. xv. a. g Yo- athan/ achāc t ezechī regū iuda. In dieb⁹ istor⁹ p̄- pp̄herauit̄ esaias successiue: quēdā in dieb⁹ oīcī: quēdā in dieb⁹ ioathān: quēdā in dieb⁹ achāc: quēdā in dieb⁹ ezechī: t in die- bus manasse fili⁹ ezechī: t occīsus fuit̄ ab ipso. Hic dñe Glo. Hieronymi: Esaiam/ oīsee/ iohel et amos eōde tpe pp̄hassē ex regib⁹ qui in titulo ponunt̄: p̄mptū ē cognoscere. Qd̄ fal- sum esse videf: qz in titulo iohelis nō ponit̄ alijs rex. R̄fisio. Loquīt̄ Hiero. fin regulā hebreor̄: q̄ dicit̄ q̄ pp̄he qui nō habet̄ noīa regū in titulis/ pp̄hauerūt̄ sub eiusdem regib⁹: s̄b qb⁹ pp̄hauerūt̄ pp̄he q̄ eos antecedunt̄. h Audite celi. i. c. Fi- nito titulo: in q̄/ q̄s pp̄ha t cui⁹ fili⁹: t q̄/ q̄s pp̄hauerūt̄ demōstrat̄ est: incipit̄ narrationē pp̄he sue. Primo inuocās celū t terrā in testimoniū iudeos: nisi se correxerint ad eius verba: sic moyses data vel recapitulata lege inuocauit̄ celū t terrā in testimoniū i filios isrl̄: nisi fecerint legē q̄ iuste puni- rent̄. Deut. xxxii. a. Audite celi q̄ loquar: audiat̄ frāba oris mei. Dividit̄ aut̄ h capitū i decē pres. In p̄ma inuocat̄ esa-

Esiae

fas in testimoniū iudeos celū t terrā: q̄ iuste puniendi sint nisi fecerint qd̄ horat̄. In secunda rephēdit̄ iudeos de i grati- tudine: ibi: Filios enutriuī t̄. In tercia rephēdit̄ eos de obstinatiōe peccādi: ibi: Ue genti peccatricī t̄. In quarta de impudētia peccādi: ibi: Audite v̄bū dñi t̄. In quinta arguit̄ eos de diuini cult⁹ violatiōe: ibi: Quo mihi m̄ltitu- dinē victumaz v̄rāz t̄. In sexta ps̄lit̄ eis ut peniteat̄: a malo caueat̄: t bonū faciat̄: ibi: Lauam̄ mūdi estote t̄. In septima ponit̄ duos effect⁹ siue fruct⁹ penitēt̄. s. purificationē a delicto i p̄senti: t eternā retributionē in futuro: ibi: Si fuerint petā v̄ra t̄. In octava determinat̄ q̄ penē sequūt̄ cōcepto- res: ibi: Si volueritis t̄. In nona plāgit̄ ciuitatē p̄ scribax t̄ phariseor̄ maliciā t avariciā depravatā: ibi: Quō fetā est meretrix ciuitas t̄. In decima t vltia oīdit̄ dñm de his oīb⁹ se vindicat̄: ibi: Prop̄ hoc ait dñs t̄. Dic g: b Au- dite celi: Exp̄sio ē. sic cū d: Si hoies taceret̄ lapides clamaret̄: Luc. xix. f. Ut est metonymia. b Audite celi. i. ange- li. i. Et aurib⁹ pcipe tra. i. hoies. Ul̄ b Celi. i. maiores sp̄iales intelligentes: audire/ pp̄hetiā meā: in q̄ inuenies. pfun- da mysteria q̄ poteris mirari. i. Et aurib⁹ interiorib⁹ t ex- teriorib⁹: k Dpercipe fr̄a. i. minores/ carnales/ sensibiles pp̄hetiā meā: qz ibi inuenies simplicē histōr̄: lam̄ quā q̄si lac lugere poteris. Est em̄ v̄sio esaiæ quasi fluius in quo pe- ditare potest agnus t elephas natare. Et dicit̄ Hieronym⁹ in quadā Glo. q̄ esaias celos pluraliter voluit̄ dici: sed singu- lariter intelligi: sicut singlas ciuitates plurali numero thebas vel athenas dicim⁹ vel vocam⁹. Et videt̄ q̄ male dicat̄: quia sup̄ Gen. in p̄ncipio dicit̄ Glo. Strabi. q̄ septē sunt celi. Re- sponsio. Singularit̄ voluit̄ dici p̄ celo empyreō: sed pluralit̄ voluit̄ intelligi p̄ cōtentis in eo. Et posset alijs dicere: Quid tubes audire celos? Quid loqueris de sp̄u tuo falsa? Nō/ di- cit ipse: l Quoniam dñs locut⁹ ē: nō vob̄: qz idigni est: sed mihi: vt qd̄ audiuī in sp̄u referā vobis/ q̄ spirū audire nō meremini. Loquīt̄ aut̄ nobis dñs q̄ttuo: modis: sic v̄. Pro- uer. i. c. Primo p̄ ḡdicationē. Usi: Extēdi manū meā: t nō fuit̄ q̄ aspiceret. Tertio p̄ Internam inspirationē. Usi: Et de- speristi om̄e cōsiliū meū. Quarto p̄ flagellorū correctionē. Usi: Et icrepatiōes meas neglexisti. Ite loquīt̄ nob̄ p̄ se/ p̄ angelos/ p̄ pp̄hetas/ p̄ ap̄los/ p̄ scripturas/ p̄ creaturas. Quid aut̄ locū ē: subdit̄. m Filios enutriuī t̄. iudeos q̄s ad- optauit̄ in filios: t appellauī p̄mogenitos: Exo. iiiij. f. Filios enutriuī. i. extra alios specialis nutriuī: dādo eis māna i de- ferto: Exo. xvi. d. n Et exaltauī dādo eis legē i mōte si- nai: Exo. xx. Et miracula multa p̄ eis faciendo: et hostes eoꝝ eis subiēendo. o Ips̄ autē spreuerūt̄ me: idola ado- rando: p̄cepta mea transigrediēdo: pp̄hetas meos cōtemne- do t p̄sequēdo. Quidā autē codices habēt̄: Filios geniū: sed non bene: qz qui natus est ex deo nō peccat̄: vt dicit̄ Glo. Unde. i. Job. viij.

Dystice: a Vlilio esaiæ. i. christi: d Sup iudā Dystice t hierusalē. i. cōtra clericos t laicos: vel cōtra seculares et claustrales. b Audite celi. i. clerici v̄l claustrales. Et auribus pcipe terra. i. läici vel seculares. m Filios enutriuī. i. clericos vel claustrales mihi in filios adoptauit̄. n Et exaltauī sup̄ omnes gentes dignitatū collatione: et benendorū amplitudine. Usi. i. Pef. q. b. Vos estis genus electū: regale sacerdotiū: ḡes sancta/ pp̄lus acquisitiōis. Sic exprobaz ingrātitudō clericor̄. Similis Hiere. v. b. Garu- rauit̄ eos t mēchat̄ sunt: in domo meretricis luxuriabant̄. Et p̄p̄. i. g. Magnificari sūt t ditati/ incrassati sūt t impinguati t p̄terēt̄ fīmones meos pessime. Jō eūt̄ inuocat̄ celū t ter- rā: vt armens in vltionē contra inimicos christi. Unde Sap̄. v. c. Accipiet armaturā celus ipsius: t armabit creaturem: in vltionē inimicor̄

a Cognovit bos possessore suū: et asinū p̄sepe dñi
sui. Doc exponit Iohes Chrys. ad litterā: de boue & asino
q̄s duxit ioseph secū in bethleē: q̄s iuit vt p̄fitereb dño ibi:
bouē ad yendēdū: & asinū ad portādū uxorē p̄gnantē. Q.d.
ita feci eis: & ipsi bñsi/
cūs ingratis nescierunt
cūbunt aijaliam ut itel
b Cognovit bōs possessorem

Cognovit bōs possessorē
suūm: et àsinus h̄sepē domi-
ni sui: isräel autem mē non
cognouit: et popūlus meus
non intellexit. Gl̄e ḡenti pec-

lidioris sensus boui t
asino: quorū altē terrā vertit alk̄ hōes subuebit: Uñ et lumen/
ta appellant: qz hōes iuuāt. Glo. mystice exponit: **a** Co/
gnouit credēdo: **b** Bos. i. cōuersi de iudeis: **c** Postles
forē suū. i. christū dñm: **d** Et asin⁹. i. gentilis laicius et
inmūd̄ p̄us. **e** Presepe dñi sui. i. būilitatē christi quā
nobis demōstravit: cū nar⁹ statim i p̄sepio reclinari voluit: vt
feno carnis sue reficeret vniuersos credētes de gentib⁹ et iu/
deis. i. xxv. d. Beati q̄ seminatis sup oes aq̄s innocētes pe/
dē bouis et asini. i. affectū iudaici et gērill̄ sp̄li sub lugo euāge
lq. f. Ḡsl̄ aut̄. i. scribē et pharisei et sacerdotes clauē sc̄i et le/
gis habētes. Matth. xxiij. g. Abe nō cognouit: cui tot
et tanta bñficia cotuli: **b** Et pp̄lus me⁹. i. minores clerici
mei q̄ fidem et obediētiam: **c** Nō intellexit. i. intelligere
noluit diē visitatiōis sue: et quātā penā passur⁹ ē p̄ ingratitu/
dine sua. El sic: f. Ḡsl̄ aut̄: quē enutriui: **d** Nō cogno/
uit: p̄ obediētā me⁹: cui⁹ diē vidit abraā et gauisus est: Job.
viij. g. Eui⁹ adūctū chor⁹ p̄phāx expectādo vanicinal⁹ est. h
Et pp̄lus me⁹: quē exaltaui: **i** Nō intellexit: me p̄ fidē.
Iliere. viij. c. Dilu⁹ i celo cognouit sp̄us suū: turtur et hirū/
do et ciconia custodierit sp̄us adūetus sui: pp̄lus aut̄ me⁹ nō
coguit iudiciū dñi. Luc. xix. g. Nō relinquit i te lapidē sup
lapidē: eo q̄ nō cognoueris sp̄us visitatiōis tuę. Job. xij. b.
Interroga iūmēta et docebūt te. i. xxiij. a. Erubescē sidon ait
mare. **k** Ḡle genti t̄c. Tertia pars in q̄ arguit iudicos de
obstinatione peccādi cōminās eis eternū suppliciū: qz filiū dei
q̄ salutē attulit: recipe noluerūt: et p̄tra flagella dñi ceruicē in/
durauerūt. Dicit g: **l** Ḡle. i. eternū suppliciū iminet: **m** Sen/
ti peccatrici ex cōsuetudine: in h̄plo grauiūcitate
pc̄p̄y mītitudine. **n** Semī nequā cognitionē et affectū
onū enorūitate: q̄ sunt q̄si semia mali opis. **o** Filiis sc̄e/
leratis patrū malorū imitationē. Job. viij. f. Clos ex patre
diabolo estis: et desideria p̄tis vñ vult̄ facere. Alij interp̄tes
loco: semī nequā: posuerūt: semī p̄essimoy. i. d̄emonū:
vt nō semis parentū sit vitiū: sed malicie eoz: q̄ pp̄zia volū/
tate dñm dereliquerūt et diabolo adh̄serunt. Unde sequit:
p Dereliquerūt dñm: nō dñs ipso: idola adorātes: filiū
dei nō recipiētes: qz Blasphemauerūt verbis iniq̄e: r
Sanctū Isrl̄. i. sanctūsanctorū fide videntiū dñi: hoc ē chri/
stū q̄ dei vidētes sanctificat: hūc blasphemauerūt iudei: di/
centes: D̄emonū habes et samaritan⁹ es tu: Job. viij. f. Et
nō habem⁹ regē nisi cesarē: Job. xix. c. Et nōne hic ē fili⁹ fa/
bit: Matth. xij. g. Et in P̄s. Nūqd poterit de⁹ pare mēsa i
deserto: **s** Abalienati sūt retrostū: penitētes de bono/
et apostataes de p̄posito. Uñ q̄ dicebāt ps et fili⁹ dei: Deut.
xxvij. a. de eis dicef̄ mō: Filij alieni mētiti sūt mīhi: filij alieni
inueterati sunt et claudicauerūt a semitis suis. Lōtra hos d̄z
Luc. ix. g. Nemo mītēs manū suā ad aratrū et respicēs re/
tro: ap̄t̄ est regno dei: habendo vel p̄dicādo. Uñ vxor loth:
qz resperit post tergū suū cū fugisset de sodomis: cōuersa ē in
effigie salis: Gen. xix. e. Prop̄p̄ h̄d̄. ii. P̄f. ij. d. Deli⁹ erat
illis nō cognoscere viā iūsticē q̄ post agnitiā retro cōuerti ab
eo qđ illis traditū ē sancto mādato. Jō apl̄us posterior̄ obli/
tus in anteriora se extēdit: Phil. iij. c. Et sancta aīalta ibant
ante faciē suam et nō reuertebant cū ambularent: Ezech. j. c.
Possunt aut̄ h̄ec tria aptari trib⁹ peccatis cōueniēter. i. pec/
cato i dei: in primū: seipsū: **t** Dereliquerūt dñm. i.
peccanerūt i dei: qz Blasphemauerūt sanctū Isrl̄.

primum a terrenis sacrificatum: et a deo visio elevatum. sed Ab alienati sunt retrosum: a seipso locum suum et statum dimitterentes. Ecce quod primo posuit auctor tertiarium dices: **K**ontra genti peccatrici populo graui iniunctate semini nequam filiis sceleratis per quod innuit quod oia peccata sub quaternario cogitationis locutio opis consuetudinis comprehenduntur: Postea subiicit ynu ternarium. per **D**ereliquerunt dominum blasphemauerunt sanctum israhel ab alienati sunt retrosum.

• quo notaſ q ſyb ternario cōprehēdunt peccata.i. cōcupiſc
tia oculi

* vltione inimicorum induit p thos face iusticiam: et accipiet p
galea iudicium iustum: sumet scutum inexpugnabilem eq̄atorem: acuet
aut diram iram in lanceam: et pugnabit cum illo in insensatos orbis
terrarum: et scadescet a quoque mariis in illos. **Ite Sap. xxv. d.** Creatu-
ra tua tibi factori deseruit: excadescet in tormentum aduersus
injustos. **Judicij. v. c.** De celo dominatus est in eos: stelle manes-
tes in ordine et cursu suo aduersus sisaram pugnauerunt. **a** **L**o-
gnouit bos tecum. **D**uplex est in moralitas. Una est de exagge-
ratioe iniquitudinis clericorum vel claustralium per coporationem bratu-
torum. Et est situs **H**iere. viii. c. Attende et auscultavi: nemo quod bo-
num est loquitur: nullus est qui agat penitentiam super peccatum suum dicentes: quod fecerit.
Et postea sequitur: **D**ilu in celo cognouit spiritus suum: turf et hirundo
et ciconia custodierunt spiritus aduentum suum: plus autem me non co-
gnouit iudicium domini. **A**lta moralitas: quod laici qui sunt quasi boues et
asini respectu clericorum melius cogiscunt deum et ei voluntate fa-
ciunt quod clerici vel claustrales: quod debet esse plus peculiariter domini.
Eli. i. xxiij. a. Erubescere sicut ait mare. **S**idon iterum venatio
et significat clericos qui arcu sacre scripture et sagitta predica-
tiois debent venari laicos et inficere mundo et peccato. Per mare
autem significatur laici: qui in fluctu et amaritudine seculi involuntur. **Illi**
exemplum melioris conuersationis erubescientiam faciunt clericis. **Qui**
Hiere. v. b. **F**orsitan pauperes sunt et stulti ignorantes via domini et
iudicium dei sui: **I**bo igitur ad optimates et locorum eis: **I**psorum enim co-
gnouerunt viam domini et iudicium dei sui. **E**t ecce magis hic sit contrafe-
gerunt iugum ruperunt vincula. **Ite Deut. xxvij. d.** Aduena qui
mores tecum in terra ascendet super te eritis sublimior: tu autem desce-
des et eris inferior. **I**pse generabit tibi: et tu non generabis eum.
Ipse erit in capite: et tu eris in cauda. **k** **C**lementi peccati

ci populo graui iniqtatē rē. Per q̄ttuor clausulas q̄ttuor genera p̄ctōꝝ p̄rehēdit. i. peccādi p̄suerudinē: peccati occul- tationē siue excusationē: peccati defensionē: exēpli p̄niciē siue peccati obstinationē. Tria p̄ma grauia sūt: s̄ q̄rtū ē grauissi mū. Un̄ Amos. q̄.a. Sup trib⁹ scelerib⁹ iuda e sup q̄ttuor nō cōvertā eo q̄ abiecerit legē dñi. Thresh. i. e. Vigilauit lugū iniqtatū mear̄ i manu ei⁹: cōouolute sūt e ipsoite collo meo. Est aut̄ grauitas m̄ltiplex. Prima grauitas morū. Ps. In populo graui laudabo te. Secunda grauitas p̄genē v̄l̄ tēdij. q̄. Corl. i. b. Supra modū grauari sum⁹ sup za virtutē ita vt tē deret nos etiā viuere. Tertia grauitas culpe. Un̄ Ps. 56. onus graue grauare sunt sup me. Quarta grauitas malicie. Zach. vii. c. Aggraauauerūt aures suas ne audiret legē. Qui ta grauitas accidit. Job. vii. d. Et fac̄ tu m̄ltimeti p̄sī ḡuis. Sexta grauitas legl̄. Act. xv. c. Hoc ē on⁹ qđ neq̄ nos neq̄ p̄ies nr̄i portare potuim⁹. Exo. xvii. c. Man⁹ moyſi erāt graues. Septia ḡuitas itelligētis. q̄. Corl. x. c. Eple inqūt ḡues sūt e fortes. Octaua ḡuitas obduratiois. Exo. vii. c. Ingrauatu ē cor pharaonis. Nonā ḡuitas pigrisit. Ps. Filii hoim v̄l̄q̄ ḡuitas corde. Decima ḡuitas opp̄ssiōis. Sap. ix. c. Corp⁹ qđ corrupis aggrauat aiaꝝ. Undecima ḡuitas diuitiar̄. Gen. xii. a. Erat abraā diues valde: Alia l̄ta grauis valde. p̄ De reliq̄rūt dñm̄ supbiēdo. Diere. q̄.f. Om̄s dereliq̄stis me dic dñs. q̄ Blasphemauerūt sanctū Isrl̄ malo exēplo allos corrupēdo. Ro. q̄.d. Nomē dei blasphemaf q̄ vos int gentes. i. li. b. Diatores ei⁹ inique agūt dic dñs: e lugit no mē meū tota die blasphemaf. s̄ Abalienati sūt retroz.

Libri

Gloria oculorum: cōcupiscētia carnis: subbia vītē. i. Job. ii. c. Per superbiā derelinquis deo: p cōcupiscentiā carnis blasphemat p̄xim⁹: p cōcupiscentiā oculorum alenā homo a seipso. Propter istū ēnariū et quaternariū maledictū dicit Amos. i. et ii. Sug trib⁹ scelerib⁹ et sug quattuor nō conuertā eū. Item propter ternariū dicit

La. iii. b. ter: Veni, veni vent de libano.

Dropt̄ q̄ternarium d̄ ibidem. vi. d. q̄ter:

Reuertere/reuertere, reuertere/reuertere su-

namit̄. i. captiuā. a

Sup quo. Ostensio,

diuersitate peccatorū

q̄ iudei peccauerunt:

ostēdit eoz obstinati-

onē: qz ad flagella dñi se nō correxerūt: līc̄ multiplici flagel-

lati. Et hoc est: Sup quo. i. in q̄ pte vel q̄ genere p̄cussiōis/ v̄l̄ qua vīlitate: b M̄ercutia vos v̄l̄tra. i. ampli⁹. q. d.

omni genere p̄cussiōis: et in omni pte p̄cussi vos: et nihil p̄fuit

sed poti⁹ obfuit: qz vos estis: c Addētes. i. multiplicā-

tes: d M̄eruaricationē. i. p̄ctiū mācie incorrigibilitatē

et obstinatiois. Unū Biere. ii. f. Frusta p̄cussi filios v̄ros/ dis-

P̄s. 88. ciplinā nō receperūt. P̄s. Destruxisti eum ab emūdatione.

Posset etiā dicti: a Sup q̄ p̄cutia vos v̄l̄tra. i. p̄ q̄ pec-

cato vos puniā. q. d. inopē me copia fecit. Tel sic: a Sup

quo p̄cutia vos v̄l̄tra. i. q̄d v̄l̄ malagma quā medicinā

mordacē apponā vobis v̄l̄tra: Ōes artes meas exptus sum:

et nihil p̄feci. Et q̄ hoc: Quia estis: c Addētes p̄uari-

cationē: vt posteritas nihil addere queat. Iuxta illud: Nō

habet v̄l̄teri⁹ q̄d v̄l̄ morib⁹ addat posteritas. Deinde ostē-

dit plen⁹ eoz incorrigibilitatē: qz omni genere flagelli p̄cussit

eoz: et i omni pte: et tñ nō correxerūt se: sed peiores effecti sūt.

Et hoc est: c Omne caput languidū h̄ infirmitate: g

Et omne cor mērēs h̄ dolore: h̄ Aplata pedis v̄sc̄ ad v̄ticē: nō est i eo. i. p̄plo vel copt̄ vel capite san-

itas. Tel sicut dicit Glo. metaphorice loquunt̄: per caput re-

ges et p̄ncipes: p̄ cor p̄ph̄as et legis doctores: p̄ plantā pedis

accipit minores. i. plebē. Et q̄ si caput dolet cēta mēbra do-

lent: Ita q̄ p̄ncipes et doctores infirmi sūt: ablata est a p̄plo

medicina. Et h̄ est: e Omne caput. i. ōes reges et p̄ncipes:

f Languidū: qz laſſati et grāſati erāt ppter bellōp̄ et sedi-

tionū iſtantia et multiplicitatē. g Et omne cor. i. p̄ph̄etē

et doctores et alij sapientes: h̄ M̄erēs: qz v̄l̄de p̄pli deſtru-

ctionē: et sua et aliorū p̄tā plangūt. Unū. i. i. Aplata p̄e-

dig. i. a minorib⁹: k̄ Els̄ ad v̄ticē. i. v̄sc̄ ad maxios:

l̄ Nō ē in eo. i. in toto p̄plo: m Sanitas mētis vel cor-

poris: qz ōes p̄cussit dñs: et chaldei v̄l̄ romani a minimis v̄sc̄

ad summos captiuauerūt: vel vulnerauerūt: vel occiderūt.

n̄ Vuln⁹: q̄d fit baculo: ō Et liuor⁹ q̄ fit virḡis: p̄ Et

plaga tuſſicē: q̄ fit gladio: et aliq̄ baculo: q̄d est ci-

cūligata p̄ancūlis ad repinēdū tumorē iſtature. r̄ Nec

curata medicamē ad sanandū liuore: s̄ Nec ſota

oleo ad leniēdū dolorē. Oleū ad vuln⁹: medicamē ad liuore:

ligatura referit ad plagā. q. d. ōi genere flagelli p̄cussi fuerūt:

et nō genere medicamē curati. Et ponit distincte species et no-

mina plagar̄: vt oſ̄dat eoz plagar̄ iſanabiles. Unū dicit Glo.

Hec extrema. i. romanę captiuitati cōgrūt̄: v̄bi nullū fuit re-

mediū. t̄ Terra v̄ra deserta erit: ad litterā: q̄d fuit fa-

ciūm a babylonis p̄mo: et secūdo a romanis. r̄ Lūtates

v̄rē succēsē sunt igni: babyloniōp̄ vel romanōp̄.

s̄ Regionē v̄estrā coram vobis alieni deuorant. i. islamitē

quos adduxit de assyria salmanasar in terrā decem libuum.

iiij. Regl. xvij. d. Tel alieni. i. romanī qui omnino et irre-

parabilitē quadragesimosecūdo anno post mortē domini iu-

deorū terrā vastauerūt et destruxerūt. ā Et desolabit̄

terra v̄stra: b̄ Sicut in vastitate hostili. i. sicut fieri

solet vastatio ab hostibus. Et est: sicut: non nota similitudi-

Esiae

n̄is: sed expressio veritatis. Similic̄ in P̄s. In cōuertendo P̄s. 12. 5. dñs captiuitatiē sion: facti sum⁹ sicut cōsolati. i. vere cōsolari.

Et derelinquet̄ sum⁹ peccata p̄rēterita iterando. Thren. i. e. Expandit̄ Dystice

retē pedibus meis: cōuertit me retrosum. ā Sup quō membro: quia iam nō

habet in vobis noua plaga locū. Tel. Su- per quo. i. quo mo-

do vel instructione. b̄ M̄ercutia vos v̄l̄tra addentes p̄ uaricationē post

correctionē domini. Simile Biere. ii. f. Quid vultis mecum

iudicio contendere: c̄ Omnes dereliquistis me: dicit domin⁹: Frustra p̄cussi filios

vestros: disciplinā nō receperūt. Idem. v. a. Percussisti eos et non doluerūt: contriuiſti eos et renuerunt recipere disciplinā. c̄ Omne caput languidum: et omne cor me-

rens: A planta pedis v̄sc̄ ad v̄ticem: non est in eo sanitas. Caput ecclesi⁹ c̄etus plato: um: cor ei⁹ c̄etus

doctorū v̄l̄ p̄dicator̄: pedes eiusdem plēbicula. Cum dicit:

Omne caput languidū: nota grauitas morbi spiritua-

lis et generalitas in platis: ppter quod periclitat status sub-

ditorū. Unde Biere. vi. c. A minore v̄sc̄ ad maiorem om̄s

auaricie student: et ppheta v̄sc̄ ad sacerdotē omnes faciūt

dolum. Amos. ix. a. Percute cardinem. i. cardinales: et com-

muobunū suplimaria: auaricia em̄ in capite omniū. Ideo

cor. i. doctores et p̄dicator̄: ingrent: videntes maliciam p̄-

latorum et periculū subditorū: nec emendare valentes. j. xxij. a. Recedite a me: amare siebo: nolite incumbere vt co-

solemini me sup̄ vastitate filiū populi mei: dies em̄ interfici-

onis et cōculcationis et fletū a domino deo exercituū i valle

v̄ffionis. Item. j. xix. b. Omnis sementis irrigua siccabit̄: arescit et nō erit: et ingrebūt p̄scatores et lugebūt oēs i flumē

mittentes hamū: et expandētes rēte super faciem aquarū.

n̄ Vuln⁹ et liuor⁹ et c̄. Triplex est genus vulneris spiri-

trualis: quo totus mēdus vulneratus est fere: q̄d tangit hic vulneris spūal

p̄pheta. Vuln⁹ est cōcupiscentia carnis: que violat car-

nis integritatē. ō Et liuor⁹ cōcupiscentia oculorum: que oīa

liuere. i. cōcupiscere facit. Eccl. xiiij. b. Nequā est oculus li-

uidi: et auertens facie suā: et despiciēs animā suā: Insatiabilis

oculus cupidi in parte iniquitatis. p̄ Et plaga tumēsi

est subbia vītē. De qua Naum. iiij. b. Pessima est plaga tua.

Biere. xxx. b. Insanabilis ē fractura tua: pessima plaga tua.

Cōtra hoc triplex vuln⁹: triplex est remediū. Unū est in ex-

hortatiōe h̄bi: secundū in collatiōe subsidii: tertiu i inflictiōe

supplicij. q̄ Non est cōcūligata fascijs p̄ceptorum: s̄ Negas ſota oleo. i. largitiōe beneficior̄. r̄ Nec cura-

ta medicamine: id est terrorē suppliciorū. Huic respōdet

qd dicit Prover. j. c. Vocati verbi exhortatiōe et renuistis:

hoc est: Nō est cōcūligata. Extēdi manū mē/beneficiorū

largitiōe: et nō fuit qui aspiceret: hoc est: Nec ſota oleo.

Desperistis om̄e consiliū mesi: et increpatiōes meas negli-

ctis: hoc est: Nec curata medicamē. t̄ Terra v̄ra: padisus/ecclesia/aia/clauſtri: v̄ Delerta/angelis/filiis/

donis/institutis. Jobel. ii. a. Quasi horribus voluptatis terra

coz̄ eo: et post eū solitudo deserti. p̄ Lūtates v̄stre. i.

cōſcītē v̄stre: vel ecclesi⁹ v̄rē: ȳ Succēſe sunt igni.

P̄s. Supecedid̄ ignis/auaricie: et nō viderūt ſolē/iusticie. 3 P̄s. 57.

Regionē v̄estrā coram vobis alieni deuorant. i. demones

vel peccata/coram p̄glatis subditos interficiunt:

quia negligunt ipos corrigere. Sic filiū ſedechiē coram eo

sunt extinti: et poſtea ipse exēcatus et ductus in babyloniam.

iiij. Regl. xxv. b. Sic diabol⁹ p̄mo extinguit corā platis sub-

ditos et exēcatus ducit in confusione. Unū Baruch. vlt. g.

Sicut i cucumerario formido nibil custodit: ita ſit dñs: id est

v̄l̄ plati eoz lignei

a Et derelinqueat ab hostibus vel a deo: b **Filia**
sion. i. templū vel hierlm: que dicit filia sion: qz erat in de-
cliuo et defendebat ab arce sion: c **Et vmbra culū i vi-**
neā/vindemiata. Et est vmbra culū domūcula quedā eleua-
ta: de qua custodit vinea/ dū sunt fructus in ea: sed collectis
fructib⁹ derelinquit: t

nihil boni in ea rema-

net. d/ Et sicut tu-

gurū. i. domūcula i

qua stat q cucumeres

Ro. 9. f. custodit: e/ In cu-

cumerario. i. i hor-

to vbi crescunt cucume-

res. q. d. pphā: sicut

casule custodum dese-

runt et destruūt i hor-

tis et vineis/collectis

fructibus: Sic erit de-

tota terra vestra: qz relinqueat deserta captiuitatis homib⁹: et

ablati bonis mobilibus. f/ Et sicut ciuitas q yasta: ab hostib⁹. g/ Misi dñs tc. Hic ostendit ea q contra iudā

et hierlm dicta sunt/esse referēda ad captiuitatē romanor⁹: qn in aplis reliquie iudeor⁹ salue facte sunt. j. x. e. et Ro. ix. f. Et

dicunt hēc ex psona pphā et fidelū ex eadē plebe: ne crede-

ret alioz q dñs ita peccerit eos q nulle reliquie remāscent.

Dicit g: Misi dñs exercituū reliquie nobis semē. i.

aplos et sequaces eoz/ vnde ali⁹ orti sunt. h/ Quasi sodo-

ma fuisse: i. muti a laude dei: et morui i peccatis. Sodo-

ma em̄ muta interptat. k/ Et qslī gomorra siles esse:

mug. i. asperi enormitate peccator⁹. Gomorra em̄ interptat

aspā. Vel q semē intelligit christ⁹: de quo dicit. j. iii. a. Erit

germē dñi in magnificētā. Ipse em̄ est granū frumenti: quod

mortuū fecit fructū multū: Job. xii. d. Et est sensus: g/ Misi

dñs exercituū/vel sabaoth/vel virtutē: s̄m septuagī-

ta: h/ Reliq̄sset nobis semen/ vnde christus nascere: i.

Quasi sodoma fuisse: t qslī gomorra siles esse:

m̄. i. oino cōsumpti. q. d. nisi dñs voluisset vt ex nobis chri-

stus nascere: oino cōsumpsisset nos: sic penit⁹ cōsumpsit so-

domā et gomorrā: Gen. xix. e. l/ Audite verbum tc.

Quarta ps capituli vbi arguit ppheta iudeos de peccati im-

pudentia/dicēs: qz sicut sodomitē ante euersionē quinq ciui-

tatū/ aperte sine pudore ali⁹ peccabāt enormiter: i. t iudei

et maxime pncipes. Unde Lbren. iii. a. Maior facia est ini-

qitas pphli mei peccato sodomoy: De q dñ Gen. xviii. c. Cla-

mor sodomoy venit ad me. i. peccati evidētia. Tūc em̄ pctm

est in clamore/qn est in appetētia. Dicit q locū in q sodoma

suit/ vicinas arbores reddit ifructuosas: sic illud etiā peccatū

innomiatū facit vt nō cadat ros i loco vbi fuerit noīatū. Sz

querit qre pphā istas duas ciuitates nominet poti⁹ qz alias

tres. s. adamā seboim̄ segoz. Rūsio: Prop̄ maioritatē: qz

maiores erāt et petiores. El. pppter mysteriū: Per hoc em̄ si-

gnificat duo. Unū qd debet hēc sodomitē/ et nō habent. s. qz

essent muti iter alios homies. Et aliud qd nō debet hēc/ et m̄

habet. s. asperitē correctiōis vel reprehensiōis: ipsi asperrime

reprehendūt. Potest etiā intelligi de platis nr̄is: qz sunt muti a

verbo p̄daciōis. Unū Esa. lvj. d. Canes muti nō valētes la-

trare. Et asperi i peccatis qb⁹ exasp̄t dñm. Unū Ezech. ii. c.

Molteſe exaspans/ sicut dom⁹ isrl exaspans est. Dicit ergo:

l/ Audite aure mēnis: m/ Verbū dñi/ qd p me loquit: n

Principes sodomoy. i. iudei et pncipes iuda siles sodo-

mitus. i. sine verecūda peccates. o/ Percipite saltē/ qui

ribus extēriorib⁹: p/ Legē dei vestri/ q creationē nō p

cultū. q/ Popul⁹ gomorre. i. vos iudei qui estis similes

gomorreis. Vel loquit vteri elias ad sribas et phariseos

siles sodomitis in hoc q inuerecūde peccauerūt contra chris-

tium/ clamātes: Crucifige/ crucifige eum: Lucl. xxiij. c. sicut

sodomitē inuerecūde et publice dixerūt ad loth: Educ viros

qui ingressi sunt ad te/ vt abutamur eis. Et sicut illi cogitaue-

rūt p̄sili pessimum h̄ iustū loth: ita et illi cōtra dñm. Unū Idie-

re. xviij. c. Venite cogitem⁹ cogitationes cōtra virū iustum.

Tradunt autem hebrei eliam occisum fuisse/ quis hoc dixe-

rat: vel qz dixerat: Vidi dominū sedentē sup solū excellum.
j. vi. a. Dicebant enī eum blasphemasse et mentitum fuisse:
qz moyses dicit Exo. xxxij. d. Non videbit me homo et vi-
uet. r/ Quo mihi tc. Quita ps vbi rep̄hēdit elias iu-
deos de diuini cult⁹ frustratiōe: ponēs tres causas/ qb⁹ ipsum

**cultū sibi reddebāt in-
utilē. Prima est: qz nō
bona intentiōe/ sed p/
pria libidine hoc faci-
ebant: qz proni erant
ad idolatriā. Et hno-
ta cū dicit: Holui.
Secunda est: qz pecca-
tis plurimis erāt irre-
titi. Unū dicit: Iniq
sunt cētus vestri.
Tertia: qz offerebant
de rapina. Unū dicit:**

**Man⁹ vestre sanguine plenē sunt. Dicit g in persona
dñi ppheta ad iudeos sui cōtempanteos: q ad sribas et phari-
seos christi cōtempanteos hēc sacrificia offerētes/ qz nō erat
tempus/ et mala intentiōe/ et de rapina. r/ Quo. i. ad quid
offertis: s/ Mihī vob̄ irato: t/ Multitudinē vic-
timaz vestraz: nō mearū quē offenditis: tali intētione/ tali
tempore/ de tali re: v/ Dicit dñs: q tunend⁹ ē. q. d. si legē nō
obseruat̄is/ ad quid hēc offertis: x/ Mlēn⁹ sum. i. abun-
dans: z/ istis nō indigens. Unde Ps. Si esuriero nō dico ti-
bi: meus est em̄ orbis terre et plenitudo eius. Vel. Plenus
sum. i. tēdio affectus: et fastidiens sacrificia vestra; qz de ra-
pina illa offertis. Vel sic: quia licentiam peccandi vos emere
putatis: vel qz tempore gratiē hēc offertis. y/ Holocau-
sta arietū et adipē pinguiū et sanguinē vitulorū et
agnor⁹ et hircor⁹ nolui: vnḡz dicit Blo. Et ita v̄tens p̄z-
terito/ ostendit se dñs nunq̄ amasse sacrificia iudeor⁹ ppter
se/ sed propter significatū ad tempus sustinuisse: et ne idolis
immolare: et vero sacrificio impleto pro nibilo reputasse.
Unde Blo. Hieronymi: Hēc sacrificia non quēsunt deus
quasi indigeret: sed ne demonib⁹ imolarent: et vt per carna-
lia et typica sacrificia ad spūale et verū sacrificiū quēnēt. In Prop̄ qttor
causas sustinuit dñs hēc sacrificia: dominus legis
sacrificia**

* plati eoz lignei et argētei et inaurati. a/ Et derelin-
quet filia siō vt vmbra culū i vinea: et h̄ic tuguriū i
cucumerario. Cucumerariū referēt ad actiuos: tuguriū ad
cōtemplatiōis: dū isti et illi desinūt fructū facere: p̄tētui ha-
ben̄t et a dño deserunt. Miere. xxij. g. Dereliquāt vos et ciuit-
atē quā dedi vobis et patrib⁹ v̄tis a facie mea: et dabo vos i
op̄probriū sempitēnū. s/ Misi dñs exercituū. i. angelicaz
virtutē: vel iustoz bñ pugnatiū h̄ carnē h̄ mūdū h̄ diabolū.

b/ Reliq̄sset nobis semen. i. obi dei: De q. i. xxvij. b. Qui
egredient a iacob: iplebūt orbe semie. Luc. viij. b. Semen
est bbū dei. l/ Quasi sodoma fuisse: i. oīo extermi-
nati v̄l muti a laude dei. Vel effrontes. i. iiij. Vel inhospi-
tates: Sap. xix. Unū imiscōes: Miere. l. Vel libidinosi: Miere.
v. Vel ociosi: Ezech. xvij. k/ Et qslī gomorra similes
essem⁹. i. asperi et corrigibiles. Lbren. iii. a. Maior et iniquas
pphli mei pctō sodomoy. Et Mch. viij. a. Qui optim⁹ ē i eis
qslī paliū: z q rect⁹ qslī spina de sepe. Miere. xxij. c. Facit
sūt mihi oēs sodoma: et hitatores ei⁹ vt gomora. l/ Audite
pncipes sodomoy. i. plati nuti: m/ Verbū dñi/ qd di-
cere debetis alios. Et oīo p̄flecte capite: corde/
ore oīope. p/ Legē dei v̄ri p̄plūs gomorre/ clerici cor-
rigibiles. r/ Quo mihi mītitudinē victimaz v̄taz/
nō meaq̄ quē offendist: v/ Dicit dñs: q timed⁹ ē. x/ Ple-
nus sū. i. nō indigeo. Ps. Dñi ē tra et plenitudo ei⁹. Vel/

Ps. 23. v̄tis arietū. i. penitentiā supborū. 3/ Et adipē pinguiū. i. elemosynas et oīones diuitiū auaroz. a/ Et sangui-
nē vitulor⁹ et agnōr⁹ et hircor⁹. i. laborē et sudore luxuri-
osoz simulatoz fetetiū pctōz nolui. Eccl. xxij. c. Dona
iniquoz nō pbat altissim⁹: nec respicit in oblatiōes impior⁹.

5 * Quis quēsunt

Libri

Littera ppter mysterij significatione: ppter offerentiu deuotione: ppter idolatrie evitacione: ppter veri sacrificij assuefactione.
Cum veniretis ante cōspectū meū. i. in atriu mūdōrū: vbi homies tradebant hostias sacerdoti: qui ducebat eas ad altare holocausti. Tamē aliqui dicunt q̄ vſq; ad atriu sacerdotum deducedat homines hostias suas.

Al. t. **veneritis**

B **Q**uis quesuist de manib; vestris pollutis: **H**ec ifa

Hiere. 6. e. **c**risifia: **E**t am bularetis in atrijs meis: q. d. ego nō q̄ siu h̄c. Ergo e. **A**o

Amos. 5. f. **o**fferatis vltra sa crificij frustra. i. in utiliter: q. d. **I**nce sum/ vestrū/ abom inatio ē mihi: q. d. nō pura intentio offert mihi. **G**lo. **A**udiant hoc hebionite: q. post

christi passionē putant legē esse seruandā cū euāgeliō: et aliter nō posse saluari. **A**udiāt hoc et eorū socij: qui israelitico tūm generi custodiēdā decernūt. i. qui dicūt q̄ tūm cōuersi de iudeis debet legalia cū euāgeliō obseruare. **H**eomeniā. i. fe stū nouē lunē: qđ celebrat i. p̄ncipio mēsis. **A**neos qđ ē nouū et mene qđ ē luna. **E**t sabbatū: qđ erat vñū de p̄cipiis festis: sic mō dñica ē. **E**t festiuitates alias: sez encenia: **J**ob. x. e. **E**t iubilem: **L**euit. xxv. b. et cetera. **M**ō feram. i. nō sustinebo ampli. **Q**uare? **Q**ui/ in **I**nīq; sunt cētus vestri: q. nō spūales offertis hostias: sed carnales et carnali intentioē. **E**t ideo **C**alendas vñas: nō meas cui nō placent: o. **E**t solēnitates vestras: nō meas: q. male vñimini: p. **O**niuit aia mea. **A**nthropospathos ē: q. nō habet animā de: sed nō loquī more: **E**t ponit aia p. volūtate. q. d. oīno odiui. **S**ūt **P**rouer. vi. c. **S**extū q̄ odit dñs: et septimū detestat aia eius. **F**acta sunt mihi molestia/ oia sup̄a dicta. **L**aborauit sustinēs. i. expectās cōuerione vestrā. j. xlii. d. **N**ō me inuocasti iacob: nec lab rasti in me israel: nec obtulisti mihi aritem holocausti tui et victimis tuis nō glificasti me: Uerūtū seruire me fecisti i. pec catis tuis: p̄buisti mihi labore i. iniqtatib; tuis. **S**ymmach⁹ dixit: Defeci miserās. i. defeci a miseratiōe. q. d. non potui vltra miserereri. **E**t cu extēderitis ad celū/ man⁹ ve stras: qđ faciebat ad litterā: q̄si imitātes moysen: qui orauit cōtra amalech eleuatis manib; **E**xo. xvii. c. **A**uertam oculos meos. i. respectū misericōde: **V**obis/ iniquis. **E**t cu multiplicaueritis orationē nō exaudiā. i. ad effectū nō audiā. **E**t quare hoc **A**man⁹ emi vñē san guine plenē sūt. i. peccato. **U**nū in **D**ō. Libera me de san guinib; i. d. peccatis. **E**t **O**see. iii. a. Sanguis sanguinē te ritig. i. peccati peccato additū ē. **T**el. **A**man⁹ vñē sanguine p̄phāp; plenē sunt: et tandem sanguine christi/ que postea occidisti. **U**nū **M**att. xxii. d. **F**iliū estis eorū q̄ occiderūt p̄phe ras. **T**vos implete mēsurā patrū vñorū. **L**auamini tē. **S**exta ps in q̄ dat. p̄pha iudeis consilii ut peniteat. **P**rimo cauedo a malo: deinde faciendo bonū: Et ita poterūt eorū oīnes exaudiri a dñi. **I**git. **L**auamū/ lauacro penitētiē/ vñ sanguine christi/ vel aq̄ baptismi. **M**ūdī estote. i. post lotiōnē in mūdicia p̄seuerate: aliter em nō valet lotio. **U**nde **E**ccl. xxiiii. d. Qui bapticāt a mortuō et itē tangit mortuū qđ p̄dest lauatio ei⁹: **S**ic nō q̄ ielunat p̄ peccatis suis: et itē rū eadē faciēs: qđ p̄ficit h̄illiādo se: **O**rationē ei⁹ q̄s exaudiēt: De lauacro penitētiē dicit **H**iere. iii. d. **L**au a malicia cor tuū hierlin ut salua fias: vñq; quo morabunt i te cogitatiōes noxiē: **F**igurāt autē h̄ec lotio in lege p̄ mare gneū: in quo sacerdotes i introitu tabnaculi lauabāt pedes et man⁹. i. affectiōes et opa: **E**xo. xxx. b. et. iii. **R**egl. vii. **D**esciūdō lau cro dñ Apoc. i. b. **Q**ui dilexit nos et lauit nos a p̄ctis n̄tis in

Esiae

sanguine suo. **D**e tertio dñ **Z**ach. xiiii. a. In die illa erit fons patēs domui dauid et habitārib; i. hierlin in ablutione peccatoris et mēstruate. **A**uferete malū opus: **L**ogitationū vñaz. q. d. si malū cogitatis: nō tū ope p̄ficiatis. **A**b oculis meis: non solū a cōspectu hoīm q̄ videt tū ea ī. **R**egl. 16.

a anima mea: Factā sunt mihi molesta. Laborāui susti nēs. Et cu extēderitis man⁹ vñas/ auertā oculos meos a vñbis: et cu multiplicauerit orationē nō exaudiā. **M**ānus emi vñē sanguine plenē sūt. **L**auamī/ mūdī estote: au bē ferē malū cogitationū vñaz ab oculis meis. **Q**uiēscite agere puerse: discite bñfacere.

.i. declinate a malo: et j. 59. a. facite bonū. In hāut **E** & dīc: q̄escite innuit **D**e p̄. dis. 5. p̄pheta p̄ labor est in .c. lauamini p̄ctō p̄petrādē. **G**ū **H**iere. ix. b. Ut inique agerent laborauerūt. **S**ap. v. b. Ambulauim vñias difficiles: las

sati sum⁹ i. via iniqtatis. In hāut q̄ dicit discite notat q̄ nō h̄z h̄o a natura sua ut bñfaciat: h̄z a doctrina et grā. In q̄ cōfundit suggbia quoq; dā: q̄ cōfisi de ingenio naturali nolunt discere a magistro. **C**ōtra q̄s dī. j. xxvij. b. fm. aliā editionē: **O**mnis qui nō didicerit iusticiā sup̄ terrā/ veritatē nō faciet: vñi nos habem⁹: **W**issereamur implo: et nō disset facere iusticiā. Discit autē iusticia opando iusticiā: sic aliq̄s discit citharicādo: et natare natando. **U**nū **E**ccl. j. d. Fili cōcupiscens sapientiā obserua mādata: et de p̄ p̄bebit illam tibi. **E**t de hoc cōcludit **H**ieronym⁹. Discenda est iusticia: et magistro p̄ terenda sunt limina. **U**nde **E**ccl. vij. d. Fili si videris sensatum euigila ad illū: et gradus ostiorū illius cōterat pes tu⁹. **U**nde eunuch⁹ dixit philippo: Quō possū intelligere/ ni si q̄s docuerit me: Et rogauit eū ut ascenderet currū et doce ret eū. **E**nde specificat p̄pha q̄ bona vult eos facere/ dicēs:

Querite iudiciū. **Q**uis q̄sliuit de manib; vñis h̄ec vt ambula retis i. atrijs meis: q. d. nō ego. **H**iere. vii. e. **M**ō p̄cepit in die q̄ eduxi vos de tra egypti de p̄bo holocaustomatū et vñi mar. **A**le offeratis vltra sacrificij frustra. i. inutile: qđ fit si ilp̄ctō offer. **H**iere. vij. e. **H**olocaustomata vñā nō sunt accepta: et victimē vñē nō placuerūt mihi. **I**nceſū. i. oīo vestra: **A**bominatio est mihi: q. nō fit pura intentioē: nec i. cordis puritate: sine q̄ illa placet oīo. **H**iere. vi. e. **E**t qđ mihi thus de saba offertis: **A**mos. v. f. Non capiā odorē cētuū vñorū: si obtulerit holocaustomata et munera nō suscipiā: et vota pinguiū vñorū nō respiciā. **H**eomeniā et sabbatū et festiuitates alias nō ferā. **M**alach. ii. a. Disp̄gā sup̄ vñtū vñm sterlus solēnitatuū vñaz. **A**mos. v. f. Oīui et pieci festiuitates vñas. **I**nīq; sunt cēt vñi tē. **L**ū multiplicaueritis orationē nō exaudiā. **M**att. vi. b. **O**rātes nolite multū loq̄ sic ethnici faciūt: putant em q̄ in multiloquio suo exaudiānt. **G**reg⁹. **G**eracit orare ē amaros cōpūctiōes gemit⁹ nō cōposita p̄ba resonare. **A**man⁹ emi vñē sanguine plenē sūt. i. peccati. **H**iere. ii. g. **I**n altis vñis inuer⁹ ē sanguis aia p̄pauperū et innocēti. **L**auamū/ la chrymis penitētiē: **A**ndū estote. i. i. mūdicia p̄seuerate. **H**iere. iii. d. **L**au a malicia cor tuū hierlin ut salua fias: vñq; quo morabunt i te cogitatiōes noxiē. **A**uferete malū cogitationū vñaz. **S**ap. i. a. Peruersē cogitatiōes se p̄ant a deo. **P**rouer. xv. c. Abominatio dñi cogitatiōes male. **Q**uiēscite agere puerse/ puerēdo ius nature/ ius legl diuine/ ius p̄missi/ ius off. cij. j. xxx. d. Si reuertamī et q̄descit salui erit. **D**ilcite bñfacere. **M**ō dīc bñ loq̄ et bñ dis putare: vñbñ intelligere: licet h̄ec oia bona sint: h̄z sine illo nulla sūt. **E**zech. xxxiiii. g. **A**udiūt verba mea: et nō faciūt ea. j. **T**l moth. iii. b. **S**emp̄ discētes et nunq̄ ad sciētiā p̄fitatis p̄ueniētes. **M**att. xi. d. Discite a me q̄r mītis sum et h̄ullis corde.

* **Q**uerite iudiciū;

a Querite iudicium. i. scientia et modum iudicandi vos et alios: Si salomo postulauit a domino sapientiam ad iudicandum prolin sibi commissum. iij. Reg. iij. b. et. ij. Paral. j. c. Tel. Querite iudicium a sapientibus. i. consilium qualiter iudicetis discrete et sine precipitacio. Eccl. xxxij. d. Fili siue pslilo nibil facias: et post factum non penitebis. Job. xix. c. Lausam quia nesciebam diligenter inuestigabam. **b** Subuenite op presso violenter. Prover. xxij. b. Erue eos qui ducunt ad mortem: et quod trahunt ad infernum liberare ne cesses. **c** Judicate pupillam. i. si causa eius iusta sit ipsi i iudicio subuenite: alii non: quod precipit. Exo. xxiij. a. Non declinabis i iudicium paupers. Et Levit. xix. c. Non iuste iudicabis: nec pside res personam paupers. **d** Defendite viduam a violencia: et venite i iudicium contra me cum haec bona feceritis: f. **e** Arguite me: quasi ingratis si non remunerauero vos: g. Dicit dominus: quod non mentitur: et quod benignum est et potest retribuere. Hieronymus. Ecce ordo principius. Non sufficit lauacrum nisi adiungat: Unde estote: ut post lauacrum aqua cordis habeat puritatem. Beati enim in mundo corde: quam ipsi deum videbunt: Matth. v. a. Habita autem cordis puritate adiungit: Auferte malum cogitationum vestrum. i. cautele ne mala cogitatio veniat in cor vestrum: vel si veniat non pueniat ad effectum. Mich. q. a. Usque quod cogitatis inutile et operamini malum i cubilibus vestris: in luce matutina faciunt illud. Et auct tertio adiungit: Quiescite agere puerse: sapit illud euangelij. Joh. v. c. Ecce sanctus factus es: iam noli peccare: ne deterius tibi aliqd contingat. Recedens autem a malo faciat bonum: querat iudicium: subueniat oppresso: pupillam et viduam defendat. Et si haec fecerit: peccata quod pueri modum coccini sanguinea erant dimittentur. Et hoc est quod sequitur: h. Si fuerint peccata vestra ut coccinum: quasi nix dealbabuntur. i. cum haec feceritis vos qui eratis imundi et inflammati ad vitia: eritis frigidi et dealbati sicut nix. Tunc psalmus. Asperges me domine hyssopo et mundabor: lauabis me et super meum dealbababor. k. Et si fuerint rubra sic vermiculus: unde fit purpura: l. Telut lana alba erunt: de qua fit vestis omni colore tingibilis. Et tangit hic duo principia ex quibus oritur omne peccatum. s. amor male accedit: et contra hoc dicit: Quasi nix dealbabuntur. Et timor male habiliens: contra hoc dicit: Telut lana alba erunt. De hoc dicit Daniel. viij. c. Antiquus diceret: vestimentum eius candidum quasi nix: et capilli capitis eius quasi lana candida. Apoc. i. c. Caput eius et capilli erant candida quasi lana alba et tanquam nix. Idem sunt vestimenta et capilli christi. s. Vnueris fideles: quibus ornatis velut caput capillis: et corpore vestimento. Tunc. i. xl. e. Tunc ego dico dominus: quod omnibus his velut ornamento vestieris. Matth. xvij. a. Resplenduit facies eius sicut sol: et vestimenta eius facta sunt alba sic nix. De his duobus principiis poteris dico in psalmis. Incensa igni et suffossa. Et die. xxvi. g. Projicie cadaver eius per dico ad estum: et ad gelu per noctem: quia tempore prosperitatis consuevit concupiscentia male inardescere: et tempore adversitatis pusillanimitas nimis humiliari. m. Si volueritis regnum. Octauus psalmus in qua ostendit remunerationem obedientium: et penas contumentium. Dicit ergo: Si volueritis bona dicta facere et a malo declinare: n. Et audieritis me: id est obedieritis mihi: o. Bona fratre comedetis: i. bonis temporib. abundabitis. Ad litteram hoc promittebat eis dominus ut saltum sic iudei auari invitati bonis plentibus obdirenent. Telus. o. Bona terra viventium: p. Comedetis: id est eternis gaudis preuenimini. q. Et si nolueritis obdire mihi et facere que predixi. r. Et sic me inuidet et misericordet: s. Ad iracundiam puocueritis: id est ad vindictam quem videt esse hominem ex ira cordia: t. Gladius babyloniorum vel romanorum. Telus gla-

87. d. i. c. defensio

I dius dei. i. pestilentia mortalitas fames pena eterna: et quod quid affligere potest: v. Deuorabit vos in presenti vel futuro. Deut. xxxij. f. Inebriabo sagittas meas sanguine: et gladius meus deuorabit carnes. De hoc dicit Job. xxvij. b. Si audierint et obseruauerit: cōplebit dies suos in bono: et annos suos in gloria: si autem non audierint transibit per gladium: et consumetur in stultitia. Hiere. xl. b. Si quiescetis manus et seritis in terra hac: edificabovos et non destruant plantabo et non euellam: Si autem dixeritis vos: non habitabim in terra ista: nec audiem vocem domini dei nostri: dicentes: nequaquam: sed ad terram egypti regem: gladium quem vos formidatis: ibi comprehedet vos in terra egypti. Per hanc autem quod dicitur: Si volueritis et si nolueritis innuit quod in voluntate nostra est obedire deo: vel non obedire. Unde S. Liberius arbitrii referunt ut non ex proprio iudicio del: sed ex singulorum meritis premia vel penas sequi probet. Et reuera ita fiet: x. Quia os domini locutum est: i. verbu patris: de quo Can. i. a. Osculet me osculo osis sui. Telus prophetarum per quem deus loquitur: de quo Hiere. xv. d. Si separaveris preciosum a vilis: quasi os meum eris. Prover. xij. c. Labium veritatis firmum erit in perpetuum. y. Quoniam facta est regnum. Non poteris in qua plangere: per phariseorum avariciam depravata. Et referunt hec ad tempora esaie: sed specialiter ad tempora christi: ut dicit S. Malach. qui iudei penitentia recesserunt a deo: barrabam eligendo: et filium dei occidendo. Tunc admirans prophetam ait: Quoniam facta est meretrrix: non tam corpe fornicando quam mente recedendo a deo: z. Cittas hierusalem. Metonymia est. a. Fidelis olim: b. Plena iudicij: verti. i. veris iudicib. quod nullis munib. corrupi poterat. c. Justicia: de malefactorib. et de iudiciorum executio: d. Habitauit in ea: tanquam in domo propria: separe dauid et salomonis et ezechiel regum iuda. e. Nunc autem homicide: qui prophetas et dominum prophetarum occideruntur. Est autem meretrrix multiplex. s. cōcupiscit. Proverbi. viij. b. Multiplex meretrrix occurrit illi mulier ornata meretricio ad decipiendas animas. Item voluptas carnalis. Judic. xvij. a. Sansoni id est ratio: abiit in gaecam: et vidit ibi mulierem meretricem. f. Ita scientia

* a. Querite iudicium: ut iuste iudicetis. Hiere. xxij. a. **D**ystice Facite iudicium et iusticiam: et liberate vi oppressum de manu caluniantum: et pupillam et viduam nolite contristare. Zach. viij. c. Iudicium verum iudicete: misericordiam et miserationes facite vniuersis cum fratribus: et viduam et pupillam et aduenam et pauperem nolite caluniarum: et malum vir fratri suo non cogitet in corde suo. b. Subveniente oppresso: violentem: c. Judicate pupillum misericordem: d. Defendite viduam: et violentiam. i. ecclia: cuius vir mortuus est. e. Et venite cum haec feceritis: f. Arguite me: quasi ingratis si non remunerauero vos: g. Dicit dominus: quod non mentitur. S. Malach. iij. c. Inferte omnem decimam in horrem meum: ut sit cibus in domo mea: et probate me super hunc dicens: si non aguero vobis cataractas celi: et effudero vobis afflictione vobis ad abundantiam. h. Si fuerit pectora tua vita ut coccinum: i. magna et manifesta: Quasi nix dealbabuntur per gratiam refrigerante a malo. k. Et si fuerit rubra sic vermiculus: velut lana alba erunt per gratiam calefaciente ad bonum. Job. iij. d. Unde dabo sanguinem eorum quod non inuidauerunt et dominus comorabit in sibi. m. Si voluerit declinare a malo et facere bonum: n. Et audierit: i. obedierit: m. datus domini. o. Bona fratre viventium: p. Comedet: sine fine: sine fastidio: reprobus elurientibus. i. lxv. b. Ecce servi mei comedent: et vos elurientis. y. Quoniam facta est meretrrix ciuitas fidelis. i. ecclia vel religio: b. Pleuna iudicij: i. discreti olim. c. Justicia: discipline: d. Habitauit in ea: nunc autem homicide: per odium. i. Job. iij. c. Qui odit fratrem suum homicida est. Telus homicide: v. id est fraudulenti.

218

C Item scientia secularis. *Luci.* xv.c. Filius luniorum deuoeravit substantiam suam cum meretricibus vnde luxuriose. Itē idolatria. *Ezech.* xvij.d. Fabricasti tibi lupanar tuū in capite oīs viē et excēsū tuū fecisti i oī plateau: nec facta es q̄si meretrix fastidio augēs p̄cū: sed q̄si mulier adultera q̄ sup virū suū inducit alios. Itē vanitas mūdialis. *Apoc.* ij.f. *I*labeo aduersus te pauca: qz p̄mittis mulierem lezabel q̄ se dicit prophetēn docere et seducere seruos meos. *eijcies.* i.f. Itē gentilitas. *Josue* ii.a. Visit ioseph filius nun de sethīm duos viros exploratores *Hiere.* s.g. abscōdito: et dixit eis: *Itē et adserit terrā*

Itē et p̄siderate terrā
vrbēq̄ hiericho. Qui p̄gentes ingressi sunt domū mulieris
meretricis. Itē duo plū sunt duę meretrices. ij. Regl.ij.c.
Venerunt duę mulieres meretrices ad regē. Itē hereticus.
Prouer. v.a. Fau² distillās labia meretricis. Sequit:
a) Ar-
gentū tuū. i. nitor sacre doctrine/ puritas vite/ claritas fa-
mę: b) Aerisū est i scoriā. i. i sordes praeuē doctrine/ i im-
mūdiciā vite puerſe: et in i n g r e d i n ē male famę. c) Clinum
tuū. i. legis austeras: d) Aixtū est a q̄. i. cū mollicie pha-
riseicē traditiōis et hereticē puerſiōis. Alij dicūt: C a u p o /
nēs tui miscētynuū a q̄. i. scribē et pharisei legl rigore suis
blādimēti emolliūt et eneruāt: qz cū lex p̄cepit filijs parētib⁹
necessaria puidere: scribē et pharisei blādiētes filijs vt cōmo-
dl⁹ possēt aliqd ab eis emūgere i stribēat qzib⁹ specie iusticie
possent parētib⁹ vīctualia denegare. i. vt diceret eis se oia vo-
uisse deo p se et p ip̄sis. Sup q̄ rep̄hēdit eos dñs/ Matth.
xv.b. et Marci. vii.a. e) P̄cipes tui. i. scribē et pharisei
et sacerdotes: quoꝝ ē pl̄m iudicare et regere. f) Infideles a
fide. i. nō credētes: vel a fidelitate. i. fallaces/ v̄l inobedientes.
g) Socij furū. i. p̄ncipes furti et rapina ab illis mu-
nera accipiebat: q̄ de lachrymis pauperū cōgregat diuitias.
Ecli. e) P̄cipes tui. i. reges et iudices et sacerdotes q̄ iplo
perāt: g) Socij furū. i. scribax et phariseoz: a qb⁹ accipie-
bant munera q̄ paupib⁹ auferebāt. Et ostendit quō: Quia
h) Dēs. i. t̄ hi q̄ illi: i) Diligūt munera: qd pl⁹ ē q̄ accipe:
qz p̄cēt ē i volūtate n̄ i re. Ab iunera dīc pluraliē: qz ē mun-
a corde: qd q̄rit hypocrita: et mun⁹ ab ore qd diliḡt vanaglia:
et munus a manu: qd diliḡt avaricia. Un j. xxiiij.c. Beat⁹
q̄ excutit manus suas ab om̄i munere. Cōtra acceptores munē
habes/ Gen. xliij.d. Leo manus meā ad dñm dñū excelsū pos-
sessorē celi et tē: q̄ a filo subtegnis vsc̄ ad corrīgiā calige
nō accipiā ex oib⁹ q̄ tua sūt. Exo. xxiij.a. Nō accipies mune-
ra q̄ excecat etiā prudētes: et subuertūt ſþba iustorū. Numeri
xvi.c. Tu scis q̄ nec asellū accepim ab eis. Deut. xvi. d. Nō
accipies psonā nec munera: qz munera excecat oculos sapiē-
tū et murant verba iustorū. i. Regl. xij.a. Loquimini de me co-
rā dño et corā ch̄risto ei⁹: virū bouē cuiusq̄ tuleri aut asinū:
si quēpiā calūniaſ ſū: si opp̄ssi aliquē: si de manu cuiusq̄ mu-
nus accepi. ij. Paral. xix.c. Non est apud dñū iniquitas: nec
p̄sonaz acceptio: nec cupido munerū. Job. xv. d. Ignis de-
vorabit tabernacula eoz: q̄ libenf accipiliū munera. Prouer.
xv.c. Qui odit munera viuet. Eccl. xx.d. Exenia et dona ex-
cepāt oculos iudicūt: q̄si mur⁹ i ore auertit correctiōes eoz.
j. xxiiij.c. Beatus qui excutit manus suas ab om̄i munere.
Biere. vi.c. A minore vsc̄ ad maiorem oēs avaricie student.
j. Thessal. iiij.c. Nulli⁹ aliqd desideretis. Act. viij.d. Pecu-
nia tua tecū sit i p̄ditionē: dicit petr⁹ simoni mago. Itē Act.
xx.g. Argentū aut aurū aut vestē nulli⁹ cōcupiū: dixit pau-
lus ephesijs. Ecōtrario p̄ datorib⁹ dī Prouerb. xij.b. Vi-
ctoriā et honorē a q̄rit qui dat munera. Itē Prouer. xxj.b.
Dun⁹ absconditū extinguit iras: et donū i ſinu indlgnationē
maximā. Act. xx.g. Beat⁹ ē magis dare q̄ accipe. Sequit:
k) Sequunt̄ retributiōes. i. literatas tributiōes: vel ob-
sequior̄ recōpēlatiōes: v̄l iniuriar̄ vindicatiōes. Un Sym-
mach⁹ dicit: Dēs sequunt̄ vīcīſſitudīnes. i. eis impen-
dunt obsequia a quib⁹ ſpant retributiōe: cū tñ dñs p̄cipiat

Esaie

Luc. xiii. c. inuitare clados & cecos & pauges/a quib⁹ nula sperat retributio. **Vel** **vicissitudines** vel **vtq̄dēs** vt dicit **Blo.** vt ille sit in culpa/q̄ malū p̄ malo exigit: dentē pro dentē: oculū p̄ oculo: **Ezr.** xxi. c. nō audiens illud **Ps.** Si **Ps.** 7. reddidi retribuēb⁹ mihi mala decidā merito ab iūmic⁹ meis inanis. **Et Matth.** v. f. **Si** q̄s pcusserit te in dexterā maxillā:

Iudicant: et causa videtur non
ingredit ad eos. Propter
hoc autem dominus deus exerci-
tuus fortis israel: Hoc ego co-
solabor super hostibus meis: et
vindicabo te de inimicis meis.

Hoc dixit amore iusticie/nō libidine vindictę: Iudex enim
exigit vltionē: s̄z facit iusticiā. **I** Pupillo nō iudicat/a q̄
nihil sperat.i. illi nō assūtū i iudicio licet causā iustā habeat.
m Et causa vidue/q̄ est p̄fona miserāda: nō **M**ō ingre-
dit ad eos.i. nō dignant eā audire: qz tenuis ē causa. **H**ie-
re. v.g. Causam vidue nō iudicauerunt/causam pupilli non
direxerūt: et iudiciū paugis nō iudicauerūt: o **P**ropter
hoc ait dñs/qui potens est et timēdus et verat: p **D**eus
exercituū: id est sabaoth siue virtutū. q **F**ortis israel:
id est fortē faciens israel. **H**eu ego consolabor sup
hostib⁹ meis.q.d. dolēs faciā qđ facere me oportet. s **E**t
id est: **C**lindicabor de inimicis meis/generalit i iudi-
cio: specialiter de scribis et phariseis. De quib⁹ dī: Matth.
xxiiij. Uz yobis scribe et pharisei. Et eiusdē. xij.c. Generatio
mala et adultera signū q̄rit. Ecce misericordia dei simul et iu-
sticia: qz volet parit et psolat de hostiū vltione. Eccl. vij.c.

Percute manū **D**ystice
* id est fraudulēti. **E**ccl. xxiiij. d. **P**anis egentū vita pau-
peris ē: qui defraudat illū homo sanguinis est. **V**el homi-
cide: id est demones. **J**ob. viij. f. **I**lle homicida erat ab ini-
tio. **A**rgentū tuū: id est p̄dicatores tui puri et sonori.
Terulum est in scoriā. i. rubigine peccatorū sunt infe-
cti. **L**brei. liij. a. **F**iliū siō incliti et amicti auro p̄mo: quomō
reputati sūt in yala testeā. **V**el. **A**rgentū tuū versū
est in scoriā: id est sacrū eloquū dei in scoriā aristotelis vel
hippocratis: vel quādo p̄ lucro aut p̄ laude hūana dicis/ vel
doceſ. **L**brei. liij. a. **Q**uomō obscuratū est aurum: mutatus
est color optimus. **C**linū tuū. i. dulcedo et rigor sacré
scripturę: **D**ixitū est aqua/ vanę philosophie et ex-
positionis adulatoreſ. **D**e quibꝫ aquis dicit **P**rouer. xvij. c.
Qui dimittit aquas caput est turgorū. **M**principes
tuū. i. doctores et plati: **I**nſideles/ talentū dñi intide-
liter disp̄fantes. **S**ocij furū/ postillas et expositiōes
alioꝝ sumētes: et pro laude vel p̄ munere p̄dicantes. **H**iere.
xxij. f. **E**cce ego ad prophetas dicit dñs: qui furarū verba mea
vnusquisq; a p̄imo suo: qui assumūt linguaſ suas/ et aiunt:
dīc dñs. **D**ich. iiij. d. **P**rincipes eiꝫ in muneribꝫ iudicabāt et
sacerdotes eiꝫ in mercede docebāt: et prophetæ eiꝫ in pecunia di-
uinabāt. **O**mnes diligūt munera. **P**rouer. xvij. d.
Munera de ſinu impiꝫ accipit/ ut puertat ſemitas iudicij. **K**
Sequunt̄ retributiōes: q; amicos nō putat niſi q; donat:
quoꝝ nō os/ ſed manꝫ pſiderat: et quoꝝ marsupia exhaustūt
ſanctos iudicat/ dicit **H**iero. **D**ich. iiij. b. **H**ec dicit dñs ſup
prophetas q; ſeducunt p̄plin meſi/ q; mordent dentibꝫ suis et p̄di-
cant pacē: et ſi q; nō dederit in ore eoz quipia ſanctificant
ſup eū p̄liū. **P**upillo nō iudicant et cauſa vidue
nō igredīſ ad eos. **E**ccl. iiij. b. In iudicādo pupilliſ esto
mifericors ut pat: et p̄ viro matri eorū: et eris altissimi filius
obedies: et miserebit tui magis q; mater. **H**eu ego co-
ſolabor ſup hostibꝫ meis: et vindicabor de inimicis
meis. Oleū miſcer dominꝫ vino in ſanandis vulneribꝫ ſau-
ciati. Et p̄mo ponit oleū miſericordię dices: **H**eu. i. gemēs
qđ minat. Deinde ponit vīnu iuſticię dices: **C**onſolabor
ſup hostibꝫ meis. Cōſolat eſi iuſticia de vindicta impio-
rū. **D**eut. xxvij. g. Lgabiliſ dñs dīgdeſ vos atq; ſubueris.

G Percute manus tuā et allide pedem tuū: et dic/ heu ad oēs ab/ ominatiōes malorū dom⁹ israel. Osee. x. c. Quoniam dabo te/ ephraim: ptegā te isrl: quō dabo te: sic adama: ponā te ut se/ boim. ē in me cor meū: paris in me cōturbata ē penit/ tudo mea. Thren. iii. d. Nō em̄ hūllauit ex corde suo: et abie/ cit filios homī.

a Et conuertā manū

meā: id est extēdā.

b Ad te puniēdū: quā

patiendo diu plicas

tenul.

c Et exco/

quā ad purū scorū

am tuā: id est purga/

bo igne tribulationis

omnes sordes virior/

tūrū.

d Et ause/

ram omne stannūz

tūj. i. hypocrisim: vt

falsā doctrinā scribā

et pharisēoꝝ que vere

sillis ē: vt sepat stan/

no simulatiōis et cōsumpta scorū falsitatis: purum remaneat

argentū diuinę eruditōis: qđ fieri nō pōt absq; igne charita/

ts vel tribulatiōis. Tūj. Valach. iij. a. Ipse quasi ignis cō/

flans: et quasi herba fullonū: et sedebit cōflans et emūdans ar/

gentū: et purgabit filios leui.

e Et restituā iudices tu/

os ut fuerūt pūs/ tpe moysi et losue.

f Et cōsiliarios

tuos: qđ cōsilia dei accipiāt et p̄plo cōmunicēt:

g Dic an/

tiqū: Et factū ē h: nō solū post captiuitatē babylonīcā:

h Tūj. bīrcān qđ dedit cō:babel et eisdram et alios qđ vsc̄ ad aduentū dñi

p̄plo p̄fuerūt: sed etiā post aduentū dñi dedit ap̄los et alios

ecclēsī doctores: qđ et recta cōsilia et iudicia vera p̄plo impen/

dunt. Hiere. iij. e. Introducā vos in sion: et dabo vobis pa/

stors f̄m cor meū: et pascent vos scia et doctrina.

i Post

hec. i. illis restitutis:

j Vocaberis ciuitas iusti. i. ve/

ri christi: p̄pli habitantis in te:

k Urbs fidelis in christo

credes: et verax existēs. Zach. viij. a. Habitabo i medio hie/

rusalē: et vocabilis hierlm ciuitas veritatis: et mons dñi exerci/

tūj. Hiere. iij. f. In tpe illo vocabūt hierlm solū dñi: et con/

gregabunt ad eā om̄s gentes in nomine dñi in hierlm. Et quō

fiet urbs subdit: quia!

l Sion in iudicio redimeſ. i. a

peccatis: qđ lic̄ de⁹ misericordit dimittat peccata: tñ hoc fa/

cit cū discretiōe/ p̄gnā aliquā infligendo. Hiere. k. d. Corripe

me dñe: verūtame i iudicio nō in furore tuo: ne forte ad nibi/

lū redigas me.

m Et reducēt iudices et cōsilarū: p̄fā

in iusticia: qđ abducta fuerat p̄ iniusticiā.

n Et cōteret/

dñs: sceleratos. i. sceleratos. i. maioribꝝ peccatis implicatos.

o Et peccatores/ minores: simul in p̄senti p̄ romanos:

vel in futuro p̄ demones. Vcl. r. **p** Sceleratos. i. peccates in

deū.

q Et p̄tōres. i. peccates in p̄ximū: t

r Et qui

dereliquerūt dñm/ in sua malicia p̄manētes:

v Lolu/

menſ/ hic vel in futuro. i. ranta erit eoz p̄ pena qđ yellēt oīno cō

sumi: et si posse fieri p̄sumerent. Et merito: r. **L**ōfundēt

enī: p̄fusioꝝ ignominiosa/ int̄ et extēt̄ erubescēdo.

y Ab

idolis qđ sacrificauerūt. i. ppter petm̄ idolatrię. Hie/

re. vi. d. Lōfūt̄ sūt qđ abominationē fecerūt: qn pot̄ p̄fusioꝝ

non sunt cōfusi: et erubescere nescierūt salubriter in p̄senti: et

ideo erubescēt p̄fusibilis in futuro. Osec. x. b. Lōfūt̄ ephraim

capiet: et p̄fundēt isrl in volūtate sua.

z Et erubescēt

sup horū. i. sup lucis volūptuosis: a

Quos elegerā/

tis ad sacrificandū idolis: b. **L**ū fuerit velut quer/

cug. i. infructuosi: c. **D**efluētibꝝ folijs. i. amissis bonis

vestris. q. d. tūc erubelcēt qđ ablatis bonis v̄is remanebi/

ts velut querē sine folijs. Alij iterp̄tes dicūt: quasi tere/

binth⁹. Et ne forte sparent se recuperatos amissa sublūgit:

d Et velut horū/ vel. padisus: alia l̄ra: absq; aqua. i.

sicut horū carēs aq; p̄petua ariditate marcescit: ita vos fine

recupatiōe oīa amitteris. Et ne iterū crederēt qđ possent se de/

fendere subdit: e. **E**Et erit fortitudo v̄a/ tpe captiuita/

nis: f. Ut fauilla stupē que cito consumit. q. d. nō pte/

rit̄ hostibꝝ resistere: sicut stupa nō resistit igni. Symmach⁹ dicit: Erit fortitudo v̄a sicut purgamentū stupe/ qđ vile est et cito cōsumit. g. **E**t op̄ vel trū qđ scintilla ignis qđ statī ut paret desinit. q. d. om̄ia munimina fortitudi/ nis vel idolatrię v̄e nulli momēti erūt. h. **E**t succēdet

vt rūq; sil. i. fortitu/

do et opus v̄im et ido/

la v̄i et hierusalē. i.

Et nō erit qđ extin/

guat: ad litterā: vsc̄

hodie iudei legentes

sacras l̄ras v̄l sc̄ptu/

ras sūt velut querus

vel terebinthus / f̄m

Symmach⁹: vel f̄c⁹

f̄m euagelīū / Math.

xii. b. in qua dñs po/

ma qđsuist et non inue/

nit: et ideo eterna ar/

dīate dānauit. Ip̄st

quoq; iudei folia ver/

borum. i. eloquētā amiserūt: Ilōrūs em̄ irriguus. i. scientia

scripturarū: vel padisus diversarū arborū recessit ab eis: qđ si

ne ḡra spūali nec etiā olera afferūt qđ māducet infirm⁹: ut di/

cif Ro. xiiij. a. Unde Zach. xi. a. Glularē querebas: qđm̄

succisus est saltus inuit⁹. Vox v̄lulatus pastorū: qđ vastata

est magnificētia eorum.

a Et cōuertā manū meā ad te purgādū et puniēdū. Dystice

b Et excoquā ad purū scorū tuā: et auferā omne

stannū tuū. i. purgabo omnē imūdiciā tuā et simulationē qđ

qđ stannū designat. Ezech. xxij. d. Versa ē oīs dom⁹ isrl i sco/

riā/ qđ stannū plūbū et ferz. Sc̄tā qđ auariciā: qđ p̄ impatiē/

tiā: stannū p̄ simulationē: plūbū p̄ luxurię inq̄nationē: ferz p̄

op̄p̄ssionē. e. Et restituā iudices tuos ut fuerūt pūs

et cōsiliarios tuos sic antiquit⁹. Post hec vocaberūt

ciuitas iusti. i. christi urbs fidelis. Thēma i synodo: I

Sion. i. ecclā qđ vider nūc p̄ speculū i enigmāte: n. Redi/

met̄ a peccati debito sanguine christi: m. **In** iudicio/ qđ fi/

li⁹ dei iudicarūt fuit. o. Et reducēt eā p̄dicatores de regiōe

dissilitudinē: p. **In** iusticia: qđ si misericors sit dñs nō tñ

oino dīmittit op̄ iusticię. Tūj. Hiere. iij. d. Sāc⁹ sū ego dic̄

dñs: et non irascer in p̄petuū: verūt̄ sc̄to iniq̄itatē tuā: qđ in

dñm deū tuū p̄uaricata es. r. Cōfūdent em̄ ab idolis

qđ sacrificauerūt: et erubescēt sup horū qđ elegerāt. Auariciā notat p̄ idola: luxuriā p̄ horos. De

his erubescēt et p̄fundēt matie clericī et claustrales i futuro.

Ro. vi. d. Quē fructū habuist̄ illis in qb̄ nūc erubescēt: z

b. Cū fuerit velut querē defluētibꝝ folijs: et ve/

lut horū absc̄ aq. Per querū qđ fert cibū porcō signif/

ican̄ p̄auī doctores: qđ folia defluēt̄: qđ verba eoz p̄tēpti/

billis sunt ppter in honestā vitā: qđ vt alt̄ Greg⁹: cuī vita de/

spic̄l̄ restat vt el̄ p̄dicatio p̄tēnat. Prop̄ qđ d̄ Eccl. xx/

viij. d. Bursū tuū zargentū tuū cōfīa: et oī tuo facito ostia.

Bursū et argētū cōfīa: qđ p̄dicatiōis f̄bo exēplū boni opis co/

pulāt: et sic pond̄ et calorē suē p̄dicatiōi dāt. Per horū sign/

aqua significat ecclēsia sine doctrina: qđ oīm̄ fuit irrigua. Tūj.

Eccl. viij. d. Fons horū p̄tē aq; viuētū qđ flūt̄ impetu

de libano. e. Et erit fortitudo v̄a Ut fauilla stupē: qđ statim igne cōsumit. Eccl. xij. b. Stupa collecta synagoga

peccatiū: et p̄sumatio eoz flāma ignis. g. **E**t op̄ v̄im qđ

scintilla: et succēden̄ v̄tūc̄: et opus et opans. Eccl.

xxvij. a. Lōterek cū delinquētē velictū. Itē Eccl. xiiij. c. Dē

opus corruptibile i fine deficit̄: et qđ opā illud ibit cū illo. i

Et nō est qđ extinguat: qđ i eternū ardebūt. Hiere. xxj.

d. Eruste vi op̄p̄sū de manu calūniātis: nō forte egrediat̄ vt

ignis indignatio mea: et succēda: et nō sit qđ extinguat. Amos

v. b. Quērīte dñm i viuīte: ne forte cōburat vt ignis domus

Ιoseph et deuorabit et non erit qđ extinguat bethel. Allegorice

aūt̄ hec oīa possunt accipi de dogmatibꝝ prauis: qđ discipuli

et magistrī sunt paris peritū: et opus eoz cib⁹ ignis.

Verbū qđ vidit

Libri

Erbum qd̄ vidit esaias tc. **Expo.** Ca. II.
 v Termiata pma visione q̄ quatuor cōmeti i vniuer-
 so. s. beneficiorū del cōmemorationē: ingratiudinis
 populi exprobationē: suplicior cōmisationē: promissionū
 cōsolationem: ponit auctor secundā visionem de verbo incar-
 nādo. **E**t cū pcedens
 ppheta dicta sit vi-
 sio: hēc p̄ sui euiden-
 tia et exp̄sione dicit
 verbū: qz de verbo ē.
Wicbee. 4. a. Item in illa ppheta
 pcedit cōminatio ad-
 uersoz/cōsolationem
 pmissio: in hac eco/
 uero. In pcedenti quidē pmissio de excētione iudeorum
 et subiungit de vocatiōe gentiū: in hac autē pmo agit de vo-
 catiōe gentiū: et postea de pena iudeoz: tandem de cōiunctiōe
 vtriusq; pphli in vnā fidē et vnā ecclēiā: qd̄ norat hic versicu-
 lus: **E**rbū qd̄ vidit esaias filius amos sup iudā et
 hierlm̄ q̄ est finis pcedentis visionis et initiu hui⁹: bīn vnā ex-
 positionē. Scdm̄ alia hō expositionē est titul⁹ hui⁹ visionis:
 q̄ incipit ibi: **E**t erit in nouissimis dieb⁹. Scdm̄ alia glo-
 sam: non est titulus: sed incipit hic visio: **E**rbū qd̄ vidit
 esaias. In pcedenti capitulo egit ppheta de peccatis iuda et
 hierlm̄ eos redarguendo: in hoc agit de aduentu christi: et de
 his q̄ facta sunt in eo. Et cōgruus est ordo: qz p̄ christi adue-
 tu omissa sunt peccata. **H**istidē autē hoc capitulū in quatuor
 partes. In pma agit de aduentu christi et factis ei⁹. In secul-
 da enumerat pphli adatī peccata ppter q̄ destruci fuerunt:
 ibi: **P**roieciisti em̄ pp̄lū tuū. In tercia describit iudeoz
 destruciōe puenles ex peccatis eoz: hoc: tās eos ad fugā siue
 ad refugū: ibi: **I**n gredere i petrā tc. In quarta ostēdit
 ppheta q̄ in die captiuitatis nō pderūt iudeis idola q̄ colue-
 rūt: sed potius impedit ne fugere possint a facie iūnicorū:
 ibi: **I**n die illa p̄ijsiet hō oia idola tc. Dicit ergo: a
Erbū qd̄ vidit esaias. i. res digna hō quā vidit esai-
 as. i. intellexit spū pphetę. b **F**ili⁹ amos sup iudā et
 hierlm̄. i. de iuda et hierusalē: hoc est de sorte iudei et de sorte
 beniam: vel de duab⁹ tribub⁹ et de dece. **T**el sic de hō in-
 carnato: a **E**rbū qd̄ vidit esaias fili⁹ amos. i. futu-
 rū visible intellexit: c **S**up iudā et hierlm̄. i. p iuda et
 hierlm̄: vel in iuda et hierlm̄. Non dicit: et vel fuit v̄l erit: vt
 intelligat eternū: **C**etera hōba audiunt et nō vident. De hoc
 autē dicit Baruch. iij. d. In terra v̄lūs est: et cum hominib⁹
 cōuersatus est. Et de hoc subdit ppheta: d **E**t erit tc.
 Et exponit hoc iudei de suo messia: d̄scentes: q̄ dominabit
 omnib⁹ regnis. Sed qz messias eorum iam venit. i. christus:
 Ideo fabulis eorū p̄t̄missis: veritati litterē insistamus. Et
 erit in nouissimis diebus. i. in ultima etate: de qua dicit
 apostol⁹. i. Corinth. x. c. Nos sumus in quos fines seculo: si
 deuenerūt. Et Gal. iij. a. Ubi venit plenitudo temporis: mi-
 sit deus filium suum tc. De qua etiā dicit iacob fili⁹ suis
 Gen. xliz. a. Cōgregamini ut annūciem que ventura sunt vo-
 bis i diebus nouissimis. Et de qua etiā dicit. i. Job. iij. c. Fi-
 lioli mei nouissima hora est. In qua etiā lapis excisus de mo-
 te sine manib⁹: crevit in monte magnū: vt dicit Daniel. iij. e.
 Igis erit i bis nouissimis dieb⁹. **N**ō dicit nobib⁹: pro-
 pter lucē gratiē et p̄dicationis: e **P**reparatus. i. a deo
 p̄destinatus: Ro. i. a. f **D**ons domus dñi. i. christ⁹
 in quo fundata est domus domini. i. ecclesia. i. Corinth. iij. c.
 Fundamentū aliud nemo ponere p̄t̄ ppter id qd̄ positiū est:
 qd̄ est christus iesus. Et Matth. xvi. c. Et super hanc petrā
 edificabo ecclesiā mē. De quo monte dicit P̄s. **D**ons dei
 mons pinguis in q̄b̄n placitū est deo habitare in eo. g **I**n
 vertice montis. i. exceedens om̄s sanctos sanctitate et gra-
 tiarū om̄iū plenitudine: qz de eius plenitudine nos om̄nes
 accepim⁹: Job. i. b. h **E**t eleuabis euidētia miraculoz:
 i **S**up colles. i. alios p̄dicatores. **D**ons igis singularit
 christ⁹: mōtes hō sūt angeli/patriarchē/ pphetae/aplū/mar-
 tyres: et alij sancti qui miraculis effulserūt. Colles hō mino-
 res. 67.

Esaie

res sancti: a mōribus lumē intelligētis accipiētes. **U**n̄ Lēn̄.
 q. b. Ecce iste venit saliens in montibus transiliens colles.
 k **E**t fluēt ad eū oēs gentes. i. cito et habēd̄ fidē de-
 siderio: veniēt ad eū incarnatū: velociter/leuiter/abundāter:
 sine labore/hūlliter/ pacifice. **O**ēs dīc. i. plures. Accōmoda
 enim est distributio: et
 notat abundantiā nō
 vniuersitatem. j. ix. a.
Leua in circūtu ocu-
 los tuos et vide: om̄s
 isti cōgregati sunt ve-
 nerūt tibi tc. l **E**t
 ibūt ad eū cū genti-
 bus passib⁹ fidēi: m
Populi multi. i. iudei multi. **N**ō dicit om̄is: qz pauciores
 crediderūt de iudeis q̄ de gentib⁹. n **E**t dicēt ad inuitē:
 nō cōtentī p̄pria salutē: sed horatēs sc̄iuitē. o **G**enite:
 mēte: p **A**scēdamus fidēi z̄platiōe: q **A**d montē
 dñi. i. ad christū: r **E**t ad domū dei iacob. i. ad ecclē-
 sia quē est dom⁹ iacob. i. populi christiani p̄ iacob significati.
 s **E**t docebit nos
 abystice: d **E**t erit in nouissimis diebus datis ad Wystice
 merendū. i. p̄e gratiē: e **P**reparat̄ mons dom⁹ dñi. i.
 chris⁹ ad refugū captiuoz: g **I**n vertice mōtiū. i. excel-
 sior angelis et pphis atq; aplis. **U**n̄. i. xxii. b. Ipse sup du-
 ces stabit. h **E**t eleuabis sup colles. i. sup sanctos mi-
 nores: vt vir etiā modicū ab eis cōtingi in z̄templatiōe pos-
 sit. **M**aiorib⁹ sanctis incubit dñs: et in eis vel cū eis ludit: et
 sup minores trāsi: quos vmbra p̄tectionis suę defendit. **U**n̄
 Cantl. q. b. Iste venit saliens in mōtiū trāsiliens colles. De
 his mōribus et collibus et vertice eorū. i. christo: dīc moyses
 Deut. xxxii. b. in benedictiōe ioseph: **D**e vertice antiquis
 montib⁹: et de pointis collūi eternoz: et de frugib⁹ terre: et de
 plenitudine ei⁹ bñdictio illi⁹ q̄ apparuit i rubo: ventiat sup ca-
 put ioseph. k **E**t fluent ad eū oēs gentes: et ibunt
 passib⁹ fidēi: et bonoz operū: pp̄lū multi. i. ix. a. **I**nundatio
 cameloz op̄it te. i. abſūdantia diuitiū vēnientiū ad fidē. **N**ō Septē nota
 tant autē septē in verbo fluēdi: q̄ cōpetūt p̄gnitētib⁹ fugitētib⁹ in v̄bo flue-
 ad christū. **P**rimū est imper⁹ feruoris: qz cū festinatiōe et im-
 petu debent oia obſtacula dirūpere et ad deū properare: qz
 nescit tarda molimina spūſanci grā: vt dicit Blo. super illud
 Act. iij. a. Factus est repente de eglo sonus. **E**cch. j. c.
 Ubi erat imper⁹ spūs/illuc gradiebant. **E**t in Ps. **F**lumis
 imper⁹ letificat ciuitatē dei. Secundū est descelus hūilitatis. **Ps. 45.**
 flumia em̄ ad loca hūilia. i. ad valles fluūt: et p̄ solā hūilitate
 ad deū veniūt: et soli hūiles ad deū fluūt. **L**uc. xliij. c. Qui se
 humiliat exaltabit: v̄sq; ad deū. **A**poc. xliij. a. **M**i sequunt
 agnū quoq; terit. **T**ertīū est abundantia q̄ notat in verbo
 fluēdi: **D**ebet em̄ penitētēs ad deū reuertētēs bonis abūda-
 re opib⁹: et rotō corde: et tota aia ad deū cōuerti. **Johel.** ii. c.
Cōuertimini ad me in toto corde vestro tc. **Quartū** est desi-
 deriū. **D**ebet em̄ cor penitētis quodā fluētū liqueſcere i desi-
 derio dei. **U**n̄ Cantl. v. b. **B**ia mea liquefacta est: vt dilectus
 locut⁹ est. **Quintū** et sextū sūt p̄manētia et p̄fectus. Sicut em̄
 fluūt alueum nō mutat: sed in eo semp fluīt: sic penitētēs in
 sua p̄gnitētia p̄manētēs: debet semp de bono i meli⁹ p̄ficerē.
Hincē qd̄ Sap. vii. c. dicit: Stabilis simul et mobilis. Sta-
 bilis qd̄ē spūs: qz fac̄ nos in bono p̄seuerare: **M**obilis hō:
 qz fac̄ nos p̄seuerādo p̄ficerē. **S**eptimū ē assiditas: flumia
 em̄ fluūt assidue: et penitētēs debet assidue fluere elemosynaz
 largitōe: lachrymaz effusioē: cordis deuotioē. **S**ept. n. **E**t
 dicēt: **G**enite ascēdam⁹ ad montē dñi. i. cōlestē hieru-
 sale: **R**et ad domū dei iacob. i. ad religionē. Ad mon-
 te dñi trib⁹ gradib⁹ ascēdit. **P**rim⁹ ē p̄seuerās penitētia: se-
 cund⁹ ē p̄fecta misericordia: tertī⁹ ē v̄ta solitaria. **E**t hos tres gra-
 dus mōstrauit nobis dñs. **M**ā p̄mo ascendit in crucē: de qua
 postea nō descēdit. **S**ecundo ascēdit i celū/ subtractus oculis hūanis.
 Ad domū dei iacob sūt trib⁹ gradib⁹ ascēdit. **P**rim⁹ ē abie-
 citō mūdi: secund⁹ obliuio suo: tertī⁹ depositio sui. **S**ic etiā
 * debet vnuſq; qz

G a Et docebit nos cb:is: p se et p aplos/cū fuerim⁹ i domo iacob. b Clas suas. i. faciliora mādata: quib⁹ ad ipsū oēs gradiantur. c Et ambulabim⁹ i semitis ei⁹. i. artio/rīb⁹ p̄silijs & superrogatiōib⁹. Ecce dñs docet largas vias misericordie: sed tu ambula p artiores semitas penitētē. Hiere. vj. d. Statue sup vias vestras & videte: t i frogate de semitis antiq⁹. i. de s̄ilij⁹ q̄bus ambulauerit antiq⁹. Primi aut̄ vt di cit Hiero descendit sunt vle p̄ceptoriū: t postea ambuladū ē in semitis p̄silijs. Et q̄si q̄s quereret: Quare ascēdendū ē ē mōte. Hie. d Quia de sion. i. de mōte in q̄ est bierusale: in q̄ templū & religio ē: e Exibit lex. i. sp̄ualis intelligētia legis. Ad litterā em̄ ibi docuit dñs legē sp̄ualitē implēdā. Ibi docuit: qz nō caput p̄ire p̄p̄tē extra bierusale: Luc. xiiij. g. Tel. d De sion. i. de p̄mitiu ecclesia q̄ semp i specula fuit. f Exibit lex. i. doctrina legis p̄ christū & aplos. f Et v̄bū dñi. i. p̄dicatio euāgelij: g De bierusale: idē est q̄d s̄io. h Et iudicabit gētes: discer/ nendo credētes a nō credentib⁹. v̄l super peccatis: quia pro diversitate meritorum erit diversitas supplcioem. h Et arguet: icrepādo & corrīgēdo: k Po/ pulos m̄ltos. i. iudicēs: vel om̄is incredulos sup insidētate cop. l Et video: cōflabūt iā iudet q̄p̄ gētes: credētes & nō credētes. m Gladios suos i vomeres: ad arandū frā. n Et lāceas suas i falces: ad secandū prata. q. v. tanta erit p̄tūc q̄ nō indigebūt gladios aut lāceas: aut ceteris bellicis instrumētis. o Mō leuabit gens p̄tra gentē gla/ diū ad pugnādū ē seinvicē. p Mec exercebūt v̄ltra ad plū. s̄ic p̄s. Et si qdē postea p̄lia fuit: s̄i tā graua vt aū. Evidē signū ponit celas de adūtu christi: Nā aū christi na/ tivitatē tāta fuit discordia v̄lq̄ ad vīgesimū octauū annū octauiani cesaris: s̄b q̄ dñs nat⁹ ēē p̄hibet: vt nō eēt trāsīt de pu/ clia in p̄uinciā: s̄ nato dñs cessauerit bella p̄ duodeci annos. Ut i ē natiuitate cantauerit angeli: H̄lia i excelsis deo: t in fr̄a p̄t hoib⁹: Luc. iiij. b. et agriculturę exercitatę fuerunt: s̄i fuit necessariū vt gladij i aratra p̄flare. s̄i Mich. iiij. a. fere idē d̄z: Erit i nouissimo diez mōs dñi p̄pat⁹ i vertice mōtiū: t s̄limis sup colles: t fluēt ad eū gētes: t p̄perabūt p̄lī multi: t dicet: Glenite ascēdam⁹ ad montē dñi: t ad domū dei iacob: t docebit nos de v̄hs suis: t ibi⁹ i semit⁹ el⁹: qz de sion egredieb⁹ lex: t verbū dñi de bierusale: t iudicabit inf p̄los multos: t corrip̄t gētes fortes v̄lq̄ i longinquū. Et cōcidēt gladios suos i vomeres: t hastas suas in ligones. Mō sumet gens aduers⁹ gentē gladiū: t nō discēt v̄ltra belligerare v̄l. s̄z videf esse fassū h: qz tpe antichristi erit maxia p̄secutio aduersus christianos: t tribulatio q̄lis nō fuit a tpe noe: vt d̄z dñs Matth. xxiiij. b. Solutio. Verū ē: s̄ regna oia habebūt pacē in se: s̄i fuit tpe octauiani cesaris q̄i nat⁹ ē dñs. q Dom⁹ iacob. Vox est p̄p̄tē post vocationē gentiū & ostēlōne chri/ sti inuitatiō p̄lin suū q̄ ē de iacob ad fidē christi suscipiēdā. Un̄ d̄z: Dom⁹ iacob. i. oēs iudet. r Glenite meccū passibus fidei. s Et abulem⁹ de fr̄ute i fr̄ute. t In lumie dei nr̄i. i. fide vel doctrina christi: q̄ d̄c: Ego su lux mūdi: Job. viij. b. P̄s. In lumie tuo videbim⁹ lumē. v Proie/ cisti em̄ v̄l. Secūda p̄s capitulo: in q̄ enumerat peccata p̄lī iudaici: ppter que p̄p̄ciepus erat a dñ. Evidē aut̄ in spiritu duriciā cordis eorum & incorrigibilitē: subito conuertēs. Blitter. Alter ab illo loco: v Proiecisti em̄ pp̄lm tuū. Expo/ d̄stice v̄k debet vnuſq̄c altū iūstare ad bonū: lux illud Exo. xxxvij. Cortina cortinā trahit. Et Apoc. xxij. d. Qui audit dicat ve/ ni. Deus. xxxij. c. Vocabūt p̄los ad montē: ibi simolabūt vi/ ctimas iusticie. Hiere. xxxi. a. Surgite & ascēdam⁹ in sion ad dñm deū nr̄i. Zach. viij. d. Vladāt hitatores v̄n⁹ ad alterū d̄cētes: Eam⁹ & dep̄cemur faciē dñi: t gram⁹ dñm exercitū: vāda & ego & ventiē p̄li m̄lti. Gēs. xxxv. a. Mūdamī & mu/

tate vestimentavia: t surgite ascendain⁹ i bethel. i. in ecclesiā. Contra dicētes Cōtra illos q̄ in cameris & i cellis dicūt horas canonicas: qz horas canonicas in ecclīs b̄fidicēd̄ ē dñs. P̄s. In ecclīs b̄fidicite dñs. Et cas in cameris ibi iūnit dñs. Osee. xij. b. Fleuit & rogauit eū: t i bethel in uenit eū. a Et docebit nos vias suas & ambulabim⁹

i semitis ei⁹: qz de sion v̄l. Ecce ordo p̄dicatoris. Primo debet docere. Secō ambulare: nō solū vias p̄ceptoꝝ: s̄ etiā se/ mitas cōsilioꝝ. Tertio p̄dicare. Prouer. v. c. Vlbe aquā de cisterna tua: t fluēta pu/ tel tui: deriuēt fōtes tui foras: t i plateis aq̄s tuas dilude. Habero eas sol⁹/ nō ap/ petēdo laudes hoīm de p̄dicatiōe tua. l

Et p̄flabūt gladios suos v̄l. Per gladios itelle: unk p̄ba elimata & subtilia: p̄ vomere p̄ba grossa & edificātia. Gladis g p̄flare i vomeres: cōuertere polita p̄ba in edificationē. Sangar em̄ plures occidit vomere q̄s atoth gladio: Judic. iij. a. et v. d. De b̄ dic apls. i. Cors. ii. c. Sermo me⁹ et p̄dicatio mea non iugisabilitib⁹ hūang sapie p̄bis: s̄ in offisiōe sp̄us & virtutis: vt fides via nō sit in sapia hoīm: sed i fr̄ute

dei. Gladis aīaz a corpe sepat: vomer p̄o fr̄ā facit fructificare. Et si q̄s gladiū loco vomers ad p̄sandū fr̄ā poneret: statū fr̄ā gerek & sulcū tenuē & inutilē faceret. Sic p̄dicatio subtilis inutilis iūnit. Et multi hodie vomeres i gladios cōflat: qz sacrā doctrinam n̄mī subtiliāt: & verbis p̄p̄o adornāt. Quibus d̄z Johel. iiij. b. ironice: Ascēdat oēs viri bellatores: cōcidite aratra v̄a i gladios: t ligones v̄os i lāceas. o Mō leua/ bit gens p̄tra gentē gladiū nec exercebūt v̄ltra ad plū. Prop̄hia ē de destruciōe litiū & cauax aduocatoꝝ et legistaꝝ: q̄ nō gr̄ut nisi lites & bella. s̄i P̄s. Dissipa gentes v̄l. q̄ bella volūt. Et alibi. Tota die p̄stituebat p̄lia. Aliq̄i tū ces fabūt lites: qz destruēt legiſtē legib⁹ abutētes: q̄ p̄p̄ pacē fa/ ce fuerūt: t ipsi p̄ eas faciūt lites & bella. P̄s. Auserens bella v̄l. qz ad finē fr̄ē: arcū p̄teret & p̄ringet arma. i. leges: t scuta. i. decretā p̄buret igni. Mich. iiij. b. Mō disceit v̄ltra belligerare & sedebit vir subr̄ vineā suā: t v̄l sicū suā: t nō erit q̄ extreat.

Dei. P̄s. Dñs potens in plio. v̄l. 23.

Angeli. Apoc. xij. b. Michael & angelī ei⁹ p̄. Viri iusti. P̄s. B̄ndictus (liabant cū dracōe. v̄l. 145. dñs de⁹ me⁹ q̄ docet man⁹ meas ad plū. Animi. Ro. viij. d. Et video aliam legē i mēbris meis repugnat legi mēt̄ me⁹. Gal. v. c. Caro occupiscit aduersus sp̄m: t sp̄it⁹ aduersus Eccle. Eph. vij. b. Mō est nob̄ (carnē. colluctatio aduersus carnē & sanguinē v̄l. Predicatoꝝ: qui nō scuto v̄l gladio sed lingua pugnāt. Judic. v. a. Noua bella elegit dñs: t portas hostiū ipse subuertit.

Temptator. Judic. iij. a. He sūt gehtes q̄s dñs dereliquit: vt erudit̄t i eis isrl̄: t oēs q̄ nō nouerāt bella chanangozū: vt postea discerēt filij eoz certare cū hostib⁹ & habere p̄suetu. Judorū. Lai. i. b. Filij (dīnē p̄liādī. Hereticorū. i. (m̄ris me⁹ pugnauēt p̄ me. Cors. xv. d. Si fm̄ hoīm ad bestias pugnauf Tyrānorū. (ephesi: qd̄ isrl̄ p̄dest:

Judic. xi. a. In dieb⁹ illis pugnabāt filij am̄. Aduocatoꝝ. Mich. iiij. c. (mō p̄ filios isrl̄.

P̄plus me⁹. i. clerici i aduersariū cōsurrexit: defug rūnicā palliū sustulistiſ: t eos q̄ transībāt simpliciter cōuertistiſ in bellū.

Carnis. Gal. v. c. Caro concupiscit aduersus sp̄m. P̄s. Si exurgat aduersū me p̄rīum: in

v̄l. 26. Diaboli. Apoc. xij. b. Draco (ego spabo. pugnabat & angeli eius: t non valuerūt. q Domus ia/ cob venite & ambulem⁹ in lumie dei nostri. Joh. xij. f. Dum lucē habētis credite in lucē. v Proiecisti em̄ populi tuū domū iacob. i. claustra & religiones: q̄ sūt in

v̄l. 26. lucta cōtra vītia

v̄l. 26. lucta cōtra vītia

Goculū mētis ad dūm/alt: a. **P**rosecisti em̄. q. d. iō hortā
di fuerunt iudei: et hortatus sum eos: quia duri et ceci sunt.
a. **P**roiecisti populum tuum/ specialiter. s. domum
iacobi/ quōdam: cui deberet esse similes. Et merito pīecisti:
c. **Q**uiā replete sunt/ inlatae et idolis. d. **E**t olim/ in
egyptio: vel in terra pīmissiōis tēporib⁹ iudei. **S**ee. viij. a.
Proleciit isrl̄ boni r̄. fecerūt sibi idola ut interīt: pīlect⁹
est vitulus tuus samaria. e. **E**t augures habuerūt/ iudei: q. a garritu autū futura pīlagiunt: quos pībūt dñs. Lē
uit. xix. f. Non augu
rabimini: nec obser
uabitis somnia. **E**t. j. **h** iēcisti em̄ pp̄lm tūm domū ia
Mō declinetis ad ma
b. **c**ob: q. rēpleta s̄t vt olim: et au
gos: nec ab bariolis
aliqd scīscitemi. **I**te
xx. a. **A**nima q. declina
uerit ad magos et har
olos et fornicata fue
rit cum eis: ponam fa
cīem meā contra eam
et interficiā illam. **D**ē
phibet Deut. xvij. b.

f. **E**t philistijm: vel vt palestini/ alia littera: qui huic
suppositioni maxime deserūt. g. **E**t pueris alienis/ a cul
tu dei. i. pueris gentilib⁹ quos emebat ad abusēdū. b. **A**d
heserūt/ libidinose. **M**oc em̄ vīto tam greci q. latini diu la
borauerūt: Et heu adhuc hodie multi laborant. **T**ū Johel.
tū. a. Posuerūt pueri in pīstibulo. **L**amē Blo. exponit de
romanis: qui abusi sunt pueris iudeorum. **E**nde fm̄ Blo. sic
debet expōti littera: g. **E**t pueris alienis/ a deo. ppter
peccati enormitate: b. **A**dheserūt/ romani vīctores suā in
eis libidinē exercentes. **R**eplete est terra: nō animi cu
piditas: k. **A**uro et targō: ad litterā. l. **E**t th̄. nō est
finis thesauroz ei⁹. i. cupiditar̄ thesauroz. **M**ā auar⁹ nō
imblebit pecunia: Eccl̄s. v. c. Et suggillat ad litterā hīc au
aricia romanor⁹ et iudeor⁹: vt dicit Blo. **G**reco em̄ et latine
testant historie: nihil vīraq gente avarius esse. Et etiā inter
idola auaricia cōdemnat: Eph. v. b. Col. viij. a. m. **E**t reple
ta est fra ei⁹. i. iudea/ n. **E**quis/ vītoz vīl iudeoz. o. **E**t
innumerabiles q̄drige ei⁹. i. multe. Et hoc est p̄ceptū
dñi. Deut. xvij. d. **M**ō multiplicabit sibi equos: nec reducet
populū in egyp̄tu equitatus numero subleual⁹. Equi em̄ vt
dicit Blo. dati sunt ad iuuandū/ non ad sup̄bēndū: vñ et
iumenta dicunt: et ideo multitudine propter sup̄flū phibet.
p. **E**t replete est terra eius idolis: quia nūniam abun
dantia sequit̄ idolatria. q. **O**p̄us manū suā adora
uerunt. i. statuas: quod fecerūt digiti eoz. In hoc no
rat diligentia factor̄ siue artificiū: q. subtiliorib⁹ opib⁹ facien
dis solet artifices digitos aponere. s. **E**t icuruauit se hō/
a dignitate sua ad adorandū lignū vel lapidē. **E**t hūll
atus ē vir/ q. videbat esse virtuosus. v. **M**ō ḡ dimittas
eis: q. tanta p̄ca cōmiserūt. Et h̄ dīc. p̄pha nō pgnā optādo:
sed voluntate sua divīng iusticē cōformando. **V**el p̄dictive. v.
Mō dimittas eis. nō dimittes eis: q. ip̄genitētes fuerūt.
Septaginta dicitur: **M**ō ḡ dimittā eis/ i. glōna dñi.

Alitter **N**uf fm̄ quādā Blo. de romanis et chaldeis hoc mō: a. **P**ro
secisti o dñi dicit p̄pha: b. **H** pp̄lm tūm. s. domū iacobi/
de fra pīmissiōis: nec tū remāit fra vacua. c. **R**eplete
sūt vt olim. i. fra replete ē vt p̄su. romanis vīl chaldeis loco
iudeoz. Et tāgīs duplex historia. **D**e vna dī. viij. Regl. xvij.
d. q. captiuat̄ decē tribub⁹ rex assyrioz addūt̄ de babylōe
et alijs civitatib⁹ hoies q. posuit i samaria. p̄ filii isrl̄. **A**lla
legit i Ecclesiastica historia: q. lis romani vēdīt iudeis et disp̄sis
q. vniuersā fr̄a possederūt et habitauerūt iudeā: et i tēplo i q. fuit
quādā religio dñi/ ibi statua hadriani et idolū iouis posuit fuit.
De q. Matth. xxij. b. **C**ū viderī abominationē desolatio
nis: q. dīcta est a danièle p̄pha: Daniel. ix. g. stante in lo
co sancto: qui legit intelligat. e. **E**t augures habuerūt/
chaldei vel romani habitates in iudea: f. **E**t philistijm:
qui maxime in auguris facēdis iunglauerūt. g. **E**t pue
ris alienis. i. pueris iudeoz: h. **A**dheserūt/ libidinose

chaldei vel romani. i. **R**eplete est terra auro et argē
to: et non est finis thesauroz eius. Detonymla cīs:
Terra p̄ habitārb⁹ ponti. m. **E**t replete est terra ei⁹:
id est iudea/ equis. o. **E**t innumerabiles q̄drige ei⁹. i.
multe nimis. Sed sic loquit̄: quia non est dignū numero: qđ
contra deū est. p. **E**t replete est terra idolis: que ro
mani coluerūt vel chaldei: r. **M**ō fecerūt digiti eorū:
id est qđ ipsi fecerūt cum magna diligētia. v. **N**ō ergo
dimittas eis. Blo. **H**iero. Non maledictis esatas sed bene
dicit: quia imp̄cas eis
qđ iustū est: omne aut
iustū bonū ē. Sed de
romani meli intell
git/ ne p̄pheta contra
populū suū videat im
precari. x. **I**ngre
dere r̄. **T**ertia pars
i qua delcribis destru
ctio siue pena iudeoz
quā meruerūt p̄ pec
cata prius enumera
ta. Et pīmo exhortās
eos ad fugam dicit: x. **I**ngridere in petrā. i. in cauer
nis petrarū. 3. **E**t abscondere i fossa humo. i. in spelū
cie et in cauernis terre. b. **A** facie timoris dñi. i. a facie
romatorū vel babyloniorū: p̄ quos se dñs mōstravit timen
dum et glorificandū. **V**el p̄dictive: x. **I**ngridere. i. ingre
deris: y. **I**n petrā. i. latebris in cauernis petrarū: 3. **E**t
abscondere. i. absconderis: a. **I**n fossa. i. in spelū: b. **A** facie timoris dñi. i. p̄ timore babyloniorū vel roma
norū: quos timēdos faciet tibi dominus. c. **E**t a gloria
maiestatis eius. i. a p̄sentia exercitus chaldeorum vel ro
manorū: p̄ quos deus apparuit gloriōsus et magnus: qui po
tentia se vindicauit de peccatorib⁹. **D**e hoc H̄iere. xlviij. c.
dī pīra moab. Relinqte ciuitates et habitate in petra habita
tores moab: et estote q̄si colubā nīdificās i summō ore foramis.

Oculi sublimis
lucta cōtra vīta supplantāda: c. **Q**uia replete sūt **D**ystice
vt olim. i. quia i vetustate antiquē cōsuetudinis pīmanserūt
et nunq̄ ad nouitatem gratiē quenerūt. **U**nde in vulgo dīcīt:
Tales sūt in hoc anno/ quales fuerūt i p̄terito. e. **E**t augu
res habuerūt vt philistijm. i. garrūt et vaniloquū sectari
sunt vt seculares. g. **E**t pueris alienis adheserūt. i. sa
tellitibus dēmonū: qui habēt pueros suos/ sicut christus: qui
dicit. j. viij. d. Ecce ego et pueri mei quos dedit mihi domin⁹.
Walach. ii. c. Habuerūt filiā dei alieni. i. auaricia filiam dia
boli. i. **R**eplete ē fra ecclesie vel religiōis: k. **A**uro et
argento/ materiali: ad litterā. l. **E**t tamē nō est finis
thesauroz eius: q. crescente pecunia crescit auaricia: mo
re ignis: qui crescit crescentibus lignis. Baruch. iii. b. Argen
tum thesauricant et aurū in quo cōfidunt homines: et nō est fi
nis acquisitiōis eoz. m. **E**t replete ē fra ei⁹ equis: et
innumerabiles quadrige ei⁹ ad litterā. Et quid inde se
quaſ adiungit: p. **E**t replete ē fra ei⁹ idolis. i. p̄ctis
vel platis: q. speciē sine pītate platiōis tenēt. Zach. xi. d. **O**
pastor et idolū. Sap. xij. b. Adinuētio idoloz corruptio vītē
ē. **I**te Sap. xv. a. Umbra picture labor sine fructu: effigies
sculpta p̄ varijs colores: cui⁹ aspect⁹ dat isensato p̄cupisētia.
r. **I**ngridere i petrā. i. cōfuge ad christū: **D**e q̄ dīcīt. j.
Corinth. x. a. Petra aut̄ erat christ⁹. Et in Ps̄. **P**etra refū. Ps̄. 103.
giū herinacij. i. penitētib⁹. 3. **E**t abscondere p̄ lugē memo
riā: a. **I**n fossa humo. i. i. carne christi in cruce fossa. **G**ū
Ps̄. **F**oderūt man⁹ meas et pedes meos. Et Ero. xxiij. d. Ps̄. 23.
Pona te in foramine petre et p̄tegā dextera mea. Can. q.
d. Tenui colubā mea in foraminib⁹ petre. i. in vulnerib⁹ chri
sti: et in cauerna macerij. i. i. plaga lateris. H̄iere. xlviij. e. Re
linqte ciuitates et habitate i petra habitatores moabiz estote
q̄si colubā nīdificās i summō ore foramis. b. **A** facie timoris
dñi: et a glīa maiestatis ei⁹. i. ab ira iudicij: ad qđ timēa re
nit: cū potestare magna et maestate: Matth. xxij. c. H̄iere.
xv. c. **A** facie man⁹ tuę sol⁹ sedebā: qm̄ cōminatiōe replesti me.
* **O**culi sublimis homis

a Oculi sublimis hois. i. superbia potentis que marlina
in oculis nota. **b** Humiliati sunt romanis vel chaldeis
vastantibus iudeam. i. humiliabuntur. **c** Et incuruabit al-
titudo viroꝝ. i. nobilitas generis: quod negat diuitię: neque no-
bilitas saluauit quenque: sed una omibꝫ captiuitas supuenit:

Sic fieri in die iudicii.

d In Sap. vi. b. Mon-
subraber personam cu-
iusque deo qui est dñia-
tor omnium: nec verebi-
tur magnitudinez cu-
iusque: quoniam pusilli et ma-
gnum ipse fecit. **e** Exaltabitur autem
solus dñs. i. excel-
sus et potens appare-
bit malis humiliatis.

f In die illa: qua-

per romanos vel chal-

deos se vindicabit de-

iudeis. **g** Quia di-

es dñi exercituū:

Id est angelicari vir-

tutū: veniet supplex. **h** Sup omnē supbū cōprimendū et
humiliandū. **i** Et sup omnē arrogante. Supbū dicit
quod se reputat sup alios: Arrogantē qui ascribit sibi quod nō ha-
bet. **j** Et supbū et arrogante specialiter intelligit: ut dicit
Glo. sacerdotes et scribas et phariseos: quod per romanos cuī alijs
captiuati fuerūt. **k** Et humiliabitur omnis supbus et arro-
gans: quod subiugio resistit dñs: Iacob. liij. b. Et quod se exaltat hu-
miliabitur: Luc. xvij. c. **l** Et sup oēs cedros libani
sublimes et erectas: venient dies dñi. i. sup omēs supbos:
sublimes nobilitate et erectos superbia. De quibus dicit P̄s.

m Ps. 18. Vox dñi pr̄fringentis cedros. **n** Et sup oēs quercus ba-
san. i. sup oēs luxuriosos: quod porcis. i. demonibꝫ fructū ferūt.
Basan: regio ē arabie: cui rex ergo impavit: ubi magnę querere
sunt. **o** Et sup oēs montes excelsos. i. sup oēs super-
biores. **p** Et sup oēs colles eleuatoros. i. min⁹ super-
bos. **q** Et sup omnē turrim excelsam: et sup oēm
mūrū munitū. Ad litterā: Aduenientibꝫ romanis et tures
et mūri ciuitatē iudeę fundit: sunt eversi: non a tito et vespa-
siano: sed ab elio hadriano. Nā titus reseruauit tures quidā
i signū victorie sue: faselū: hippocampū et mariamine: ut appareret
quod fuit magnificū similes eis euertere. **r** Et sup omnes
naues tharsis. i. cuiuslibet maris. Gen. i. a. Cōgregatio-
nes aquarū appellauit maris: ut dicit Haimo. Ad litteram:
tanta fuit vindicta dñi per romanos: ut non solū habitatores
terre iudeę: sed etiā maritimū captiuū ducerent. **s** In Joseph⁹
dicit: Aduenientibꝫ romanis quod in portibꝫ erant cōprehēsi sunt
et naues eorū succēse. Et nota quod tharsis quicq; syru est: et tunc
est nomē regiōis vel ciuitatis. Quicq; hebraicū: et tūc est no-
men cōmune maris. i. cuiuslibet cōgregatiōis aquarū: ut hīc.
Et sup omne quod visu pulchru est. i. templū quod val
de pulchru erat: et sup virginēs et iuuenes pulcherrimos. **t** In

Dñs. 1. b. **u** Ps. Juuenes eorū comedit ignis: et virginēs eorū nō sunt la-
mentare. q. d. occidit omne quod visu pulchru erat i tabernaculis
filii sion. **v** Et incuruabit ois sublimitas hominū
i. potētia et nobilitas iudeoz humū sapientiū. Chrysostomus.
Quid p̄dest ei quem mores sordidat generatio clara:
Aut quod nocet generatio vilis illi quē mores adornat: Et ita
surū de terra nascit: sed tū nō est terra: et aurum eligit: terra
autē p̄tenit. Et ita melius est ut in te glorient parētes: quod ut tu
glorieris in parētibꝫ. **w** Dicit dñs Matth. iij. b. Molite di-
cere piez habem⁹ abraā. **x** Et humiliabitur altitudo vi-
roꝝ: quod se reputabat altos et potentes. **y** Et eleuabitur dñs
solus i die illa: cuī dederit inimicos suos in captiuitatē.
z Et idola penit⁹ terentur. Glo. Hoc factū est i captiu-
itate chaldeoz: quoniam iudeoz idola cōminuta sunt: et metallū eo-
rum redacta ē massam et asportata ē babyloniam: In ultima enim
captiuitate nō leguntur iudei idola coluisse. Sed h̄ Sup illud

l Etere. xij. a. Et tuli lumbare: dicit Glo. In captiuitatē:
et significat quod ap̄ha in typum dñi populum liberat: sed nihil
omin⁹ postea peccat: et deos alienos sequit⁹ ad extremū in
dei filiū manū mittit: Ergo iudei ē ultima captiuitate colue-
rūt idola. Sol. Utē est quod iudei post redditum de babylonia
idola coluerūt: sed tē-
pore machabeoz oī-
no destructa fuit ido-
latria i iudeis: Unde
manifestū est quod in ro-
mana captiuitate quod
ultima dñs nō coluerūt
iudei idola. **B** Tel dic
quod Glo. vocat deos ali-
enos p̄ncipes et potē-
tes: quoꝝ auxilio vte-
bant iudei: qui etiam
dñs vocat iuxta illud:
Prim⁹ in orbe deos
fecit timor. Tel dic quod
i ultima captiuitate nō
leguntur iudei ē canone
biblicie idola coluisse.

l Et introibūt hoies cuī idolis. **m** In spelūcas pe-
trarū. Glo. hoc ad vtrūq; i. ad vtrāq; captiuitatē: vel ad
idola et hoies refert. **n** Et i voraginiē terre. i. in hiār
quod fuit p̄pter siccitatē: vel in p̄cipiūs terre hiantis ubi latita-
bāt. **o** A facie formidis dñi. i. imisso a dño per romanos

vel chaldeoz. Et a glia

p a Oculi sublimis hois humiliati sunt. i. humiliabuntur in iudicio. **q** Ps. Oculos superbiorum humiliabuntur. **r** Et in

curuabit altitudo viroꝝ. i. p̄ncipes et potentes. i. v. d.

Descēderūt fortē et sublimes et glōs ad eum: et incuruabit

hō et humiliabitur vir: et oculi sublimiū dep̄menēt: et exaltabitur

dñs i iudicio: et deus sc̄ns sc̄ificabitur in iusticia. **s** Dies

dñi exercituū sup oēm superbū: et sup oēm arrogātē.

Specialiter fit cōminatio iudicii ē superbos. **t** In Malach. viij. a.

Ecce dies venient succela quāsi camū: et erūt omēs supbi et

oēs faciētes impietatē ut stipula et inflābit eos. **u** Sop̄. i. d.

Vox diei dñi amara sup ciuitates muneras et sup angulos

excelsos. **v** Et sup oēs cedros libani sublimes et

erectas. i. sup oēs superbos. **w** Et sup oēs quercus ba-

san. i. sup oēs luxuriosos. Est autē cedrus multiplex. s. deitas Cedrus

christi. iij. Regl. iij. d. Disputauit salomon sup lignis a ce- multiplex

dro quod est i libano usq; ad bysopū quod egreditur de pariete. i. usq;

ad humanitatē christi. Itē bītā p̄go. Eccl. xij. b. Quasi ce- drū exaltata sū i libano. Itē angel⁹. Eccl. xxij. c. Cedri nō

fuerūt altiores eo. Itē p̄teplatiū. i. xlj. e. Dabo in solitudi- nē cedrū. Itē apparētia sanctitatē. Eccl. xvij. a. Alia gran-

dis tulit medullā cedri. Itē vir nobilis. Amos. ij. c. Ego ex-

terminauit amorēn cuius altitudo cedroz altitudo: et fortis

ipse quāsi quercus. Item vir p̄fect⁹. iij. Regl. vi. Op̄ uit do-

mū salomon tabulis cedrinis. i. viris sc̄tis. Itē superb⁹. Ps. Ps. 28.

Vox dñi pr̄fringentis cedros. Itē malus p̄nceps. Ps. Vidi Ps. 36.

Impiū superexaltatū et eleuatū sicut cedros libani. Itē p̄lat⁹.

Zach. xiij. a. Ulula abies: quod cecidit cedrus. Itē crux dñi: in q-

ūttuorū ligna fuerūt: quod significat qūttuorū p̄tites. s. cypressus,

palma/cedrū/oliua. **z** In cruce palma/ simul cypres-

sus/cedrus/oliua. Dat pedē cedrus/ trūctū cyphus/ oliua

Dat tituli tabulā brachia palma duo. **aa** Et sup oēs col-

les eleuatoros. i. sup superbos et ambitiosos eleuatoros i digni-

tatis. **bb** Etere. xij. f. Vidi mōtes et ecce mouebāt: et oēs colles

sturbati sunt. **cc** Mōtes cōmoti sunt ab eo: et colles de- solati sunt. **dd** Eccl. xvij. c. Cōmouebāt mōtes sil' et colles et fūda- mēta terre. **ee** Et sup naues tharsis. i. sup auaros et cu-

riosos. **ff** Et sup oē quod visu pulchru ē rē. Ecce i hac

serie tāgit esatas oīa desiderabilia mūdi p̄t q̄ peccant hoies.

Per cedros sublimes significat nobilitas generis: per quercu-

basan/delitę corporis: per montes excelsos: dignitas seculi: p-

colles eleuatoros/ambitio honoris: per turrī excelsam/potētę

b. **gg** fortitudo: p̄ murū

Libri

Et a glia maiestatē ei⁹. i. a gliosa et glo-
 rificāda maiestate eius: qui p̄us quasi impotēs tremebat.
 b) Cū surrexerit. i. surrexisse se mōstrauerit: q̄ videbat dor-
 mire p̄us. c) Percutere terrā et romanos vel chaldeos.
 Hic dīc Glo. Bēde: Edificauit salomō rex i hierlm̄ a staroth
 idolum sidonior̄. iij.
 Reg. xj. b. vbi ni sal-
 lor palam ostēditur q̄
 salomon nūc pfecte
 t. 31. d. penituit: qz idola que
 Et. toia edificauerat nō dele-
 uit. Idē dīc Glo. su-
 per illud. iiiij. Reg.
 xxij. c. Excelsa q̄nō
 El. scissuras abstulit. Amb. m̄ in li-
 bro q̄ inscribit de apo-
 Luc. 23. e. logia dauid. Et Hie-
 ro. sup Eccl. xliij. c
 ibi: Ostēde domui is-
 rael templū: dicit p̄trius. Ego autē neminē iudico: s̄ credo
 si penituit salu⁹ erit. d) In die illa z̄c. Quarta ps: in q̄
 ostēdit. p̄pha q̄ tpe captiuitatē non solū nō p̄derūt iudeis ido-
 la sed port⁹ nocebūt: qz impediēt eos fugere volētes ne pos-
 sint fugere: vñ. p̄ficien ea fugientes. Et hest: In die illa/
 captiuitatē babylonis: e) Projicet hō. i. iudeus/humā
 sapiēs. f) Idola argēti sui et simulacra auri sui: q̄ de
 auro et argēto suo: i) Fecerat sibi: in qb̄ p̄fidebat: et q̄ li-
 bent retineret cu essent p̄ficia. k) Et adoraret talpas:
 id ē idola nō vidēta sicut talpe. l) Et vesptiliones. i. ido-
 la q̄ nō vident v̄l vesptiliones q̄ luce fuglūt: Nō enī est cre-
 dendū q̄ fecerint idola his aialib⁹ similia. m) Et ingre-
 dieſ fissuras vel scissuras petrarū et i cauernas sa-
 xoz a facie formidinis dñi. i. umissæ a dño: vel a p̄ficien
 chaldeor̄ vel romanor̄: q̄ quos ostendit dñs formidandus.
 n) Et a glia maiestatē ei⁹. i. a gliosa magnitudine eius.
 o) Cū surrexerit p̄cutere terra: q̄ romanos v̄l chaldeos.
 p) Quiescite g. q. d. h̄ec eueniēt vob̄ nisi q̄escat a malicia:
 Quiescite ḡ ab homīe cui⁹ sp̄us i narib⁹ ei⁹. i. a chal-
 deo q̄ spirat et v̄luit vt alij hoīes. q. d. nolite dicere pur hoīes:
 r) Quia excelsus. i. super hoīem: s) Reputat⁹ ē ipse
 p̄d. 112. a deo p̄z ab angelis: ab oib⁹ scis. Uñ p̄s. Excelſus ſuper
 oēs gētes dñs z̄c. Hebreū m̄ nō excelsus ſe excelsū ſignificat:
 q̄ christ⁹ ipsa altitudo ē nō tm̄odo alt⁹. v̄l sic: v) Quie-
 ſcите ab hoīe. i. a blasphemia hoīis. q) Cui⁹ sp̄us i na-
 rib⁹ eius. i. q̄ futura ab eterno p̄uidit. Moie enī naris p̄ui-
 ſio designat. Uñ Glo. Reg. sup Job. xxix. c. Gloria nar-
 um eius terror. Sp̄us iḡis christi in narib⁹ eius esse d̄r: vt p̄/
 ſciēta eius designat: qz quēcūq̄ ſe ſcire in natura humanita-
 tis immotuit/h̄ec ſola deitate p̄ſciuit: excelsus inferiorib⁹ ven-
 tura desup p̄ſciuit: qz de celestib⁹ ad ima venit.
 Mystice. * fortitudo: per murū munitū ſapiā ſecularis: per naues thar-
 sis/palæ diuītē: per pulchry viſu/corgis pulchritudo. Di-
 es autē dñi venier super eos: qui illa appetunt ſupra modum.
 d) In die illa. i. mortis vel iudicij. e) Projicet hō. i.
 p̄ciēda cognoscet. f) Idola. i. falla dogmata. g) Argē-
 ti sui. i. eloquētiā vanē. h) Et ſimulacra auri sui. i. ſici-
 ones ſapiē ſue. Sic q̄ venit ad theologā debet. p̄ficeret idola
 argēti sui: et ſimulacra auri sui. i. eloquētiā et ſapiam mūdi: vt
 recipiat ſapiam dei. j. Cor. iij. d. Si q̄ ſe videt in ſoſ ſapiē
 eſſe in h̄ ſeculo/stult⁹ ſiat vt ſit ſapiēs. Neq̄ enī helis⁹ inſu-
 dit oleū niſi i vasa vacua. Job. xlj. d. d̄r de behemoth: Ster-
 net ſibi aurū quaſi lutū. i. ſapiam hul⁹ mūdi. Bēsi. iij. b. dicit:
 Aup euilath. i. dolētiū/optimū ē. De q̄ d̄r Apoc. iij. d. Sua-
 deo tibi emere a me aurū ignitiū. i) Que ſecerat ſibi vt
 adoraret talpas et vesptiliones. Per talpas q̄ nō v̄-
 dent et terra comedūt et in terra laborāt/ſignificant auari q̄
 de terra ſola loquunt. Job. iij. d. Qui de terra ē/de terra lo-
 quit. i. xxix. a. De humo audieſ eloquū tuum. Per vesptili-
 ones q̄ luce odiūt/ſignificant hypocrite: q̄ videri in lumine
 nolūt: qz q̄ male agit/odit luce: Job. iij. c. Levit. xj. c. Sp̄us

Eſaiē

pam et vesptilione et oē q̄ de volucrb⁹ gradis ſup quattuo-
 pedes erit abominabile. i. clauſtralis libent eq̄tas. Vesptilio
 alas habet vt uis: et pedes vt animal: et nunc graditur cum
 bestijs/nūc cū aub⁹ volat: ſic hypocrita nūc p̄eplatiū ſpe-
 ciē induit/nūc boni actiū ſcritatē aſſumit. m) Et i gredie-
 tur fissuras petra-
 rū et in cauernas
 saxoz. i. p̄ſiderabūt
 exempla ſetōp̄: vt eos
 imitent: q̄ ſignificant
 p̄ ſara. p̄ ſtatū im-
 mobilitatē. Unde. i.
 xxxij. c. Unimēta
 ſaxoz ſublimitas eſ̄.
 Et Job. xxix. d. d̄r d̄
 aqla: In arduis po-
 nit nūdū ſuū: et i p̄rup-
 tis petrarū ſilicib⁹ cō-
 morat. p) Que-
 ſcите ḡ ab hoīe cui⁹ sp̄us i narib⁹ ei⁹. i. q̄ discernit odoře
 celeſtū a fetore ſtercoz. i. tpaliū. Nō mortuus nō habet ſpi-
 ritū i narib⁹. i. grām iſta discernēdi. Cant. vij. b. Nalus ru-
 ſicut turrī libani q̄ respicit ī damascū. r) Quia excelsus
 reputat⁹ ē ipſe corā deo: licet viliſ mūdo habeat.
 L) Ce enī dñator dñs. Lertiū ca. Expo. La. III
 capitulū ē: in q̄ adhuc. p̄pha cōminat iudeis: Sz cū p̄/
 cedētia dicta ſint de vtrāq̄ captiuitate. i. babylonica
 et romana: et de die iudicij: iſtud qđ hic dicit ad vtrāq̄ cap-
 tuitate referit: ſed nō ad diem iudicij. Refert aut̄ ad paſſionē
 dñi: qz que hic diſcunt ablata iudeis: poſt paſſionē dñi ablā-
 ta ſunt eis: partim historicē/partim mystice. Sicut enī eſaias
 vidit ſpū p̄phetico ea q̄ iudei erant paſſuri a romanis et chal-
 deis: ita vidit q̄ dñs erat paſſur⁹ a iudeis: et vtrunḡ ad ſen-
 ſum historicū p̄tinet. Dividit aut̄ h̄ capitulū in duas partes.
 In p̄ma agit de miseria iudeoz. In ſcōa de moderno et vlti-
 mo iudicio: ibi: Stat ad iudicādū dñs. Prima ps diui-
 dif in qnq̄ particulas. In p̄ma determinat. p̄pha q̄ ſūmēte
 obſidione amittet iudei oēs bellatores ſuos. In ſcōa oſtēdit
 eos paſſuros penūrīa vīctus et vēſtī: et p̄phas et ſapientes
 amissuros: ibi: Omne robur panis z̄c. In tertia oſtēdit
 eos habituros ad inuicē magnā ſeditiōnē: et electuros princi-
 pes q̄ familiaritatē: ibi: Tumultuabif puer z̄tra ſenē.
 In quarta oſtēdit eos impudenter peccalſe: vt ſodoma: ibi:
 Ruit hierlm̄ et iudas cōcidit. In quinta agit de ſcribis
 et phariseis populu ſpoliatib⁹: et de effigminatis p̄cipib⁹: et
 adulatorib⁹ eoz: ibi: Nopulū meū exatores ſui ſpo-
 liauerūt. Dicit q̄: Ecce enī. q. d. ideo moneo vt que-
 ſcatis ab hoīe cui⁹ sp̄us in narib⁹ eius: qz cito vindicabit ſe
 q̄ ſi in primo et palam. Ecce enī dñator dñs exercitu-
 um z̄c. cui nemo resistere potest: Job. ix. b. v) Auferet a
 hierusalē. i. a tribu beniamin. x) Et a iuda. i. a tribu iu-
 de. Uel. v) A hierusalē. i. a ſacerdotib⁹. x) Et a iuda
 i. a p̄cipib⁹. Uel. v) A hierusalē. i. a decem tribubus.
 x) Et a iuda. i. a duab⁹ tribub⁹. y) Galidū et forte. i.
 oē ſortes bellatores q̄ chaldeos vel q̄ romanos. a) Omne
 robur panis et omne robur aque. i. oēm cibū et po-
 tū. In obſidiōe enī ſic artati ſūt iudei inedia vt matres filios
 ſuos deuorarēt. Uñ Thren. iiij. b. Dan⁹ mulier misericor-
 diūm coxerūt filios
 M) y) Auferet dñs a hierusalē. i. a religioſis. M) y) Auferet
 Et a iuda. i. a ſecularib⁹: vel a clericis et laicis. y) Galidū
 ad patiendū. z) Et forte ad opandū: qz iam nullus ta-
 lis iuenit nec i clauſtro nec i ſeculo. Uñ Thren. i. c. Abſtūt
 dñs oē ſe magnificos meos de medio mei. Uñ ſic: v) Aufer-
 et dñs a hierusalē et a iuda. i. a iudeis. y) Galidū et
 forte. i. christū in q̄ ſolo eoz p̄foratio erat. a) Et oē ſe
 robur panis: et oē ſe robur aque. i. cibū p̄fectū ſac̄ ſcriptu-
 re: q̄ d̄r panis: qz p̄firmat. P̄s. Et panis cor hoīis p̄firmat. P̄s. 103.
 Aqua: qz lauat et refrigerat. Lāl. iiij. d. Fons horoz pute⁹
 aquarū p̄uētiū. Job. iiij. b. Qui biberit ex aqua quā ego da-
 bo ei: non ſit in ḡernū.

Gdium corerunt filios suos: facti sunt cib⁹ eart⁹ in prætritione fili⁹ sion. i. in obſidione bierusalē: que dicit filia sion qz defendebat ab arce sion. a **E**t fortē t virū bellatorē: vt nemo possit resistere hostib⁹ visibilibus et inuisibilib⁹ q vsc⁹ hodie ſeuſit: nec eſt etiā apud iudeos q ſciat prudent lege deſende re: et p eius deſenſio ne ſapienter pugnare: **M**odo enī oēs ſtulti ſunt meritis ſuis ext gentib⁹: q antiq⁹ ſue rūl ſati et ſapientes. b **E**t iudicem: qz poſt capiuitate romai ſtatim: et cōſiliariū et ſapiente romanos: et etiā ante chriſti paſſionē habuerunt qnq⁹ quorū p̄mū fuit et compoſit⁹ ſcds mar⁹ tert⁹ anni⁹ rufus qrt⁹ va leri⁹ gracie⁹ qnq⁹ pot⁹ pilat⁹. c **E**t pp̄ham. Unī Ps. 39. nō ē pp̄ha et nos nō cognoscet ampli⁹. d **E**t hariolū: qui aliqui vere hariolat: vt balaam: Numeri. xxiiij. Et vt diuini qnq⁹ vrbium philistinoꝝ: quoꝝ ſilio arca dñi remiſſa eſt. j. Regl. vi. q. d. elaias: et veros prophetas et falſos auferet dñs a iudeis. e **E**t ſenē tam etate q̄ morib⁹: que ſeptua ginta trāſtulerūt preſbyteri. i. ſapiētē: Nā in antiquis eſt ſapi entia: Job. xij. b. Et gloria ſenū canicieſ: Juxta illud Sap. liij. b. Cani ſunt ſenſus hoīs. Et Prover. xvij. d. Corona di gniſtas ſenec⁹. Itē. xx. d. Dignitas ſenū canicieſ. Eccl. xxv. a. Corona ſenū i multa peritia. Sol⁹ etiā abraā p̄ſbyt. i. ſenex appellat⁹ eſt: Heli. xxv. a. q̄ tñ pauciorib⁹ ānis viriſ q̄ multi q̄ fuerūt ab adam vſq⁹ ad ipſū. Roboam q̄ regnū p̄didiſ: qz p̄ſbyteros audire noluit. iij. Regl. xij. b. f **P**rincipē ſup qnq⁹ ginta: a pretori. i. oēm p̄ncipē tā decanos q̄ qnq⁹ ge narios q̄ centuriones q̄ cbiliarchos abſtulit eis dñs. G. **P**rincipē ſup qnq⁹ ginta. i. ſacerdotēz q̄ p̄cā dimittit: Nam qnq⁹ genari⁹ numer⁹ eſt remiſſiōis. Unī qnq⁹ geſimus psalm⁹ ponit: Miserere mei dñs. Et ann⁹ qnq⁹ genari⁹ iubile us erat. i. remiſſionis: Levit. xxv. g **E**t honorabi lem vultū. i. viſu et habitu: q̄ ſola reuerentia vult⁹ honorari ſolet: vt ſenex et ſacerdos. Unī Levit. xix. f. Coram cano ca pite aſſurge: et honora vultū ſenis. h **C**ōſiliariū: q̄ dabat p̄ſilia: vt ipſo ablato oia incōſulte p̄cipitē. i **E**t ſapien ſe de architecti. i. p̄ncipē artificū: ſicut fuit beſeleel: Exo. xxv. d. k **E**t prudētē eloquij mystici. i. doctore qui prudē ſciebat exponere eloquū mystici. Theodotion trāſ tulit: incantatore: Septuaginta auditore: i. examinatore q̄ tunc erat necessari⁹. i. ſacerdotē cui⁹ erat audire et diſcernere quo ſpū. pp̄ha nou⁹ loquereſ. Siqdē ſtatutū erat i legē: vt ſi q̄ ſpū ſurgeter in ipſos adducereſ ad ſacerdotem q̄ examinaret eū quo ſpū loquereſ: Deut. xvij. Et hūc vo cant septuaginta auditore: i. examinatore. Et hūc etiā cū alijs abſtulit dñs iudeis. Ezech. viij. g. Lex peribit a ſacerdote: et p̄ſilia a ſapiētib⁹. Similis peſtis legiſ facta a nabuchodon oſor. iij. Regl. xxiiij. c. Trāſtulit vniuersos p̄ncipes et oēs for tes exercit⁹ et oēm artificē et inclusorem: nibilq⁹ reliectū eſt ex ceptis paupib⁹ terre. l **E**t dabo pueros: non etate tñ ſed morib⁹ et ſenu. m **P**rincipes eoz: qlis fuit robo am: qui ſecutus eſt cōſiliū iuueniū. iij. Regl. xij. b. et tñ erat q̄dragintaq⁹ annoꝝ cum regnare cepit: vt legit. iij. Regl. xij. f. Tel q̄dragintauius: vt legit. iij. Paral. xij. d. Salomon aut̄ duodecim annoꝝ erat: nec tñ iuuentis eſt dictus: qz ſapiens. Daniel q̄ ante iudicis puer: ſed poſt iudicis pre ſbyter et ſenex dictus eſt: quia ſapiens. Inde eſt q̄ apluſ ep̄ ſcopum eligi iuber nō neophyrum. i. Timoth. iij. b. n **E**t effeminate: i. laſciui. fluxi. imbecilles. molles. et delitiosi: vel viſu ſeminari abutētes. Unī ſeptuaginta trāſtuleſt: illu ſores: qles fuerūt illi q̄ vrox̄ levite illuſerūt: Judic. xij. f. o **D**habunt eis: vt tyranī. Unī Eccl. x. c. Vt terre cui⁹ rex puer ē. Et cū ſupius loquereſ pp̄ha in pſona ſua: hic loq̄ tur in pſona dñi pro maiori auctoritate et certitudine: vt magis timerent iudei. p **E**t corrueſt populus: pueris regnantiſ: quia vbi non eſt gubernator: corrueſt populus:

Proverb. xj. b. q **E**lir ad virum: id eſt vir cōtra virum. Unusq̄s ad p̄ximū ſuū. * bo ei: non ſitiet in eternū. Illis iſigſ auferet robur panis et aquæ: qui ſacré scripture documētū non puerit in aīe nutrimentū. Et de talib⁹ dicit Aggei. i. b. Comedillis et nō eſtis ſaturati: bibiſtis et nō eſtis inebrati: operuiſtis vos et nō eſtis calefacti. Judei etiā ad hoc habent panem et aquas: ſed ſine fortitudine et ſine robore: Le gunt enī ſcripturas et non intelligit: tenent mēbranas: ſed chriſtu ibi ſcriptis non vident. Lacte alunk ut paruuli: nō ſolido cibo: qz fortitudinē p̄diderūt. Infirmi ſunt et olera comedunt: ſicut dicit Roma. xiiij. a. Ezech. iiij. d. Lō terā baculū panis bierusalē: et comedēt panem in pondere et in ſollicitudine: et aquā in mēſura et in anguſtia bibet. Levit. xxvi. d. Trademini hoſtū manib⁹ poſteq̄ p̄fregero baculum panis vri: ita ut decē mulieres in uno clibanō couant pānes: et reddat eos ad pondus: et comedetis et nō ſaturabimini. a **E**t fortē et virū bellatorē. i. p̄latū et doctorem qui debet fortier p̄fliari p̄glia dñi: impugnādo vitia i subditis: et eos p̄tra tyrrannos et hereticos ac demones defendēdo. Cul⁹ fortiſtudo describili. i. Timoth. iij. a. Et Litū. j. b. Oportet epifcopū irrepentib⁹ eſſe: vniuſ vroris virū ſobrium/ornatum/prudentē/pudicū/hospitalē/doctorem. b **E**t iudicem ſuū pſiſus p̄mo: et poſtea alioꝝ: Juxta illud Ps. Justicia et iudicū p̄pratio ſediſ tuę. j. Corl. xj. g. Si nos. Ps. 88. metiſpos diſiudicare⁹. c **E**t pp̄ham. i. p̄dicatore: q̄ mala futura malis p̄nūciat. Sed multi ſunt pſeo p̄phete: q̄ p̄phetant bonū vbi non eſt. Unī Diere. xxij. d. Molite audi re verba p̄phetařū qui p̄phetat et decipiſt vos: viſionē cor diſ ſuū loquunt̄ et nō de ore dñi. Itē Thren. ii. e. Prophe te tuū viderūt tibi falsa et ſtulta: nō aperiebant iniquitatē tuam ut te ad penitentiā puocarēt: p̄uidetur autē tibi aſſumptiones falsas. d **E**t hariolū: q̄ ſibi puidet i futurū. e **E**t ſenē ſib⁹ ſynterū ſenorem: non tā erate q̄ morib⁹. f **P**rincipem ſuper qnq⁹ ginta. i. ſacerdotem vel penitentiarū q̄ eſt minister absolutois et remiſſionis. Epifcopus em si ha bet vnu pgnitentiarū: habet decē legiſtas et officiales. Legi tur. iij. Regl. i. c. q̄ duo qnq⁹ genari⁹ combuſti ſunt et tert⁹ euafit. Primus qnq⁹ genari⁹ eſt ſacerdos ſciens et nō faciens: Secundus eſt ſciens: ſi nō docens. Terti⁹ eſt faciēs et docēs: Et iſte ſol⁹ euadit a cōmuni cōbuſtioē: qz vita ſimul et doctri na requiriſtur in ſacerdote: et marime i epifcopo: vnde et duo cornua haber in mitra. g **E**t honorabile vultu: id eſt viros religiosos qui ſolo habi⁹ intuitu honorant. h **E**t cōſiliariū et ſapiētē de architectis: id eſt iefu-chriſtū: qui ſuit angelus consiliū: et fabri fili⁹ appellaſ: Matth. xij. g. Qui fundamentū poſuit ut ſapiens architect⁹: Proverb. xj. b. Ubi non eſt gubernator populus corrueſt: ſal⁹ au tem vbi multa conſilia. k **E**t prudentem eloquij mystici: id eſt doctorem vel auditorem. Primus qdem beatus e quia ſapit: ſecundus qui ſapiētē audit. H̄i iam non ſunt in ecclesia: id eſt qui vere doceat vel audiat ſapiētā. Unī Eccl. xxij. c. Os prudentis querit in ecclesia: et verba illius cogita bunt in cordib⁹ ſuū. iij. Timoth. viij. a. Erit tps cū ſanā doctrinā non ſuſtinebūt: ſed ad ſua deſideria coaceruabunt ſibi m̄gros paupientes aurib⁹. l **E**t dabo pueros: ſenu et morib⁹. m **P**rincipes eoz. i. prelatos ecclesię. Eccl. x. c. Vt tibi terra cuius rex puer eſt re. Oſee. xij. c. Dabo ti ſi regem in furorē meo. n **E**t effeminate dñi abuntur eiſ. i. molles et in mores ſemineos formari. Oſee. iij. c. Lī. Al. fracti meretricib⁹ puerabāt: et cū effeminate ſacrificabāt. Slo. i. ſacerdotib⁹ cybelis m̄ris deoz. Prover. xvij. b. Alię effemina toꝝ eſuriēt. p **E**t corrueſt pp̄laſi p̄ctū ſi in ſeruū: q̄t deſerit doctriṇe. Prover. xj. b. Ubi nō eſt gubernator: corrueſt po pulus re. j. v. d. Duc⁹ e pp̄la ſi in capiuitatē eo q̄ nō ha buit ſcientiā. Proverb.

Libri

a *¶Inusq; ad primum suū quē debet diligere ut seipsum: Levit. xix. 6. b* *Tumultuab; i. sine causa et ratio ne litigabit et sine reverentia etatis: vñ sequit.*

c *Puer*
¶tra senē etate vel morib;. d *Egnobilis genere vel vita:* e *¶tra nobile tumultuab;.* Ad lñaz em: ut dicit Joseph: in obsidio ne romanorū iudei qui venerant hierusalē ad solēnitatē nō poterāt exire: et inde erat tumultu adiuvicē. Erat autē in tres partes diuisi obfessi. Alij tegebant templū et turrē circumstātes q; ad munitionē templi pstruxerāt. Alij mediū viris tenebāt: alj suburia: ut pelliparū et hmoī vulg.

B

a *Vnūs q; ad primum suū.* b *Tumultuab; puer ¶tra se nē: et ignobilis ¶tra nobile:*

c *Apphēdet enī vir frēz suū*
¶domesticū pris sui et dicet:

d *¶Testimētū tibi ē: pnceps esto noster: rūina autem hēc*

e *sub manu tua. Rndēbit in die illa dicens: Non sū me dicus: et i domo mea nō ēst*

f *Et prehēdet enī vir frēm suū. Hic ostēdit esalias iudeos electuros pncipes et familiaritatē et amore priuariū. Et tangitur hic sedatio quē fuit int̄ eos in romana obsidione. Et continua sic: Reuera tumultū erit: Apprehēdet enī vir frēm suū*

i. familiare et cognatū suū. Et apprehēdet: g *¶Domesticū pris sui. i. vernaculū quē nutrituit pat̄ suū in domo sua.*

h *Et dicet ei: i. ¶Testimētū tibi ē: ideo pnceps esto noster. In vinnuis penuria vestit. q. d. Tu poteris nobis puidere in vestib;: ideo esto pnceps noster. Et ita in electio-*

nē pncipis nō cōmūne sed p̄priā vtilitatē querebat qlibet. k *Rūina autē hec. i. penuria. Sub manu tua sit: id est*

sub defensione tua. q. d. releua hāc penuriā nostrā. m *Re-*

spondebit elect̄ in pncipē. n *In die illa. i. in die elec-*

tionis sue. o *Dices electorib; suis: p* *¶No sū me dicus. i. non sufficio v̄is mederi miseriis nec possū iuuare.*

q *Et i domo mea nō est panis neq; vestimentū. i. non possum succurrere vobis contra penuriā vice et vestit.*

t *Holite p̄stituere me pncipē populi cū nō possum ei subuenire i suis necessitatib;.* v *Ruit hierusalē. Quarata pars p̄ine partis in q. p̄pheta arguit eos de impudētia pec-*

candit: et ponit p̄teritū p futuro more p̄pheticō dicens: Ruit hierusalē. i. soris vel trib; bentamin: vel etiā ipsa ciuitas ben-

jamin: vel ipsa ciuitas hierusalē p romanos. x *Et iudas cōcidit. i. trib; iuda vel puincia. Et fuit cā hūruing mors*

christi et aploꝝ: quis romani qntū ad se. p negato tributo ve-

nerit i obsidione. Et hē. y *¶Quia lingua eoz: qua blas-*

phemauerūt dñm dicētes: Demontium habes: Job. viii. f.

Uel qb; dixerūt: Crucifige crucifige eum: Luc. xxiij. c.

¶3.49. Arguāte et statuā p̄ faciē tuā. c *Et p̄ctm suū quasi so-*

doma p̄dicauerūt nec abscondērūt. i. inuerecide et pu-

blice corā oībus peccauerūt: polluti vīto sodomitico. Unde

Hiere. xxij. c. In p̄pheticis hierusalē vidi similitudinē adulterij. Hic dicit Interl. Scōa post naufragiū tabula ē impie-

tem et p̄ctm abscondere. Sed p̄. Alia Glo. quā quidā habet

dicit: Prima tabula post naufragiū est inoccēta: scōa ē peni-

tentia: Nō ergo abscōdere impietatē est scōa tabula. Itē su-

per illud Eccl. xvij. f. Porta p̄fusionē tuā: dicit Glo. Se-

cūda tabula cū peccauerūt ē erubescere: Nō g abscōdere pec-

cātū. Itē. i. Job. i. d. Si p̄fitemur p̄ctā nrā fidelis ē de? ut

remitat. Ibi Glo. Prima spes salutis ē p̄fessio: sed abscondere impi-

Esiae

tatē nō est scōa tabula: immo p̄ma. Sol. Qd̄ dī p̄ma vel scōa tabula sumptū est a similitudine naufragatiū: vbi naufracta salvant naufragi sup tabulas nauis. Similē in naufragio sp̄ rituali prima tabula educēs a naufragio culpe originalē est in nocētia baptismatū: et respectu huius: penitētia p̄tinens tres

suas p̄tes

¶ buit sciam. Pro-
uer. xxvij. b. Regnā-
tib; imp̄s ruine ho-

Ar. tem

a *panis nēq; vestimētū. Holite p̄stituere me pncipē ppli.*

v *Ruit hierusalē et iūdas p̄ci-*

dit: qr lingua eoz et adiuven-

tiones eorum contra dñm:

a *vt prouocarent oculos ma-*

b *iestatis eius. Agnitiō vul-*

tus eorum respondebit eis:

c *et p̄ctm suū q̄si sodoma p̄-*

dicauerūt nec abscondērūt.

¶ mystice

a *¶Anul-*

q; ad primum suū

: tumultuab; puer

¶tra senē: et ig-

nobilis ¶tra nobi-

lē. Planū ēb i caplū

et i electiōib;: vbi in-

vidit p̄tētōes et pa-

rū boni ē. Jaco. lij. d.

Ubi ē cel' et p̄tētō: ibi

incōstatia et oē op'ma

lī. *¶Apphēdet enī vir frēm suū. Hoc frequēt accidit*

bis tib; i ecclia: Nā raro q; eligit i plātu nisi rōne sanguis

aut nobilitas aut diuiciariū: vt possit ecclia ab hostib; corps

lib; et a debit liberare: et de aiab; q; sūt i ecclia cura nulla est.

Et iō p̄querit dñs p̄ Hier. xij. c. Pastores multi demoliti

sūt vineā meā: cōculauerūt p̄tētē meā: dederūt portionē meā

desiderabilē in defrū solitudinis: posuerūt eā i dissipationē tē.

Judic. ix. a. dixit abimelech q; volebat fieri rex: Considera-

te qr os vīm et caro vīa sū. Et fact' ē rex. Et qd̄ accidit inde

Ipse enī occidit sichimitas q; fecerūt eū regē: et ipse partē oc-

cubuit. Abacuk. iiij. c. Ue q; edificat ciuitatē i sanguib;: et p̄-

parat vrbē i iniqtate. p *¶No sū medic* / aiarū. q *Et i*

domo mea. i. i mēte mea r *¶No sū medic* / spūal doctrinē.

s *¶Acōs vestimentū / vītū. t* *Holite p̄stituere me*

pncipē ppli. Hoc modo deberet se excusare qlibet elect̄

i plātu: siue ad curā pastoralē. Tria sūt necessaria plāto: vi

Triā sūt scientia et doctrina. Vīta vestimentū h̄z vītū et operū: De cessaria plā-

qb; dī Eccl. ix. b. O i tpe sint vestimenta tua cādida. Apoc.

xvj. c. Utū q; custodit vestimenta sua ne nud⁹ ambulet. Sci-

entia/habet panē: De quo dī Lbren. iij. a. Paruuli petierū

panē tē. Doctrina/habet medicinā. Ue Hier. viij. g. Mun-

qd̄ resina nō est i galaad: aut medic⁹ nō est ibi: Quare g non

est obducta cicatriz filie pl̄li mei: Dicat Igis electus et r̄ndeat

veritatē. p *¶No sū medic⁹: nō habeo artē medicādi in-*

firmis. i. doctrinā. Luc. liij. d. Medice cura teipsū. q

¶ Et i domo mea nō est panis. i. in corde meo nō est scientia q;

sufficiat ad pascēdū. Levit. xxij. a. Accipies similā. i. purā

et merā scientia: et coquies ex ea igne celi et charitā. duode-

cim panes applicā doctrinā: q; singuli habebunt duas deci-

mas. s *¶Acōs vestimentū / vītū et operū. q. d. deest mībli*

scientia/vīta/doctrina. Ergo: t *Holite me p̄stituere pncipē ppli. Hic est q; hieremias cū mitteret ad p̄dicandū*

excusando se, p̄tētē boz triū/dixit: A a dīne deus tē. Hiere. i. b.

Hec triā tāgit Eccl. xxvij. b. Hō sc̄tū i sapia manet vt sol:

q; clar⁹ ē et fulgid⁹ et calid⁹. Sic plāt̄ debet esse clar⁹ p̄ scientiā:

fulgid⁹ p̄ doctrinā: calid⁹ p̄ bonā vītā. Et tīcū ē bon⁹ pastor:

de q; dicit dñs Hier. lij. e. Dabo vobis pastores iuxta cor-

meū: et pascēt vos scientia et doctrina. Hic dicit Glo. Hiero.

¶No statim iudicio multitudinis acq̄escam⁹: sed electi ad pnci-

patū/mēsurā nrā. i. vīres et vītūes nrās nouerim⁹: qr; de-

supbis resistit: humilib; aut dat grām: Jaco. lij. b. Multī

esuriētes et nudi: cū nec spūales cibos nec christū tunicā. i. sa-

pientiā et vītūe habeāt: alijs vestimenta p̄mittūt et alimonīa:

et vīcerosi se esse medicos factār: nō timētes qr; dī: Ne que-

ras iuder fieri: nisi valeas vītūe irrūpe iniqtates: Eccl. viij. a.

v *Ruit hieram et iudas cōcidit. i. p̄tētē plētatio pacis: et*

cessauit p̄fessio laudis. y *¶Quia lingua eoz et adiuētio-*

nes eoz. i. locutōes et leges et caue religiosor contra deū:

qr; p̄tētē per q̄s p̄fessiois et veritas p̄fessiois. Ue P̄s.

¶Ag/ P̄s. II.

¶ nitio vītūe eoz

¶ suas partes est secunda tabula educens a naufragio peccati actualis. Hec iterum tabula tres partes habet: L'otritione confessionem/satisfactionem. In contritione est dolor: in confessione pudor: in satisfactione labor: et hec tria una tabula sunt: et qdlibet per se quicq; dicitur tabula. Per h' patet solutio: Nam inoccia. i. baptismus/ prima tabula est simpliciter: penitentia est secunda: cui p'st est confessio/vbi e' eru bescientia. Et ita cū dicitur: Erubescere est secunda tabula: id est confessio erubescens. Si mulier per tres partes penitentie abscondit peccatum nevideatur a deo ad puniendum:

Et ita cū dicitur: Abscondere impletatem est secunda tabula: Id est ac si dicere: penitentia est secunda tabula. Ergo cū hec faciant: a) **U**le. i. eterna damnatio: est b) **U**nime eoz non solū corpori. c) **Q**uin redditia sunt ei mala sua. i. pena pro peccatis eoz redditia est ei iam in conscientia dei q̄ non fallitur. Uel preteritū ponit pro futuro more prophetico. d) **D**icite iusto. Vox est prophetice ad lectores. q.d. merito suo punient iudei: Ergo o vos lectores: Dicite iusto: id ē christo: cui omne iudicium datum est: Job. v. d. e) **Q**uin bene iudicauit iudeos. Al. d) **D**icite iusto qm̄ bñ. i. laudate christum de iusto iudicio iudeorum. Et dicite impio:

f) **Q**uin fructū adinuentiōnū suarū comedet. i. mercedē p̄ctō p̄ suor̄ recipiet impī. Gal. vi. b. Quē seminauerit hō hec et meret. Prover. j. d. Comedēt fructū viē sue suisq; filiis saturabū. P̄s. Da illis fīm opa eoz: et fīm neq; ad inuentiōnū ipsoz. Septuagita. Ue aīe eoz: qm̄ cogitauerit cōfiliū pessimum h̄ semetipsoz dicētes: Alligem⁹ iustū qm̄ inutilis est nobis: et p̄z̄ est opib⁹ nřis: Sap. i. c. Et reuera comedēt impius fructū adinuentiōnū suarū: quia: g) **U**le impi in malū. i. in eternū duraturū in penis. h) **R**etributio enī manuū eius fiet ei/a dño: qui reddet in culz iuxta opera sua. Uel sic potest legi littera. d) **D**icite iusto: si quis est inter iudeos: e) **Q**uin bene erit ei: qm̄ ali⁹ damnabunt. f) **Q**uin fructū adinuentiōnū suarū comedet. i. mercedē p̄ laboribus suis recipiet. Et postea sequitur: Ue impi r̄. **P**opulū meū r̄. Quinta pars: vbi agit p̄pha de scribari⁹ et phariseoz auaricia q̄ populū spoliabāt et de adulatořib⁹ ei⁹. Dicit q̄: Populū meū quē specialit mihi adoptauit. k) **E**xactores sui: no doctores vel rectores: sed scribez et pharisei: l) **S**poliauerūt: exigētes p̄mitias et decimas nimis auare. Et nota q̄ ex actio solet dici rei alienę violētā et impo: tūna extorsio. Hic aut̄ fīm Hiero. dicit exactio p̄mitiarū et decimiarū et aliorū be neficioz ecclasticoz acceptio sine remuneratiō spūali. Sic enī subdit platis debēt carnalia: ita plati subdit spūalia debent. Uñ. iij. Chassal. iij. b. Neq; panē gratis māducaui⁹ ab aliquo: s̄ in labore et fatigatiō nocte et die laborantes ne quenq; vīm grauarem⁹. Et postea s̄bdit: Cū essem⁹ ap̄d vos denūciabam⁹ vobis: qm̄ si q̄s non vult opari/non māducet. Itē Deut. xxv. a. Mō alligabis os bouis trituratis in area fruges tuas. Ergo si n̄ triturat i area. i. si n̄ docet et p̄dicat i ipsa ecclā/nō p̄cipiat fruct⁹ ei⁹. Itē. j. Cor. ix. b. Si nos vobis spūalia semiauim⁹/magnū ē si nos carnalia vīa metam⁹? Ergo si n̄ seminam⁹ metere non debem⁹. Itē in eodē. Qui altario deseruit: cū altario p̄cipian⁹. Ergo q̄ n̄ deseruit n̄ debēt p̄cipare. Itē Gen. iij. d. In sudore vult⁹ tui vesce r̄ls pane tuo:nō alieno. Itē Proverb. vii. d. d. de forti muliere: Panē ociosa n̄ comedit. Igit̄ p̄lati et clerici p̄cipiantes ecclastica bñficia: si n̄ docet et p̄dicat in ipsa ecclā: exactores sūt et spoliatores et viliores muliere. Uñ. Michæl. iij. a. Audite p̄ncipes iacob: et duces dom⁹ israel: q̄ violent tollit pellez eoz desup eos. Ezech. xxxiiij. a. Ue pastorib⁹ isrl̄ q̄

pascebāt semetipsoz. Loquitur autē hic esatas in psona dñi: cū prius loquereb̄ in psona sua. Sequit̄: m) **E**t mulieres. i. effeminati: dominare sunt eis. Uel m) **A**bulieres: id est uxores eoz. n) **D**nat̄ lūt̄ eis: habētes p̄ncipatū. Uñ. Porphyri⁹ hereticus dicebat: q̄ mulier poterat ordinari in diaconissam: et legere euāgeliū in ecclesia: et administrare quedā ecclastica sacramenta et p̄dicare: et posse habere curā aiārū: et dñia ri in clero: et abbatis bñj p̄tētē sup facer dotes: cū tñ dicat apostolus: Mulieres i ecclā taceāt. j. Cor. xiiij. g. o) **P**opule me⁹. q. d. exactores

eis. **P**opule me⁹ q̄ beatū te dicunt: ipsi tē decipiunt: et viam gressuum tuorum dissi pant. Stat ad iudicandum dñs et stat ad iudicādos populos. **B**ōmin⁹ ad iudicium veniet cum sēnibus populi sui et principibus eius.

sta te spoliāt: palpantes virtū cum deberet corrigere: sed ne credas eis: qz p̄pl's me⁹ es. Et b̄ est: **P**opule me⁹ q̄ beatū te dicūt/adulātes tibi ut aliquid accipias. p) **G**psi te de cipiūt/blandis verbis p̄mittētes veniā p̄ctō p̄ largam oblationē. De qbus d̄: Hier. vi. d. et. viij. d. Curabāt p̄tritionē filie populi mei cū ignominia dicētes: Pax pax/cū nō esset pax. q) **E**t viā gressū tuoz dissipant. i. rectitudine operū tuoz male laudādo pervertūt. Unde Eccl. xi. d. Ne laudes hoīem i vita sua. i. dñi vult: ne p̄ placētā laudis amittat fructū laboris. r) **S**tat ad iudicandum r̄. Se cunda pars capiunt: in q̄ agit p̄pha de p̄se. i. iudicio atq; futuro: ut sic saltē iudeos deterreat a p̄ctō. Dicit q̄: Stat ad iudicandum dñs: q̄si iratus et parat reddere vñcūc iuxta opa sua: et parat iware pugnantes. Uñ et Stephan⁹ vident cū stantē: Act. viij. g. Nec dicit: feder dñs q̄si iam iudicās in p̄sentē: sed stat ad iudicandum/adhuc penitētē locū et spacium p̄gnandi reseruās. Uel **S**tat ad iudicandum dñs. i. ad puniendū iudeos per chaldeos et romanos. q.d. iam in p̄ximo est ut fiat. De vtroq; enī iudicio legit: et virūq; ad sensū historie p̄tinet. s) **E**t stat ad iudicādos pp̄los/discernens merita singulor̄ et exhortās ad pugnādū: quia stare pugnantis est. Sed ne crederet aliquo q̄ semper statut⁹ sit dñs: et nunq; in iudicio sessurus: Jō subdit: t) **D**ñs ad iudicium veniet nō sol⁹ s̄ cū magno et honesto comitatu. v) **L**ū se nūb⁹ pp̄li sui. i. cū p̄iarchis et p̄phētis. Uñ Prover. vii. c. Nobilis in portis vir ei⁹ qm̄ federit cū senatorib⁹ r̄. Et p̄ncipib⁹ ei⁹. i. aplis: De qb⁹ d̄: Constitutes eos p̄ncipes sup oīm r̄. Nec solū p̄phe/p̄iarche et apli cū eo sedebūt in iudicio: s̄ oēs q̄ p̄ christo mādū reliqrūt. Mat. xix. d. Bmē

dico vobis q̄ vos nitio vult⁹ eoz r̄fidebit eis. i. p̄scientie vermis mor debit eos. Unde Hier. iij. d. Arguet te malitia tua: et aueratio tua increpabit te. Osee. v. b. R̄fidebit arrogātis israel in facie eius. Maum. iij. b. Reuelabo pudenda tua in facie tua. Sap. iiiij. d. Venit̄ in agnitiōe p̄ctō p̄ suor̄ timidi: et traducent illos ex aduerso iniqtates illoz. **P**opulū meum exactores sui spoliauerūt. i. plati q̄ deberet esse populū p̄tectores et nutritores/facti sūt exactores et raptiores. Ezech. xxiiij. b. Facti sunt greges mei in rapinā: et oues meq; in devoratiōe omnī bestiarū agri: eo q̄ nō esset pastor: neq; enī q̄s̄t pastores gregē meū: s̄ pascebāt pastores semetipsoz: et gregē meū non pascebāt. o) **P**opule meus q̄ beatū te dicūt ipsi te decipiūt. Hoc p̄tra p̄fessores et p̄dicatores virtū palpates et attenuātes. j. ix. c. Et erūt q̄ beatificant populū istū seducētes: et qui btificant p̄cipitati. Proverb. xiij. c. Qui dicūt impi iustus es maledicent eis populū: et detestabunt eos tribus: qui aut̄ arguunt ei⁹ caudabunt et super eos veniet bñdictio. Item Proverb. xxix. a. Homo qui blandis fictisq; sermonib⁹ loquitur amico suo r̄ete expandit pedibus eius. r) **S**tat ad iudicandum dñs: et stat ad iudicādos pp̄los/bonos et malos: hos saluās illos damnans. Frequenter sit mentio de die iudicii in sacra scriptura

Libri

Lolco vob⁹ qđ secuti est⁹ me ⁊. a **C**los enī. Vox dñi v⁹
pphē i persona dñi cōminat⁹ se venturū ad iudicium p̄ncipalit⁹
scribas & phariseos qđ pp̄lm spoliauerūt. q.d. Cito veniā p̄tra
vos o scribē & pharisei ad iudicium. a **C**los enī depasti
et̄l vineā meā. i. domū isrl: violent decimas & p̄mitias exi
gendo: dīc Glo. Hie/
ro. Et qđ videt⁹ qđ oēs
violent exigeētes deci/
mas sūt exactores. **E**l. taffigitis Rūsio. Scribē & pha/
• **E**l. tōfūditis rīsei erāt dī simeon: so/
decimē: & iō exactores
vocan& raptoreſ exi
Eñ sequit⁹ b. **E**t rā • extēto collo / et̄ nutib⁹ oclōz
p̄na paupis / cenu
vel ipū: qđ nō poterat
soluere nec se defēdere. c **D**in domo vīg. est. Amos. iij. c.
Mescierūt facere reūtū dicit dñs: thesauricātes iniquitatēm
& rapinā in eūtū suis. Hiere. xij. c. Pastores multi demoliti
sūt vineā meā / culauerūt p̄tē meā. Et Hiere. q. g. In alis
tuis inuē: & sanguis aiārū pauperū. Una ala plati est potē
tia ad defendē dū subditos: altera est opulēta ad succurrēdū.
At ipsi p̄ p̄mā opp̄mūt: p̄ scdām sup̄biūt & luxuriāt. Pr̄pla
ti siqdē si subditū egēt: n̄ solū remittēre sibi iura debita tenēt:
Jos. 21. d. s̄ etiā necessaria p̄uidere. Dīp̄t̄ Ben̄ dictū ē ter petro: Pa
sce agnos meos. i. pasce s̄bō / pasce exēplo / pasce tpali subsi
dio. d **Q**uare atterit⁹ / v̄l affligit⁹ / ō p̄ncipes: e **P**o
pulū meū. i. m̄bi seruētē / dūr exactioib⁹: f **E**t facies
pauperū. i. orphanor & viduarū: g **C**ōmolitus. i. fame
attenuat⁹ / auferēdo sua: Hiege. iij. a. Comedēt carnē po
puli mei: & pellē desup̄ excoriauerūt: & ossa eōp̄ frēgerūt & cō
ciderūt sicut i lebete. Septuagita dicūt p̄tō cōmolitus / p̄fun
ditis. Et dīc h̄ Hiero. M̄i qđ p̄ncipes cū paupes delinquē
tes publice arguāt & fūdāt / diuitib⁹ peccātib⁹ nec nu
tū faciūt. In qđn domib⁹ rapina pauperū ē dū ecclē opes
sibi thesauricāt: & i delitiis abutūt: que ad sustētationē pau
per dāt sibi refūat v̄l / p̄p̄ndis distribuūt: & alio p̄ iōpiā suās
v̄l suor̄ diuitias faciūt. Ecce fm̄ Hiero. vir ecclastic⁹ nec re
tinere aliqd p̄tō dī p̄monio crucifixi p̄ter necessaria: nec pa
rētib⁹ dare nisi vt ceteri paupib⁹: qđ si fac̄ / rapina pauperū in
domo sua ē. Un̄ sup̄ illō **M**at. xxvij. c. Dēdēt pecunia mili
tib⁹ / dīc Glo. Hiero. Qui reb⁹ ecclē abutūt i alijs reb⁹ qđ
suā erpleat / olūtate: siles s̄ scribāt & phariseop̄ & sacerdotū
redēmētiū mēdaciū & emētiū lāguinē saluator. h **D**īc dñs
ex. rītū. i. āgelicaz / vtūtū: que timere debet: qđ h̄ p̄tē
qđ voluerit v̄dicare. i **E**t dīxit dñs de⁹. Verba sūt p̄
phē arguētis mulieres de sup̄fluis ornamentiſ: qđ ex p̄tē
lantia faciebat: qđ ab hostib⁹ diripiēda mināt. Et merito: qđ
p̄t̄ illa habēd: viri bona patiū dir. plebāt. Metaphorice
aut̄ p̄ istas mulieres: ciuitates itelligunt & oppida iudee p̄l
chēa & bñ munita: qđ destruēda p̄dixit ip̄ha. Et n̄ibilomin⁹
mulieres loq̄ esalias. Et h̄: i **E**t dīxit dñs de⁹: qđ oia scit
& p̄t̄. k **P**ro eo qđ cleuateſ sūt i sup̄biā. l **F**ilię sion
i. minores ciuitates & vici & oppida: qđ in libro Josue. xv. filię
noīans. Uel. **F**ilię sion. i. vxores scribarū & phariseop̄ & ce
terē mulieres ob qđn delicias & luxū viri earū paupes expo
habāt. m **E**t abulauerūt / devico i vici: n **E**xēto col
lo: n̄ e notaſ ſuſ bia. Job. xv. c. Cūcurrit aduersus deū ex
ēto collo. o **E**t nutib⁹ oculop̄ ibāt / cūſpiciēdo iue
nes p̄ plateas: qđ signū ē laſciuſ & luxurie. ē cēch. vij. c. Cō
trui cor eōp̄ forniciās: & oclōs eōp̄ forniciātes. **M**yne. xv. d.
Loq̄re filię isrl: & dices ad eos: vt faciat sibi fimbrias p̄ qđ
tuoz: āgulos palloz ponētes i eis vittas hyacynthinas: qđ cū
viderūt recordens oīm mādatop̄ dñi: nec sequāt cogitationes
suas: & oculos per res varitas forniciātes. **E**ccl. xxvi. b. For
nicatio mulier: in excellētia oculop̄ & in palpebas illius ag
noſeſ. q. **D**ef. ii. c. Oculos habētes plenos adulterij: & in
cessabilis delicti pellicientis aias instabiles. p **E**t plau
dēbāt manib⁹ ludendo. q **E**t ambulabāt pedibus
ſuſ / tripludiādo & impungēdo: vt etiā incessu suo vidētes al

Esiae

licerēt ad p̄t̄. r **E**t cōposito gradu. s. ornatē rapina
pauperum: t **I**ncedebant. Prouer. vi. b. Vir inutilis
gradis ore querit annuit oculis / terit pede digito loquitur.
Propter hoc ergo: u **D**e caluabit dōminus: cui non
p̄t̄ h̄dici. v **T**ertice filiarū ſion: vt p̄ornatu ſit igno
minia caluitij. Turpe
ē enī mulierē i. ie cal
uitū. Un. i. Cor. xi. a.
Si turpe ē mulieri
tonderi vel decaluari: velet caput ſuum. x

Et dñs crinē earū
nuclabūt. Hiere. xl
vii. f. H̄e caput cal
uitū: & ois barba ra
fa erit: i cūcī manib⁹
colligatio: & ſup̄ omne
dorū cilicū. In h̄ no
tat amissio oīm desiderabiliū: i ſcōo aspitas pena: in tertio
impotētia bñ opandi. Amos. viij. c. Induca ſup̄ oē do: ſum
vīm ſaccū: & ſup̄ oē caput vīm caluitū. Hiege. i. d. Decal
uare & tōdere ſup̄ filios delitiarū tuarū: dilata caluitū tuū ſi
cut aq̄la. Ita dīc clerico qđ puā coronā h̄z. Un. i. xxvij. a. Ue
coronē ſup̄bię. Alia h̄z: **E**t dñs crinē eōp̄ denudabit
p̄ pena infictā a chaldei: vel romani: vel i die iudic⁹ reue
labit: qđ ſuſ illuminabit abſcōdita tenebrarū: & manifestabit
p̄ſilia cordiū. j. Cor. iii. a. Et **H**at. x. c. Nihil optū qđ nō
reueletur r̄c. y **I**n die illa: roman⁹ vel babylonice deso
latiōis. z **A**uferet dñs ornamētū calciamētōp̄: que
erāt picturata. Et p̄grue incipit ab ornatu pedū: vt cōmodi
rhēdeat ei qđ ſup̄ dixerat: Ambulaueſt extēto collo. Quis
enī ſic ambulat nō respicit ad pedes ſuos: & iō ſepe offendēs
pedib⁹ milta calciamēta terit. b **E**t lunulas: expōſitio ē. i.
calciamēta lunulis picturata vel fenestrata: vel ē nomē ora
mēti facti ad modū lungē corniclatē qđ deferebāt mulieres i ca
pīte. c **E**t torq̄s. i. ornamēta colli v̄sc̄ ad p̄ct̄ depēden
tia. Et monilia. Glo.

* ad rephēdā ſup̄bię p̄ſūptōp̄. Un̄ Levit. i. d. iuſſū ſit vt **D**ystice
ſacerdos vēſiculā gutturis auis imolat̄ & plumas p̄ijceret
ape altare ad oriētale plagā. Per altare itelligit mēs huana:
p̄ plagā oriētale dies iudicij: p̄ vēſiculā gutturū accipit ſup̄biā
dōctrina: p̄ plumas vanitas laudis ex bona p̄uerſatiōe na
ta. Ad oriētale liḡt plagā altars vēſicula & pluma p̄ncip̄: cū
ſup̄biā & vanitas p̄ ſiderationē iudicij in mente reirenat. a
Clos enī depasti et̄l vineā meā & rapina paupis i
domo vīg. ē. **D**oc̄ dīc plati rapacib⁹ & auarī: qđ nō curātes
aias / bursas euacuāt ſubditop̄: & pl̄ diligūt bursa vñā qđ mil
le aias. De qđ dīc **O**ſee. v. a. Audite b ſacerdotes: qđ vob̄ iu
dicū ē: qđ laque faci est ſpeculatiō. Prouer. xxi. a. Rapt
ne ip̄ioz detrahēt eos: qđ nolueſt facere iudicū. d **Q**uare
atterit⁹ pp̄lm meū / ō p̄ncipes. f **E**t facies paupex
cōmolit⁹ / ō plati. P̄ncipes pp̄lm dei aterū: b plati facies
eōp̄ cōmolit⁹: qđ qđ p̄ncipes p̄ violentiā nō accipit: plati
per calūniam rapiūt. Amos. viij. a. Eudire hoc qui p̄terit
paupem: & deficere facit egenos terrē. P̄ncipes ſunt qđ ſt
leones / qui vi rapiūt: ſed plati ſit quasi leonum catuli qui
dērēb⁹ deterrēt. Johel. i. b. Bens ascēdet ſup̄ terrā meā foris
et innumerabilis: dentes ei⁹ vt dētes leonis: et molares ei⁹ vt
catuli leonis. y **I**n die illa: qđ iam ē. z **A**uferet dñs / a
iuda & h̄ierlm. i. laicis & clericis: a ſecularib⁹ & clauſitrib⁹.
a **O**rn. metā calciamētō. i. ex. pl̄ ſcrōp̄: qđ in ſolitudi
ne nō ſe attrita: Deut. xxix. a. Quib⁹ calciari iubēt qđ comes
turi ſit carnes agni: Exo. xij. b. Quib⁹ & calciat̄ p̄dicatorēs:
Eph. viij. c. Calciati pedes in pp̄lationē euāgelij pacis. Un̄
Cant. vij. a. Qđ pulchri ſit gressus tui i calciamēt̄ ſilia p̄n
cipis. Tūc pulchri ſunt gressus doctoris: qđ qđ docet ſobo
moſtrat exēplo. b **E**t lunulas. i. bona naturalia: qđ nō a ſe
ſa ſole iuſticiē lumē habēt. Luna qnto p̄p̄ndor̄ ē ſoli: tāto mī
nor apparet: & mēs huana quāto p̄p̄ndor̄ ē deo: tāto minor ē
ſuo iudicio. Eccl. xlii. a. Lumare qđ minuit in p̄ſumatiōe
mēſis fm̄ nomē ei⁹ ſt cresces mirabilit̄ in p̄ſumatiōe. c **E**t
torq̄s: qđ ſe ornamēta colli. Lbona doctrinā & forte. Job
xxix. c. Mūnd p̄bebis

tia. **a** **Et monilia.** Glo. i. q̄libet ornaēta. Hoc enim erat antiquum nōmē generale mulieb̄iū ornamētōp sic dicitur; q̄ oīa ornamēta mulieb̄ adinuēta sūt ad aliqd monēdū. Verbigra. Ornamētū capiūl̄ monet verecūdā: ornamētū pectoriū casti moniū: et sic d̄ alijs. Nūc aut̄ monile restrigit ad ornamētū pectoriū: q̄b̄ firmaculū appellat̄: q̄r̄ monet castitatem. **b** **Et armillas.** ornamēta brachior̄ ab armo sic dicta: vel armis scđm Ist̄. ornamēta. s. data ob victoriā am in armis facta. **c**

Et mitras. ornamēta capiūl̄. **d** **Et discriminat̄.** i. pectines ad discriminandū crūnes vel capillos. **e** **Et perichelidas.** i. ornamēta i extremitaib̄ vestimentōp: sicut mō fit in dalmatiū et

capis seric̄: a peri q̄d ē circū: et chelon q̄d ē mēb̄: q̄si ornamēta depēdēta vsc̄ ad talos. **f** **Et murenulas.** i. ornamēta collī q̄ auro et argēto texūt. Sūt aut̄ q̄dā catene b̄gūl̄ aureis et argēteis b̄mūlatae: de qbus d̄ Lant̄. i. c. Murenulas aureas faciem̄ tibi b̄mūlatas argēto. **g** **Et olfactoriolas.** i. va sa modica in qb̄ muscum et alia odorozimēta cerebat̄ i sinu: ut odore suau alicerēt accedētes ad se: et fetorē nō sentiret ex ca lone et sudore nascere. **h** **Et in aures ornamēta aurium.**

i **Et anulos.** ornamēta digitor̄. **k** **Et gēmas i frōte pēdētes:** q̄ dabāt egregijs mulierib̄ ad decorē capitis: sic i frōte eq̄rū depēdet aliqd tale ad decorē. **l** **Et mutatoria:** diversa vestimentōp genera. **m** **Et palliola:** qbus bumeri tegūl̄ et pectus. **n** **Et lintheamia lectoꝝ:** vel camissas nimis delicatas et tenues. **o** **Et acus aureas vel argētas ad tenēdū peplū.** **p** **Et specula ad vidēdū facies.**

q **Et syndones subtilia velamia:** q̄ circa collū et sup caput portat nobiles mulieres. **r** **Et vittas pepla.** **s** **Et theristra.** i. vestes mulieb̄ tenuissimas et visui putas: estati idoneas et inde noīas: theros enī estas d̄. **t** **Et erit p suau odore vnguētor̄.** **v** **Fetor̄ sudor̄ vel stercoꝝ.** **x** **Et p sona aurea vel argētea vel serica:** **y** **Funicul̄ restium.**

z **Et p crispāti.** i. p toro et refexo crine: a Caluitū capiūl̄ deturpatio. **b** **Et p fascia pectorali:** q̄ vbera castigant ne exuberēt: **c** **Cilicium vel saccū.** Ad l̄ram h̄ec oīa ornamēta diripiēda a chaldeis vel romanis p̄dixit esaias. Vel metaphorice q̄ mulieres intelligit ciuitates et oppida: et munitiones earum intelligit ornamēta: que penitus amiserūt iudei. **d** **Dulcherrimi q̄z viri tui o hierlin̄ et iuuenes fortes et nobiles:** **e** **Gladio romanor̄ vel chaldeorū:** Cadēt occisi. **g** **Et fortēstūt.** i. bellatores et defēsores tui. **h** **In filio cadent.** Viere. xi. d. Iuuenes morient in gladio. **z** **Percussi i gladio iuuenes viros vsc̄ ad captiuitatē eq̄rū vior̄.** **l** **Et merebūt exteriō.** **k** **Atq̄ lugebūt interius.** **l** **Porte eiō.** i. sacerdotes et iudices et p̄ncipes q̄ sedebāt i portis ad iudicia decernēda: fīm p̄ceptū moysi. Deut. xv. d. **m** **Et desolata vrb̄ penit̄ eversa: et plēbs electa:** **n** **In terra sedebit.** Viere. xliii. a. Luxit iudea et porte eius coruerūt.

Op̄tice

v **xxxix. c.** Nūqd p̄hebis eq̄ fortitudinē: aut circūdabis collo eiō binnitū. i. p̄dicationē: il̄ innut̄ collo circūdā: q̄i p̄dicator̄ sua p̄dicationē ornat̄. Prover. j. a. Audi fili mi disciplinā p̄tis tui. i. christi: et ne diuinitas legē m̄ris tuę. i. ecclie: vt ad dāt grā capiti tuo: et torqueis collo tuo. **a** **Et monilia:** q̄ pect̄ abscondit̄: et vtrāq̄ p̄tē tunice p̄tingūt castitatē et p̄cor diā p̄lator̄ et p̄dicator̄ significat̄. Lant̄. vii. a. Tūcture femi nū tuor̄ sic monilia q̄ fabricata sūt manu artifici. i. christi: q̄ sol̄ castimonīa et p̄cordiā p̄lator̄ opaf. **b** **Et armillas:** ornamēta brachior̄. i. bona opa: q̄s eliecer. i. christi dedit rebec ce. i. ecclie i sp̄osalib̄: Gen. xxliii. c. Ornamētū aureū p̄udēti doctrina: et q̄si brachiale est in brachio dextro. Eccl. xxi. d. **c** **Et mitras.** i. timor̄ morti: et timor̄ iudicis q̄ capillos capiūl̄. i. cogitationēs et affectiōes mēt̄ astrigit. **d** **Et discriminat̄.**

nalia. i. discretionē siue prudētā: q̄ decernit cogitatōes et affectiōes mēt̄. **e** **Et perichelidas.** i. ornamēta talor̄. i. p̄sueratā vsc̄ ad finē. Quē recte dicūt et similes armillis: q̄ finis debet rindere p̄ncipio: q̄d ē offerre caput et caudā in sacrificio dñi: b̄ signifat tunica talar̄ ioseph. **f** **Et murenulas.** i. sapias et eloquētā ap̄t mixturā auri et argen. **g** **Et olfactoriolas.** i. bona famā: Iux̄ illō apl̄: Prouidētes bona n̄ tim corā deo s̄ etiā corā Bo. 12. d.

hoib̄. **h** **Et iugures.** i. obediētā in p̄spis et aduersis. Prover. xxv. b. Inaur̄ aurea et margarita fulges q̄ arguit aurē obediētē. **i** **Et anul̄oꝝ.** i. fidē p̄fecta. Unū iudas thamar. i. christi aīe penitēti p̄ arrabone deat̄ anulū fidei et baculū discretiōis et armillā bone opationis: Et fili⁹ p̄

dig⁹ cū stola recepit anulū et calciamēta. Luc. xv. e. **k** **Et gēmas i frōte pēdētes.** i. spē et patiētā. Prover. xvij. b. Beina ḡtissima expectatio p̄stolāl̄. **l** **Et mutatoria:** varietatē stutū v̄ operū: siue p̄fectū de v̄tute in v̄tutē: ut dic̄ Glo. q̄ significat q̄ b̄ q̄ ezechiel nūc in domū/nūc in agrū ducit: et moyses nūc in tabernaculū/nūc extra: et sponsa nūc i agrū/nūc i lectū. Sic p̄lat̄ nūc i lecto p̄teplatiōis q̄descere debet: nūc i agro actiōis laboꝝre debet. Sic iacob nūc ad istam/nūc ad rachel itrabat. **m** **Et palliolas exēplis sancte p̄uersatiōis:** q̄d helias ascēdēs reliqt he liseo. iii. Regi. q. c. **n** **Et lithē amīj. latas delitias p̄teplatiōis.** **o** **Et acuīs memorīa duplē aduēt̄ christi.** Tūc enī in capite p̄forat̄: et in cauda p̄forat̄: Et christi in p̄ aduētu p̄forat̄ fuit in cruce: i scđo p̄forat̄. In p̄ habēs glutinū amor: i scđo aculeū et mori. **p** **Et specula.** i. p̄siderationē p̄tē fragilitat̄ et primi. Job. v. d. Ultitas spēs tuā nō peccab̄. In iūroitu tabnaculī factū ē labiū d̄ specul̄ mulierib̄: Exo. xxxviij. a. **q** **Et syndones.** i. cordis et corporis mūdiciā: q̄ labore magno acq̄rit̄. Prover. viii. c. Syndone fec̄ mulier fort̄ et vendidit̄: et cingulū tradidit̄ cbana neo. **r** **Et vittas.** i. verecūdā. **s** **Et theristra.** i. carni mortificationē. Unū Gen. xliiij. g. fīm septuagīra. Rebecca viso issa: ac opuit se theristro: q̄r̄ p carni mortificationē op̄ieda se p̄tā. Et thamar assūpsit theristrū mutato habitu ut posset dormire cū iuda: Gen. xliiij. c. Ecce vigintū ornamēta semiar̄ v̄l clustatū vel eccliar̄ vel aiariū: q̄ oīa p p̄cūm auferūt: Ezech. xvij. b. Unxi te oleo et vestiu te discolorib̄: et calciaui te biacyntho: et cixi te bysso: et idui te b̄silib̄. i. theristro: et ornau te ornamēta: et dedi armillas i manib̄ tuis: et torque circa collū tuū: et dedi in aurē sup os tuū: et circulos aurib̄ tuis: et coronā decor̄ i capite tuo: et ornata es auro et argēto: et vestita es bysso et polymito et mult̄ colorib̄: Similā et mel et oleū comedisti: et decora facta es yhemēt nimis: et p̄ficiisti i regiū: et egressū ē nomē tuū in gen̄tes p̄tē spēs tuā: q̄r̄ p̄fecta eraſ i decoꝝ meo quē posuerā sup te: et habēs fiduciā in pulchritudine tua: fornicata es a noīe tuo.

t **Et erit p suau odore v̄tutū:** **v** **Fetor̄ v̄tior̄.** **x** **Et p sona vitat̄:** **y** **Funicul̄ mēdaciā.** Job. xij. d. Balthēu regū dissoluet̄: et p̄cīget fune renes eor̄. **z** **Et p crispāti crine scrātū cogitationū.** **c** **Caluitū.** i. deturpatio mēt̄. **d** **Pro crispāti crine caluitū.** i. p̄ v̄tute v̄tū. **b** **Et p fascia pectorali.** i. p̄ castitate amissa: **c** **Cilicium.** i. p̄nēt lucius. **d** **Dulcherrimi q̄z viri tui gladio cadēt.** Ezech. xliiij. c. Justicia iusti ī liberabit̄ eū. **e** **Exposi. Læ. III.**

Q **App̄hēdēt septē mulieres vir̄ vñū et cē.** Quarū caplin ē: in q̄. ip̄ba p̄ describit statū iudę p̄ captiuitatē babylonica: dicēs: q̄ captiuitatē decē tribub̄ et duab̄ tāta fuit paucitas v̄or̄: et multitudo mulierib̄: q̄ septē mulieres rogabāt virū vñū vt essent el̄. Et bñ potuit ita esse: q̄ mulieres nō sic ducent in captiuitatē: nec occidunt in filio sic viri. Dividit autē b̄ caplin ī tres p̄t̄s. In p̄ma oīdit paucissimos viros ī iudę remāssisse post captiuitatē. In scđa oīdit fidē christi p̄ orbē disseminādā post excidiū ciuitat̄. Et ad l̄az agit de illis q̄ redierūt de captiuitate babylonica: ex qb̄ q̄si ex germie multiplicatū ē gen̄ iudę: ibi: In die illa erit cē. In terua agit de ablutiōe baptisimū et refrigerio ac securitate p̄nētib̄: Si abluerit dñs cē. **b** **4** Dicit g. Ita cadēt

Dicit g: Ita cadent gladio pulcherrimi viri tui o iuda et hie/ rusalemi: et sedebit civitas in terra desolata. **a** **Et appre/ benderet.** i. firmiter ad se capient. **b** **Septem mulieres** virū vñū: q̄ remāserit a captiuitate. **d** **In die illa** post captiuitatē babylonica cū incurvata fuerit altitudo viorū: **e** **Dicētes** illi: f

A **Wānē nřm come/ dem⁹ vestimentis** **a** **T apprē Ca. iii** **b** **hēdēt septē mulieres** nostris opiemur: **c** **virū vñū in diē il/ la dicentes:** Wānē nostrum s comedemus: et vestimentis **b** **nostris operiemur: tātum/ modo inuocēt nomē tuū su/ per nos: aufer opprobrium** **k** **nostrū.** In diē illa erit ger/ mē domini i magnificētia et feras a nob opprobriū sterilitatē. **k** **In die illa** z̄c. Scđa pars d̄ fide christi dissemnāda p̄ orbe: p̄ destructionē hierusalē factam pro romanis. **U** agit ad l̄az de reliquias q̄ redierit de captiuitate babylōnica in iudeā. **In die illa:** p̄ egressū d̄ babylonia. **Erit** germē dñi. i. pauci q̄ redierit de captiuitate babylonica: ex quibus q̄ si ex semine multiplicari sūt iudicii sub esdra et neemias et corobabel. **m** **In magnificētia** hoc fuit tpe ma chabeor: q̄z tunc fuerit tantē potentia ac nobilitas q̄ etiam romani voluerūt hē sedus cum eis et amicitia. **n** **Et glo/ ria: prop̄ victorias hostiis quas frequēt faciebat: et mira/ cula que p̄ eos faciebat dñs.** **o** **Et fruct⁹ terre subli/ mis.** i. gen⁹ iudeorū erit sublime post redditū de babylonia. **p** **Et exultatio his q̄ saluati fuerint de israel.** i. q̄ redierit d̄ captiuitate. **q** **Et erit ois q̄ relic⁹ fuerit i sion** et residuus i hierusalē. i. q̄ non fuerit duxius in captiuitate vel redierit: **t** **Sanct⁹ vocabib⁹ respectu alias gen/ tū p̄ter cultū vniuersitati dei.** **v** **Omnis q̄ scriptus est in** vita i hierusalē. i. ois cui⁹ generatio et vite p̄cellio scrip/ ta est in annalib⁹ iudeorū: fin q̄ legitur. i. Esdræ. ii. d. de qui busdā qui usurpabāt sibi officiū sacerdotū: et nō potuerit inuenire genealogiā suā: et ideo electi sūt a sacerdotio. **y** **S**i abluerit z̄c. Tertia pars: q̄ agit de ablutione baptismi: vel decorrecione iudeorū ad l̄az p̄ captiuitatē babyloniam. Correcti enī et emēdati redierit de babylonia. Quia igis sim pliū dixerat: Exultatio erit his q̄ saluati fuerint de israel: ad dit p̄ditionē: si correcti fuerint prius et flagellati a dño. **E**t h̄ est: Si abluerit dñs q̄ tribulatiōis. **z** **Sordes.** i. vi/ tia et p̄tā. **a** **Filiariū sion.** i. ciuitatum iude. **E**t iudeos vocat filias sion propter mollicē animi et carnalitatē eorū. **b** **Et sanguinē.** i. p̄tā vel homicidia. **c** **Hierusalem** lauerit de medio eius in spiritu iudicii et spiritu ardoris. i. labore

Dystice **W**ystice **a** **Et apphēdēt septē mulieres.** i. septē dona spūsc̄ti: vel vniueritas vñū: vel vniueritas tribulationū. **Q**uirum vñū. i. christū. **De quo** Zach. vij. c. dicitur: Ecce vir ortens nomē eius. Et Ps. Mō est qui faciat bonū non est vñq̄ ad vnum. i. Cors. xj. a. Despondi vos vni viro virginem castam exhibere christo. **d** **In die illa.** i. in die conceptionis sue: quia nullū alium inuenerit in quo quiesceret. **Ende** Joh. i. e. Sup quem videris spiritū descendētē et manētē. i. p̄te q̄ bapticat i spūsc̄to. In oib⁹ alijs hospitiū tribulatiōis: sed in christo solo mansiōne q̄et. Fuit enī spūs i p̄phētē et i alijs iusti: s̄ q̄ hoies erāt: et iō p̄tōres: i. eis fuit s̄ n̄ māsit. Quiescit enī spūsc̄tū i bonis opib⁹. **U**ni. i. xxvij. c. Hēc reques mea: reficie lassū. Laborat autē i n̄ris p̄tis. i. xliij. d. Seruire me fecisti i p̄tis tuis: p̄buisti mihi labore i int̄ gratib⁹ tuis. Eph. liij. g. Nolite p̄tristare sp̄mst̄m i q̄ signati esti. **e** **Dicētes:** panē nřm comedem⁹. i. volūtatem p̄tis faciemus: q̄ est panis spūsc̄ti sicut et christi. Joh. vii. e. **D**e cib⁹ vt faciā volūtate p̄tis mei. **g** **Et vestimentis** nřis opiemur. i. bonis opib⁹ vel finō p̄dicationis: q̄ singu/ le barū mulierū ornans: cū veracit̄ alijs p̄dicanſ. **b** **Tin-**

modo inuocēt nomē tuū sup nos. i. sup christianos n̄ nos: q̄ nra gaudēt ihabitatiōe: vt a te christo dicantur christiani. **h** **Aufer opprobriū nřm:** ne ampl⁹ fetorevitioꝝ expulso a cordib⁹ boim: sepe cogam mutare hospitiū. q. v. sepe suscipiūt nos hoies et sepe abūciūt q̄ p̄tā mortalitaꝝ v̄ molestatē

q̄ ventalia: q̄d est face re molestā p̄tūmeliam spūsc̄to. Alter. d

In die illa. i. in tpe

ḡe q̄ illuxit mūdo iol

usticē: a **Apphē**

dēt septē mulieres

virū vñū. i. septē ec/

clesie q̄b⁹ sc̄p̄t̄ iohā/

nes i apocalypsi: p̄ q̄l

significant̄ oēs ecclē.

Uirū vñū. i. chri/

stū vera fide: in quē p̄

h̄dicationē aplōꝝ fir/

mis crediderūt. e **Dicētes:** panē nřm comedem⁹. i.

corpe et sanguine christi reficiemur: q̄ est panis viu⁹ q̄ de celo

descēdit: Joh. vi. e. g **Et vestimenti nřis opiemur.** i.

ornamenti vñū induemur. h **Tinmodo inuocēt nomē**

tuū sup nos. i. vt oēs dicamur noīe tuo. i. vocemur iesus. i.

saluati. i. vt oēs p̄cipiam⁹ r̄ tu noīs. i. salutē. **u** **Aufer op/**

probriū nřm: q̄d patimur a iudicis tanq̄ sine deo et sine le/

ge viuētē. Iudei enī an aduētū christi reputabāt gentiles q̄s

canes inūdūos. Et h̄ opprobriū petūt sibi auferri: q̄d revera

ablatū eū i christū apphēdēt p̄ fidē. **U**ni. Eph. ii. d. **J**ā nō

est hospites et aduētū sed estis clues sc̄p̄t̄ et domestici dei.

Dicunt autē dona mulieres: p̄pter secūditatē p̄pter pletatē

p̄ sollicitudinē p̄tē mollicē. i. q̄ secūdū et piū et sollicitū et

mollē. i. mitē faciūt animū cui insūt. **E**t sic: d **In die il/**

la. i. die resurrectiōis. a **Apphēdēt septē mulieres**

i. septē dothes gl̄e. **U**irū vñū. i. christū: vel quēlibet in

vñitate fidei p̄manēt. **E**t sic: d **In die illa** notabilē. i. die resurrectiōis generalē. a **Apphēdēt.** i. vñūt et inamis/ sibiliter prendēt. b **Septē mulieres.** i. vñūtē aīē fide/ les. c **U**irū vñū. i. christū dñm: p̄fecta vñītē p̄fecta dile/ ctione p̄fecta securitate. e **Dicētes:** non tam voce q̄ re/

f **Wānē nřm comedem⁹.** i. christo duce p̄ficiēt. g **Et**

vestimenti nřis opiemur. i. corpib⁹ nřis gl̄ificat̄. i. corpori

dotib⁹ induemur. h **Tinmodo inuocēt nomē tuū sup**

nos: vt a ieu. i. a saluatorē saluati: a deo/dñ: a p̄te filij i etiū

dicamur: q̄d q̄tidianū da nob̄ hodie. **u** **Aufer opprobriū**

nřm: mortalitas et corruptibilitatē q̄d p̄tō p̄tūm⁹. k **In**

die illa. i. generalis resurrectiōis. **l** **Erit germē dñi.** i.

marie fili⁹: De q̄ Ezech. xxxij. g. Sulcitabo eis germē iusti/

noiatū. m **In magnificētia et gl̄ia:** q̄ veniet ad iudi/

cū vñtē magna et maiestate: Mat. xxiij. c. o **Et fru/**

ctus terre idē est q̄d germē dñi. i. marie fili⁹: o **Subli/**

mis ad dexterā p̄tis collocaſ̄ sup oēs hoies et angelos. P̄s.

De fructu vñtē tui ponā sup sedē tua. p **Et exultatio** P̄s. 131.

erit his q̄ saluati fuerit d̄ isrl. i. oib⁹ i. eū crediderūt si/

nalitē et p̄fecte: alijs autē p̄fusio et tristitia. i. lxx. c. Serui mei ē

tabunt: et vos p̄fūdem̄: serui mei laudabūt p̄ exultande cor/

dis: et vos clamabitis p̄ dolore cordis. q **Et erit ois q̄ re/**

lic⁹ fuerit. i. labect⁹ a nō credēb⁹. r **In sion.** i. i ecclā.

s **Et residuus i hierlm̄.** i. i ecclā dñi p̄cplātē et pac̄ vi

siōe p̄frente. t **Sc̄tūs vocabib⁹ post morē ad l̄am:** vt

scrūs iohānes scrūs petri⁹. v **Dis q̄ script⁹ ē in vita.** i.

i libro vite p̄ p̄destinationē. x **In hierlm̄.** i. i celesti patria.

Luc. x. c. Gaudete q̄r noīavīa sc̄pta sūt i celo. **De b librio de**

Exo. xxij. g. et Eccl. xxiiij. c. P̄bli. liij. a. Lipoc. xx. v. y **Si**

abluerit dñs q̄ baptismi vel lachrymaz. z **Sordes.** i.

vñtia vel p̄tā. a **Filiariū sion.** i. aiariū q̄ sūt ecclē filiē.

b **Et sanguinē.** i. p̄tā. c **Hierlm̄.** i. iudeorū p̄scribas et

p̄barisop: q̄ p̄phas et dñm p̄pharū occiderūt. d **U**auerit

p̄pniam. U. S. j. c. Lauami mūdi estote. e **De medio**

el⁹. i. d corde: vt nō solū nō faciat: sed etiā nō cogitet v̄l affe/

ct̄ et peccatū.

B

Gardon. i. labore captivitatis babylonicae iusto iudicio dei fecit. c. Et creauit dominus. i. creabit: d. Sup oem locum mortis sion / et ubi iuocatur est. i. sup oem iudea ubi dominus iuocatur est. f. Nubē p diem ad refrigerium nimis calorū. g. Et sumū et splendorē ignis flammatis in nocte ad illuminandum tenebras noctis. Langit illud quod habetis Exo. xiiij. de nube et igne in ducatu iudeorum revertentium de egypto. q. d. sicut p nubē pexit iudeos ab egyptis et duxit p desertū: ita pteget eos qui redierint de babylonica captiuitate. h. i spū iudicij et spū ardoris. s. Et creauit dominus super oem locum mortis sion / et ubi iuocatur est cū mortis sion / et ubi iuocatur est f. nubē p diem et sumū et splendorē ignis flammatis in nocte. k. Sup oem em glia ptectione: et q. illa q. pexit iudeos in exiū de egypto. Et ostendit quod. l. Et. i. qz. m. Tabernaculum erit i ymbraculum diei ab estu calorū vel psecutiōis. o. Et i securitate et i absconsione a turbine aeris vel impetu psecutiōis. p. Et a pluuiā: id est a minori persecutione.

Et maiori

Dystice. v. a. In spū iudicij. i. discretiōis q. daf in baptismo q. fideles ab infidelib. discernuntur. b. Et spū ardoris. i. feruerit charitatem q. sanguinem suū fudit: et ptestrā nostra tulit. Luc. xij. f. Ignē veni mittere i terrā rē. vñ. a. In spū iudicij. i. pnia sibi iniuncta iudiciorū q. iudicat p ipmīscit. b. Et spū ardoris. i. tribulatiōe et ptributioe cordis et copassioe corporis q. purgat electi. vñ. Eccl. xxvij. a. Vasa signi pbat somnax. Mat. iij. c. Ego vos baptizo in aqua in penitentiā: ipse vos baptizabit in spūctō et in igne. Ipse enī ē quasi ignis conflans et quasi herba fullonum: Malach. iij. a. c. Et creauit. i. creabit dominus tuū q. hic fiet: d. Sup oem locum mortis sion. i. in omni ecclia: q. mons est in pteplatiōe et eminētia virū. e. Et ubi iuocatur est a fidelib. adiutor in tribulatiōe: p̄sillari in dubitatione: consolator in desolatione. f. Nubē p diem. i. obūstrationē spūis in pspēris ne eleue p elationē. g. Et sumū copunctiōis: vnde emanat guttae la chrymarū. h. Et splendorē ignis flammatis in nocte. i. Desolationē illuminatē in aduersitate: ne deūcias p desperatione aut pusillanimitatē. Nubē igit̄ creat dominus p diem: dū refrigeriū p̄stat suis in pspēritate: sumū in nocte: dū complicitio ne excitat in aduersitate. vñ. Ps. Per diem sol non vret te: neq. luna p nocte. Sic filiū israel exētit de egypto factū ē in figura. vñ. Exo. xiiij. d. Dominus aut pcedebat eos ad ostendēdū viam p diem in colūna nubis: et p nocte in colūna ignis: vt dux esset itineris vtrōq. tpe: nunq. defuit colūna nubis p diem nec colūna ignis p nocte corā plo. Et aut nubes multiplex. Caro christi. j. xix. a. Ecce ascēdet dominus super nubē leue rē. Ps. 103. Qui ponit nubē ascēsum tuū rē. Itē scriptura. Ps. Lenebrosa aq. in nubib. aeris. Itē grā. Matth. xvij. a. Adhuc eo loquēte: ecce nubes lucida obumbrauit eos. Item p̄dicator. j. v. b. Dādabo nubib. meis ne pluant sup eā imbrē. Itē supb. Proverb. xxv. c. Nubes et ventus et pluiae nō sequētes: vitiosus et pmissa nō cōplens. Itē hypocrita. Jude. d. Nubes sine aq. que a venti circūferit. Item p̄tē. Thren. iij. e. Oppolisti nubē ne trāsiret oīo. Itē vñbū derractiōis. Eccl. xi. b. Qui p̄siderat nubes nunq. metet. i. Sup oem enī gloria ecclie ptectione christi. i. mag. gloria ecclia in ptectione christi q. in aliō alio. k. Et tabernaculum dei. i. ecclia. m. Erat tutu in ymbraculum diei. i. sub ptectione dei. n. Ab estu auaricie. o. Et i securitate et absconsione a turbine supbie q. pacem ecclesie turbar. p. Et a pluuiā carnalis occupiscētē q. vigorē spūis emollit. De his trib. dicib. Matth. viij. d. Descedit pluua et venerū flumia et flauerū venti rē. Vnde p estu intelligit psecutiō hoīs: p turbine suggestio demonis: p pluuiā reptatio carnis. Et ab his oīb. p̄gegit dominus. vñ. Eccl. xxvij. c. Ocli domini sup timētes eū: ptector potētē: firmamētū: vtūl: et regimē ardoris: ymbraculum meridiani: depacatio offensiōis et adiutoriū casus: exaltās aias et illuminās oculos: dans sanitatē et vitā et bñdictionē.

Rubes multas

p. 103.

p. 17.

Q uoniam Antabo dilecto rē. Quintū **E**xposit. Ca. V. a. capitulū ē: in cui pncipio pmitit se pphā cantatur p canticū a qdā patruelē suo inuentū. i. a christo qui de eadē tribu fuit de qua Esaias. i. de regia: sicut in linea obliq. Iste patruelis. i. cōsanguineo esale de vinea sua. i. synagoga carmē cōpositū: qd patet p b. q. ea q. hic dicūt de vinea dicit christus Matth. xxij. d. in parabola vineę sub eadē metaphora. Et sicut b. qd faciendū sit agricolis querit. pphā: ita et ibi

christus: et est sententia

respōsitionis: q. malos

male perdet: et vineā

suā locabit alijs agri-

colis. Et notādum q.

carmē istud prie car-

mē lugubre siue car-

men elegiacū dī. Est

enī canticū exultatiōis:

qd prie dī canticū: Et ē canticū ingrois: qd imp̄oprie dī cā

ticū: qd dāvid pmo iuenit q. fuit patruelis esale: et cātauit in

mortē saul et tonathē. q. Reg. i. d. et docti filios isrl: et adhuc

cantat i ecclia: Montes gelboe rē. Christus eti illō cātauit:

q. vides ciuitatē fleuit sup illā dicēs. Quia si coguisses et tu:

Luc. xix. f. Itē notādum q. b. nomē patruelis nō dī b. patrueli-

tatē prie: vt ita dicā: s. p̄inqtatē. Dāvid enī vel christus nō

fuit fili patruelis esale: s. remor p̄sanguineo. Dividit autē b. capi-

tulū i decē ptes. Primo arguit. pphā iudeos iūqtatē et iūstifi-

cie p metaphorā vineę prae: q. b. culta n̄ solū bonos fructū

nō fac̄s qd pei ē: malos: et lō cōminas eis vastitatē ostēdē-

do qnt expēs eos coluerit dīs: et n̄ steriles p̄miserūt. Se-

cūdo redarguit eos dī cupiditate domōr et ampliatiōe posses-

sionū: ibi: Ue q. p̄iūgūl domū rē. Tertio redarguit eos de p-

uerisitate iudicij: ibi: Ue q. dicitl malū bonū rē. Septi-

mo redarguit eos de arrogātia: ibi: Ue q. sapiētē estl in

oculis vñs rē. Octavo redarguit eos de iactaria male for-

titudinis q. ē ad inebrādū: ibi: Ue q. potētē estl ad bi-

bendū rē. id ē esse vos iactat. Mono redarguit eos de p-

uerisitate iusticie p̄pē munera: ibi: Qui iustificatis impiū

p̄ munerib. rē. Decimo et ultimo cōcludit eos perpetuo

arsuros: et mltā alia supplicia passuros. p̄pē p̄dictas iniqtates:

ibi: Prop̄ hoc sic deuorat stipula rē. Cōpans q. pphā

synagogā vineę electe et bñ culte. p̄pē mltā bñficia sibi ip̄esa/

dicit: q. Cātabo dilecto meo. i. p̄plo iudacico quē ego dī-

ligo: si forte moueat et resipiscat a malitia sua: Vnde deo p̄il q

me diligat: et quē ego diligio: sic dī Cant. vij. d. Ego dilecto

meo et ad me cōuersio ei. Et loq̄ sic vulgaris dici solet: Si

vos nō vult audire saltē ego cātabo crucifigo: i. esaias dī

iudicis: exq. me nō vult audire ego cātabo dilecto meo. i.

deo p̄il. a. Cāticū. i. carmē lugubre. t. Patruel mei. i. co-

sanguinel mei. i. christi vñ dāvid: q. d. eode genere fuit dī q. ego:

q. illō cāticū adiuenit. Cāticū dico factū. De vinea sua: vñ

datiuē: vñlinea sue. Iad vtilitatē vineę suę si ipsa vellel. i.

synagogue. vñ. j. eode. b. Vinea enī dñs iabaoth dom̄ isrl ē.

vinea facta ē. Vodo

q. Cātabo rē. Scđm Glosas explanationē metaphorōe

Scđm Glo.

sūlfraz plani p̄ pleni p̄seqmūr. Dicit q. pphā ex psona sua:

Cātabo alte et aperte dicēdo: t. Dilecto meo. i. p̄plo iudacico:

s. Cāticū patruelis mei. i. qd cōpositū patruelis

meo. i. christi: qd patet i parabola vineę Matth. xxij. d. Et nota-

uit illō ē lugubre cū vides ciuitatē fleuit sup illā dicēs: Quia

si coguisses et tu: Luc. xix. f. Vnde illō cōpositū: qz mētē pphā

inspirauit. Cāticū dico factū vel cōpositū a dilecto meo: vñ

Vinea lug. i. d. vinea sua: vñ ad p̄fectū vineę suę. i. synagoge.

* Vinea facta ē. Mūcusq

Moraliter. q. Cātabo dilecto meo cāticū rē. Dicit doctor vel p̄dicator qlibet. i. euāgeliū christi ad honorē

eius: et ecclesię suę vtilitatē: corde ore ope: p̄cordis p̄dicabo.

* Vinea facta ē dilecto

Moraliter

B **a** Quid est qd vltra supdicta: b Debui facere vineę meę i synagoge: et nō feci: q.d. si qd min⁹ feci vineę meę dicere: c An qd expectauit bñ coledo. d Et sa- ceret vuas qd bñ culta. e Et fecit labruscas: qd in- culta: q.d. nunqđ feci vltra qd debui: qz eam tamdiu susti- nui: Et pponit inter-
rogatio ista ironice. Simile. q. Cor. xij. d. Quid eni min⁹ habui- stis ceteris ecclesijs: nis qd ego ipse nō ḡua- ui vos: donare mibi hāc iuriam. Et Mich. vi. a. Popule me⁹ qd feci tibi: aut qd mole- stus fui tibi: Respōde mibi: quia eduxi te de terra egyp̄ti et de do- mo seruictū liberavi te: et misi ante faciem tuā moysem et aaron et maria. f Et nūc qd qnq̄lē exq̄ nō vult dare sinas: ego dabo. Et h̄est: Et nūc. i. post tot et tanta bñficia mea: g Ostēdā vobis obmutescētibus: b Quid ego ipse et nō ali⁹: cui nemo resistere pot: Job. ix. b. et Roma. x. d. h Facia vineę meę. i. synagoge. Ecce k Auferā sepē ei⁹. i. fortia castra ei⁹: qd terra custodie- bat: vel auxilia angelorū ad l̄am. Unū in euāgeliō naçareorū d: qd annū ante obſidionē romanorū audite sūt in aere vo- ces angelorū dicentū: migrem⁹ ab his sedib⁹. l Et erit i direptionē gentib⁹. i. babylonij et romanis: qd in oēm re- glione disp̄lēt eos. Ita minat eis: vt qd deū p bñficia nō sen- seruit sentiant p supplicia. Uel iō minat p̄na: vt puertant ad penitētā: vt dicit Hiero⁹. m Diruā macerā eius: et erit i culcationē babylonij et romanis. Idz est qd. s. sed repertio p̄firmatio est: sic uic̄ dicit ioseph pharaoni: Gen. xii. d. Qd vidisti scđo: ad eandē rem p̄tinēs loīniū firmitatē ē indicū: eo qd fiat finis dei et veloc⁹ impletus. o Et ponā eā desertā. Unū d̄r Matth. xxiij. d. Relinquet vob dom⁹ via deserta. p Non putab̄is salce verbi dei. Et alludit metaphorę: qd salce putant vineę. q.d. In tanta miseria erit qd nullus coriplet eā reſecādo ſupflua. i. vitia et p̄ta. q Et non fodiet. i. admonitiōe timoris: aut cōminatiōe penarū nō humiliabilis: vt de corde auariciam et cetera p̄ta reniciat. r Et ascēdēt ſup eā vepres et spine. i. opif⁹ et opri- met multitudine p̄tō: maior et minor. Vepres enim majora: spine minora p̄ta sūt. s Et nubib⁹. i. p̄phetis et p̄dicato- rib⁹: qd terrā ecclēſie pluūt doctrinis: coruſtant miraculis: tonat minis. t Mandabo ne pluāt ſup eam: vineā: v Imbrē doctrine. q.d. auferam eis p̄phas et p̄dicatores: nec habebit qd eos doceat. Et h̄imperū est post ascēdētēm dñi: qd nec p̄phas habuerūt iudicēt et aplos repulerūt. De qd bus d̄r. j. lt. b. Qui ſūt iſti qd nubes volant. Eccl. xi. a. Si replete fuerint nubes imbrē ſup terrā effundēt. Hoc ſignifi- catū ſuit. iij. Regl. xvij. a. qd helias trib⁹ annis et mēib⁹ ſex clauſit celū ne plueret. De hac cōminatiōe d̄r Levit. xxvi. c. Ponā vobis celū ferreū et terrā enēā. Deut. xxvij. c. Erit celū ſup caput tuū creum: et terra ſub̄ te ferrea. Hiere. iij. b. Prohibit̄ ſunt ſtūlē pluūtariū: et ſerotinus imber non ſuit. Eccl. iij. g. Linguā tuā adh̄ere facia palato tuo et eris mu- tus. Amos. iij. b. Ego p̄hibui a vobis imbrē cū adhuc eēt tres mēses v̄sq̄ ad mēſiem. Aggel. j. c. Prop̄b. p̄hibiti ſūt ſup vos celī ne daret roze: et terra p̄hibita ē ne daret germe- ſum. Deinde exponit p̄pha metaphorā dices: r Clinea enī. q.d. hoc facia vineę meę. i. synagoge. Clinea enī dñi exercitū. i. angelicarū virtutū: y Dom⁹ israel est. i. decē trib⁹: qd post diuīſionē regni ſibi h̄ nomē retinuerūt apt̄ majoritatē. z Et viri iuda. i. duę trib⁹: a Delectabi- le germe⁹ ei⁹. i. dei. Et dicunt duę trib⁹ delectabile germe⁹ dei: qd ſegar̄ alijs trib⁹: poſtea pullulauerūt et numero et merito et religione ut germe⁹. Uel cōpatiōe decē tribū que- vitulos coluerūt i dan et i bethel: vt dicit alia Iuterl. ex qd v̄l-

def qd duę trib⁹ meliores erāt: vel minus male qd decē. Sed h̄i- ere. iij. d. Justificauit aīam ſuā auersatrix iſrl̄ compatio- ne p̄uaricarīl iuda. Item Eccl. xvij. f. Samaria dimidiū p̄tō tuō nō peccauit: ſed viciſti eam ſcelerib⁹ tuis: i justifi- casti ſorores tuas i oib⁹ abomiatiōib⁹ tuis. Et loquiſ ſpheta duab⁹ tribub⁹. Sol. Distinguēda ſunt tpa et nulla erit p̄rietas. Lp̄e eſaię duę tribus meliores erāt qd decē vel minus male: qz et ſi idola coluſſe legat̄: tñ ſem̄ habuerūt ſe cū p̄tros religiosos et ſacerdotes et leuitas. El. tvir Lp̄e ſo hieremiq̄ et ezechielis qd iā cap- tiuat̄ erāt decē trib⁹: nec tñ p̄p̄b ſe correre rūt duę trib⁹ peiores erāt. El. certe iō d̄r iuda delectabile germe⁹. ci: qz ex eo christ⁹ nař. ē. Unū Hiere. xxij. a. Uſcitarabo dauid germen iustū r̄c. Septuagita iterp̄tes vbi nos habem⁹ delectabile germe⁹ dicūt nouella plantatio dilectissima: vt dicit Hiero⁹. Et alia editio h̄i nomē delectabile. Seq̄ adhuc i pſona dñi: b Expectauit ut ſaceret iudicū iustū ſe ſipſa et d̄ alijs: Et h̄ē qd i in metaphorā dixerat: Unas. d. Etece- iniqtas: et h̄ē qd dixerat: Et ſe labruscas. e. Et iuſticia ſexpectauit ut ſaceret. i. vi. chriſtū ſuſcipit qd iustū erat. f. Etece clamor/dicētū: Lolle tolle crucifixū eū: Job. xij. c. Uel clamorē p̄ iuſticia ſeſerit: vt dicit Hiero⁹: qz chriſtū infi- ſeſerit: cuſp̄ ſanguis ad dñi clamat p̄ eos. Unū Ben. iij. b. Uel ſanguis ſris tui abel clamat ad me. Et Job. xvij. d. Terra ne op̄ias ſanguinē meū: neq̄ ſuuentiat i locū latēdi clamor me⁹. * a Quid ē qd vltra debui facere vineę meę et nō d̄or: aliter feci: H̄ibil. Plātauit eā ſo p̄dicationi ſi rigauit eā ſanguine paſſiois ſepiuuit eā custodia āgelop̄ ſaxillauit eā exēplis ſetōp̄ ſtercorauit eā multitudine bñficiois ſuauit eā falce flagellois. Hiere. iij. a. Quid ſuuenit i me p̄ef v̄i iniquitati: qz elōgauerit a me: Michæl. vij. a. Popule me⁹ qd ſeci tibi r̄c. f. Et nūc ostēdā vobis qd ego facia vineę meę. i. ecclę vel aīę tā igrate. k Auferā ſepē ei⁹. i. disciplina meā vel angelop̄ custodiā: qd ſal ſai ſuppletū. l Et erit i direptio- nē: demōib⁹ heretic⁹ et tyrānis: qd p̄mi aīaz ſcđi ſide: tertij ſubaz diripiūt. Eccl. xxxvi. d. Ubi nō eſt ſepes diripiēt poſſeſſio. m Diruā macerā ei⁹. i. ſepe hūilitati et patiētē. n Et erit i culcationē p̄dici hōſib⁹. Ps. Et qd deus deus. 79. deſtruxiſti macerā ei⁹. Job. xx. b. Quasi rupto muro et apta ſanua irruerit ſug me. p. Nō putab̄is i. in coripieſ cū pec- cauerit. H̄ec ē iſra magna dei. Eccl. xvij. c. Auferet ſel̄ me⁹ a te et qd ſeſca nec irſar ampli⁹ eo qd ſuens recordata dierū adoleſcētē tuę. Oſee. iiij. c. Nō viſitabo ſup filias vijas cum fuerit fornicatę: et ſup ſpōſas vijas cū adulterauerit: qm̄ ipſi cū meretricib⁹ ouerſab̄. q. Et nō fodieſ. i. nō hūilitab̄. r Et ascēdēt ſup eā vepres et spine. i. opp̄met multi- tudine et magnitudine p̄tō. i. xxij. c. ſup humū ip̄li mei ſpi- ne et vepres ascēdēt. Oſee. x. b. Lappa et tribul⁹ ascēdet ſup aras eoz. s. Et nubib⁹ mādabo ne pluāt ſup eā im- brē doctrine: De qd Job. xxvij. c. Quis dedit v̄hemētis- mo imbrē cursū: et viam ſonatis tomirui vi plueret ſup terrā: t. Clinea dñi ſabaoth dom⁹ iſrl̄ eſt: et viri iuda de- lectabile germe⁹ ei⁹. Dom⁹ iſrl̄ ſi laici oculis ſidei deū vi- dētes. Uiri iuda ſi clerici deū corde ore ope viriliſ p̄ſitētes. Oſee. iiij. c. Si fornicar̄ tu iſrl̄ delinq̄ ſaltē iuda. S̄ heu iā ē equeſto. Hiere. iij. d. Justificauit aīam ſuā auersatrix iſrl̄ cōpa- niōe p̄uaricarīl iuda. b. Expectauit d̄as exēplū patiētē: c. Et ſaceret iudicū non p̄tm. d. Et ecce iniquitas. Eccl. viij. c. P̄tō eo qd cēties ſac̄ malū et patiētā ſuſtētaſ: ego cognoui qd erit bonū timētib⁹ deū. Roma. iij. a. Ignorat̄ qd benignitas dei ad p̄niam te adducit: Eccl. xv. d. Nemini mādauit deū imp̄ie agere: et nemī dedit ſpacū peccādi. Seq̄ ſe qui p̄iungitſ. Eccl.

Libri

Secunda pars a. **E**le q̄ diūgitis r̄c. Secunda pars capituli: in q̄ post tanti-
ci vineq̄ inuehit in vineā: primo redarguēs avariciā speciali-
ter in iudeis/ et generaliē in oīb̄. **U**nū Glo. **H**iero. **D**oc spe-
cialiē ad iudeos/q̄ avarissimi sūt: generaliē ad omēs avaros:
qui aliorū necessitatē suam faciūt voluptatein. **H**oc etiam
referit ad clericos q̄ su-

dore pauperū ornant
eq̄ phaleris. **Q**uib̄
dictū est. s. iij. c. **R**a-
pina pauperū in do-
mo vestra est. **D**icit
etiā p̄tra eos q̄ vniunt
dignitates/ vel domos
religiosas/ vel ecclesi-
as/ vel p̄bēdas. **D**icit
g: a. **E**le ipale et et-
nū: b. **Q**ui diū-
gitis domū ad do-
mū: ad l̄ram. **E**t
agrū agro copu-
latiſ/ auare et inuste
ampliādo possesiōeſ.
d. **E**los ad termi-
nū loci. i. q̄diū locus
ē. **U**nū Symmach⁹ et Theodosius dicit: Donec nō sit loc⁹.
Et septuaginta: Ut auferat p̄ximū locū. Etiā supra mare si
possent edificari: qz etiā deficiēt terra nō amplect̄ avaricia.
Osee. v. c. Facti sūr p̄ncipes iuda q̄si assumēt terminū. q.
d. terra terminū habet: sed avaricia nō habet. e. **I**llunū q̄d
habitabit soli i medio terre: omib⁹ alijs exclusis: q. d.
nunqđ p̄t vos solos tāta terra creata ē: **E**ccl. iiiij. c. **T**e soli.
f. **I**n aurib⁹ meis sūt hec r̄c. **I**ducusq̄ fuerūt p̄ba dñi
a p̄ncipio cantici: modo resumit p̄pha verbū dicens: g. **I**n
aurib⁹ meis sūt hec p̄ba: h. **D**ni exercituū. i. q̄ loq̄-
tur et locū est dñs exercituū: hec. i. p̄ba: b. **I**lli dom⁹
multe deserte fuerint post captiuitatē. **I** Brādes et
pulchre ad delectationē oculorū constructe. k. **E**t absos
habitatore. **A**pōstolis ē. q. d. nō req̄scet tra mea donec
ista fiant. **U**nū Soph. j. c. Edificabūt domos et non habita-
būt i eis et plātabūt vineas et nō bibēt vinū earū. **Amos. iij.**
d. Percutiā domū hyemalē cum domo estiua. **L**uc. xxi. a.
quibusdā dicentib⁹ de tēplo q̄ bonis lapidib⁹ et donis orna-
tū esset: dixit iesus: **H**ec q̄ videtis: venient dies in q̄bus non
relinquet lapis sup lapide qui non destruaf. **I** Decē enī
iugera vinearū faciēt lagūculā ynā: et nō plus. **U**lī
dicūt bathū vnū. Et est bathus mentura eiusdem quātitatis
cui⁹ eph̄i: **E**ccl. xl. d. s. decima pars choi: s. differt: quia
eph̄i ē mēsura aridoꝝ: et bathus liqdoꝝ. **U**nū p̄lus **Day**. Est
bath⁹ i liqdis: in siccis choroꝝ et eph̄i. m. **E**t triginta mo-
dij semēt faciēt modios tres: v̄l eph̄i alia lra. q. d. in-
uanū-multiplicat̄ agros et vineas: qz tanta sterilitas veniet
yobis: **D**e ecē iugeric⁹ nō babeat nisi quātū haberit solet
de vno: et semēt q̄ solet multiplicari in tra bū culta minuet
stantū: vt de choro non recipiatur nisi eph̄i. i. de triginta
modiis tres. **C**horus enī triginta modios habet/ eph̄i tres.
Unū eph̄i decima ps ē choi. **I**ugerū vo d̄r tantū spaciū frē
quātū p̄t vnū iugū boum arare vna die: et inde iugera per
iuga distinguūt. **U**nū alia editio habet: p̄ decē iugera: decē lu-
ga. **H**abet aut̄ iugera centū viginti pedes in longitudine. Si
milē cōminatiōne habem⁹ Aggei. j. b. Semiaslī multū et in-
tulistiſ parū. **E**t **W**ichēg. vi. d. Tu semiaslī et non metes:
tu calcabis oliuā et non vngoris oleo: et vndemiaslī et vinū
nō bipes. **Amos. v. c.** Domos q̄dro lapide edificabilēt et non
habitabit i eis: vineas amātissimas plātabit̄: et nō bipes v̄
nū earū. **Aggei. q. c.** Cū accederet̄ ad acerū vīgīti modio-
rū et fierēt decē: et intrarer̄ ad torcular ut exp̄meret̄ qnq̄gīta
lagenas et fiebat vīgīti. **Deut. xxvij. d.** Semētē multā iac-
es in terrā: et modicū p̄gregabis. **E**le q̄ r̄c. **T**ertia pars
vbi arguit eos de ebrietate/ vel poti⁹ de ebriositate/ dicens:
q̄ multiplex eternū et ipale. o. **Q**ui p̄lurgit̄. i. corde

Isidorus dicit
Iugera cōstat
longitudine
cc. xl. p̄edū: la/
titudine. c. xj.

Tertia pars

Esiae

et corpe surgit̄. p. **I**ahane t̄pis vel etat̄. q. **A**d ebrie-
tate lectādā. i. multiplicādā. r. **E**t potandū v̄lē ad
vesperā tempis vel etatis. s. **E**t vino nimio repleti.
t. **E**stuer̄ ad oīa vītia. q. d. captiuitas vobis iminet: et vos
luxurī vacat̄. **E**legant aut̄ h̄ sequit̄ post p̄dicta: qz ex afflu-
tia opū sequit̄ laxatio-
renum mediāre gula.

Prouer. xx. a. Luxu-
riola res ē vīnū. **E**ph.

v. d. Mōlē inebriari
vino ī q̄ est luxuria.

Hiero. **M**ris platis
hēc dicit̄: q̄ de manē
bibūt v̄lē ad vespas:

q̄ delitūs occupari ex

Bcreaturis nō intelligūt. ii. q. s. c.

creatořē: nec p̄siderat ve q̄ dicit̄

opa ei⁹. **E**ccl. x. c. **V**e-
tibi fra cui⁹ rex puer ē:

et cui⁹ p̄ncipes manē

comedūt. **L**euit. x. b.

Vinū et oī qđ febris/

re p̄t nō biber̄ q̄ in

trabitis i tabnaculū. v

Cithara et lyra et tympanū et tibia et vinū i cuiusq̄
vīs: i augmētū luxurī oīm sensuū: nā i musicl instrumētū
audit̄: i vīno ceteri q̄ttuoꝝ delectāt̄. **V**inū enī aspēz et frig-
dū ē ad tactū: dulce ad gustū: odoriferū ad olfactū: albū vel
rubeū ad vīsum. **P**rouer. xxiiij. d. Ne intuearis vinū q̄ sī
uescit: cū splēduerit in vitro color el⁹: ingredī enī blāde: s. in
nouissimo mōrē debit̄ vt coluber. x. **E**t opus dñi nō re-
spicit̄. i. decē tribū captiuitatē: vel volūp̄s q̄re creatiū-
tis: vel qđ dñs factur̄ sit vobis p̄uidere negligitis. y. **N**ec
opa manū ei⁹ p̄siderat̄. i. vīnū et ceteras creaturas q̄
ad vīsum hoīs datē sūt nō ad luxū: ad necessitatē nō ad volū-
ptatē. **E**ccl. xxxi. d. **V**inū in iocunditate creatū est nō in ebrie-
tate. **E**el. **O**pa manū ei⁹ nō p̄siderat̄. i. paupēs q̄s
dñs fecit non respicit̄: vel fixuras clauoꝝ in manib⁹ eius.
Amōs. vi. a. **V**e q̄ opulentī estis in sion: et p̄fiditis in monte
samari: Qui dormit̄ in lectis eburneis: et lascivit̄ in stratis
vīs: Qui comedit̄ agnū de grege: et vitulos de medio armē-
ti: q̄ canitis ad vocē psalterij/ bībētes vīnū i phialis: et opti-
mōvnguēto delibut̄: et nībī partebāt sup p̄tritōe ioseph. i.
christi. z. **H**ropterea r̄c. **Quarta pars**: vbi p̄t p̄ctā enū/
merata mināt̄ esa. p̄pha captiuitatē: et p̄pter negligentia legl-
dei/ dicens: **P**ropterea duct̄ est captiu⁹ p̄pls me⁹. i.
p̄pe ē vi ducat̄. Et exponit̄ b̄ dupliči captiuitate iudeoꝝ. s.
materiali facta a romans et spūali facta a diabolo. Et vīrāg-
tāgit Interl. Et qđ de iudeis b̄ d̄: totū intelligit̄ et de his q̄
scēlī delitūs occupāt̄. Et s̄bdī cā: a. **Q**ui nō habuit. i.
bie noluit̄: vel p̄tēpit̄: b. **S**ciētā futuri iudicij: vel p̄sen-
tis star̄: vel filij dei/ dicit̄ **H**iero. **H**iere. viij. d. **C**ōfisi sunt
sapiētēs p̄terrīt et captiūt: verbū enī dñi piecerūt: et sapiā
nullā ē in eis. **O**see. iij. b. **L**ōticuit p̄pls me⁹: eo q̄ nō habuit
sciētā. **S**ap. viij. a. **G**ani sūr oīs hoīes: in qb⁹ nō subest sciā
dei. **E**t nobiles ei⁹ iterier̄t fame/ materiali/ v̄l̄ verbi
dei: q̄ nō in solo pane vīvit hō: s. in oī kbo qđ p̄cedit de ore
dei: **D**eut. viij. a. **M**att. viij. a. d. **E**t multitudiō ei⁹ siti
exaruit̄ realiē: v̄l̄ siti doctri spūalit̄. **D**e q̄ P̄s. Sup aquā **W** 22.
refectiōis educauit̄ me. **A**mōs. viij. d. **D**īttā famē in frā: nō
famē panis/ neq̄ sitim aq̄: s. audēdi vībū dei. **E**ccl. viij. d.
Immittā i ea famē et iteriā de ea hoīes et lumētū. i. clericū
et latīcū. **G**reg⁹ sup Job. j. **M**obiles nō siti s famē iteriāt̄ as-
serit. p̄pha: q̄ plāteoꝝ dū totos se exteriori intelligēt̄ dede-
rant qđ de intimis discutiēdo māducāt̄ nō babebat̄. **W**ul-
tūtido vero siti exaruit̄: quia dū vulg⁹ vite sue studiū deferit
famē nec flūcta histōriē exqr̄it. e. **H**ropterea: q̄ nobiles
iterier̄t fame/ et multitudiō exaruit̄ siti: quia p̄pls non habu-
it scientiā: f. **D**ilatauit̄ infernū. i. diabolus. g. **U**nū
mā suā. i. affectū deuo: n̄d. Non enī babet aīam diabolus:
sed sīm̄ humānam

sed fin humana cōsuetudinē loquit̄ ppheta eo q̄ insatiabiliſſis sit infernus vel diabolus; et nunq̄ mortuoꝝ multitudine compleꝝ. Prouer. xx. c. Tria ſunt insatiabiliſſia: et quartū qđ nunq̄ dicit ſufficit: Inſern⁹ et os vuluꝝ; et terra q̄ nunq̄ ſatiaſ aqua: ignis ꝑo nunq̄ dicit ſufficit. Itē Prouer. xxv. c. Inſernus et peditio nunq̄ implebūtur. a Et

Lxx. 10. apuit os ſuꝝ abſq̄ villo villo termio. i. inſtabilitate; ac ſi exp̄mat affectū deuorādi. q. v. ꝑpauit inſern⁹ ſe et di lauit os ſuꝝ ad recipi endū m̄lititudinē iude orū in primo occidē dop: cum hieſuſalem capieſ. Abacuk. i. b. Dilatauit inſern⁹ aiam ſuam: et ipſe q̄ ſi moris et non adimblebitur.

b Et dēſcēdēt ad inſern⁹: c For

tes eius; id eſt prin cipes populi: d Et ſubliſmes eius: id eſt ſuperbi: e Gloriosiq̄ ei. i. nobiles: f Ad eum. i. ad inſernum dēſcēdēt interfecti a romanis. g Et tūc incuruabit a ſupbia ſua: h Homo. i. minores: i Et humiliabit vir. i. maiores: qz tūc omnes intelligēt ſe moartales: imo ſen tient moriētes: q̄ mō efferunt tanq̄ nunq̄ morituri. k Et oculi ſubliſmuſ dep̄ment. i. ſupbi et elati humiliabūt. l Et exaltabit tūc cū p̄dicta fuerint impleta. m Dñs exerci tuuꝝ q̄ p̄bus despiciebat et iuſt⁹ videbat: n In iudicio fu turo q̄ om̄is malos dāmabit: v̄l in p̄ſeti q̄ malos iuste punit et affligit: et q̄ excelsus appetet q̄ maluſ inultū nō derelinqt. v̄l. p. 118. P. 9. Iuſt⁹ eſt dñe et rectū iudiciū tuuꝝ. o Et de sancti in ſe et alios ſanctificās: p Sanctificabit. i. ſanct⁹ demō ſtrabit: q In iuſticia ſacta de iudeis. Eccl. xviij. a. De ſol⁹ iuſtificabit: et manet inuict⁹ rex i eftu. r Et tūc iudeis a terra expulſis: paſcenſ agni. i. gentiles māſueti: ad littorā. s Guita ordinē ſuꝝ. i. vnuſq̄ ſe i loco ſuo: et i tra ſibi data: t Et dēſerta p̄bus iude captiuitatis: v In vber tate verſa p̄bus gentiliuſ inhabitationē. x Aduenq. i. ge tiles: y Comedēt ea: ad litterā. Deut. xviiij. d. Fruct⁹ tr̄g. Dystice tuę comeder plus quē ignoras. Ahyſtice: Sacrā ſcripturā a iudeis dēſerta p̄dit pphba gentib⁹ eſte dandā et ſpūaliter intelligēdā. Uſi Matth. xxi. d. Auereret a vobis regnū dei: et dabit gēti faciēti fruct⁹ ei. Et Job. v. a. de eodē p̄lo iudaico dicit: Lūp⁹ mēſiem famelic⁹ comedet. i. plus gētilis. z Et qui trahit ſe. Quira ps in q̄ redarguit pphba iudeos de pugnacia mala: et ſpealiter inuebil⁹ p̄ncipes iudeor⁹ q̄ pphbas irridebat dicētes: festinet et veniat dies dñi: quē vos tota die p̄dictis vētuꝝ: et faciat dñs ea q̄ vos minami. P̄lebula ꝑo nō ita irridebat pphbas: et iō nō ita inuebil⁹ in eas pphba eſatas. Dic g: z Et ipale et eftu vob o p̄ncipes: a Qui trahit iniq̄tate i ſuniculis vanitati. i. iniq̄tate iuqtati q̄ ſuniculuſ ſuniculo conēctuſ: et ſic trahit lōgā reſte. b Et q̄ ſi vnicul⁹ plaustri p̄ctū. Septuagita: q̄ ſi corrīgā. q. d. ſic p̄ctā vob adhēret: ſic vnicula ſit annexa plauro. Peccati ū ſunicul⁹ i ingressuꝝ: qz defacili p̄t rūpi. Funiſ dñ i. p̄gressuꝝ: q̄ ſic ſort⁹ ſtringit. Uſi P. 9. Funes p̄ctō ſuoy ſtringit. Vinculū plaustri dicit duci in cōſuetudinē: qz tūc diffiſillime rūpi. Uſi Hiero. Merito i ſuniculis vanitatis iniq̄tas trahit: qz peccata peccatis conēctunt: et inania ſunt in p̄ncipio ut ſila araneaꝝ: ſed ſi exire poſtea voluerim⁹ tāq̄ vinculū ſolidiſſi mis tenemur. i. lit. a. Loquūt vanitates: p̄ceperūt laboreꝝ pererūt iniq̄tate oua aspidū ruperūt: et telas araneaꝝ teperūt. Diabol⁹ ſeptē habet currus ad eq̄tandū. Primū trahit leones. i. ſupbi. Secundū trahit gryphes. i. iuſti. Tertiū tra hūt dracones. i. iracudi. Quartū trahunt bubali. i. accidioſi.

Quintū trahunt herſch. i. auari. Sextū trahit vīſi. i. gulosi. Septimū trahit aſini. i. luxuriosi. De his currib⁹ Exo. xv.

a. Curr⁹ pharaonis et exercitū ei⁹ p̄icit in mare penitētē v̄l baptiſti. Eccl. xxxij. a. Precoſdia ſatui q̄ ſi rota carri: et q̄ ſi axis ſatiliſ cogitat ill⁹. Itē Prouer. xxv. c. Inſernus et peditio nunq̄ implebūtur. a Et

Lxx. 10. ap̄eruit os ſuꝝ abſq̄ villo villo termio. i. inſtabilitate; ac ſi exp̄mat

affectū deuorādi. q. v. ꝑpauit inſern⁹ ſe et di lauit os ſuꝝ ad recipi

endū m̄lititudinē iude orū in primo occidē dop: cum hieſuſalem capieſ. Abacuk. i. b. Dilatauit inſern⁹ aiam ſuam: et ipſe q̄ ſi moris et non adimblebitur.

b Et dēſcēdēt ad inſern⁹: c For tes eius; id eſt prin cipes populi: d Et ſubliſmes eius: id eſt ſuperbi:

e Gloriosiq̄ ei. i. nobiles: f Ad eum. i. ad inſernum dēſcēdēt interfecti a romanis. g Et tūc incuruabit a ſupbia ſua: h Homo. i. minores: i Et humiliabit vir. i. maiores: qz tūc omnes intelligēt ſe moartales: imo ſen

tient moriētes: q̄ mō efferunt tanq̄ nunq̄ morituri. k Et oculi ſubliſmuſ dep̄ment. i. ſupbi et elati humiliabūt. l Et exaltabit tūc cū p̄dicta fuerint impleta. m Dñs exerci

tuuꝝ q̄ p̄bus despiciebat et iuſt⁹ videbat: n In iudicio fu

turo q̄ om̄is malos dāmabit: v̄l in p̄ſeti q̄ malos iuste punit et affligit: et q̄ excelsus appetet q̄ maluſ inultū nō derelinqt. v̄l.

p. 118. P. 9. Iuſt⁹ eſt dñe et rectū iudiciū tuuꝝ. o Et de sancti in ſe et alios ſanctificās: p Sanctificabit. i. ſanct⁹ demō ſtrabit: q In iuſticia ſacta de iudeis. Eccl. xviij. a. De ſol⁹ iuſtificabit: et manet inuict⁹ rex i eftu. r Et tūc iudeis a terra expulſis: paſcenſ agni. i. gentiles māſueti: ad littorā. s Guita ordinē ſuꝝ. i. vnuſq̄ ſe i loco ſuo: et i tra ſibi data: t Et dēſerta p̄bus iude captiuitatis: v In vber tate verſa p̄bus gentiliuſ inhabitationē. x Aduenq. i. ge tiles: y Comedēt ea: ad litterā. Deut. xviiij. d. Fruct⁹ tr̄g. Dystice tuę comeder plus quē ignoras. Ahyſtice: Sacrā ſcripturā a iudeis dēſerta p̄dit pphba gentib⁹ eſte dandā et ſpūaliter intelligēdā. Uſi Matth. xxi. d. Auereret a vobis regnū dei: et dabit gēti faciēti fruct⁹ ei. Et Job. v. a. de eodē p̄lo iudaico dicit: Lūp⁹ mēſiem famelic⁹ comedet. i. plus gētilis. z Et qui trahit ſe. Quira ps in q̄ redarguit pphba iudeos de pugnacia mala: et ſpealiter inuebil⁹ p̄ncipes iudeor⁹ q̄ pphbas irridebat dicētes: festinet et veniat dies dñi: quē vos tota die p̄dictis vētuꝝ: et faciat dñs ea q̄ vos minami. P̄lebula ꝑo nō ita irridebat pphbas: et iō nō ita inuebil⁹ in eas pphba eſatas. Dic g: z Et ipale et eftu vob o p̄ncipes: a Qui trahit iniq̄tate i ſuniculis vanitati. i. iniq̄tate iuqtati q̄ ſuniculuſ ſuniculo conēctuſ: et ſic trahit lōgā reſte. b Et q̄ ſi vnicul⁹ plaustri p̄ctū. Septuagita: q̄ ſi corrīgā. q. d. ſic p̄ctā vob adhēret: ſic vnicula ſit annexa plauro. Peccati ū ſunicul⁹ i ingressuꝝ: qz defacili p̄t rūpi. Funiſ dñ i. p̄gressuꝝ: q̄ ſic ſort⁹ ſtringit. Uſi P. 9. Funes p̄ctō ſuoy ſtringit. Vinculū plaustri dicit duci in cōſuetudinē: qz tūc diffiſillime rūpi. Uſi Hiero. Merito i ſuniculis vanitatis iniq̄tas trahit: qz peccata peccatis conēctunt: et inania ſunt in p̄ncipio ut ſila araneaꝝ: ſed ſi exire poſtea voluerim⁹ tāq̄ vinculū ſolidiſſi mis tenemur. i. lit. a. Loquūt vanitates: p̄ceperūt laboreꝝ pererūt iniq̄tate oua aspidū ruperūt: et telas araneaꝝ teperūt. Diabol⁹ ſeptē habet currus ad eq̄tandū. Primū trahit leones. i. ſupbi. Secundū trahit gryphes. i. iuſti. Tertiū tra hūt dracones. i. iracudi. Quartū trahunt bubali. i. accidioſi.

sui dixerūt: nō veniet ſup vos maluſ: Quis em̄ affuit confilio dñi et vidit et audiuſ finone ei⁹: b Et q̄ dicit ſe. Sexta

ps vbi arguit pphba iudeos de pueriſione iudiciū: et ſpecialiter inuebil⁹ i ſcribas et phariseos q̄ barrabā tanq̄ bonuſ liberaue rūt: et christū tanq̄ maluſ cruciſixerūt. Dic g: b Et multiplex vob oib⁹: c Qui dicit ꝑbo vel facto: d Maluſ. i. inſtuſtu v̄l barrabā: l Bonuſ. i. iuſtu: et iō liberasti eū. m Et bonuſ. i. christū v̄l iuſtu quēlibet maluſ: et iō postulasti eū cruciſig. Et ſic eſt: maluſ et bonuſ masculini generis. n Do netes tenebras. i. barrabā tenebroſuſ petis: o Luce. cu dicit eū bonuſ. p Et luce. i. christū q̄ dicit: Ego ſu lux mūdi: Joh. viij. b. q Lenebras. i. tenebroſuſ cū iudicat eū cruciſig tanq̄ peccatorē. r Donētes amarū. i. barrabā peccatorē amaritudine imbutū: s Dulce. i. ſine petis. t Et dulce. i. christū ſtutū dulcedine plenū: v Amaz. i. ama ritudine petor̄ respſu. Secundo legiſ de christo et diabolo ſic: b Et qui dicitis. i. facto ostēditis: k Maluſ. i. diaboluſ bonuſ: m Et bonuſ. i. christū q̄ dicit: Ego ſu paſtor bon⁹: Joh. x. c. maluſ. q. d. ve vobis q̄ honore impēdendū christo impēditis diabolo. n Donētes tenebras. i. diaboluſ qui eſt nox et tenebrae: ſed traſfigurat ſe in angeluſ lucis. o. Cor. xi. c. o Luce. i. christū: q̄ ē lux vera illuminās omnē hoiem veniētē i huc mūdi: Joh. j. a. p Et luce. i. christū: q̄ Le nebras. i. diaboluſ: q̄ christū q̄ ſi diaboluſ i honorat: n Do netes amaz. i. diaboluſ: s Dulce. i. christū: u Et duice i. christū amaz: q̄ christū et doctrinā eſt q̄ ſi amaz abominamini: et opa diaboli q̄ ſi dulcia diligis. Et ſic itez maluſ et bonuſ ſunt masculini generis. Tertio legiſ vt ſint neutri generis b m. b Et q̄ dicit ſi maluſ. i. vnuſ hois: l Bonuſ: vt auariciā pletate: pdigalitatē largitatē. m Et bonuſ maluſ: vt pauprata et abſtinentia: et hmōi q̄ ſi mala vituperatē. n Do netes tenebras: falsitar̄: o Luce. veritati. p Et luce. veritati: q Lenebras: falsitar̄: vt ſalfi doctores q̄ p̄dicat q̄ hie plures p̄bedas ſimplicē eſtitūt. r Donētes amaz. i. peccatuſ in dulce: u Et dulce. i. opus virtutis in amaz. v̄l aut̄ pueniat hec pueriſio iudiciū dicit Prouer. xxvij. a. Aia ſatiata calcabit ſauu: aia ꝑo esuriēt etiā amarū p dulci ſumet. i. ppter nimia famē peccādi. Peccata q̄ i ſe amaris ſima ſunt dulcia reputant: et virtutū opa amara. De hmōi dicit Prouer. xxvij. c. Qui dicit ſimpli iuſt⁹ eſt maledicēt eis p̄li. Itē Prouer. xvij. c. Qui iuſtificat ſimpli et cōdenat iuſtu: abominalis eſt vterq̄ apud deū. x Et q̄ ſapiētes eſtis ſe. Septima ps in q̄ pphba arguit iudeos de arrogā. Septima para tia: et ſpealiter ſcribas et phariseos: q̄ ſe lacrabā ſcītī legi hie. Dicit g: x Et temporale et eternū vobis ſcribe et pharisei: y Qui delpecta dei ſcītī: z Sapiētes eſtis in oculis vestrīs: non dei. i. vefra ſupba reputatiōe: nō dei iudi cōcio. Et corā vobismetipſis

Libri

cio. a Et corā vobis metipis prudētes nō corā deo.
Cōtra illud Prover. iiij. a. Nō sis sapiēs i oculis tuis apud
temetipī. Itē Prover. xxviij. b. Vidiū hoīem sapientē sibi
videri: magis illo spē habebit insipīcēs. Itē Ro. xiiij. d. Moli-
te prudētes eē apud vos metipos. Dīscēt aut̄ sapientia a pa-
dētia: vt dīc Hiero⁹:

qr̄ sapientia ē diuinārū
hūanarūq̄ rex cogni-
tio: prudētia hō hūa-
nāz tm̄ fm̄ stoicos: q̄
sic sapientia et prudētia
describunt. b. **E**le
q̄ potētes esti. c.
Octaua ps in qua ar-
guunt iudei de iactan-
tia puerse fortitudinis
ad potandū: v̄l̄ mynti-
ce ad peccādū. Unū
enī q̄dliber vitiū est q̄
scribē et pharisei. Or̄
inebriabā p̄lm̄ faci-
entes eū barrabā po-
stulare et iesū crucifigī:

De q̄ vino dī Prover. iiij. c. Comedū panē ipietatē: et vīnū iſ-
q̄rat̄ bibūt. Amos. q̄. c. Unū damnatoꝝ bibebat i domo dei-
sui. Abacuck. q̄. c. Ue q̄ potū dat amico suo/misces fel suū et i-
ebriās vt videat nuditatē ei⁹. Levit. x. b. dixit dñs ad aarō:
Unū et oē q̄d iebriare pōt nō bibet tu et filii tui q̄s itrabit i
tabernaculū testimoniū ne moriamint. Numeri. vi. a. Ut siue
ml̄ier cū fecerit votū vt sc̄ificent: et se voluerit p̄scrare dñō:
vino et oī q̄d iebriare pōt abstinebūt. Prover. vlii. a. Molt
regib⁹ o lamuel: nō regib⁹ dare vīnū. Et dīc Hiero⁹ causā:
Me obliuiscant sapiazne q̄ plus p̄nt cētis vītis et ira p̄cipue
inebriati noceat ibidit suis. Dīc g: b. **E**le/pale et enī vob-
oib⁹: c. **Q**ui potētes estis. i. vose eē iactat̄: d. **A**d bi-
bēdū vīnū/matiāle v̄l̄ spūiale: q̄d dī a Hiero. vīnū drācois.
e. **E**t vīri fortes. i. q̄d iactat̄ vos vīros fortes eē: f. **A**d mi-
scēdā ebriatē. i. ad miscedā diuersa vīna i vītre: v̄l̄ i cali-
ce vīoꝝ ad ebriatē. Quidā enī vīnū vīno rēpant loco aq̄. Ab-
dias. j. f. Bibēt oēs gētes iugit: et bibēt et absorbebūt: et erūt
q̄s nō sint. l. ebr. j. Hester. j. b. Unū p̄cipūt et abūdans po-
nebat: nec erat q̄ nolētes cogeret ad bibendū. Ecce sextū vē
q̄d cōminat̄ ē esatas iudicis. Prīmū ē avaricie: secundū luxu-
ri: tertīū supbia. Cōtra illa tria. j. Job. q̄. c. Omne q̄d est in
mūdo/aut ē cōcupiscentia carnis/aut cōcupiscentia oculorū/aut
supbia vītē. Quartū ē malicie cōtra sp̄m̄ sanctū. Quintū est p̄-
sumpt̄ sapientie p̄ filiū. Sextū est miserē potētie cōtra patrē.
Sequit: g. **Q**ui iustificastis et c. Mon̄ ps in q̄ arguūt
iudei de pueriōe iusticie ppter munera. Et est h̄ spealiter 3
malos et cupidos aduocatos: q̄ nō causap̄ merita: h̄ munera
pensant. De quib⁹ dīcī. j. x. a. Ue q̄ condūt leges iniqtas et
scribētes iniqticiā scripserūt vt opp̄imeret i iudicio paupē-
rē: et vim facerēt cause hūiliū p̄li mei: vt essent p̄da viduap̄ et
pupillap̄: qd facietis i die vītiōis. Prover. xvij. d. Munera
de sinu impi⁹ accipit: vt querat semitas iudicij. Deut. xxvij
d. Maledict⁹ q̄ accipit munera vt peccat animā sanguis
innocētis: Et dīc̄ oīs plūs/ amē. Dīcam⁹ igīt̄ ch̄ p̄pheta:
Ue yobis: g. **Q**ui iustificatis impiū: q̄e iusticiā siue
iustā causā h̄re dīcītis: h. **P**ro munib⁹ etiā modicis.
Unū Ezech. xiiij. d. Violabat me ad p̄lm̄ meū ppter pugillū
hōdei et fragimē panis: vt interficerēt aias q̄ nō moriuntur.
i. **E**t iusticiā iusti. i. illud q̄d iuste adiudicaref et: k. **A**
uferitis ab eo iudicūt puertendo: vel iniustā causām fouēdo.

l. **D**īopter hoc et c. Ultima ps in qua infert pphā iu-
dēos et oēs eis cōsimiles arsuros ppter p̄dictas ini-
quitates: et ppter cōtemptū legis: et blasphemā christi. De
q̄b⁹ subdit: Dīopter hoc. i. ppter p̄dictas iniqtates et dīcē-
das: m. **S**icut deuorat stipulam lingua ignis et
calor flāmē exurit: nec extoro cōsumit: n. **S**ic radix

Esaie

eorū quasi fauilla erit: et germe coꝝ vt puluis as-
cendet: qui in ascensu euancit. q. d. et patres et filii eorum
penitus destruen̄t. In hoc aut̄ q̄ dicit̄ deuorat: notaꝝ p̄gnē
acerbitas. In hoc q̄ dicit̄ exurit: notaꝝ p̄gnē ppteruitas. In
hoc q̄ dicit̄ radix et germe: notaꝝ puniendoꝝ vniuersitas: vel

peccatorum diversitas: Nā p̄ radicē pec-
cata cordis: p̄ germe
peccata operis acci-
piunt. De hoc dīcī
Malach. iiij. a. Erūt
om̄s supbi et om̄s faci-
entes impietatē stipu-
la: et inflammabit eos
dies venītē dicit dñs
exercitū: q̄ n̄ derelin-
quet eis radicē et ger-
mē. Nā. i. c. Convi-
tuꝝ parit̄ potentiū cō-
sumet q̄s stipula ari-
ditate plena. Job. xij
c. Erūt sicut palea an̄
faciē venti: et sicut fa-

villa quā turbo disp̄git. Itē Job. xv. d. Ignis deuorabit ta-
bernacula coꝝ q̄ libenter munera accipiūt. Et merito ita pu-
nient. o. **A**biecerūt enī legē dñi exercitū. i. legem
nouā: p. **E**t eloquū sancti isrl̄. i. legē vel christū san-
ctificante isrl̄: q. **B**lasphemauerūt dicētes: Samari-
tan̄ es tu: et dēmoniū habes: Job. viij. f. Et mīta talia: De
hoc dī Hierere. vij. c. Ecce verbū dñi factū ē eis i opp̄robriis:
et nō suscipiunt illud. Et. j. p̄p. e. Herba mea nō audierunt
et legē meā p̄lecerūt. Zach. viij. c. Moluerūt attēdere et: et
cor suū posuerūt vt adamantē ne audiret legē et verba q̄ mi-
sit dñs exercitū in spū suo sancto p̄ manū p̄phetarū priorū:
nō tm̄ p̄ os. r. **I**deo. i. ppter peccata principiū dīcī Hiero-
ronym⁹: qui abiecerunt legem euāgelij: et blasphemauerūt
sanctū dñi sermonē v̄l̄ ipsū dñm: s. **G**rat̄ est furor dñi
i populo suo/vel in p̄plū suū: fm̄ Hieronymū et Hay.
. i. dñs p̄uocat̄ ē ad vindicandū se de populo suo. Moie enī
furoris dei nō passio v̄l̄ p̄turbatio intelligit̄: q̄ oīno aliena est
a deo: s grauis vindicta. Unū Ps. Dñe ne furore tuo arguas
me. Et Hierere. x. d. Lorripe me dñe veritatem i iudicio. i. in
pena p̄senti: et nō in furore tuo. i. in gehenna. t. **E**t exten-
dit manū suā sup̄ eum/ grauiter p̄cussur⁹. Qd facūt̄ ē q̄n̄
misit babylonios et romanos. Extensio enī manū longinqui-
tatē hostiū veniētiū designat. Sile Sop̄. iiij. c. Extendet ma-
nū suā sup̄ aq̄lonē et p̄det assur. v. **E**t p̄cussit enī p̄ baby-
lonios et romanos: x. **E**t cōturbati sunt mōtes. i. malo-
res p̄ magnitudine maloꝝ. Interiū. dicit̄ hypbole. Ergo
p̄pheta excessit hic veritatē: ergo locutus est falsum. Solu-
tio. In auctorib⁹ et poetis accipit̄ hypbole p̄ excessu verita-
tis: sed in sacra scriptura sumitur p̄ excessu opinonis homīn.
Et est sensus: simplicit̄ null⁹ crederet q̄b⁹ posset accidere. Si-
mile Baum. j. b. Montes cōmoti sunt ab eo: et colles deso-
lati sunt. Hierere. iiij. f. Vidi mōtes: et ecce cōmouebant̄: et om̄-
nes colles cōturbati sunt. y. **E**t facta sunt morticina
eorum quasi stercus in medio platēarū/ prostrata a
romanis. Et dīcī futura quasi p̄terita p̄phetalī certitudine.
Et nota duo p̄ hoc q̄ dīcī: quasi stercus. i. quia corpora eo-
rum remanebunt inhumata et incondita: et ideo fetentia. De
hoc dīcī Hierere. viij. a. Non sepellent̄ in sterquilinū sup̄ fa-
ciē terre erunt. Itē Hierere. xvij. f. Cadet morticinū homis q̄s
stercus super faciē regionis. Item Hierere. xvij. a. Morient̄ et
non plangent̄: et non sepellent̄ in sterquilinū super faciē terre
erunt. Sop̄. j. d. Effundet sanguis eoz sicut hum⁹: et corpo-
ra eorum sicut stercora. z. **I**n his omnib⁹ nō est auer-
sus furor eius. i. domini: q̄z ipsi non sunt auersti a malicia
sua. a. **S**ed adhuc manū eius extenta: quasi adhuc
p̄cussura. q. d. nō sufficit dñō destructio iudeorū ab babylonis
et romanis facta: sed ampli⁹ puniet eos. Sic patet hodie: q̄z
adhuc sūt i subiectōe

ad huc sunt in subiectioē et in vilitate maxima: et in fine eterna
liter cruciabunt. Exo. iij. g. Extēdā manū meā et peccātū egypti
ptū in cūctis mirabilib⁹ meis. a. Et quia eloquū dñi blasphemauerunt: eleuabit signū vocationis: quo cōgregabit romanos p̄ta iudeos: b. In natūib⁹ p̄cul. i. in re-
gione romanorū. Nō em de babylonis p̄t intelligi: q̄ babylonia nō ita remota est a iudea. Unū cū aduentū babyloniorū minatur dñs alijs verbis soler-
vit. c. Et sibilabit ad eū. i. ad romanū exercitū cōgregandū.
d. De finib⁹ terre. i. inspirabit ei ut veniat iudeos. Et h̄e signū vocationis. Sed si dñs inspirauit romanis ut ventrē: ergo aduenient: ergo silex: et rōte eius q̄ si
mala actio fuit a deo: q̄ fuit mortale peccatum: ergo
Exo. 10. 5. s. Et eleuabit signū in nātioni-
bus p̄cul: et sibilabit ad eum dē finib⁹ terre: et ecce festi-
nus velociter veniet. Nō est deficiens neq̄ laborans
in eo: non dōmitabit neq̄ dōmit: neq̄ solueſ cingulū renū ei⁹: neq̄ rūmpet cor-
rigla calciamēti eius. Sagittate eius acute: et om̄s arcus eius exten-
tū. Angulū equorū eius ut silex: et rōte eius q̄ si
mōdū dicis de indurasse pharaonē.
e. Et ecce festin⁹ velociter veniet: romanū exercitus p̄ce-
pto signo: nō sua s̄ dei tract⁹ potētia: q̄ iudeos q̄ solebat p̄-
tegere: deseruerat: et i hoc cōfidebat: et nō i sua potētia. Aba-
cuk. i. c. Volabūt q̄si aquila festinās ad comedendū. Thren. iij. d. Velociores fuerūt p̄secutores nři aq̄lis celi. f. Non
est deficiens neq̄ laborās: alijs: g. In eo exercitu: licet
viā lōgissimā ventrē. Unū mirari p̄t q̄ legit historiā romano-
rū: q̄ in tā breui tpe romani i iudeā venerūt: et yrbes et oppi-
da ei⁹ p̄ter hierlin tā cito destruxerūt. h. Nō dōmitabit
exercitū venies p̄ desiderio citoveniēdi: i. Neq̄ dormiet
nocte ardore p̄lanti. Neq̄ solueſ cingulū renū ei⁹:
nocte vel die: ut sp̄ sint pari ad pugnā: l. Neq̄ rūpeſ ve-
tustate v̄l violētia: m. Corrigla calciamēti ei⁹. Ad līaz plus
solito durabāt oīa: ne impedirent in itinere. Deinde de-
scribit p̄ba q̄litatē armorū: n. Sagitte ei⁹ acute: ut nibil
resistere possit eis. o. Et om̄s arcus eius ericētū fracti
vel remissi: v̄l q̄ nimio labore curuati. p. Angulū equorū
ei⁹ ut silex. i. duri et fatigabiles: etiā ut sine ferris possit ire.
Unū Amos. vi. d. Mūquid currere querūt i petris eōt: q. Et
rote. i. curr⁹ eōt: r. Quasi impētus tempestatis: ad por-
tadas machinas et vīctualia et arma. Māu. iij. a. Vox flagelli
et vox impētus rote: et qui fremētis: et quadrigē seruētis: et eq-
uis ascēdētis: et mīcātis glādū: et fulgurātis baste: et multitu-
dinis interfecit: et grauis ruine: nec est finis cadauep. s. Ru-
gitus ei⁹ ut leonis erit. Metaphorā seruat: q̄ rugire p̄-
p̄ leonis est: nō homis. Sed i h̄ nota crudelitas romano-
rū. t. Rugiet ut catuli leonī. i. nō tā ad pugnādū q̄ ad
devorādū et p̄dendū veniet ut leo. u. Et frēdet ex nimia se-
ritate: v. Et tenebit p̄dā iudeos et spolia eoz. w. Et am-
plexabit. i. cupide suabit: x. Et nō erit c̄ eruat iudeos de manib⁹ romanorū. Māu. iij. d. Leo cepit sufficiēt catulis suis: et necauit leonis suis: et i pleuit p̄da spelūcas suas. a. Et
sonabit strepit⁹ victor venientiū: c. In die illa notabili et timēda: b. Sup eñ. i. p̄plū iudaicū. d. Sic sonit⁹ ma-
ris: q̄d nulli parcit: et cui null⁹ p̄t resistere: ita fuerūt iudeis romani. Et q̄n hec fiet: tunc: e. Aspiciem⁹ i terrā: q̄si vi-
cti et cōfusi: nō auti aspicere i celū: cui⁹ habitato: c. i. deū offen-
dim⁹. Et annumerat se p̄ba eis: q̄si cōpatiēdo eis: ut licenti⁹
arguar: et p̄nūciet mala futura: et vt nobis exēplū daret. f. Et
ecce tenebre tribulatiōis. i. despatiōis: g. Et lux spei

quā in dñi ante habuim⁹: h. Obtenebrata est i caligu-
ne eius tribulatiōis. Aspiciam⁹ et nos terrā. i. incolatū ter-
renū: et nō est i eo nisi tenebre tribulatiōis et miseri⁹ et culpe: et
lucerna religionis obtenebrata est: vel fere extincta. II. Hier. iii. f. Aspexi trā et ecce vacua erat et nihil: et cōglos. i. religio-
sos et nō erat lux i eis.

Apol. vi. c. Ecce ter-
remot⁹ fact⁹ ē magn⁹:
et sol fact⁹ ē niger tāq̄
fact⁹ cilicin⁹: et luna. i.
ecclia tota facta est ut
sanguis: et stelle celi. i.
viri religiosi: vel do-
ctores ecclesie cecide:
runt de celo sup terrā
p̄ cupiditatē et amore
terrenorum.

Expo. La. VI.

I. Anno q̄ Ca. VI.
mortu⁹ est rex oīas:

nat eas sim ordinē regū s̄b q̄b v̄dit eas: i nullo cōfundēs or-
dinē visionū. Prēcedētia em v̄dit sub oīa rege iuda: hāc v̄o
visionē v̄dit sub ioathā filio oīe. Et fuit h̄ec visio imagina-
ria: cuiusmodi solēt v̄dere infirmi vigilātes: vel etiā sanī dor-
mientes. Tali etiā v̄sio v̄dit petrus aialia in disco. i. aialia
imagines: Acl. x. b. Sic esaias p̄uidit i sp̄ filiū dei incarnā-
dū: sedentē q̄si sup soliū excelsū: ut dñm et iudicē futur⁹. Di-
vidit aut̄ hoc capitulū in octo p̄ticulas. In p̄ma se dicit p̄ba
v̄disse dñm in forma regnāris assistētib⁹ angelis ut mīstris.
In secūda agit de cōmotiōe supliminariū tēpli et incēdīo ei⁹:
ibi: Et cōmota sūt supliminaria tēpli. In tertia deplorat
silētū suū et imūdoy cohabitationē: ibi: Tē mīhi tē. In
quarta demōstrat se purgatum tactu carbonis sumptū de al-
tarī mīsterio angelī: ibi: Et volavit v̄n⁹ tē. In quinta q̄rētī
dño q̄e mītteret ad iudeos: offert se esaias: ibi: Et audiui
vōcē dñi tē. In sexta p̄dicit cēcitatē sīue exēcrationē iu-
deorū: ibi: Audite audientes tē. In septima determinat
quātū sit duratura h̄ec cēcitas. i. v̄sq ad vastationē romano-
rū: ibi: Asp̄q dñi tē. In octaua p̄dicit de cōuersiōe reli-
quia: ibi: Et adhuc i ea decimatio. Motandū aut̄ ē ad
litteralē intelligentiā dicēdōp: q̄ in tēplō salomonis erāt tres
māsiōes. Supior̄ q̄ habebat sexagīta cubitos i altitudine: et
media et inferior̄: quāz v̄trāq̄ habebat trīginta cubitos i alti-
tudine: et totidē i latitudinē. Et erāt ibi duo tabulata. s. p̄mū et
secūdū. Primū erāt q̄si tectū inferior̄ māsiōis: et q̄si pauimē-
tū medie. Secūdū tabulatū erāt sīl q̄si tectū medie māsiōis
et q̄si paulmētū supīmē. V̄udit i gīf esaias dñm sedentē sup so-
liū magnū: q̄d erat in secūdo tabulato: cui⁹ tēpētē pedes de-
pendētēs prīngēbat v̄sq ad p̄mū tabulatū. Supior̄ ps cor-
poris erigebat supius in terrā māsiōe: Et ita glā dñi reple-
bat secūdā māsiōē totā: et supīmā i pte. In inferior̄ v̄o māsiōē
v̄dit esaias angelos discurrentes et dñi mīstrates. V̄udit etiā
i media māsiōē duos seraphim dñi assistētēs altrīsec⁹ q̄si col-
laterales: habētēs alas senas: et v̄terq̄ duas capitales: duas
laterales: et duas pedales. Duas supior̄es extēdebāt ex trā-
verso anī faciē dñi ne videri posset. Duas inferior̄es extēdebāt
sīl anī pedes dñi ne videri possent. Duab⁹ medijs volabāt. i.
tanq̄ ad volandum expādēbat: et ideo media ps dñi. i. pe-
ctus et vēter poterāt videri. Et h̄est q̄d dicit: t. In anno
quo mortu⁹ ē rex oīas: sub quo p̄cedētia vīsa sūt: q̄ etiā
acarias dicit. iij. Regl. xv. a. et. q. Paral. gryj. Qui cū vi-
disset maxios esse reddit⁹ sacerdotiū: voluit sibi usurpare sa-
cerdotiū cū regno. Sed cū intrasset templū decima die septē-
bris: vīcē sūmī sacerdotis mīstratur⁹: et thuribulū aureū te-
neret in manu: et intrasset sanctasancrop̄: fact⁹ est terremotus

Mystice: t. In anno quo mortuus est oīas: Mystice
c. 2. v̄t vīdi dñm sedentē

Tres erāt man-
sōes in templo
salomonis.

Libri

G p totam ciuitatem et etiam extra: ita quod pticula motis gion auulta destruxit omnes horros eius: quod fecerat extra ciuitatem: quod hoc de- licatus erat: et ipse pcessus est lepra in fronte et etiam p totum corpum. Scies autem sibi hoc p usurpatio sacerdotum accidisse: secessit extra ciuitatem in secretam quondam habitationem suam: et iustus filius eius negocia regni interum administravit p ipso: et post ipsius regnauit simpliciter.

A Et anno iugis quo mortuus est rex ute oceas: a **T**unc dicit esaias dominum: id est nullum in forma humana: sed quam propterea malestate eius dicitur dominus noster: et nos seruit ei omnipotens: quod secundum proprium sanguinem nos redemit: resalutem filio eius iustus filius ppter loathus: qui fecit rectum in conspectu domini: ut dicitur. **R**evelatio. xv. g. et. u. **P**aral. xxvi. a. b. **S**uper solium. i. super thronum regium: c. **E**xclusus in se: d. **E**t eleuatus loco: quod super secundum tabulatum. **U**nus exclusus aperte psum tabulatum: quod erat tectum in fine mansiois usque ad quod descendebat pedes domini. **E**t eleuatus dicit: ppter secundum tabulatum: sicut quod erat illud solium in quo sedebat dominus.

B

Et plena erat domus. i. media mansio et etiam tertia: **A** malestate eius. i. a splendore maiestatis eius: quod ppter maiestate domini nihil vidit. ppter in tota media mansione et superius: sed splendor domini malestatis tota irradiabat et implebat. **E**t ea quod sub ipso domino: b. **E**rat in inferiori mansione. s. angeli ministri: i. **R**eplebat templum. i. inferiori mansione templi quam intrabat aliqui sacerdotes ubi erat arca. **H**ebreus autem sic legi: g. **E**t ea quod sub ipso erat. i. vestes et tapersas a primo tabulato usque ad paupimenti dependentes: i. **R**eplebat templum. i. inferiore mansione templi. Aliquid etiam dicitur quod pedes domini descendebant usque ad paupimenti: Et de ipsis dicitur: **E**t ea quod sub ipso erat replebat templum. Secundum istos oportet dicere quod solium in quo sedebat dominus erat supra primum tabulatum: et ita pedes et tibiae dependentes replebat inferiore mansione: media pars corporis quasi pectoris et venter replebat medianam: collum et caput eleabantur super secundum tabulatum in tertia mansione. Sed prior expositio communior est. **S**eraphim duo vel plures: secundum Hieronimi. **S**tabat super illud tempulum. i. super inferiore parte templi: in quo erat alii angelorum dominio ministri: i. secundo tabulato quasi domino collaterales. **m** **S**ex aleyni erant: n. **E**t sex aleyni alteri: due capitales: due pedales: et due collaterales: ut dictum est. o. **D**uab velabant faciem eius dei non suam: dicitur. **H**iero. In hebreo tamem habet: velabant faciem suam: quod potest intelligi tam singulare quam plurale. Et potest referri ad dominum vel seraphim. Et secundum iudeos referri ad seraphim: ut intelligatur quod seraphim faciem suam et pedes suos velabant non dominum. Et ideo dicitur blasphemasse esaiam: cum dixit: **T**unc dominus: cum etiam ipsi seraphim velarent faciem suam ne viderent dominum maiestatem. Hanc opinionem iudeorum reprobat illa Interlinea. Hieronymi qui dicit: quod velabant faciem dei non suam. q. d. **H**iero: multe arguit iudei esaiam de blasphemia: quod non est intelligendum quod seraphim velarent faciem suam: sed dominum. Iudei ponunt sedem dei in medio cencaculo templi: angelos in inferiori: gloriam. i. radios lucis in superiori: seraphim in medio cencaculo cum domino. Sequitur: p. **E**t duab velabant pedes eius. i. dominum: q. **E**t duab volabant. i. duas medianas expedebant quasi ad volandum. r. **E**t clamabant alter ad alterum. i. clamando sese mutuo respiciebant. i. p. huiusmodi mutuum respectu ad clamandum sese invitabant: s. **E**t dicebant in lingua sua:

Mystice. **v**idi dominum sedentem super solium excelsum et eleuantem. i. super angelos in quibus sedet: et quod iudicia sua exercet et discernit. Tunc solium excelsum et eleuatum intelligitur ecclesia: vel beata maria in qua sedet dominus et queleuit. De quo solio dicit Hieronimi. d. Solium gloriae tuę recordare ne irritum facias sedus tuum nobiscum. **L**an. iij. d. **F**erculus fecit sibi rex salomon de lignis libani. Oceas rex leprosus diabolus est: quo regnante nihil vidit esaiam: sed eo mortuo videre possumus dominum in sua maiestate: et cognoscere mysteria. e. **E**t plena erat

Esiae

domiug. i. ecclesia: de qua Proverbi. xiiij. a. Sapiens mulier edificat domum suam: insipiens extructam manib[us] destruet. f. **A** malestate eius. **H**iere. xxiij. c. **L**et me ego impleo: g. **E**t ea quod sub ipso erat. i. angelorum agmina: vel sanctorum aie: h. **R**eplebat templum. i. ecclesia: quod ex his constat ecclesia. i. **C**or. iij. c. Nescitis quod templum dei estis? k. **S**eraphim stabant super illud: sex aleyni et sex aleyni alteri. Seraphim sunt prilati vel doctores. Interpretari enim ardentes siue incendentes: vel incendiū: vel initium oris. Et per has interpretationes significant tria: quod plato vel doctori sunt necessaria ad h[abitu]m officiū suū nisi exequuntur. quod ardeat ardore charitatis in se: et incendat alios igne: h[abitu] est exemplo sanctitatis: et habeat os initiatum. i. sanctum per veritatem doctrinę: Job. v. f. Ille erat lucerna ardens et lucens. Seraphim ordo sublimior est in celo: sic plati et doctores summum locum obtinuerunt in ecclesia. Seraphim stant super templum. i. plati et doctores super ecclesiam: sic excubie: vel sic gallus. i. xxij.

c. **S**up custodiā meā ego sum stans totis noctibus. **I**te. lxx. b. **S**up muros tuos hierusalem constitui custodes tecum. Abacuc. ii. a. **S**up custodiā meā stabo te. **L**ucas. ii. b. Pastores erant in regione eadē tecum. Boni enim pastores vigilat in regione eadē in qua dominus natus est: quod eo fine et ea intentio officiū platiōis exequuntur: quia natus est dominus. i. ad salutem populi et solo intuitu charitatis. Sed multi vigilant super gregem suum: vel etiam super alienum: quod docet et monet ad bene vivendum: sed non in eadē regione quod natus est dominus: quod non ad salutem populi: sed causa inanis glorie: vel comodi regalis hoc faciunt. **D**e quibus dicit dominus Matth. vi. a. Amem dico vobis recipere mercedem suam. m. **S**ex aleyni et sex partes officiū pastoralis: quod tagit Eccl. xxv. iiij. a. Gregorius meū non pascerat: quod infirmū fuit non solidastis: quod egrotū fuit non sanasti: et quod fractū non alligasti: et quod abiectū non reduxisti: et quod pierat non consolasti. **I**te. **Z**ach. xi. d. **S**uscitabo pastorem in terra quod derelicta non visitabit: dispensabo non querens contrita non sanabit: id quod stat non enutriat: sed carnes pinguiū comedet: et vngulas eorum dissoluet. **E**t statim infert: O pastor et idolum. **I**te tria istorum notantur. i. Thessal. v. c. **C**orpore inquietos: consolamini pusillus: suscipite infirmos. Alia tria notantur Job. xxij. d. ubi dicit petro ter: Pasce oves meas. Pasce inquit verbo: pasce exemplo: pasce tibi subsidio. **I**te sex aleyni sunt sex opera misericordie: Matth. xxv. c. **V**erbi versus: Cestio porto cibo tectū do visito soluo. **E**rat autem seraphim et a deinceps tristis et sinistris: p. quod innuivit quod istas sex partes officiū pastoralis debent exerci circa subditos: et in aduersitate quod in prosperitate. **I**sti seraphim: id est plati et doctores: duabus aliis velant faciem domini: et duab pedes: et duab volant: quia secreta deitatis et que ante mundum fuerint: nobis non revelant: quod est velare faciem: quia bestia quae tetigerit monte lapidabitur: Exod. xix. b. **E**t Proverbi. xxv. d. **P**ersecutor maiestatis opprimetur a gloria. Item pedes velare est de fine mundi et de humanitate quedam infima sub silentio praeterire. **V**edijs alis volare est media praedicare: dehortari a vitiis: et ad virtutes inuitare: fidem et mores docere. **E**t hoc significatur Genes. xxix. a. ubi legitur quod iacob venit in terram orientalem: et vidit puteum in agro: ex quo pecora aquabantur: et postea os eius grandi lapide claudebatur. Jacob significat platum: puteus sacram scripturam: ager ecclesiam: pecora subditos. Puteus igitur claudis quodcumque bos vel asinus in eo cadat: quodcumque apex ritur ut pecora ad aquam: id est subditus doceatur. Exod. xxj. d. Si quis aperuerit cisternam et foderit foueam: et non operuerit eam: ceciderit bos vel asinus in eam: dominus cisterne redderet precium sumentorum. r. **E**t clamabant alter ad alterum. Per hoc nota quod doctores et plati debent esse concordes in predicatione: et subditus vñanimes in fide. Unde Lan. iij. c. dicit sponsus ad sponsam: Vulnerasti cor meum in uno oculorum tuorum. i. in concordia et unitate platorum: et in uno crine colli tui. i. in unitate et concordia subditorum.

s Sanctus pater: **b** Sanctus filius: **c** Sanctus spūllance: **d** Dñs deus exercitū: nō dñi vel dñ: sed vñ dñs et vñ deus. q.d. dicēdo tertio sancto: trinitatē pso/narū et equalitatē innūt. Addēdo dñs deus singulariter: unitatē essentie i trinitate demōstrāt. Per h̄tā qd dñi dñs exercitū: christi būnitas declarat: fīm quā venit expugna tur: fortem armatū: **Spec. 4.c.**

p. 25. 15. **b** Sanctus sanctus sanctus **d** dōmin⁹ deus exercitū: ple/na est omnis terra gloria ei⁹. **P. 25. 8.** **b** Et cōmota sunt superlimi/ter glie. i. ipse chri/stus hō est rex glie: qz deus. **c** Mlēna ē k mantis: et dōm⁹ impleta est ois terra: nō tm̄ iu/dea: **f** Glia ei⁹. i. christi gliosa noticia. Tñ cū olim dicere: **Mor. 7.** Mor⁹ iudea de⁹: Nūc dñ: Hñe dñs n̄ qz admirabile ē no/mem tuū iyniuera tra. Et Læn. i.a. Oleū effusū nomē tuū. Osee vlt. c. Erit qsi oliua glia ei⁹. Ita siebat ibi sic fit in ec/clesiā i festis dieb⁹: qz duo p̄cūnt et choz p̄sequis qsi respō/des: Ita i hac vissōe duo seraphin assistentes maiestati p̄ci/nebā: sc̄tū sc̄tū sc̄tū: et m̄ltitudo angeloz q̄ erat s̄b throno infert⁹ respōdēs p̄sequebat. Sz cū q̄ hāc vocē sanc⁹: tertio dictā designē trinitas psonaz: et p. dñs de⁹: essentie vnitas: mirū est quare in ecclesia parisiensi vltimū sanct⁹ adiūgit cū dñs de⁹: Misi forte p̄ hoc innuat⁹: q̄ cū quolibet sanct⁹ debet intelligi dñs deus: vel ne q̄ternitas psonaz videat esse si sub q̄ttuor distinctionib⁹ dicere: sanctus sanct⁹ sanct⁹ sanct⁹ dñs de⁹.

Secunda pars **E**t cōmota sūt tē. Secūda p̄s vbi templi incendiū et comotio supliminariū ei⁹ p̄pheta. Et exponit ad l̄am p̄s iste. Nū em clamarēt duo seraphin dño assistētes clamarēt et multitudo angeloz stantū sub solio i inferiori māstione: vi/sum est esaiē q̄ ad eoz clamorē cōfingērē supliminaria tē/pli: et tota domus implerē fumo. Et hēc visio p̄pheta fuit eversiōis tēpli p̄ romanos: qz tunc vidit esaias in spū christū venturū i mūdu: et iudeos nō recepturos eū: et ideo p̄turos. Et hoc est: **E**t cōmota sunt ad clamorē angeloz. i. cōfracta: **b** Supliminaria cardinū. i. in quib⁹ voluebant cardines tēpli. **A** voce clamatīs. i. ppter vocē multi tudinis angeloz clamatū laudes deo. **E**t clamatīs: trāscam⁹ ab his sedib⁹: i mīnente eversione romanoz: vt legēt in euāge/lio naçareoz. **k** **E**t dom⁹. i. templū: **i** Impleta est sumo. i. emissiō ignis: fum⁹ em̄ vapor est ignis: p̄ qd signat vicina tēpli eversio p̄ romanos: vt dīc Blo. Hieronymi. **m** **E**t diri: mortuo oīa: et auditis angeloz laudib⁹: et p̄vi/sa templi eversiōe: **n** **E**le mihi p̄gnēt culpe: **o** Quia tacui: a laude dei: audiens angelos laudantes: et a redargu/tione p̄li vidēs eū peccare. Et q̄re tacuisti: **p** Quia vir pollutus labijs ego sum: et ideo indign⁹ laudare dñū v̄l̄ videre: qz nō est speciosa laus i ore p̄tōris: Eccl. xv. c. Sed q̄repollut⁹ es esaias: **q** **E**t. i. qz **r** In medio p̄pli pol/luta labia habētis: qb⁹ idola laudāt: ego habitō. Ecce quāta fuit būilitas esaiē: qui ventiliter peccauerat: vt dicūt: et populus mortaliter: et tamen nō plus vel grauius populu/accusat q̄ se: nobis dans exemplū būilitatis. Innuit etiā q̄ noxia est peccator⁹ cohabitatio: qz qui tangit pīcem inquinā/bis ab ea: et q̄ cōmunicat superbo: iduit superbiā: Eccl. xl. a. **s** **E**t tamē q̄uis indignus: **t** Regem dñm exercitū vidi oclis meis: cordis: nō carnis: dicit Hieronym⁹. **U** pondere p̄nūciandū ē hoc dīc Interlini. ad explicandā et am/plicandā misericordiā et maiestatē dei et būlliarionē p̄pheta. q.d. ita pollut⁹ erā: et tñ mihi indigno ostēdit de⁹ misericors mai/estate suā. Sic abraā postq̄ vidit dominū et vocē ei⁹ audiuit: se puluerē et cinerē esse cōfessus est: Gen. xvii. d. Sic rebecca viso isaac/descēdit de camelō supbie et opuit se pallio penitē/tie: Gen. xxii. g. Quia quātacūq̄ sit hoīs dignitas vilescit in comparatiōe dei. **U**ti Job. xxv. b. Nūqd iustificari potest homo compatus deo: aut apparere mūdus nat⁹ de muliere: Ecce luna etiā nō splendet: et stelle nō sunt mūde in cōspectu eius: quāto magis homo putredo et fili⁹ hoīs vermis. Sed

quomō dicit esaias: Tidi regem dñm oculis meis: cum dicatur Job. i.b. Neum nemo vidit vñq̄. Et ipse dñs dicit: Exod. xxxii. d. Non videbit me homo et ruit. Et. j. Timoth. vi. c. Quē nullus hominū vidit: sed nec videre pot. Et Chrys. sup Job. i. Si p̄phete ipsam vidissent naturam nequaq̄ eam differen/ter p̄siderasset: Sim/plex em̄ ē et in figura/bilis: nō sedet: nec stat/ nec ambulat: hēc em̄ corpox sunt: Qualitē autē est: ipse nouit so/lig. Et hoc oīit p̄ Osee. xij. c. vbi dicit: Ego visiones multi/plicatis. q.d. nō hoc qd erā apparui. Et postea addidit. Ip̄su qd est deus: nō solū p̄phete: sed neq̄ angeli: neq̄ archangeli viderūt: sed si interrogaueris eos: de substantia quidem nihil respōdent: sed glia in excelsis deo. Et si a cherubin vel sera/phin vis discere mysticā sacerdotiū melodiā: mortui melo/diā audies. Qualitē em̄ creabilis natura videre poterit qd in/creabile ē: Tūc angelis visus ē fili⁹ q̄ carnē tuā iduit: appa/ruit i carne: visus ē angelis. Et postea obiicit. Qualitē ḡ dñs dīc: Angelis eoz sp̄ vidēt faciē p̄tis mei q̄ i celis est: Matth. xviij. b. Et respōdet. Quid em̄ et faciē h̄z de⁹: et i celis p̄scribit: Nequaq̄: s̄ sic dī: Beati mūdo corde: qm̄ ipsi dñū videbūt: **Matus. 5. a.** eā que s̄m in mentē est visionē: aut q̄ in nob possibilis ē: ita et in angelis dicere ē: qm̄ p̄p̄ purā et insontē naturā nihil aliud q̄ dñū imagināt: Propterea ipse ait: Null⁹ nouit patrē nisi filiū: Matth. xi. d. Quid igit: Oēs i ignoratiā sum⁹: Absit. Sz ita nullus nouit vt fili⁹. **U**ti Job. x. c. Siē nouit me p̄t: et ego agnosco patrē. Ecce videf dicere Chrys. q̄ nec angelis nec p̄phete dñū vidēt in substātia sua. Sed hoc videf innuere Blo. Hieronymi: q̄ dīc: Eerte nō i natura sua: sed in subiecta creatura visus est a p̄pheteris. Sed contra: super illud. j. xxvij. a. Dispone domui tue: dicit Blo. q̄ p̄phete vide/bant in libro p̄ficiēt del. Solutio. Triplex est visio: sicut dicit Blo. super. q. Corinth. xij. de raptu pauli. Corpalis/qua videf deus corporalibus oculis in subiecta creatura. Et hoc modo vidit eum abraam/isaac/et iacob/et moyses: vt di/cit Hieronym⁹

* concordia subditorū. **g** **E**t cōmota sunt superli/minaria cardinū a voce clamatīs: et dom⁹ impleta est sumo. **D**ystice: Supliminaria sūt obstacula/aditū pa/radisi obstruentia: id est rhombēa originale decretum dei: q̄ cōmota sūt: id est amota de medio ad vocē christi clamā/tis in cruce: Consummatū ē. Quā amotionē significat scissio Job. 19. f. **k** **E**t domus dei: id est ecclesia: **l** **I**mpleta est sumo. i. enigmatica fidei cognitiōe. **E**el. k **D**omus. i. synagoga: **W**impleta est sumo/ignorantię et infidelitatis. **D**oraliter: Superliminaria sunt ratio et voluntas: cardines sunt detestatio mali et electio boni: dom⁹ est mens humana: vox clamatīs p̄dicatio verbi dei. Super/liminaria igit cōmouēt ad vocem clamantis: et domus im/pleta sumo: quia ad p̄dicationē p̄bli dei/ratio et voluntas mo/uens ad electionē boni et detestationem mali: et mens cōpun/ctione repletur. Amos. ix. a. Percute cardinem et cōmoue/buntur supliminaria. Job. xxij. b. Circa cardines celi p̄ambulat. Possunt etiam dici cardines/cardinales. j. Regl. ij. b. Domini sunt cardines terre: et posuit sup eos orbem. Amos viij. a. Stridēbūt cardines celi in die illa dicit domin⁹ deus. **n** **E**le mihi quia tacui: quia vir pollutus labijs ego sum. Ecce fructus p̄dicationis: sc̄z recognitio proprię/vilitatis. Tudit esaias dominum: et statim suam infirmitatē cognovit. Idem significatur Gen. xxiiij. g. Vbi legitur q̄ re/becca conspecto isaac statim descendit de camelō: et operuit se pallio. Job. vlt. a. Auditu auris audiui te: nunc autem oculus me⁹ videt te: idcirco ipse me reprobendo et ago peni/tētiam in fauilla et cinere. Eccl. xliij. c. Fili hominis ostendit fili⁹ israel templum: et erubescit ab iniquitatibus suis. **c 3** *** G**olauit ad me

Libri

Cit Hieronymus in originali super locum istum. Item imaginaria qua videtur deus oculis cordis sub figura imaginaria: sicut videt esaias hic: et Daniel. viij. et Ezechiel. i. Item intellectualis quae longe purior est: qua de cetero res incorpores non per imaginem aut figuram: sed purum mentis intuitum mira dei reuelatione videntur. Sic videt paulus raptus ad tertium celum. q. Corinthis. xiiij. a.

Hec tertia visio est in patria perfecte: in via imperfecte: et in pannis sanctis. Prima visio non est prophetia: neque secunda simplicitate: sed tertia perficit prophetiam: qua visa primo vel secundo modo intelliguntur. Unde Daniel. x. a. Intelligenzia opus est in visione: Non enim balba fuit qui vidit manum scribentem prophetam: fuit sed Daniel: qui quid significaret per dei reuelationem intellexit. Quae reuelatio fit duobus modis: per illuminationem mentis: aut per locutionem spiritus ad spiritum. Dicimus ergo quod prophetia non videt deum in natura sua: sicut dicit Chrysostomus: sed in subiecta creatura: ut moyses: vel imaginaria: ut esaias. Et iuxta hanc visionem vident quodammodo intellectuali visione: non tam in natura sua: sed in gloria: quod qualiter fiat nescit nisi qui percepit. Et quod dicit hic Blo. quod esaias videt dominum oculis cordis: exponitur. i. visione imaginaria quae fit oculis cordis: non carnis. Item quod dicit Blo. j. xxxviii. dicendum quod magistratus est Blo. Ut quod legere in libro prescientie non est videre deum in substantia: sed per illuminationem: aut spiritus ad spiritu locationem praedire futura. Quod autem dicit Chrysostomus: Nec angeli nec archangeli videt deum in natura sua: intelligentiam est plene: sicut videt filius patrem et pater filium: ut patet in verbis eius. Sequitur: a. Et volauit ad me vnde.

Quarta pars vbi ostendit prophetam purgatum tactu carbonis: et ministerio angelorum ad lemissi. Videbat enim esaias dum hoc aspiceret quod unus angelus de altari holocausti accipiebat lapidem vel carbonem ignitum: et tangebat labia eius illo lapide ignito et immundiciam amouebat. Et hoc est: a. Et volauit sponte: b. Ad me purgandum: c. Unus de seraphim: i. vnde de angelis illis ordinis qui huic officio mandicatus est: vnde et nomen accepit seraphim: quod interpretatur ardor. Quidam libri habet: Unus de seraphim per m. Et tunc exponitur unus de angelis assistentibus in auctoritate. Multi enim assistebant ei: non solum duo: ut dicit Hieronymus in originali super locum istum. Adoc modo multi putant duos esse seraphim qui clamabant alter ad alterum: cum et de pluribus possint singuli clamare ad singulos. Et Septuaginta editio magis significet plurimos esse quod interpretari sunt: Seraphim stabant in circuitu eius: quod si de duobus dicere: non in circuitu sed ex utraque parte dixissent. Motandus quod seraphim scriptum per nomen est ordinis: est neutri generis: nec habet singulare: scriptum vero per m. masculini generis est et pluralis numeri: et potest dici de duobus vel tribus vel pluribus illis ordinis: et secundum hoc habet singulare seraph: quod dicit de quo liber angelo illius ordinis. Similiter cherubim per m. neutri generis et pluralis numeri est: nec habet singulare et nomen est ordinis: scriptum per m. masculini generis est et pluralis numeri: et nomen plurimum: et habet singulare cherub quod est masculini generis. d. Et in manu eius seraph qui est missus ad me: e. Calculus carbonis vel lapis ignitus. Septuaginta dicit carbunculus lapis: quod propter flammeum colorum igneus appellatur. f. Quem calculus: g. Forcipe fabrili habente duo brachia. h. Tulerat de altari holocaustorum: quod erat in templo: in quo erat iugis ignis: in quo esaias videbat ista imaginaria. i. Et tetigisse calculo: k. Ostiis pollutum: l. Et dixit mihi: m. Ecce tetigi hoc calculo: n. Labia tua: ut purgen: non quod actualiter adusserit angelus labia eius: sed sic ei videbatur et dolorum sentiebat in labiis: per quem mundatum est peccatum silentium eius. Hieremias vero quod puer erat et pene imunitus ab omnibus peccatis solius manus dei tactu purgatur. o. Et ause-

Esaie

ref sic iniquitas tua: et peccatum tuum non populi indigni: qui non confiteat sicut tu: p. Unde dicitur per tactum calculi. Differunt autem iniquitas et peccatum secundum Interlineum. quae iniquitas est in alios: peccatum in nos. Peccauerat enim in alios: quia eos peccantes non corripuerat. Et in se: quia audierat laudantes angelos: a laude dei siluerat. Et nota quod hebreus hieronymi qui eum instruxerat de traditionib[us] iudeorum alter exposuit hanc visionem quod Hieronymus: ut dicit hic quedam Blo. quae non est sumpta de originali: sed de quadam epistola eius. Dicit enim ille hebreus se nunquam legisse seraphim nisi hic: et nullum prophetam nisi esaiam vidisse seraphim circa dominum consistentia. Refert etiam hoc quod hic dicit ad captivitatem chaldeorum: in quo differt a hieronymo: quod hoc refert ad captivitatem ro-

manorum. Item dicit per duodecim alas duorum seraphin: integrum undecim reges: quod ab origine sub quo ortus est esaias regnauerunt usque ad sedechiam: qui ultimus regnauit: et godoliam duodecimum qui non fuit rex: sed nabuchodonosor constituerat eum super terram: quem inter epulas interfecit hismael: Hiere. xlj. a. Ex his duodecim regibus dicit enim quattuor fuisse iustos. s. ociam: et ioatham: et ezechiam: et iosiam. Id significat per quatuor alas quae volabant clamantes: Sanctus: sanctus sanctus dominus deus: quod singulas captivitates laudabat et glorificabant deum. Quattuor alii velabant faciem propter peccata sua. Alii quattuor velabant pedes: quod ducti sunt in captivitatem. Motionem supliminarium: et fumum domus dicit significare euersiōnem hierusalem: et incendium templi: sicut hieronymus calcum et vestitionem labiorum dicit significare passionem esaias: qui sub manasse interfectus est: et tunc plene purgatus est a peccato silentio. Per forcipem quae de altari calculus sumptus est: dicit significari consilium sacerdotum qui consuluerunt manasse impio ut esaiam serram occideret. Sequitur: q. Et audiui te. Quinta pars vbi offert se esaias spontaneus ad mittendum tanquam purgatus a domino: et penitentes de silentio suo. Et prosequitur esaias visionem suam. Viderat enim dominum in throno sedenter: et duos vel plures seraphim et assistentes: et eis laudibus insistentes: et viderat unum de ipsis ad se purgandum missum. Et post haec omnia audiuit vocem domini quasi deliberantis: et querentis quem nunc posset mittere in legationem suam. Et statim esaias qui prius quasi politus siluerat quasi iam purgatus: et ideo idoneus ad eundem: et sponte se obtulit ad explendam hanc legationem: et dominus acquiescens dixit ei: Vade et dices populo sceleris sua:

Et hoc est: a. Et volauit ad me unus de seraphim: et in manu eius calculus quem forcipe tulerat de altari. Unus de seraphim: unus de doctoribus vel preglatis est: qui volat inter celum et terram per desiderium eternorum et contemptum terrenorum: et ad purgandum peccatores velociter currit. Job. xxix. d. dicit de aquila: In petris manet: in praeceptis silicibus comoratur atque inaccessis rupibus: inde contemplans escam: et de longe oculi eius prospiciunt: Pullus eius lambunt sanguinem: et vobisque cadaver fuerit. i. peccator: statim adest. Marth. xxiij. c. Ubiqueque fuerit corpus illuc congregabuntur et aequaliter. Calculus est verbum de passione christi totum ignitum. Hiere. xxiij. f. Nonne verba mea quasi ignis? Et Ps. Ignitum eloquiu[m] tuum vehementer, Sed nota quod angelus dicit illud habere in manu non in ore: quia doctor passionis christi non in ore predicare debet: sed et opere demonstrare: sicut fecit egregius predicator: et doctor gentium: Gal. vi. d. Ego stigmata domini Iesu in corpore meo porto. Apoc. vii. e. Vincenti dabo manna absconditum: et dabo illi calculus ignitum: et in calculo nomen nouum scriptum quod nemo novit nisi qui accipit. Forceps: studium et oratio: activa et cōtemplativa: doctrina et vita. Altare christus est: quod videt iohannes Apoc. viij. a. plenum calculus ignitis quibus possunt peccata purgari. Unde Ps. Carbones successi sunt ab eo. Ps. 17. Et audiui vocem

G. Ethocest: **a** Et audiui aure cordis: **b** Clocē domini dicentis: Quē mittam ad p̄dicandum. Nō cogit: sed voluntate querit: quē sola meref p̄mū. **c** Et quis ibit nobis: acquisitiue: id est ad nostram gloriam: non ad suam iactantiam. Et nota q̄ dicit: mittā: et nobis. Per mittam em̄ essentie vñitas: p̄ nobis demonstrat personarum trinitas. Simile dicitur Gen. i. d.

Q. 1. c. in sepior. **gloss. b. t. sum.** Faciamus hominem ad imaginem & similitudinem nostrā. **f** Acceamus & nostrā plura/ litatem dicit persona/ rum: imaginē & simili/ tudinem essentie vñ/ tate significat. Simile Job. x. f. Ego et pa/ ter vnum sum. Tnū propter nature vñitateim: sumus propter psonarum diversi/ tatem. **d** Et dixi: quasi purgatus ab angelo: **e** Ecce ego sum: parat. Sed quid est hoc: Hieremias. i. b. se ex/ cusat: dicens: A a domine deus: ecce nescio loqui: q̄ puer ego sum. Et moyses Exod. iiiij. d. Obsecro domine nō sum eloquens: mitte quem missurus es. Solutio Gregorii. Ibi humiliatis: hic deuotio cōmendaſ. **f** Mitte me. q. d. nō irem nisi mitteres me: quia quomō p̄dicabunt nisi mitterant. Roma. x. c. **g** Et dirit dominus esai: **h** Clade: et ego mitto te. **i** Et dices populo huic: duro et incre/ dulo. **k** Audite tc. Et nota q̄ esatas nesciens quid do/ minus q̄ cum veller nūciare populo: putans q̄ bona: vltro se obtulit ad eūdum: Sed videns q̄ dominus per eum triste nūciat populi. f. Exceca cor populi hui: & aures ei/ aggraua: postea iubente eo: Clama ne cesses. j. xl. b. nō sta/ tim acqueuit: sed quesiuit: Quid clamabo: Similiter pe/ trus p̄mo audacter asseruit: Non te negabo: sed postea que/ rēte domino: Petre amas me: Job. xxi. e. memor negotiis sue non statim respondit: amo: sed tu scis domine. Similiter Hieremie cui dictum est. xxv. d. Accipe calicem et potionis omnes gētes tc. libenter accepit tunc: cum p̄o audiuit: primo p̄inabis hierusalē: respondit: Decepisti me domine: Hiere. xx. b. Nos autē dicim⁹ nō temeritatē esse & obediētē q̄ se obrulerit. Sequit: **k** Audite tc. Sexta pars in qua p̄dit esaias iudeorū excecationē & idurationē: q̄ audientes christū dñm p̄dicantē non intellexerūt: & vidētes nō cognovēt. Et hoc p̄uidēs esaias i spiritu dīc: Audite. Permis/ sive loqui: nō impatiue dīc Glo. Tel potius p̄dictiue: quod patet q̄ translationem Septuaginta: quam ponit lucas Acti. vii. f. dīcēs: Aure audietis: et nō intelligitis. Et sic facilior ē littera: **k** Audite vos iudei: id est audietis: **l** Audi/ entes auribus carnis christū p̄dicantem. **m** Et nolite intelligere: id est non intelligitis: quia noletis: **n** Et vi/ dete visionem. l. dñi i homine mis̄hi reuelatum: videbitis hominē corporaliter. **o** Et nolite cognoscere: id est non cognosceris eum dñi: & hoc erit ex vestra propria volun/ tate. **p** Exceca. Posset dici q̄ essent &ba domini ad p̄phetā sub hoc sensu: Exceca: id est p̄dica excecadū. Sed Glo. vult q̄ sint verba p̄pheta ad dominū. Videntēs em̄ esai/ as nūmī obſtinationem iudeorum: nō motus libidine vñdi/ cē: sed accensus amore iusticie: sciens q̄ excecati iudeis ple/ nitudo gentiū illuminata subintraret ad fidem: precando qd̄ iustum est: nō tamē imprecando dicit ad dominū: Exceca: q̄ si vis totū mundum saluari: q̄ & ego volo: exceca cor populi hui: tanq̄ nequā. Si enim hic populus excecat̄ fuerit: gētes illuminabuntur. Nec enim est dei crudelitas sed misericordia: infidelib⁹ excecati humiles illuminare. Unde Matth. xxiiij. d. Quotiens volui congregare filios tuos tc. **Roma. xi. d.** Conclusit deus omnia sub peccato ut omnium misereatur tc. Tel predictive: **p** Exceca: id est exceca/ bis: **q** Cor populi huius: non quidem impertiendo

maliciam: sed non conferendo gratiam. **r** Et aures eius: interiores: **s** Aggraua: id est aggrauabis: id est aggrauari peccato permittes: **t** Et oculos eius: interiores: **v** Claude ostio peccatorū: id est claudi permittes. Ita sicut domine! **w** Ne forte videat veritatem: **y** Oculis suis: interi/ oribus: **x** Et auri/ bus suis: interiori/ bus: audiat. **a** Et id est: corde suo in/ telligat: spiritualiter veritatem: **b** Et conuertatur ad me intelligendo: **c** Et sanem eū. Et dixi: Uſq̄quo dñe: Et dixit: Donec deso/ lent ciuitates absq̄ habitato/ re: et dñmus sine homine: **D** et terra relinquetur deserta:

Per hoc aduerbiū: forte: nota libertas arbitrii conuertēdi se ad dominum. q. d. posset videre & intelligere & cōuertere se si vellet: & sic sanaret. Ab hoc loco sumis illud Job. xii. f. Iterum dixit esaias: Excecauit dominus oculos eorum et in/ durauit cor eorum ut non videant oculis et intelligent cor/ de: et conuertantur et sanem eos. Et illud Roma. xi. b. Ex/ ceccati sunt: sicut scriptum est: Dedit illis deus spiritum com/ punctionis: oculos ut non videant: & aures ut non audiant. Et illud Act. xxviij. f. Bene spiritus sanctus locutus est per p̄fetam ad patres nostros: dicens: Vade ad po/ pulū istum & dīc ad eos: Aure audietis & non intelligetis: et videntes videbitis & non perspicietis: In crassatu est cor po/ puli huius & auribus grauiter audierunt & oculos suos com/ presserūt: ne forte videant oculis & auribus audiant & corde intelligent et conuertant & sanem eos. **d** Uſq̄quo do/ mine. Septima pars in qua ostendit esaias quārum dura/ turā sit cecitas iudeorum. f. vſq̄ ad destructionē romanorū. Dolens Iḡis p̄pheta de populo suo: dīc: Et dixi: Uſq̄ quo domine excecabis populus. i. q̄du durabit: et exce/ catio: **e** Et dixit dominus: vel ipse p̄ dñi: **f** Do/ nec desolent ciuitates absq̄ habitatore: id est vſq̄ quo tota iudea destruta fuerit a romanis: et iudei dispersi p̄ vniuersum orbem.. Quod factum est per titum & vespasianū quadragesimo secundo anno post ascensionem domini: & post/ modum per elium hadrianum septem annis post: qui fundi/ tus templum & clivitatem quā pauperes redificauerant: de/ struxit: & triginta iudeos p̄ uno denario vendidit: audiens q̄ ipsi dominū vendiderant p̄ triginta denarijs. Et hoc est qd̄ dicit: **f** Donec desolent ciuitates iudee: id est sole/ fiant: **g** Absq̄ habitatore deo vel homine. **h** Et domus sine homine iudeo: **i** Et terra iuda: **j** Re/ ligique desertā sine cultoribus et sine culta & siccē semine. **k** Et longe faciet

a Et audiui vocem dicentis: Quem mittam tc. Hic duo notabilia occurrūt. Primū ē: q̄ esaias p̄us di/ xit: Uſe m̄bi quia tacui: quia vir pollutus lab̄is ego sum: et post audiuit: quem mittam: quia nullus est idoneus ut mittat ad plationis vel p̄dicationis officium: nisi prius defect⁹ suos cognoverit & defleuerit: & vt humilitatē in se cu/ stodiat: et alijs mellius compati sciat. Unde et petrus prius cecidit: & casum fleuit: & tunc demū dictū est ei: Pasce agnos meos: Job. xxi. d. Secundū est q̄ esaias prius purgat & po/ stea mittit ad p̄dicandum: In quo nota q̄ nullus debet p̄di/ cationis vel plationis officium assumere: nisi prius purgat⁹ fuerit. Unde & dñs p̄us insufflavit in discipulos suos: dīcēs: Accipite spiritū sanctū: et postea dīxit: Quorum remiseritis peccata: remitrunk̄ eis: Job. xxi. e. Tamē vitandus est error hereticorū qui occasione huius auctoritatis dicunt: q̄ plati et sacerdotes mali non possint cōficere: nec alia officia clausū exercere: q̄ nō vlt̄ sed ordini annexus ē vſus clausū: s vita debet s̄belle vt fūdamētū. Lētra nō mutant.

Libri

a Et longe faciet dñs / a terra iuda: b. Iholes. i. iu/
dgos humū sapientes. c. Et multiplicabit numero nō
merito tra iuda. i. synagoga: d. Que derelicta fuerat/
a deo. Et vbi: e. In medio tre vbi captiuia tenebū: sic
modo patet: quia in parua domūcula iudeorum sunt multi
pueri. Et q̄uis ita de/
solāda sit iudea: tamē
aliqui saluabunt: id est
apostoli: et qui in pri/
mitiuia ecclesia cōuer/
si sunt ad fidem: Et
in fine credentes anti/
christū esse verū mes/
siām: cōuenient in lu/
dām: et p̄dicantibus
helia et enoch pauci
boni cōuerten̄ ad fi/
dem. Unde dicit. j. r.

Bo. 9. f. e. Reliquie israel saluē fient: id est pauci: vt dicant reliquie a
paucitate: non solum ab extremitate. Et hoc est quod sequit:
Octaua pars f. Et adhuc r̄c. Octaua pars vbi ostendit aliquos de iu/
deis esse saluādos. Tamē hēc littera tripliciter legit. Primo
sic: Et adhuc in ea decimatio: id est licet ita desolanda
sit terra: tamen adhuc erit in ea: id est in iudea decimatio: id
est adhuc in ea saluabitur aliqua pars: sed modica. Et de hac
Interlī. Reliquie israel saluē fient. i. apostoli: et pauci tem/
pore antichristi. Et ideo vocat eos decimationē: quia cedent
in partē domini sicut decimē. g. Et conuertet illa mo/
dica pars ad dominū. h. Et erit in ostensionem sicut
terebinthus: que est arbor nigra et rara: qua visa homi/
nes mirantur. Ita visis reliquijs conuersis christiani mirabū/
tur. k. Et sicut quercus que expandit ramos su/
os: ad cuius umbrā fugiunt peregrini: maxime cum sola est
luxta viam: Sic christiani videntes reliquias conuerti ad do/
minū: fugiunt ad ipsos: vt fiat ynuim ouile et ynuis pastor: si/
cuit dicit dominus. Job. x. c. n. Semen sanctum erit id
quod steterit in ea terra: id est apostoli et alii fideles qui
fidē christi per totū mūdum disseminauerint. De quo semi/
ne dictum est. s. j. c. Nisi dominus sabaoth reliquistet nobis
semen r̄c. Secundo exponit. Ita desolabit iudea: f. Et ta/
mē adhuc erit in ea decimatio: id est illa modica pars
que remanebit iterum decimabitur. i. in predam et captiuita/
tem duces. De hac lectione nulla est glo. sed habet ex Hiero/
nymo: qui glosat illud quod sequit: g. Et conuertet et
erit in ostensionē: id est rursum in depreciationē: vt quasi
miraculum ostendatur. h. Sicut terebinthus que rara
est. k. Et sicut quercus arida et sine folijs et sine fructu.
l. Quig terebinthus. m. Expandit ramos suos.
Eccl. xxvij. b. Ego quasi terebinthus expādi ramos meos.

n. Semen sanctū erit id quod steterit in ea temporo/
ribus astich. s. i. p̄ fidem: et non cadet p̄ infidelitatem. L. legi
legit sine tamē: hoc modo: vt sit aggrauatio cōminationis.
f. Et adhuc erit in ea decimatio: id est adeo vastabit
per titū et vespasiānū q̄ vix decima pars supererit in ea: id est
in iudea vel in toto orbe. Et iterum illa decimatio conuertet
post euersionem factam a tito et vespasiano. i. cōuenient in hie/
rusalē: Nam qui latuerāt in speluncis exierant et suscitauerunt
muros ciuitatis iterum redificantes eam sub ęlio hadriano.
Sed cum ęlius hadrianus posuisset imaginem suam in tem/
plo vbi steterant duo seraphini: non valentes iudei sustinere
tantā ignominiam: confrēgerūt eam. Et ideo ęlius hadrianus
quicquid edificauerant euerit funditus: et compulit omnes
transfretare: dato edictio: ne quis iudeus trāsmittas partes
habitaret. Et hoc est: g. Et conuertet: id est conuenient
vel erigetur iterū contra hadrianum: h. Et erit in ostē/
sionem: id est digito ostendit quasi locus desertus. U. me/
llus: Erit in ostensionē imp̄cationis: vt imprecando di/
cat: Sic contingat tibi sicut contigit iudee. i. Sicut tere/
binthus et sicut quercus que expandit ramos su/
os: Hoc est quod dictū est. s. j. g. Cum fueritis sicut quer-

Esiae

cus desuentibus solijs. n. Semē sanctū erit id quod
steterit in ea. Hoc nō mutat.

¶ Factum est in diebus r̄c. l. Expo. Ca. VII.
Prosequit p̄pheta que vidit sub achaç filio ioathan
sub quo pauca vidit: q̄ nō nisi sedecim annis regnauit. Fuit
autē iste achaç pessi/
mus idolatra: cuī me
ritis exigentibus fin/
timi reges terrā iudea
sepe depopulati sunt.
De quo plenius legit
ii. Regl. xvij. et. q.
Paral. xxvij. Iste
achaç ynum de filijs
suis idolo consecravit
trāiens p̄ ignem in
valle topfer. Alium
filium eius. s. cachas
iam occidit phacee rex israel pugnans cōtra achaç. Postea
rex syriq et rex israel confederati obsederunt hierusalē: et cum
diceret esaias achaç ne timeret: et vt peteret a dño signū libe/
rationis suę: nolens acquiescere misit nunciū suum ad the/
glaþphalasar regem assyriorum ut iuwaret eum. Qui intra/
uit syriam et vastauit eam: et ideo rediit rasin rex syriq: que oc/
cidit theglaþphalasar. Quo auditio occurrit ei achaç in da/
mascum cum munib⁹: vidensq; altare damasci misit ex/
emplar v̄r̄ sacerdoti hierusalē: et fecit ibi simile. Et de altari
geneo moysi quod erat iuxta altare salomonis fecit horologij
suum: clausitz ianuas templi ut magis placeret regi assyrio/
rum. Sub hoc achaç vidit esaias ea que dicuntur in hoc capi/
tulo: et onus babylonis: de quo dicit. j. xij. Alia decem one/
ra vidit sub eccebia filio achaç. Et notandum q̄ iste achaç fi/
nalem litteram habet: q̄ ad differentiam achaç regis israel vir/
tecab: qui habet finalem litteram in nomine suo. b. Divi/
ditur autē hoc capitulū in quattuor partes. In prima descri/
bitur conūratio regis syriq et regis israel contra iudeam: su/
per quod rex iudea et populus ei⁹ nimis priuult. Secundo mit/
titur esaias et filius eius ad consolandum regem iudea: qui ad
maiorē consolationē describit tempus captiuitatis syriq et
israeli: Et dixit dominus ad esaiam. Tertio tubetur
achaç petere signū a domino: quo nolēte petere: dat tamē a
p̄pheta de christo nascituro: ibi: Et adiecit dominus lo/
qui ad achaç. Quarto cōmīnat p̄pheta vastationē et soli/
tudinem iudea per chaldeos et assyrios: ibi: Et erit in die
illa sibilabit dominus r̄c. Continuans igit̄ dicenda de
ctis dicit: o. Et factum est in diebus achaç filij io/
athan filij oī regis iudea. Hoc reserbat ad quēlibet trū.
p. Ascendit rasin rex syriq. Ascendit dicit p̄pter situm
terre iudea: ad quā ex omnī parte venientes oportet ascende/
re: et etiā illis qui transeunt mare: videat q̄ per magnos mon/
tes ascendant: et in reditu videat q̄ descendant. Unde conūcet
q̄ aqua sit sp̄rica. q. Et phacee filius romelic rex
israel. i. dece tribū. r. In hierusalē ad p̄liandū con/
tra eam et nō potuerūt

* a. Factum est in diebus r̄c. Hierusalē est eccl/
esi militans: filia sion: id est eccl̄ie triumphantis. p. Ras/
in rex syriq: diabolus est: rex super omnes filios superbie: Job. xli. d. q. Phacee rex samarie: suns fili diabol⁹ ē: rex super oēs custodes pecunie. Per syriā ergo et samariam
significans superbia et auaricia: que semper hierusalē: id est
eccl̄ie impugnant. Item rasin interpretat varietas vel pi/
ctura: et significat hypocritas. Phacee interpretat aperiens
vel oris apertio: et significat aduocatos: qui habent os aper/
tum ad litigandum. H̄i obſident et impugnant eccl̄iam. j.
ix. d. Omnis hypocrita est et nequam. Ecce rasin: Et ynuer/
sum os locutum est stulticiam. Ecce phacee. Hieremij. ix. a.
Omnes adulteri sunt et ceteri p̄uaricatorū: et extenderū lin/
guam suā quasi arcum mendaci et non veritatis. Et parum
post: Omnis amicus fraudulenter incedit: q̄ ad hypocritas:
et vir fratre suū deridebit: et veritatē nō loquet: quo ad aduo/
catos: Docuerūt

tra eam: et non potuerunt debellare eam: quia dominus auxiliarius est ei. Hic phacee ante alia vice centum viginti milia bellatorum de luda pesserat: et ducenta milia mulierum et puerorum et puerarum cum infinita præda duxerat in samariam: ut legi. q. Paral. xxvij. a. et ideo modo confidens ascendebat cum

rege syrorum. b. Et nunciauerunt ibo mines de fra: c. Domini dauid: id est regi iuda et principibus dicentes: d. Requieuit syria super ephraim: id est rex isrl et rex syrie qui diu adiuvicem pugnauerunt contra se: nunc quiescent et pacifici facti sunt: ut vnamiter pugnarent contra iudam. e. Et comotum est cor eius: id est regis et principi iuda:

f. Et cor populi eius propter hunc nunciū. g. Sicut mouent ligna siluarum a facie venti: Infructuosa dicit interlin. que videtur esse mystica: sed est litteralis. q. d. si boni essent non timerent: sed constantes in domino sperarent.

h. Et dixit dominus. Secunda pars in qua mittit esaias ad regem iuda consolandum quem inuenit circieuntem muros ciuitatis: et respicientem si esset in eis aliquid reparandum. Erant autem in hierusalē propter fontium et puteorum inopiam due cisternae sive piscine communes: una infra magnia ciuitatis que dicit inferior: alia extra mēnia que dicit super: ex qua insuebat aqua in inferiore: et iuxta illam habitabant fulloves propter aquarum copiam. Juxta illam erat achaec quādō esaias venit ad ipsum. Forte considerabat qualis posset cauere ne exercit⁹ auferrent ei illam cisternam. Et hoc est quod tangit hic: b. Et dixit dñs ad esaiam per angelū vel inspirationem: vel voce facta in aere. i. Egredere de civitate: k. In occursum achaec tu et qui derelictus es iasub filius tuus. Hoc dicit: quia ut dicit hebrei: esaias duos filios habuit: istū iasub et rapsacen: qui cum quadā die intrasset ad regem iuda: nō honorauit eum rex sīm nobilitatē suā: quia nobilis erat genere: et ideo iratus abiit ad regē assyriorum: qui fecit eum principē exercitus sui. Et ideo dicit iasub derelictus a fratre suo. l. Ad extremū aque duct⁹ piscine superioris: que erat extra ciuitatem: quoniam veniebat aqua in piscinā inferiorē. m. In via agri fullonis. i. quā itur ad agrum fullonū. Uel melius: p. quā de agro fullonū itur in ciuitatē. Juxta illā partē piscine qua est via in ciuitatē erat tunc achaec: ubi postea rapsaces ex pcepto sennacherib populum dei blasphemauit. j. xxvij. Erat autem illa collectio aquarū pluviāliū sicut stagnū propter fontium raritatem: quia defacili nō habebat in montib⁹. n. Et dices ad eū: Vide. i. attēde: o. Et sileas. i. cordis patore ne prodas blasphemādo vel murmurādo cōtra dominū: et allensi auxiliū implorādo. p. Noli timere: mō capi vel captiūari: quia cor tuū ne formidet: mala q. iā passus es alias: ex q. bus ipse timebat grauora. q. d. depone formidinē cordis quia formidas vinci: sicut als vicius es. r. A duab⁹ caudis titionū sumigantū istorū. i. a duob⁹ regibus istis. s. phacee et rasin. Qui recte cōpant duab⁹ caudis titionū sumigantū: quia regna eō cito termināda erat: sic titio sumigās ī cauda: cito pluēd⁹ est. Fumigatio ēst caudē: indicū est cōsumptio pīnque. Et ita fuit: Mā theglatphalasar interfecit rasin: sicut legi. iij. Regl. xvij. b. et finitū est regnū syrie: quia translatū ē ad regnū assyriū. Itē osee interfecit phacee et regnauit p eo nouē annis: et obcessus a salmanasar rege assyriū captiū est: et duxitus cū decē tribub⁹ ultra mōtes caspios. iij. Regl. xvij. a. et tūc finitū ē regnū isrl. Ergo nō ē finitū sub phacee: quare ē vocat cauda titionis sumigans. Respō-

sio. Quia cito post ipsum finitū est regnū eis: vel q. ipse fuit ultim⁹ rex isrl: mortu⁹ ī regno suo: Osee ēst viu⁹ trāslatus est ī psas et medos: et ibi mortu⁹ est. Nō formidet inq̄ cor tuū. s. In ira. i. ab ira: t. Furoris rasin. i. furētis rasin. regis syrie v. Et filij romelic⁹. i. phacee. Et s. dit causā q̄re nō debeat timere: u. Et q̄ cōsiliū imicerit contra te syria ī malū: si pīcereb̄: y. Et ephraim. i. decē trib⁹: quoꝝ pīm⁹ rex fuit de tribu ephraim. s. Hieroboā: et ideo sic noīat̄ sūt. z. Et filij romelic⁹: id est phacee: nomē taceat ex despectu. a. Dicētes: adūcētes: adūcēdam⁹

z. Ascēdam⁹. x. catos. Docue. Mystice

rū ēst ēm̄ lingua suā loqui mendaciū. De his duob⁹ dicit. iij. Regl. xxi. d. Adductis duobus viris filiis diaboli fecerūt eos sedere contra naboth: q̄ interptat̄ pīphetia. Chrys. sup Matth. i. Si q̄s velit in statib⁹ sermones nōs pondere: in decē talētis verbō hui⁹ vīte: vix inuenit centū de narios verbō spīculū. Achac autē cōuerterēt interptat̄ vel appībēdens: et significat platos malos q̄ se libēter cōvertūt ad munera capiēda. Recte igit̄ dicit q̄ in dieb⁹ achaec: rasin rex syrie et phacee rex samarię ascēderūt ī hierulū ad pīlū andū cōtra eam: q̄ talis platus tales aduocat̄ ī ecclēsia. a. Et nō potuerūt debellare eā: q̄ veritas et hūilitas semper in aliquib⁹ manet. Matth. xxvij. d. Tobiscū sū oib⁹ dieb⁹ vīsō ad pīsumationē ſeculi. iij. Regl. xix. d. Derelinquā mībi ī isrl ſepte milia viroꝝ quoꝝ genua nō sē curuata aī baal: et omne os qđ nō adorauerit eū osculās manū. d. Requieuit syria super ephraim. i. supbia in diuinib⁹ regeſcit: vīl̄ clericis: q̄ sibi et alijs debet esse fructificātes. e. Et cōmotū ē cor eius: et cor pīpli ei⁹: q̄ ex supbia clericorū et maxie platoꝝ cōturbat̄ corda pīcipū: et humiliū ſeditoy. vīl̄ Prover. xxix. a. In multiplicatiōe iustorū letab̄ vulḡ: cū autē ipī ſūpserit pīcipatū gemet pīpls. i. Egredere in occurſū achaec tu et qui derelict⁹ ē iasub fili⁹ tuus ad extremū aq̄duct⁹ piscine superioris ī via agri fullonis. In h̄ loco achaec significat tyranos et malos pīncipes: Esaias et fili⁹ ei⁹ typū gerit platoꝝ: q̄ audacter debet occurrere tyranis: et se opōnere muꝝ p̄ domo dñi et p̄ grege suo. Exod. viij. c. Ecce pharao egredieſ ad aq̄s: et stabis in occurſū ei⁹. iij. Regl. xvij. a. dicit dñs ad heliā: Vade et ostēde te achab̄ vt dem pluviā super faciē terre. Sed q̄: hodie nō fit ita: cōqueris dñs. Ezech. xiij. a. Mon ascēdit̄ ex aduerso: neq̄ oposuitis mūrū p̄ domo isrl ut staretis ī pīlo ī die dñi. Aq̄duct⁹ ē ſacra ſcriptura. Eccl. xxiiij. d. Ego q̄si aq̄duct⁹ exili de padiso. Elus extremū ē eterna gloria: piscina superioris nouū testamēti: piscina inferioris vīt̄ testamēti. Can. viij. b. Oculi tui sīc piscine ī eſebō. Ager fullonis ē ecclia: fullo chris̄t⁹: via agri fullonis penitentiāb̄ aīc̄ vestimenta candidant̄. Malach. iij. a. Ipse ē q̄si ignis cōflans: et q̄si herba fullonū: et ſedebit pīflās et emūdās argētū: et purgabit filios leui. Occurrere igit̄ achaec ad extremū aq̄duct⁹ piscine superioris ī via agri fullonis ē p̄ docimēta ſaſe ſcripture p̄ ecclē ſtatim resistere: ut ad ultimū eterna glia habeat. p. Noli timere et cor tuū ne formidet a duab⁹ caudis titionū sumigantū istorū. Titiones sumigātes ſe potētes hui⁹ ſeculi igne libidinos et cupiditatis cōbusti: ſumū crudelitatiſ a ſe iugis emitentes. Laude corū ſūt famuli eoz: a q̄b⁹ nullo mō timēdiū ē. Eccl. xlviij. b. de beliſeo: Nō pīmuit pīcipē: et potētia nemo vicit illū. i. l. d. Quis tu ut timeas ab hoīe mortalit: et a filio hoīis q̄ q̄si ſe nū ita areſcat: Amos. iiiij. d. Facti eis q̄si torris raptus

Libri

a Ascendamus ad iudam: quia in montanis ē. **b** Vicit: Ascendamus. **c** Et suscitemus eum: quasi dor-
mientē & quiescentē. q.d. nimis diu queuit. **c** Eruemus
eum ad nos: id est trahamus in nostram potesta-
tem: vel captiuū ducamus nobiscum. **d** Et ponamus
regem in medio
eius: id est i iuda:

B e*filium tabeel/*
alicui⁹ fui ei⁹ sic vo-
El. tenuellam⁹ cati. q. d. cōstituam⁹

e *Filiū tabeeli alicui p̄fū sic vocati. q.d. cōstituam⁹ ibi aliquem seruum vīlissimū regem⁹ qui nobis seruat sub tributo. Tel. cōtum ad nomis interpretatiōnem: ponamus ibi idolū dei nostri: ita q cultor eius ibi regnet. Tabeel enī in terpreta bon⁹ d.*

f *Hec dicit dōminus deus. Herba sunt prophetē ad achaē. g Non erit istud qd ipsi minant: h Et non stabit: id est nō fier cōsiliū eorū. q.d. nō debes timere minas duoru regū: qz domin⁹ deus dicit q nō fier consiliū eoz. i Sed caput syrie. i. metropolis syrie tm̄ erit damascus et iuda. k Et caput damasci: id est rex damasci tm̄ erit rasin et non iuda. l Et adhuc seraginta et quinqz anni sunt futur⁹ m Et desinet ephraim: id est dece trib⁹. n Esse populus: i tra sua: qz duci fuerūt i p̄fas et medos. o Et caput ephraim samaria: id est tūc samaria desinet esse metropolis. p Et caput samarie: id est rex samarie desinet esse: q Filiū romelic⁹: id est phacee. q.d. nō timeas minas regū: quia non fier vt dicūt: sed portius regna eorum cito finient vīc⁹ ad seraginta quinqz annos. s Interim autē cōtentī erūt finibus suis: et damascus erit metropolis sic est: et rasin rex damasci sicut est: et samaria metropolis ephraim sicut est: et phacee rex ei⁹ sicut est: sed post sexagintaquinqz annos deficit regnū eius oīno. Sed quomō ē hoc verū: quia a primo anno regnī achaē vīc⁹ ad captiuitatē decem tribuū: non fuerunt nisi virginitudo anni: Achaē enī tm̄ sedecim annis regnauit. itij. Reg. xv. a. Et anno sexto regnī ezechie filii achaē fuerunt captiuatē decem tribus. itij. Regl. xvij. c. Responsio. Isti sexagintaquinqz anni incipiūt cōputari a vicesimo quinto anno regni oīcie: quia tunc primo incepérūt superbire decē tribus et aspirare ad regnū duar⁹ tribuū: quia vīsum est eis q dñs dereliqueret eos: qui regē eoz p̄cuserat lepra. Propter hoc isti sexagintaquinqz incipiūt cōputari a vicesimo quinto anno regni oīcie: vt dicit Hieronymus: qñ lepra p̄cussus fuit: vi legit. itij. Regl. xv. a. Et tūc ioathan cepit admittēre regnū: et regnauit vigintiseptē annis oīcia vīlente: Et p⁹ mortē ei⁹ virūt sedecim annis. itij. Regl. xv. g. Post quē achaē regnauit alijs sedecim. ij. Paral. xxvij. a. Lōgrehbos oēs sumul cum sex annis ezechie: et habes seraginta quīc⁹. Sequit: r Si nō credideritis non p̄manebitis. Septuaginta: Mō intelligeris: qua sepe vīt Aug⁹. q.d. p̄pheta: ita fier de syris et samaritanis: Et ideo vos duę tribus cautele vobis ne similliter fiat de vobis: quia si non credideritis que p̄dico vobis non p̄manebitis in terra vīa: uno captiuabimini sic alij. s Et adiecit dñs rc. **L**ertia pars vīi iubet rex petere signū lug liberatiois a dño. Qd igit: *Et adiecit dñs loq ad achaē p̄ esaiā dices: u Dete tibi acquisitiōne: signūm liberatiois vīl victorie. v A dño deo tuo: qui tibi auxiliū polliceſt p̄ me: non ab idolis petas que tu adoras: x In p̄fundūm inferni. i. de p̄fundo inferni: y Siue in excelsum sup̄rā: id est siue de excelsō celō. q.d. in optione tua ponō vt aliquis egrediat de inferno qui certificet te de liberatione tua: vt moyses in transfiguratiōe dñi: vlt̄ vt aliquis**

Zertia pars

Ergie

descendat de celo: id est de paradiso: ut bellas quis cum moy-
se apparuit in transfiguratione domini: Matth. xvii. a. Tui-
sic: In optione tua pono ut hiatu terre pateat obscuritas in-
fernii: vel referatione aeris pateat serenitas celorum empyret: ut qz
verbis non credis: yiso signo credere cogaris. Primum si

o et caput ephraim samaria: et
q caput samarie fili⁹ rōmeli⁹.
r Si nō crēdiderit l nō tpmia-
s nebitis. Et adiēcit domin⁹
loqui ad achāc dices: Pe-
tē tibi signum a dōmino deo
x tuo in pſūndūmī inferni siue
y in excēlsum supra. Et dixit
z achāc: Nōn petam: et non
e tēmptabo dominū. Et dixit:

accepit signū de terra cōtra pharaonē/ranas/locustas/ cynis
ses/ et cynomylam: Exod. viii. Accepit et de celo grandinē et
ignē: Exo. ix.e. Et tenebras trū dierū: Exo. x.f. Iosue acce-
pit signū de celo: qñ sol et luna steterū p̄tra gabaon et ballon:
Iosue. x.c. Ezechias s̄lī accepit signū de celo: qñ sol regres-
sus ē decē lineis. i. xxxviij.b. et. iiij. Regl. xx.b. Pleriq̄ etiā
putant saulē accepisse signū de terra/ et de p̄fundo inferni: qñ
q̄ Incantatricē vidit samuelē. i. Regl. xxvij.b. Jonas quoq;
de abysso et mortis fauci⁹ liberatus/ signū inferni et dedit et
acepit: Jong. ii. et Matth. xij.c. Hinc inoleuit consuetudo
iudei etiā a tépoze abraq̄ petere signa a deo. Vñ. i. Corinth.
i.d. Signa iudei petūt. **¶** *Et dixit achaq̄ ad esalā: ¶* **A**HÓ
petā signū hoc vel illud: **b** *Et non temptabo domi-
nū. q.d. nolo petere signū ne videar dominū temptare. Sed
non ex hūilitate dixit hoc: sed potius ex superbia et infidelita-
te. Timuit em̄ ne dominus in signo dato clarificaret: et idola
sua viliificarent: Qd patet ex altera trāslatiōe: quę habet: Et
non exaltabo dñm. q.d. nolo petere ne in signo dato exalte
deus. **c** *Et dixit esalā ad plim: qr achaq̄ nō vult audire:**

Dicitur ergo domus de incendio. **A**scendam ad iudicium et suscitem eum; et euellam eum ad nos: et ponam regem in medio eius filium tabeel. Ad hoc maxime conas diabolus: ut iudicem. i. confusione euellat de ecclesia: et ponat in medio eius regem filium tabeel. i. flatum gulosum et luxuriosum: cui cura tota sit de carne: et talis hodie bonus platus reputatur. Tabeel enim interpretatur bonus deus. Daniel. xliiij. b. Non videbis tibi bel esse viuens deus? An non vidies quod et quarta comedat et bibat quotidie? **C**aput syriæ damascus: et caput damasci rasin. Syria interpretatur sublimis: hec est superbia: damascus sacerdotes ciliquæ: hec est vita alpina: rasin pictura: hec est hypocrisis. Caput igitur syriæ est damasci: quod ex asperitate vite nascitur sepe superbia. Et caput damasci rasin: quod hypocrisis vel vana gloria sepe est caput penitentie talis. **E**t caput epiphraim samaria. i. caput avaricie platio: **E**t caput samariæ filius romelia. i. caput platorum est ambitio. Romelia enim interpretatur sublimis tonitruum laborat: et ambitio laborare facit et sublimis tonare. i. ad curiam appellatur. Hoc est enim sublimis tonitruum ad papam appellatio. **P**ete tibi signum a deo tuo in profundum infernum in illuc in excelsum supra. Signum de inferno est timor gehenæ: signum de celo spes glorie. Sed achæci. i. principes huius mundi non volunt haec signa petere: sed de terra aurum et argentum: Matth. xiiij. c. Magister volum a te signum videre. Qui respodens dixit illis: Generatio mala et adultera signum habet: et signum non dabitis ei nisi signum longi prophetæ. Ps. Fac mecum Ps. 85. signum in bono ut videatis qui oderunt me et confundant me. Ibi glo. Signum in bono est resurrectio. Itē Ps. Turbabuntur Ps. 64. bunt gentes et timebunt qui habitabat terminos a signis tuis. Luc. xxij. c. Erunt signa in sole et luna. i. in christo et ecclesia. **E**cce mirco et clavis.

g. *Audite ergo domus dauid. i. trib⁹ iuda.* b. *Nū quid parū vobis est molestos esse hominib⁹? id est ppheras: quorum dicta et facta cōtemnitis:* d. *Quia molesti. i. onerosi:* e. *Estis et deo meo nō vestro/ inuidētes glorię et signis eius. Tel sic:* b. *Nūquid parū vobis est molestos? id est infestos et odiosos:* c. *Esse hominib⁹: id est decē trib⁹ et sy-* b. *Nūquid parū vobis est mō- rīs. d. *Quia mo- lestos esse hominib⁹: qr mō- lesti estis: id est esse f. lesti estis et deo meo: Prō- vultis: et deo meo q.d. nō sufficit vobis q. illi vos odiūt: nisi et deus vos odiat. f. *Dropter hoc: quia ita odiosi estis deo et hominib⁹.* g. *Dabit domin⁹ ipse p se nō per alii: b. *Aobis/ acquisitione: i. Sgnū/ salutis et liberationis. Sed videt q. hoc: q. molesti erant deo et hominib⁹ nō deberet esse causa signi dandi: sed potius nō dandi. Responsio. In populo iuda erant quidā boni. s. mino- res: aliū erant pessimi: vt achaç et cōplices eius. Loquis ergo pphera ad eūdem populu p diversis: iuxta secundā regulā p. 77. Liconi: vt i Ps. ē. ē. occideret eos ḡrebāt eū. i. cū occideret quodā quidā ḡrebāt eū. Similic ē hic: Primo dirigit sermo ad minores: postea q̄si ex indignatiōe cōuertit se ppheta ad maiores. Uñ sic intelligēda ē littera: Qmquidē achaç nō vult petere a deo signū liberationis suę. a. Ergo. i. faltē: q̄d dite dom⁹ dauid. i. vos imitatores dauid. Et statim querit ēmonē ad maiores nolētes audire: vel ad totū populu p ipsis. b. *Nūquid parū est vobis/ maioribus et incre- dulis: c. *Molestos esse hominib⁹: quia molesti estis et deo meo: q.d. nūquid parū est vobis molestare homines: id est decē trib⁹ et syros: v. ppheras quoru verba despiciatis: nisi etiā molestis deū meū/ inuidētes glorię et signis ei⁹: qr nō vultis petere signū/ ne in ipso glorificet deus. Deinde cō uertit sermo ad minores: v. ad totum populu p minoribus. f. *Dropter hoc. i. qr maiores nolūt petere signū/ imo mo- lestant deū et pphetas ei⁹. g. *Dabit dñs ipse et nō alt⁹:* b. *Aobis/minorib⁹/ nō illis superbis et incredulis: i. Sgnū/ salutis et liberationis. Et notan̄ hic tria q. hoc p nomen ipse. s. dñi liberalitas: operis sublimitas: operantis p̄sentia- litas. Uñ sensus ē: g. *Dñs ipse/ sine alicui⁹ petitio v. me-rito: nō q. aliū sed q. letipū p̄sens/ b. *Dabit vobis signū/ nō qualecūq: sed inauditu s. nouū: led mirabile v. inenarrabile: sed excellēs: qd null⁹ posset dare nisi sol⁹ de⁹.* h. *Ecce v̄go cōcipiet v̄go: i. Et pariet v̄go: m. *Filiū/ deū/ ve- rū deū et v̄x hoiem/ nō filios: vt dic Heliudi heretic⁹: tra- quē scribit epistolā Hiero⁹ desygnitate ḡginis ppetuo pser- uata. ii. *Et vocabit v̄go/ o. Nōmē ei⁹ emanuel: qd interptat nobiscū de⁹: qd patebit in destructione duorū regū. Et sic tangit v̄trac̄ christi natura. Alia l̄fa habet: Et voca- bis/ o tu iuda. i. inuocabis i piculī: nōmē ei⁹: vt te liberer: nōmē ei⁹ dico/ emanuel. Et ēm hāc litterā: plūctim legif: nōmē ei⁹ emanuel. i. b. nōmē iuocab i auxiliū. i. rem hū nomis. i. christū deū verū et hoiem verū. Aliqui libri habent vocabīs: s. male: Matth. iij. d. Qui ponit: vocabīs: magl sequit sensu q. verba. Hebr⁹ habet: alma: vbi nos habem⁹ virgo. Qd dupliciter sumit in hebraico: p. adolescētula et sic accipit hic icreduli iudei: et p. apocrypha. i. abscōdita: qd ē periphrasis ḡginū. Uñ beata virgo erat i cōclavi: q̄si angel⁹ venit ad eā. Itē hoc nōmē alma/ lingua punica ḡginē sonat: et lingua latina sanctā: et iudei pene omnib⁹ linguis v̄tūk. Uñ Cant. iij. d. vbi nos habem⁹: Ferculū fecit sibi salomon: he br̄us habet: t̄φοριο̄ fecit sibi salomon: qd est gr̄ciū. Et ita sicut ibi sumit nōmē gr̄ciū: ita ppheta hic posuit hoc nōmē alma: p̄t est punicū vel latinū: vel ad minus p̄t est hebrai- cū in secūda significacione. i. p. apocrypha: et sic sumit hic Hieronym⁹. Quidā hebr̄ō exponit de ezechia: cuius tpe destruta est samaria: sūm q̄s idē est ac si dicere ip̄t achaç: Ecce alma. i. v̄x tua adolescentula/ cōcipiet et pariet filiū. i. ezechia: quo regnāte destruenſ isti duo reges quos tu timesi************

et eorum regna. Sed hāc expositionē improbat Hieronym⁹ p computationē annoꝝ: qr cū edita est h̄ec ppheta iam erat ezechias ad minus nouē annoꝝ. Qd patet sic: Achaç regna- uit sedecim annis. iij. Reg. xvij. a. cui successit ezechias: qui erat vigintiquat̄ annoꝝ: cū regnare cepiſſet. iij. Reg. xvij.

a. Ergo primo anno regni achaç erat ezechias nouēm annoꝝ: et tūc fuit edita h̄ec ppheta. Ergo nō pot intelligi de ezechia na scituro. Sed respōdet iudei et dicit cōceptū

Matt. i. d.
Luc. i. c.
Al. t̄vocabile

pter hoc dabit dōmin⁹ ipse v̄obis signū: Eccē virgo m̄ concipiet et pariet filiū: et o. t̄vocabit nōmē ei⁹ emanuel.

et partū et infantia ezechie p eodē accipi. i. pro nouitate regni eius. Unde ēm eoldē sensus est: O tu achaç vxor tua peperit tibi filiū: et in nouitate regni eius fieri destructione duorū regum: qui modo te infestant. Sed manifestū est omnib⁹ q. h̄ec expositiō violenta et extorta: qd patet p h̄ qd d̄: Ecce alma cōcipiet. i. in p̄senti. Ideo alij iudei ḡrūt alias cauillatiōes: et dicit esaiā h̄ pphetaſſe de qdā filio suo nascituro q. dicitur est emanuel/ali⁹ a iasub et raphae. Et ē ēm eos sensus: Ecce. i. i. p̄senti: alma. i. vxor mea cōcipiet et. S̄ qd signū fuit hoc et qd miraculū/ si vxor esaiā q. iā habuerat aliū vel alios filios d̄ paritura. Ad hoc respōdent iudei: q. in hoc fuit mirabile signū/ q. vxorem suā p̄dixit cōcepturā et pariturā masculū: et tempus et nōmē pueri p̄signauit: sicut mirabile fuit q. angel⁹ conceptionē iohannis baptiste/ et nativitatē/ et nōmen p̄dixit. Unde dicit q. idem ē ac si dicere esaias populo: v. dñs esaiā: Prēdicto tibi in signū liberationis q. vxor tua vel mea pariet filiū quem vocabis emanuel: iuxta morē gr̄corū: qui reges suos sic vocant. Sed dicitur hoc iudeis: Falſo dicit Alina cōcipiet: qr vxor esaiā nec erat apocrypha: id est abſcōdita: nec adolescentula: qd sonat in hebr̄o: nec virgo: qd sonat lingua punica: nec sc̄tā: qd sonat lingua latina. S̄ itērum obīciunt nobis iudei ex littera cōsequēti: dīcētes: Vos christiani non attrēditis nō locū vnū: sed attendite qd sequit in textu. i. viij. a. Adh̄bū mihi testes fidēles: v̄iā sacerdotē et c̄chariā filiū barachle: et accessi ad pphetissam: et concepit et peperit filiū. Et dixit dominus: Toca nōmē eius: accelerā spolia detrahe: festina p̄dari: quia ante h̄ sciat puer vocare patrem suū et matrē suam: auferet fortitudo damasci: et spolia samarię: Et ita vt dicunt planum est signū hoc q. vxor esaiā cōceptura erat filium et paritura: et puer sic vocandus/ eo q. in infantia illius p̄dicta duo regna destruenda erant. Item ex circūstantia littere sic obīciunt nobis: Domīn⁹ debuit dare signum liberationis a duobus regibus: et vos christiani dīcētes: q. hoc fuit signum: Ecce virgo cōcipiet et: sc̄dm quod exponit de christo vestro. Sed signū consolatiōis po- puli et liberationis ab iminenti periculo debuit p̄cedere rem signatam: sed istud subsecutū est liberationem illam fere per mille annos: ergo non fuit signū liberationis illius: sed signū ficiatum illius oratiōis: Ecce virgo cōcipiet: debuit esse signū illius liberationis: ergo male exponit illud de christo vestro. Sed ad primū dicendū: q. nō est probabile q. ppheta adh̄beret testes sui cōcubit⁹ cū vxore sua. Prēterea illud qd sequit in textu nullo mō conuenit filio esaiā. s. i. viij. b. Et erit extensio alarū eius implens latitudinē terre tue o emanuel: Terra enī iuda nunq̄ fuit illius. Ad secundū dicimus q. si- gnū q̄si p̄cedit rem signatā: vt flos fructū: quādoq̄ comi- tatur: vt fum⁹ ignem: quādoq̄ sequit: vt cinis ignem. Sic in baptismo Cornelij res p̄cessit sacramentū. i. gratia et remissio peccatorū baptis̄mū: Act. x. Et circūcis̄is abraç signū fuit iusticie ipsi⁹ quā p̄us accepit: Gen. xvij. Item Exo. iij. c. dixit dñs moysi: Ego ero tecum et hoc habebis signū q. misericordia: cum eduxeris populu meū de Egypto: imola- bis deo sup montē istum. Ecce imolatio fuit signū missionis moysi: et tūc secuta ē missione. Sed h̄ facile solvūt iudei. Legūt em̄ sic litterā.

* k. Ecce virgo cōcipiet et pariet filiū: et vocabit Myslice nōmē eius emanuel. Dic nō potest poni dulci mysteriū v̄k q. ip̄t sensus

libri

Esaie

Cen sic litterā. **H**oc habebis signum q̄ in seruū te. s. vſionem
rubi ardētis & nō combusti postensā. **E**t postea inchoat aliū
versū hic: **C**ū eduxerūt populu meū de egypto/molabis deo
super montē istum. **S**ed probat multis exemplis q̄ signum
sequit rem frequenter. **D**eut. xviii. d. **H**oc habebis signū: qd̄
in nomine domini ppheta ille pdixerit & nō euenerit: hoc do
mīn⁹ non est locutus: **N**icē necesse est q̄ signum sequat rem.
Tē **I**lere. xxvii. c. **C**ū veneſit verbū eius: tūc scīt ppheta
quē misit dñs ī veritate. **I**tem **I**lere. xliii. g. **E**t hoc vobis
signum q̄ vſitem super vos: ecce ego tra-
dam pharaonem. **T**ē **E**cch. xxxix. g. **C**ū
venerit quod pdicūt est: ecce enim veniet:
tunc scīt q̄ ppheta fuerit inter eos. **T**ē
j. **R**egl. x. a. **H**oc tibi signū q̄ vnxit te de⁹
in principē: cum abieris a me inuenies du-
os viros. **E**cce aperit sequit signum rem si-
gnatā. **S**ed forte dicet iudeus q̄ aliquid secuturum erat an-
nexum illi signo. q̄ sauli populus israel subiaceret plene. **S**i
milliter & hic: **E**cce virgo concipiet: quia hoc sic fuit si-
gnum futurę liberationis corporalis; et etiam fuit signum
futurę liberationis spiritualis. **I**tem probatur iudeis q̄ istud
Ecce virgo concipiet: etiā hīn quod ipsi exponunt: non
fuit signū liberationis nisi sequens rem. **C**ertum est enim q̄
liberatio ab obſidione duorū regum facta est sub achaç: ergo
opozuit q̄ iste puer cuius cōceptio et natuitas fuit signum
pdicē liberationis nasceret sub achaç ad minus v⁹ ante: alio/
quin signum non pcederet rem: **S**ed vt legi. iiiij. **R**egl. xvij.
a. decimo septimo anno phacee qui regnauit viginti annis
cepit regnare achaç q̄ regnauit sedecim annis. Ergo p⁹ mor-
te phacee regnauit achaç duodecim annis: **E**t post achaç re-
gnauit ezechias quinq̄ annis an destructionē samarie: q̄ in
sextō anno ei⁹ deſtructa est. iiiij. **R**egl. xvij. c. Ergo puer iste
de q̄ loquut⁹ iudei/nat⁹ ē sub achaç & viuētē phacee: q̄ aliter
nō effet signū liberationis pdicē: erat deccē & octo v⁹ ad min⁹
decē & septē annorū q̄n samaria deſtructa ē. Ergo tūc poterat
loq̄ & vocare patrē suū & matrē suā. Ergo falſo sequit ī textu:
Anteq̄ sciat puer vocare patrē suū & matrē suā: auſereſ for-
titudo damasci: & spolia samarie corā rege assyriorū. Ergo aut
ppheta falſū dixit: aut ille nō erat nat⁹ an liberationē. Et ita
res pcessit signū hīn eos: qd̄ ē īconueniēt eis. **F**orte dicunt
iudei q̄ nō appellaſ hic liberationē amotio obſidionis: sed de-
structio regū & regnorū eorū: quia tūc certe fuerūt due trib⁹
q̄ plene liberat⁹ sunt ab illis: et ita non oportuit q̄ puer iste
nasceret ante amotionē obſidionis: vel viuente phacee: sed
longe post: ita q̄ in deſtructiō samarie nesciebat loqui. **S**ed
probat eis q̄ ista expositio nō potest stare: quia hoc signum
datū est populo obfesso ad consolationē obſidionis: sed non
consolares nīſi pcederet amotionē obſidionis: ergo pcessit.
Et ita oportet q̄ puer ante mortē phacee natus fuerit: & ita
in destructionē samarie fuit magnus & eloquens. **I**tem pñ
hibilo dageſ achaç optio tanti signi de cglo dandi v⁹ de terra:
nīſi dñs aliquid magni voluſet q̄ hoc ostendere. **P**reterea in
5.6.c. fine pcedentis visionis dixit domin⁹ esaī: **E**xceca cor popu-
li hui⁹ & oculos claudē: ne forte oculis suis videat. **E**t reuera
pphertia esaī maxime vbi loquif̄ de incarnatione verbi: sic
excecat iudeos q̄ nihil penitus intelligunt: et ideo aperta est
pphertia de beneficio incarnationis. Oportet igitur vt ostē-
damus quomō fuit signū liberationis hierusalē a duobus re-
gibus: cū hoc lōge post fuerit subsecutū. **D**icim⁹ ergo q̄ do-
minus quādoq̄ plus dat q̄ petatur: vt patet ī salomone. iiij.
Regū. iiij. b. qui petiū sapientiā: & date sunt ei potentia et di-
uitiē maximē cum sapientia. **S**ic dictū fuerat achaç vt pete-
ret signum liberationis: & noluit. **E**t dominus quasi largissi-
mus pmittit domui dauid: hoc est omnib⁹ bonis heritatis p̄/
ſentibus & futuri signum liberationis eterne: quod plus est.
Ande facit quēadmodum si aliquis malit⁹ seruus & ſtūma
recedat a domino suo: et dominus alq̄ seruo beniuolo plura
dona pmittit: vt ſic seruus fugitiuus confundat. Recederat
enīm achaç a domino quāsi ſeruus malus: nolens petere ſi-

gnū liberatiōis sūe: **E**t ideo domīnus quasi largus p̄mitit populo simplici longe melius: sc̄z spiritualem liberationē futurā per christū qui de illo populo nasciturus est: et sic p̄ consequēs p̄mittit corporalē liberationē. Cum enim p̄mittit de genere illorum christum nasciturum aperte dat intelligi: q̄ interim nō extirpabit genus illorum. Et ita quasi duplex cōclusio sequit̄ ex hac p̄missione: **E**cce virgo concipiet et pariet t̄c. Prima talis est. Promitto vobis messiā de vestro genere nasciturū qui vos liberabit: ergo interim non destruēmini. Secunda talis ē: Promitto vobis spiritualem liberationē: ergo non debetis dubitare de corporali que minor ē: Itē signū corporalis liberationē iudeoꝝ ē nr̄ emanuel: q̄ p̄cessit et secur⁹ est ea. Inquāt̄ deus p̄cessit: in quantum homo subsecutus est. Plānū est ergo quod dicit̄: **E**cce virgo concipiet. Prophetali certitudine demonstrat̄ futurū quasi p̄sens: et ideo dicit̄: **E**cce: qđ est adverbū demonstratiuum ad oculum: quia verbum inuisibile prius visibile per carnis assumptionem p̄dicit. Et hoc est illud nouum de quo dicit̄ Hier. xxxi. d. Mouum creabit domin⁹ super terram: semina circūcidabit virum. Maledicti iudei legunt hoc diuissim⁹ hoc modo: **E**cce virgo. I. illa que est virgo: concipiet sed nō manens virgo: sicut dicit̄: album erit nigrum. Sed fin hoc nulla est nouitas: quia hoc modo multe virginēs adhuc parent. Unde Hieronym⁹ sic obiicit eis in originali: Si aliqua deflorata concipit: que est nouitas vel quod signum? Item: quare dicit̄: Ipse domin⁹ dabit vobis signū. Tali⁹ em̄ cōceptio est v̄stata. Si dicas q̄ in hoc fuit nouitas q̄ mulier in defloratione concepit. Hoc non dicunt iudei: qui exponunt de uxore esal⁹: vel de uxore achabac. Preterea de quacliq̄ exponant non est nouū hoc: quia am̄be filii loth in defloratione sua conceperunt: Gen. xix. g. Dimittam⁹ igitur in sua cēcitate iudeos: et nos litterā nostrā psequamur. **E**cce admiratiue: Virgo cōcipiet de spūlanto: **E**t v̄go pariet filiū de t̄ suū: **E**t vocabit ipsa v̄l vocabis: tu iuda: nomē ei⁹ emanuel. I. verū deū et verū hominē credes: et ipsū ī periculis inuocabis. **A** Butyrum et mel comedet. I. omnē cibū infantilem hominī idoneum: in quo verus homo demōstrat̄: Ita tū: b. **A**lt̄ ī ipsa infālia: **S**ciat reprobare malū: id est omnes peccatores: d. **E**t eligere bonū: id est omnes bonos: quod fiet in die iudiciū manifeste: quādo separabit h̄edos ab agnisi: Matth. xxv. c. Et quotidie facit licet occulte: et ab eterno fecit vt deus. Hieronym⁹. I. is verbis p̄cipimus saluatoris infantiam: diuinā ī eo nō minuisse sapientiam: q̄uis dicit̄ Luc. ii. g. Puer autē p̄ficiet etate et sapientia apud deum et homines: vt veritas humani corporis probaret. Infantia enim non p̄iudicat diuine sapientię. Vel sic: a. **B**utyrum et mel comedet: id est omnē cibum infantilem et virilem. Per butyrum quod de lacte fit: infantilis cibus intelligit: per mel cibus virilis. q. d. sic erit infans q̄ etiā erit vir: quia p̄fectus scientia et virtute: et nō solū tunc erit infas et vir: immo etiā de⁹. b. **A**lt̄ sciāt reprobare malū: et eligere bonū. I. habeat tūc discretionē boni et mali:

* **S**ipse sensus littere. a **B**utyrum et mel comedet. **B**utyrum pinguedo boni operis: mel dulcedo contemplationis. Item butyrum mysterii incarnationis: mel dulcedo deitatis. **H**ec comedit christus: quia haec in fomentu membrorum conuertit: et in delectatione ipsorum. **G**en. xviii. a. **T**ulit abraam butyrum et lac et vitulum quem coxerat: et posuit coram eis. **Cant.** v. a. Comedi fauū cū melle meo. **D**e hypocrita hoc dicit Job. xx. c. **N**ō videat riuulos fluminis torretis mellis et butyri. **H**oc est flumen paradisi in quo balneantur electi. **P**. **S**. Fluminis imperio letificat ciuitatem dei. **Job.** xxix. a. **Q**uis mihi tribuarat sim iuxta menses prestatos sum dies quod custodiebat me: **Q**ui lauabā pedes meos butyrum et petra fundebat miseri riuos olei. **T**erba sūt ecclie. b **T**er seiat reprobare malū et eligere bonū in membris suis. **A**d hoc enim est tota

Gquod nō potest esse in puro homine. Et hoc erit signū mirabile tue liberatiois: quia antēq̄ nascā vel concipiā puer iste ad invocationem nominis illius liberaberis. Et hoc est: a **Q**ui antēq̄ sciat puer sc̄lēta creatā: b **R**eprobare malum et eligere bonū: id est antēq̄ deus fiat homo: **D**erelinquet terra quā tu detestaris. i. syria et sāmaria. d **A** facie. i. p̄sentia: e **D**uo regū suorum: quia sexto anno ēc̄eb̄ capta fuit sāmaria a salmanasar rege assyriorū. iiij. Regl. xvij. c. Et sic duō tribus plene liberat̄ fuerūt a duob̄ regib̄ quos timebant. Nā rasiū regem syrię sā occiderat the glāb̄ phalasār pater salma nasar: vt legiſ. iiij. Re probare malū et eligere bo nū: derelinquet terra quā tu detestaris a facie duob̄ regū suorum. Addūcet dominus super te et super populū tuū et super domū patris tui dies qui non venerunt a diebus separatiōis ephraim a iuda tribulatiōis et captiūtati. g **Q**ui. i. q̄les tā mali. s. h **N**ō veniēt vob̄ a diebus separatiōis ephraim a iuda. i. decē tribū a duabus tribub̄ s̄b̄ roboā. iiij. Regi. xij. Et hi dies. i. h̄c̄ tribulatiō veniet: l **L**ū rege assyriorā. cū nabuchodonosor rege chaldeoz: q̄ venit comitatus multitudine assyriorum et egyptiorū: cū quo etiā venerūt medi et pers̄. q. d. **O** achaç emānuel liberabit te et populū tuū a duobus regibus: sed nē glorieris in hoc: qz gravius flagellū inducit sup te et sup domū tuam. s. op̄ressionē egyptiorum primo: deinde assyriorum: et ultimo chaldeozū. Primo em̄ pharao nechao rex egypti occidit pīi iosiā regē iuda: quo moriuo populus terre secundū filiū eius. i. oachaç constituit regem: quē etiā pharao nechao vinculatū transiit in egyptū: et primogenitū iosię. i. heliam̄chim constituit regem sibi tributariū: et verit nomē eius ioakim in signū seruitutis. Qui seruit ei in tributo vñq̄ quo inuoluit nabuchodonosor: qui fecit eum tributariū sibi: et postea interfecit: et substituit ei filium eius iechoniam: qui etiam postea cum matre sua se tradidit nabuchodonosor: et ductus est in babylonē: substituto in regnū patruo suo matbathia: cui nomē nabuchodonosor mutauit in signū seruitutis: et vocavit eum sedechiam: quem etiā postea exēcavit ipse nabuchodonosor: et eḡū duxit in babylonā: et ibi turpiter expiravit. Et h̄c fuit cōsummatio captiuitatis incep̄te a pharaone nechao rege egypti. Et hoc est qd cōminatur esaias achaç et populo eius. Tertūtamen sciendum et in multis locis necessariū est scire q̄ chaldei ſepe dicunt assyri: Et hoc dupli ci de causa. Prima est: qz assyri a chaldeis originē habuerūt: Nā assur h̄lius arphaxat de chaldea venit in terrā illā quā a nomine suo denoiauit assyriā. Et etiā ab isto assur iūtū habuit regnū chaldeoz. Tende. j. xxij. c. Ecce terra chaldeoz talis populū nō fuit: assur fundauit eam. Ab isto ergo assur chaldei assyri: et assyri chaldei dicunt. Secunda causa est: qz regnum chaldeoz fuit de regno assyrioz: Nā cū rex assyrioz haberet monarchiā omnīs circūadiacentiū regionū: nabuchodonosor erat vñs de guerrarijs militib̄ eius strenuissim⁹ et dilectissimus regi: et perit ab eo chaldei ut esset rex sub eo ibi: q̄ dedit ei. Postmodū s̄o nabuchodonosor: potentior fact⁹ est monarca suo et famosior: ita vt nomen eius obfuscaret: Unū successores nabuchodonosor monarque fuerūt: et ideo chaldei dicunt assyri bic in textu: Nā cū deberet dicere cū rege chaldeoz dixit cū rege assyrioz. Et dicit Glo. i. nabuchodonosor: cū quo venerūt medi et p̄le egypti et chaldei. Hiero. s̄o in originali legit locū istū: et de nabuchodonosor sicut dixi mis: et de sennacherib dicens hoc modo: O domus dauid ausulta que dico: vi. c **D**erelinquāt terra syrię et sāmarię: d **A** facie duō regū: q̄s in rebemētissime re-

formidas. f **A**dducet dñs sup te et sup domū p̄is tui dies: q̄s nūq̄ habuisti ex eo tpe q̄ decē trib⁹ a duab⁹ tribub⁹ separate s̄t: et regnū i sāmaria h̄c̄ c̄perūt. Adducet aut̄ ipsoe. i. tpa. l **L**ū rege assyrioz. i. sennacherib: vt illis se patis atq̄ subuersis ab angelo: tu emanuelis p̄sentia liberaberis. Unū sensus est: Duo reges destruenf: et dñs adducet sup te sennacherib: sed nō p̄ualebit tibi: imo virtute emanuelis tu liberaberis: et ipse p̄sterneſ. Et ita factū legiſ. j. xxxvij. g. S̄z qz op̄p̄issio iudicē cepit a pharaōne nechao q̄ occidit iosiām: id esaias de illo p̄lequit p̄mo dices: k **E**t erit i die illa nota dño et notabili et timēda tibi. l **S**ibila b̄t dñs: id ē inspirabit: m **M**usca q̄ ē in extremo fluminū egypti: i. populo egyptiaco inbelli et inimicū sanguini id latrīe iſidiēti. Egypt⁹ em̄ coluit oia mōstra deorum. Sibilabit dicit. i. inspirādo congregabit populū egyptiacum: sicut musca congregant ad siblū. Per h̄q̄ dīc̄ in extremo fluminū notat q̄ etiā vilissimi et vltimi veniāt iudeā. Fluminū etiā dicit pluralit: qz nūl in septē brachia diuidit: et de vltimo veniēt i iudeām. n **E**t sibilabit ap̄i q̄ est in terra assur. i. assyrii et chaldei nūmū feroci⁹ et faculis poterib⁹: qd notat p̄ aculeū ap̄is. Sed si inspirauit illis dñs vt veniret cōtra iudeā inspirauit eis mala voluntatē: qz ipsi mala intentiōne venerūt: et veuiēdo peccauerūt. Solutio. Dñs inspirauit eis. i. ōdit eis maliciā iudeoz et offensā dei cōtra iplos: q̄ agnito ipsi moti cupiditate tr̄e eorū lucrādei venerūt cōtra eos. Et postea p̄sequit metaphorā suā pp̄ba: o **E**t ve nient et requiescent omnes egypti chaldei et assyrii: p **I**n torrentibus vallium terre tue. In torrentib⁹ dicit propter metaphoram: quia in his locis musca et apes morantur: et quia exercitus libenter iuxta aquas castrame tatur. q **E**t in cāuernis petrarum et in omnibus frutetis: et in vniuersis foraminibus. Ita sunt congrua muscas et apibus. Et ne crederet iuda q̄ aduentus eorum esset pacificus: subdit q̄ erit molestus nūmis comparās regem assyrioz. i. nabuchodonosor nouaculē acutē: quia iudeām cito subvertit: sicut nouacula cito pilos radit. Et q̄ rex assyrioz dicas hic nabuchodonosor: patet p Hieronymū: q̄ dīc: Rex assyrioz qui in Hiero. xlvi. d. columba dei vocat. Ibi enim nabuchodonosor vocatur columba dei: quia seruit deo in expugnando tȳū: propt̄ qd egyptus data est ei

* em̄ est tota doctrina et exhortatio christi: malū fugias et bonū eligamus. Ps. Declina a malo et fac bonum. Ps. 36.

k **I**n die illa sibilabit domin⁹ musca q̄ est in extremo fluminū egypti: et ap̄i q̄ est in terra assur. Musca est curarū importunitas. Exod. viij. f. Tenuit musca grauissima in domos pharaonis. Glo. id est insolentes curē carnaliū desideriorū. Flumina egypti sunt vanitas mundi et voluptas carnis. Musca moratur in extremo fluminū: quia importunitas curarum sive mentis anxietas adiuncta est voluptati et vanitati vñq̄ ad finem. Proverb. v. a. Fauus distiblans labia meretricis: nouissima autē illius amara q̄si absinthiū. Item Proverb. xiij. b. Risus dolore miscebit: et extrema gaudij luxus occupat. Apis q̄ habet in ore mel: et in cauda aculeū est adulator: vñ proditor: q̄ est in terra assur: id est in curia potentiū vñi regnat proditio simul et adulatio. Sed iam domin⁹ sibilabit illis: id est curarū importunitati p̄ditioni et adulatiōni: o **E**t venient et requiescent modo: p **I**n torrentibus vallium et in cāuernis petrarum. i. in claustris monachorū: et in capitalis canonicoz. Job. xxx. a. In desertū habitabit torrentū et i cāuernis tr̄e. v* **I**n die illa radet

Libri

Gin remuneratione: ut legit. Eccl. xxix. d. Alij dicunt q̄ vocat coluba dei, p̄t fraudulētā simplicitatē & p̄t nūniā libidinē: vel, p̄t signū colubē qd̄ habebat in verillo suo. Dicit ergo: a. In die illa notabili p̄uisa a dño timēda iudeis. b. Radet dñs in nouacula acuta vel cōducta: alia littera. d. In his q̄ trās flumē sunt i rege assyriorū caput & pilos pedū & barbā ynuersam. Sic ordina litterā. a. In die illa tam p̄uisa: b. Radet dñs. i. cito eueller: c. In nouacula acuta s. in rege assy

B Al. tēdūeta. In die illa radet domin⁹ in nouacula acuta in his qui trans flumen sunt. i. ultra euphratē quē transire oportet venientes de babylone in iudeā: e. Caput. i. p̄ncipes. f. Et pilos pedū. i. subditos: g. Et barbam ynuersam. om̄s iuuenes fortes & pulchros. Summa est: Per nabuchodonosor & assyrios qui ultra euphraten habitāt: cito & funditus euertet dominus totam iudeam a maiore vsc⁹ ad minorē nulli parcens. Deinde ostēdit p̄pheta quāta erit solitudo iudeę post illam destruptionē: rāta. s. q̄ homo de magna humerositate gregū & armatorum nō habebit nisi vaccam ynam et duas oues: quarum lacte pasca & lana vestiatur. Et quia pauca erūt tunc aialia & tanta fertilitas in pascuis q̄ vna vacca et duę oues sufficiet ad pascendū domū vnam ita abūdat in lacte. Et hoc est: h. Et erit in die illa: post subversionē vrbis & captiuitatē iudea: i. Autrīcē hō relictus in iudeā: k. Glaccā boū: vna tm̄ q̄ paup. Glaccā boū dicit: q̄ talis est modus loquendi apud hebreos: vel impregnata a bobus: vel virtulos duos habent: l. Et duas oues vnde pasca & vestiā. m. Et h̄ ybertate lactis vni vacce & duar ouiu: q̄ multa erāt pascua & pauca aialia. n. Comedet butyrum: q̄ fit de pinguedine lactis: nec fit nisi vbi maxie abūdat lac. o. Butyrum enim & mel siluestre vel agreste h̄ inopia panis: p. Raducabit oīs hō qui relictus fuerit a nabuchodonosor: q. In medio terre: i. in iudea q̄ est quasi vmbilic⁹ totius terre. Unde de dño dicit in Ps. Oz opatus est salutē in medio terre: i. iherlm̄. Et tagit esaias hic historiā quam habemus planius & pleniū. Hiere. xxix. et. xl. et. xl. scz q̄ post euerionē vrbis nabucardā p̄nceps mīltiē nabuchodonosor: r̄. Tarchimarrū nosor q̄ tarchimāgistrū septuagita vocat. i. p̄ncipē cocoꝝ. i. mareschalci paupes reliquit in iudea: q̄ vineas & agros colerēt: t̄ p̄secit eis godoliā: qui dicebat: Seruite regi babylonis & bñ erit vobis. In illo tpe tanta fuit solitudo in iudea vt illi q̄ remāserāt: nec greges ouiu haberēt: nec armēta boum. Et tanta fuit extirpatio vinearum: q̄ tunc vīt poterat inueniri vna vīt ad plantandum: ita etiā q̄ singulē vites singulis argenteis emebant. Et hoc est q̄ subdit: r. Et erit in die illa: post captiuitatē: s. Oīs loc⁹ in q̄: vñ. t. Abi fuerint mille vites mille argēteis: ement: singulē vites singulis argenteis. Iste noīati⁹ oīs loc⁹ p̄ponit tm̄ vt sequēs relatio loc⁹ habeat. Et ē sensus: In omī loc⁹ vbi fuit copia vinearꝝ: erit rāta caristia vīni: et rāta raritas vinearū: q̄ vna vīt vno argēteo emef: q̄ valet decē denarios vītales.

Pystice. a. In die illa radet dñs in nouacula acuta &c. Nouacula diabol⁹ ē: cui ministerio refecat domin⁹ supflua. d. In his qui trans flumē sunt: i. in iustis: qui flumina babylois transferūt: i. divitias & delitias cōtēpseāt. Et i hoc seruit diabolus: licet inuitus. Job. xl. d. Mūquid seriet tecum pactū: et accipies eum seruū semipernū: Nouacula dū innouat incidunt: sic diabolus dū p̄mittit innouationē infert incisionē. Prīmis em̄ parentibus p̄missit innouationem immortalitatis: et intulit vulnus infelicitatis. Sic hodie multis suggestit innouationē religionis: et infert vulnus perditio- nis. Ps. Sicut nouacula acuta fecisti dolum. e. Caput:

Esaie

mens: capilli cogitationes: pedes affectus: pilii pedum: molitudo desideriorū. Barba operādi virilitas & docendi auctoritas. Cogitationū aut̄ quedā sūt bonē: quedā malē: ideo rasio capitū quādoq̄ sumis i bono: quādoq̄ i malo. In bono abiectio malarū cogitationū. Job. j. d. Surrexit iob & scit vestimenta sua: et rōso capite corrūs in frā adorauit. Hinc ē q̄ leuitē subēt radere oēs pilos carnis suę: Numeri. viij. b. id est omnes carnales cogitationes resecare. In malo sumitur. i. amotio bonarū cogitationū que mentem ornant: ut capilli caput. Matth. x. d. Vestrī aut̄ capilli capiti oēs munerati sūt. Similiter rasio pilos pedū quādoq̄ in bono sumitur. i. abiectio malarū desideriorū: quādoq̄ in malo. i. remotione sanctorū desideriorū. Itē p̄ pilos aliquādo accipit asperitas penitētē. Usi iohānes legit vestis pilis camelop: Matth. iij. a. et Marci. j. a. Et de pilis capraz siebat oblatio in lege domini: Exod. xxxv. c. Item rasio barbe in bono. i. p̄sumptionis de viribus suis amputatio. Unde legit Hiere. xl. b. q̄ hismael interfecit octoginta viros rasos barba: et scissis vestis vsc⁹ ad nates: munera & thus habētes in manib⁹ vt offerrēt in domū domini. Item rasio barbe in malo extirpatio virilitatis bñ operandi vel bene docendi. Vñ. j. Paral. xix. a. Non pueros dauid decalauit & rasit. iij. Regl. x. a. Rasit dimidiā partē barbe eorū: et p̄scidit veste eorū medias vsc⁹ ad nates. Ubi Blo. Diabol⁹ quo rūdā p̄dicatoꝝ fīmonē & cōuersationē cōmacular: et p̄scidit veste vsc⁹ ad nates: cū turpia facta reuelat. De hoc dī Hiere. xlviij. f. Super omne caput caluitū: et omnis barba rasa erit. Sic ergo: c. Oīs in nouacula acuta. i. ministerio diaboli & membrorū eius: b. Radet capra iustorū. i. refecat supflua cogitationes: f. Et pilos pedū. i. motus illūcitos malas affectiōes: vel supflua possessoriōes. Ubi Ps. Sicut nouacula acuta feci dolum. Ibi Blo. Ps. 51. Vali pilos radit scis: q̄ supflua rapiūt: vt sint filii chore. i. caluarie. Barbam etiā radit. i. p̄sumptionē tollit: i. his q̄ sūt trans flumen. i. ultra fluxum diuītarū vñ delittarū hui⁹ mūdi: ita q̄ euphrates. i. frugifer diuīdat inter iustos et impios. Job. xxviij. a. Lapidē q̄ caliginis et ymbrā mortis diuīdit torrens a populo peregrinante. Itē quia nouacula innouat et incidit: similiter & dominus p̄ diabolū suos innouat: et malos puniit exponit i malo sic: b. Radet dñs p̄missive. c. In nouacula acuta. i. ministerio diaboli: e. Caput. i. merē bonis cogitationib⁹. f. Et pilos pedū. i. alperitatē p̄nitentię p̄seuerante. g. Et barbā: id est fortitudinē bone cōuersationis vel sancte p̄dicationis. b. In die illa nutrit homo vacca boum & duas oues. i. mentis fortitudinem & simplicitatē duplice: interiorē & exteriorē. Vacca em̄ fētū fortem facit: et ideo mentis fortitudinem significat quē forte opus parit. Hanc vacca debet homo nutritio non duas: quia debet affligere carnem et animā roborare. iij. Corinth. xij. c. Virtus in infirmitate perficit. Nutrit autem hēc vacca operādo & studendo. Proverb. xxx. d. Stellio manib⁹ nūtitur: et morat in edibus regis. i. simplex homo bonis operibus exercitat: et in studio sanctarū scripturarū conuersat. Itē vna vacca ē vna parochia: in qua sūt vix duę oues: id est duo innocentes: sed multi lupi qui nec lac nec lanā ministrāt. Eccl. xxliij. b. Facti sunt greges mei in rapinam: et oues meę in deuorationē omnū bestiarum. o. Butyru em̄ & mel manducabit oīs homo: id est allegorica & morali intelligentia reficiet. Mel em̄ optimū ē i fundo: sic allegoria. Butyru optimū est i supīmo: sic tropologia illa melior est q̄ in superficie littere videri potest. v. Mille vites mille argēteis: ement. Mille vites mille ecclīs sūt: mille argēteis mille p̄dicatoꝝ suūt: q̄ nisi singulē singulos p̄dicatoꝝ habeat:

* Et in spinas

Et spinas et yepres erunt vineae et loca vinearum. vbi erat vites ibi erunt spine et yepres. b **C**ū sagittis et arcu ingredientur illuc. i. agros et vineas visedas per timore latronum. c **E**lepres enim et spine ybi latitant latrunculi: d **E**runt in yniuersa terra iuda: e **E**t omnes mortes tales erunt: f **Q**ui. l. q ipsi g **I**n sarculo sariens relictae capitestris. Nam metu hostium in montibus habitantes eos excolet propter manib[us] vitam miseram sustentates: cetera terra erit deserita et plena yepribus et pascua boum. b

A **N**o veniet illuc. l. in montes: **L**eror spinarum et yepri. i. hostium. u. ad litteram: spine et yepres

terribiles non erunt in montibus propter culturam. k **E**t erit cetera terra: l **I**n pascua vel i pascuam sicut haymonem. m **B**ouis enim non in habitatione hominum. n **E**t in coculacionem hec minoris. caput vel ouis.

Mystice. **E**t spinas et yepres erunt. Prover. xxiiij. d. Per agnos hois pigri transiunt: et per vineam viri stulti: et ecce totum replete rat vertice: queratur superficie eius spine. b **C**ū sagittis et arcu ingredientur illuc. i. in ecclesiis pastores intrare deberent: cu[m] ita facilius predicatorum que per arcum designantur: et cu[m] auctoritatibus sacre scripture: quibus corda peccatorum perfodiantur: ita ut quasi quidam sanguis deuotissimus eliciat vel sanguis peccatorum per formam confessio[n]is. c **E**t oes mortes qui in sarculo sariens non venient illuc terror spine et yepri. Mortes sunt viri religiosi: qui si sarculo doctrinam spiritualis vel penitentiam sariens: non timerent carnalium motuum punctiones: vel demonum temptationes. Sed heu hodie deficit sarculus in claustris: vbi quoniam studium doctrinam spiritualis fuit: et ideo yepres et spine abundant ibi.

Dixit dominus ad me regem populi. p dixit partu virginis cui ait: Ecce ego cooptier. Et infatia saluatoris cui dixit Butyr et mel comedet. Et divina ei natura ostendit: cui ait: Ut sciat reprobare malum et eligere bonum. Hic iterum partu virginis describit sub alio enigmate. Et quasi dominus diceret esaias: Accipe magnam chartam et scribe in ea nomine pueri nascituri characteribus non ignotis: neque scribas nomine emmanuel: sed pro illo hanc circumlocutionem: **E**lociter spolia detrahe: cito predare. Hec est enim circumlocutio pueri nascituri. Et sunt ista yba patrum ad filium: et ad prophetam similitudinem alter et aliis. Secundum quod ad filium diriguntur significatiue tenentes: sicut quod ad prophetam materialiter: et simul et semel tenentes sic et sic. Dividit autem hoc capitulum in quinque partes. Primo partus virginis et nomen pueri nascituri describit. Secundo vastitas syrie et samarie per assyrios futura predictum: ibi: Et adiecit dominus loqui ad me. Tertio iubet solus deus timeri et venerari: quod quia non fecerit iudei: fuit illis in lapide offendit et per trascendali: ibi: **D**ominum exercitus sanctificate. Quartu*m* iubet prophetam claudere prophetiam iudeis indignis: ibi: **L**iga testimonium. Quinto exhortat prophetam populum iuda ut non credat syris et samaritanis de sciscitando phytomes et incitatores: ibi: Et cum dixerint ad vos regem. **D**icit prophetam: Et dixit dominus deus pater: p Ad me per angelum vel inspirationem. q **S**ume tibi non populo incredulo: r Libri grande. i. magna scedula: s **E**t scribe in eo stilo hominis. i. more hominum: ut intelligi possit. Abacuk. ij. a. Explana visum super tabulas: ut percurrat quemque legerit. In hoc autem dicit: Scribe stilo hominis: mones prophetam ut non vescquamque exoplanet: ne obtemperet: sicut scribat ut rationabilis homo intelligat: et bestialis non videat. Dicit autem liber hic quod sum iubet grande: non qualitate: quod in modica scedula posset scribi ad litteram quam hic

suben scribi: s dignitate et significatiue: ut dic **G**loria. pp[er] gratia virginis qui in eo describitur. Sile dic moyses **E**xodus. viii. a. Vnde et video visione haec magna. i. magna significantia. Hoc inquit scribe: t **E**lociter spolia detrahe: cito perdare. **G**loria. Hoc est nomine pueri. i. circumlocutio nostra: per quam insinuat quis sit futurus puer qui nasciturus de virginine prophetat. **T**alis. s. qui diabolo spolia. i. homines quos captiuos tenebat surripit et reducit. Et sunt verba patris ad filium dicens. **E**lociter spolia: id est homines captiuos: v **P**ertrahe: diabolo: x **L**ito predare: diabolum: id est perditum quam violenter rapuit et iniuste ei diripe. Nec

ad h[ab]endū angelos vel prophetas mitte: sed tu ipse descendere. Ecce hec tota oī significatiue tenet: put sūt yba pars ad filium: Prout vero est circumlocutio nomis pueri nascituri: quod iubet prophetam scribere tenet materialiter. y **E**t adhibuit ego esaias: z **A**libi testes fideles: bu[m] rel. i. bu[m] mysterij mihi reuelati. a **C**uria sacerdotem et sachariam filium barachie. q. Paral. xxiiij. e. d[icitur] fuisse filius iudaeus. Forte binomium fuit. Sz quo testis fidelis fuit viri sacerdos: quem constat ipse achaec sub hoc dicta sunt fuisse pessimum et idolatria: et ad preceptum achaec fuisse in templo altare sile altari damasci: ut legit. iiij. Regl. xvij. c. Itē quod huius rei testis fuit sacharias filius barachie: quem longe ante inficerat iudas rex iuda in templu et altare: ut legit. iiij. Paral. xxiiij. f. **L**ul[us] morte exprobavit dominus iudeis Matth. xxiiij. d. Sz quod patet per mystice loquitur esaias: et quod isti testes mystici sunt. i. lex per viriam sacerdotem designata: et prophetia per sachariam figurata: qui nativitati domini attestantur. Unus et in transfiguratione domini cum ipso apparuit moyses et helias: Matth. xvij. a. b **E**t accessus per fidem et intelligentiam mihi data a deo: d **A**d prophetam. i. beatam virginem: quoniam nemo ambigit prophetam fuisse. d **E**t cocepit operem spissantem: e **E**t pepit filium non filios. f **E**t dixit dominus ad me dic esaias: g **S**um cautor nascituri: h **H**ominem. i. pueri nascituri: i **A**ccelerat ipsorum. j. homines: k **D**etrahe: diabolo. Hieronimus ponit haec litteram: **A**ccelerat spolia detrahe: qui videt verior. Nam aliter essent plura nota q[uod] s. codic: **E**lociter spolia detrahe: cito perdare. **F**estina perdiari infernum. Iteratio nostra est signum confirmationis. Nec solus intelligit quod in inferni spoliatio: sed etiam destruacio syrie facta per theglatphalasar. iiiij. Reg. xvij. Et destruacio samarie facta per salmanasar. iiiij. Regl. xvij. Unus perindecum est quod sequitur: Vere festinabit spolia detrahere: Quia antea sciat regem. Vel sic perindecum. q. d. aliq[ue] ad prophetam: Quare tantum loqueris de isto pueror. Ideo. s. m **Q**uia antea sciat scia creata: n **P**uer vocare patrem: putatu[m] ioseph: Et matrem

Mystice: q **S**ume tibi librum grande regem. Esaias theologus doctor. Hic liber grande est bibliotheca et quantitate et difficultate et dignitate. Zach. v. a. Ecce ego video volumen volas. longitudo eius viginti cubitorum: et latitudo eius decem cubitorum. **E**t scribe in eo stilo hois. Non dicit angeli vel asinum nimis stilis vel nimis bebetes. p. **L**igua mea calamus scribere velo: cit scribitur. Abacuk. ij. a. Scribe vissu et explana eum super tabulas: ut percurrat quemque legerit eum: quod adhuc visus est percul. Apoc. x. c. Vade et accipe liber apertus de manu angeli statim super mare et super terram. o **E**t dixit dominus ad me: **S**ume tibi librum regem. Esset bona lectio icipienti in theologia. Sz multa dimittunt per munib[us]: quod non expectat ut dominus eis dicat ut icipiant: sed seipso ingerunt: contra illud Iacob. ij. a. Molite plures magistris fieri fratres mei. t **E**lociter spolia detrahe: cito perdare. i. aias hominem quod diabolus deprendat illi festinat surrepte. Prover. xxiiij. b. Erue eos quod tunc ad mortem: et quod trabunt ad iterum liberare ne cesset

Libri

G seph: a Et matrē suā mariā. i. anteq̄ de⁹ fiat hō/carnē sumēs de ḡgine: b Auferef a theglathphalasar.iiij. Regl. xvi. c Fortitudo damasci metropolis syriæ: d Et spolia samarie corā rege assyriorū. i. p salmanasar Secunda pars regē assyriorū.iiij. Regl. xvij. e Et adiecit dñs. Secūda ps vbi pdicit vastitas

B

lyriæ et samarie p assyrios facienda. Dic igi tur Esaias: Et adiecit dñs loq̄ ad me id est iterū mibi dixit: f Pro eo q abie cit pp̄lus iste. i. de cem tribus: g Aq̄s siloe q vadūt cum silentio. i. reges iuda pacificos et benignos: qñ relicto roboaz filio salomōis adh̄serunt hieroboaz seruo eis. iii. Regl. xij. Metaphorice loq̄ esatas: et satis vrbane. Siloe em̄ est fons ad radicē montis sion: vt dicit Hiero⁹ in originali: Et idē quēdā Glo. i. xxij. c. sup illud: Cōgregabo aq̄s piscine inferioris. Līc̄s quidā dicāt esse ad radicē montis libani. Nec habet fons ille aquas iuges sup terrā fluētes: sed certis temporib⁹ ebullientes et aliqui sub terra latēter fluētes. S̄ siue apparet siue nō cū silentio vadūt: et ideo q illas aquas metaphorice designant reges iuda: qui qñq̄ boni/ qñq̄ mali/ qñq̄ fortes/ qñq̄ debiles fuerūt: et quiete et legitimate regnauerūt cōparatiōe regū isti. h Et assūpsit magis rasin/ regē syriæ: i Et filiū romelie. i. phacee regē samarie: qui cōtra iudam cōfederationē fecerūt ad inuicem. Ergo qz decē tribus segauerunt se a regibus iuda cōminat eis dominius. Sed nōne ipse voluit hanc separationē: et pdixit p p̄pheram suū halam silonitē. iii. Regl. xi. f. vbi sic dicit: Hec dicit dñs deus israel: ecce ego scindam regnum de manu salomonis: et dabo tibi decē trib⁹. Religio. Reuera domin⁹ voluit illā separationē: et bene: sed decem tribus voluerūt eā/male: et ideo domin⁹ cōminat eis: Sic dñs bene voluit passionē suā: quā iudei et iudas male voluerūt. k Propt̄ hoc: qz reliqrūt reges iuda: et adh̄serunt alij. l Ecce: i. breui: in Adducet dñs sup eos p̄mittēdo: vel maliciā decē tribuū reuelādo: m Aq̄s fluminis. i. exercitū sennacherib: dīc Glo. cū imperiū veniētis. S̄b videat falsū: qz nō sennacherib sed salmanasar terrā decē tribuum legif destruxisse. iii. Regl. xvij. Sennacherib vō terrā duay tribuū destruxit p̄ter hierusalē: vt legis. iii. Regl. xix. Prop̄ hoc dicūt hebrei q sennacherib et salmanasar nomia sūt eiusdē. Sed cōtra eos ē qd legit. Tobi⁹. j. c. scz q mortuo salmanasar regnauit sennacherib filius eius. Solutio. Reuera salmanasar destruxit samariā nō sennacherib: sed Glo. hic dīc exercitū sennacherib: qz exercit⁹ q̄ p̄us fuit salmanasar statim p̄ fuit sennacherib: qz lā forte erat cū p̄e suo: et ita vtriusq̄ erat exercit⁹. Hieronym⁹ i originali in hoc loco non nomiat sennacherib: sed regem assyriorū sine proprio nomine. Planū est ergo qd dicit: Propt̄ hoc ecce adducet domin⁹ sup eos aquas fluminis fortes et multas: scz o Regem assyriorū salmanasar: p Et omnē gloriā eius. i. exercitū suū in quo gloriabat: cuius multitudine terrā samarie occupans inundationi fluminis cōparat. q Et ascendet rex assyriorum: r Sup om̄s riuos eius. i. super om̄s p̄incipes samarie: qui hostibus de buerāt resistere. s Et fluēt. Metaphorā fluū p̄sequit: id est leuiter et sine obstaculo curret: t Super om̄nes ripas eius. i. sup om̄s terras samarie: v Et ibit p̄ iudā inundans. Cum em̄ salmanasar obſedit samariā eius exercitus euagatus est in iudam: et multos ibi cepit. Videl melius: Captiuatis decem tribubus sennacherib ascendit in iudā: et multas ibi cepit ciuitates. Unde qd dicitur: Et ascendet super om̄s riuos eius: referendū est ad salmanasar et ad captiuitatē decē tribuum. Qd vō sequit: Et ibit p̄ iudam:

Esaie

iundās referit ad sennacherib v̄hemēter opp̄imentē duas tribus. Ut super hoc ibit: debet ponit illa Glo. exercit⁹ sennacherib. Et tunc nulla est obiectio: sed littera plana. x Et transiens v̄sq̄ ad collū veniet. i. fere v̄sq̄ ad suffocatiōem. q.d. totam terrā fere cōculabit v̄sq̄ ad hierusalē: quā

si cepisset: totā iudeā suffocasset. Elegans est metaphora. Cum em̄ quis v̄sq̄ ad collū mergitur: imminet ei periculum submersio. Al. t̄niversis: sed nondum submersus est. y Et erit extensio alarum. i. dñcipū eius: z Impleas latitudinem terre tuę o emmanuel. Cōgregāmini populi et vincere.

Al. trincimi

z. Prophetauerat esatas liberationē duay tribuū a duob⁹ regibus per inuocationē nominis pueri nascituri: hic insultat

irrisorie duobus

x ne cesses. e Et adiecit dñs loq̄ ad me: Pro eo q Dystice abiecit pp̄lus iste aq̄s siloe que vadūt cū silentio: et assūpsit magis rasin et filiū romelie. z. q̄ siloe s̄ doc̄trina siue sciētē theologie: in qb⁹ se cēc̄ lauit: et vissū recepit: Job. ix. b. Que sine strepitu et clamore fluūt. iii. Regl. vi. a. Malleus et securis et omne ferramentū nō sunt auditā in domo dñi cū edificare. Illo ē p̄tra clamatos et improbos disputeratores. Et. i. xlj. a. dī de christo q̄ fuit ver⁹ magister theologie: Judiciū proferet gentib⁹: nō clamabit nec accipiet p̄ sonā: nec audiet vox eius fortis. Multi hodie abūciūt aquas siloe. i. theologiā: et assumūt rasin/ picturam varietatis: id est doctrinā decretalū: que quodam verbo⁹ suco pinguis: et quotidie varians: et filiū romelie. i. magistrū frangētē labrantēs: non nutritētē audiētēs: qui magis studet ad nouitatem q̄ ad utilitatem. q. Timoth. iii. a. Erit tempus cum sanam doctrinā non sustinebūt: sed ad sua desideria coaceruābunt sibi magistros pr̄urientes auribus: et a veritate quidem auditū auertēt: ad fabulas aut vanas cōuertēt. k Propt̄ hoc adducet domin⁹ in ecclesiā: n Aquas fluminis fortes et multas. i. aduocatos instabiles male ad suū terminū terminantes: sed ad alienum semp fluentes. Apoc. xvij. d. Aquas quas vidisti/ sup quas mereritē seder: populi sunt et gentes. o Regem assyriorū. i. demonē supbie: p Et omnē gloriā pompa sociorū: et phaleras equorū: varietatem vestimentorū: diuersitatē serculorū: et huiusmodi in quib⁹ diabolus gloriāt. q Et ascendet lup om̄nes riuos eius. i. super p̄relatos: s Et fluēt super om̄nes ripas eius. i. super om̄nes subditos. Et sicut vitium om̄nes implicat subditos et p̄latos: ita supplicium om̄nes cruciabit. i. xxij. f. Erit spiritus domini sicut torrens inundans v̄sq̄ ad mediū collī. x. xxliij. a. Erit sicut populus sic sacerdos. Beatus Berū. Et vitiam nō petor q̄ populus sic sacerdos: imo sicut aqua inundans p̄fundor est super rivum q̄ super ripā: sic maius est virtutē p̄latorum hodie: et sō maius erit suppliciū. Sap. vi. a. Judiciū durissimum in his qui p̄sunt fiet: exiguo enim conceditur misericordia: potentes autē potenter tormenta patient: fortioribus autē fortior instat cruciatio. v Et ibit per iudam: id est q̄ clericos: x Inundans et transiens v̄sq̄ ad collum veniet: id est v̄sq̄ ad doctores: q̄ sunt collū ecclesiæ. Cant. liij. b. Sicut turris dauid collum tuū que edificata est cū ppugnaculis. y Et erit extensio alarum eius implens latitudinem terre tuę o emmanuel. i. ecclesiæ: quā tu domine p̄prio sanguine cōparasti. Aliq̄ diaboli superbia et luxuria sūt: que implent totam terrā emmanuel. i. ecclesiæ. Osee. liij. d. Ligauit eum spiritus in aliis suis: et confundent a sacrificijs suis. a Cōgregāmini populi et vincemini. Cōsolatio est

qua dñs cōsolat

Litteris duobus illis regibus dices: ut colligat vndiq; auxilia: et cōgregent magnū exercitū: et tamē vincent. Et hoc est: Cōgregamī pp̄lī syriē et samaritē cōtra iudā: a) **E**t au-

dite vniuersē p̄cul terre nō solū vicinę. b) **C**ōforta-

muni ad inuicē: c) **E**t vincemī q̄uis mlti q̄uis fortes/

q̄uis accincti. d) **A**c-

c̄ingite vos armis
et gladiis: e) **E**t tñ/
vincemini. Viero-

nym⁹ et Hay dicunt:

Vincemini et ventet et

neuter dicit vincimī.

f) **I**nitē cōsilium/

qualiter et q̄n ascenda-

tis cōtra iudā: g) **E**t

dissipabitis ab ema-

nue. Ps. Dominus

dissipat p̄silia gentiū.

Et Job. v.c. Cōsilis

prauorum dissipat.

h) **L**oquimi ver-

bi⁹ dixistis. s. vii.

b) **P**onamus regem

in medio eius filii ta-

beel. i) **E**t non fiet ita: k) **Q**ui nobiscū deusi/

contra quem mībī potestis. Roma. vii.f. Si deus p̄ nobis/

quis contra nos: Hec est interprtatio emanuel: qui duas tri-

bus liberavit: et nō dñs nat⁹. Et vere dico: q̄ nō fiet. l) **H**ec

enī que dixi: m) **A**ut dominus qui non potest mentiri:

n) **A**d me ipsum non ad aliū q̄ mībī retulerit. o) **S**icut

in manu forti r̄c. Post insultationē duorū regum arguit

p̄pheta populu suū sup eo q̄ nō credidit ei: ne iret post deos

alienos: sicut credit ipse p̄pheta deo: qui erudiuit elī ne ipse

iret post deos alienos. Et hoc est: **S**icut in manu forti. i)

perfecta virtute et opere. p) **E**rudiu me dominus ne

trem in via populi hui⁹ nequā: quia prava est. Domin⁹

dico: q) **D**icens: Non dicatis cōuratio/facta est cō

tra nos. q.d. non timeatis cōurationē duorū regū aduersus

iudā: sicut illi timent qui non adhībent fidem deo p̄mittenti

liberationē. r) **O**mnia em que loquīs populus iste

de iuda: s) **C**ōuratio est contra me. i) quicquid loquūt

est ac si cōtra me cōurasset. Cōuratio enī ē cōsensus mul-

torum in malū. Vcl. **O**mnia q̄ loquīs populus iste cō

uratio est. i) de nullo alio loquī nisi de cōuratione duorū

regū: Et hoc facit ex nimio timore. Unde sequit: t) **E**t ti-

morē eius populi cōurantib; cōtra me: eo ipso em q̄ non

credit mībī p̄mittenti liberationē cōurant contra me. Vcl sic:

Et timorē eius. f) cōurations duorū regū: v) **N**e-

timeatis: o) tu etia et qui tecū sunt: nec paueatis: Du-

plicem timorē dehorat humanū et mūdanū. Deinde horat

timorē sanctū: quo solus dñs timeat: dicens: **A**ut dominū

exercitū. Langelicaz virtutū et iustoz in hoc mūndo: q̄si in

campo certamis viuentū. y) **S**anctificate in vobis. i)

sancos vos ei p̄parate: sicut ipse sanct⁹ ē: Levit. xix. a. Sā-

cti estote: q̄ ego sanct⁹ sum. Vcl sanctificate. i) sanctū p̄di-

cate: p̄bo et facto. z) **E**t ipse pauer v̄z et ipse terror v̄z

fit. q.d. nullo genere timoris aliqd timeatis nisi ipsū. Dat

thei. x.c. Molite timere eos qui occidunt corpus: animam

aūt nō possunt occidere: sed poti⁹ timete eū q̄ pōt et animā et

corp⁹ p̄dere in gehennā. i) Pet. lii.c. Timorē eoz ne timue-

ritis vt nō cōturbemī: dñm aūt christū sanctificate in cordib;

vestris. Multi tñ terra operiūt eū i cordib⁹ suis: et multi cru-

cifigunt. Heb. vii. a) Rursum crucifigentes sibi metip̄sis filiū

dei et ostentū habētes. a) **E**t erit vobis in sanctifica-

tionē. i) cōfirmabit vos in bono qui ei creditis. b) **I**n la-

pidē autē offensiōis. i) in impactionē: c) **E**t petram

scandalū. i) in ruinā erit: d) **D**uab⁹ domib⁹ isrl̄. i) dua-

bus gentib⁹ cōuratis contra iudā. i) syriē et samarie. Et dicit

syria dominus isrl̄: q̄ erat cōurata cū rege isrl̄. Vcl. duab⁹

domib⁹ isrl̄. i) infidelib⁹ de duabus et decē tribub⁹. Et dicit

christ⁹ lapis offensiōis: q̄ ad ipsū offenderūt et offendūt ad-
huc iudei q̄si ad obicē in via plana. Ex hoc loco sūp̄sit aplūs
testimoniū q̄ christ⁹ fact⁹ est iudeis quidē scandalū gentib⁹
autē stulticia. i) Cor. i.d. Vcl. duab⁹ domib⁹ isrl̄. i) duab⁹

familij. sāmāt et hellel: ex q̄b⁹ scribē et pharisi. Vbi duo p̄p-

ante christū nati sunt

in iudea: quorū tradit-

iones pullulauerunt

tpe alexādrē regine q̄

fauebat eis ppter reli-

glonē eoz sup̄ficialē.

Enī tpe ill⁹ cēperunt

hōcāre et docere po-

pulū p̄p ante christi

natiuitatē: et populus

repit acquiescere eis.

Vnde multis relique

runt magistros secrē-

sue. e) **E**t erūt in la-

queū et in ruinā

habitātibus hierusalē

rusalē p̄cipue quia

christū nō receperūt.

Et est p̄pheta de de-

structiōe facta p̄ romanos. Vñ seq̄t: f) **E**t offendēt in la-

pidē christū p̄ infidelitatē: g) **E**x eis plurimi nō oēs: q̄

reliqē isrl̄ salve fiet. i.x.e. h) **E**t cadēt ruina eterna et tpalī.

i) **E**t cōterēt gladio romanoy et fame. k) **E**t irretient

funib⁹ p̄tōr: Prover. v.d. Tl. funib⁹ materialib⁹. l) **E**t

capientur a romanis. Vcl. **O**ffendent corde: Cadent

locutiōe: conterēt opationē: irretientur consuetudine:

capientur morte. Et q̄ ita offendēt iudei in lapidem chri-

stū: O tu etia: m) **L**iga testimoniū. i) p̄pheta siue vīsi-

onē quā tibi ostēdī ne iudei legētes intelligant. n) **S**igna

legē veterē ne intelligat a ludeis cēcis. q.d. claude et abſcō-

de sub figuris testimonia q̄ sunt in lege et p̄pheta de incarna-

tionē: ita tñ q̄ apias ea: o) **I**n discipulis meis. i) aplis

meis: vñ p̄ eos alijs bonis. Vcl. sic: m) **L**iga testimoniū. i)

libri isti quē tibi scribere p̄cepti claudē sub inuoluris et ve-

lamib⁹ figurari. n) **S**igna legē veterē: vt lateat q̄si sub

sigillo clausa iudeos indignos. Legē dico existēte: o) **I**n

discipulis meis. Et nota q̄ signari duobus modis sumit.

Primo mō dicit aliqd signari. i) sū sigillo claudi: sic signant

littere: vñ aliqd i arca. Et de hoc mō signādi d) Job. xiiij. d.

Signasti q̄si i sacculo peccata mea. Qđ hoc mō signatū ē ab

aliquib⁹ sc̄i: ab aliquib⁹ ignorat. Sic p̄phia et lex signata est

iudeis: q̄ vidēt corticē līc exteri⁹: sed int̄ medullā spūialis in-

telligētē nō vidēt. Vñ. i. xxix. d) Erit vob⁹ visio oīm sic p̄ba

libri signari. Et licet ita sit signata p̄phia et lex iudeis: tñ patet

p̄phia et aplis et alijs sanctis virtis q̄ sunt q̄si secretariū sumiū

regis. Et hoc ē: m) **L**iga testimoniū. i) in volvē p̄pheta

i in uoluris figuraz: vt iudei legētes nō intelligat. n) **S**igna

legē. i) claude iudeis: vt aperiri possit: o) **I**n discipulis

meis. i) discipulis meis et p̄ eos alijs. Secundo mō dī signari

aliqd q̄n mediāte

* qua dñs cōsolat suos de dissipationē p̄silioz et viriū p̄se-

cutorū. Proverb. xxi. d) Mō est sapientia: nō est prudētia: nō

est p̄siliū p̄tra dñm. Job. v.c. Qui dissipat cogitationes mali-

gnorū ne possint implere man⁹ eoz qđ cēperat. o) **S**icut

i manu forti erudiuit me r̄c. In manu forti erudit dñs

q̄i pagit flagello tpalis afflictiois vt corrīgat: sic i manu forti

erudit: q̄i p̄curit aliquē vt ali⁹ corrīgat exēplo ill⁹: sic catul⁹

þberat vt leo hūllat. Maū. lii.b. Projiciat sug te abomina-

tiois et p̄uinelijis te afficiā et ponā te i exemplū: et erit oīs q̄ vi-

derit te resiliet a te. Prover. xix. d) Flagellā pestilētē stult⁹

sapiētior erit. Eccl. xlii.a. Seruo pessimo lat⁹ sanguinare sup̄

mīlēre nequā. i) corā mīlēre nequā bonū ē signū. Judic. xliiij.

c) De comedēt exit cib⁹: t̄ de forti egressa ē dulcedo. De co-

medēt exit cib⁹: q̄i de tyrāno paupes deuorāte p̄cuso/fortis

trahit dulc̄ iſtructio ad correctionē aliorū. f) **E**t offendēt ex

d) vñ eis plurimi: et cadent

Libri

N aliquid: qui mediante sigillo noua forma q̄: character et imprimere. Nā signare ē characterē sive signū rei imprimere. Et sic p̄spie cera signat. i. sigillat. Hoc mō dicit sigillū vel signū illud qđ imprimis aīe. s. gratia vel spūalis intelligentia les-
gis: Juxta illud: Signatū est sūg nos lumen vultus tui dñe. i.

B **Heb. 2. c.** aliquid: qui mediante sigillo noua forma q̄: character et imprimere. Nā signare ē characterē sive signū rei imprimere. Et sic p̄spie cera signat. i. sigillat. Hoc mō dicit sigillū vel signū illud qđ imprimis aīe. s. gratia vel spūalis intelligentia les-
gis: Juxta illud: Signatū est sūg nos lumen vultus tui dñe. i.
Dabo legē meā in vīsceribus eoz: et in corde illoꝝ scribā eam.
ij. Corl. iii. a. Epistola nostra vos estis scripta in cordibꝝ no-
stris: q̄ scit et legit ab omnibꝝ hominibꝝ manifestati: qm̄ epi-
stola estis christi ministrata a nobis et scripta non atramento
sed spiritu dei. Alia trāslatio habet: Signa legē veterem:
in doctrinis meis. i. in novo testamēto qđ est manifestius
q̄ vetus. Ea em̄ que exarata sūt obscure in veteri testamēto:
quasi in sigillo manifestata sūt in novo quasi littere i cera. Et
nota q̄ licet transitus iste p̄dictis modis cōuenienter legal: iñ
fīm Hieronymū p̄t legi facili: qui sic dīc: Liga testimoniū
veteris instrumēti: et trade discipulis meis. Ut certe
legi lex et p̄phete vīsq ad iohannē: Matt. xi. b. Unū vult q̄
duobꝝ mōis legat. Primo sic: Liga. i. alliga testimoniū. i.
veri instrumētu discipulis meis: signa legē tradēdo eā disci-
pulis meis. Secundo mō legit sic: Liga testimoniū: si-
gna legē i discipulis meis. i. claudē iudeis testimōia icarna-
tiōis: q̄ sūt i lege et p̄phete vīsq ad discipulos meos. i. ap̄los
q̄ tūc signata aperuerūt. a. Expectabo: q̄si q̄ legē p̄cipis
signari et abscondi iudeis: eo q̄ nō expectant aduentū christi:
ego acquiescens mandato domini: Expectabo dñm. i.
iēsū emanuel quē p̄mittis venturū: q̄ erit nobis in sanctifica-
tionē: b. Qui abscondit faciē suā a domo iacob. i.
cognitionē suā nō dedit iudeis incredulis. Et nō solū expe-
crabo eū ad primū aduentū: sed. c. Et p̄stolabor eū: ad
secundū. Mich. vii. b. Ego aut ad dñm aspici: et expectabo
deum̄ saluatorē meū. Abacuk. ii. a. Si mōz fecerit expecta-
eū: q̄r̄ veniēs veniet. Sed ne arrogantia sibi posset ascriby: si
tanḡ solus videretur expectare dominū: ideo alios associat
sibi dicens: d. Ecce ego p̄stolabor et expectabo supple:
e. Et pueri mei. i. ceteri p̄phete pueri et domino seruientes:
f. Quos dedit mihi domū. i. quos mihi addidit qua-
si socios. g. In signū et portentū israel. i. vt meū
p̄dicent et signa et portenta faciat israel. i. xx. a. Sicut ambu-
lauit seru⁹ me⁹ esaias nudus et discalciat⁹ triū annos signū
et portentū erit sup egyptū et super ethiopias. Ezech. xxiiij. g.
Eritq̄ ezechiel vobis in portentū. Zach. iiij. c. Audi iesu sa-
cerdos magne et amici tui qui habitat corā te: q̄r̄ viri porten-
dētes sunt. Quidā exponit hoc de duobus filiis esaias/ iasub
et emanuel: sed falso ut dicit Hieronym⁹. Aplu. ad Heb. ii.
c. adducit hanc auctoritatem ex persona domini: Ecce ego et
pueri mei. i. apostoli qui in portentū sapiētē huius seculi et
supbiē iudeorū fuerūt. Unū Ezech. xij. b. Fili homis porten-
tū dedi te domū israel. Apostoli etiā in portentū erant: quia
p̄dicabant deū mortuū: vel q̄r̄ eoz sapientia et eloquentia mi-
rabant om̄s: vel q̄r̄ duse viuebant. Et ne aliquis dubitaret
de his subdit: h. Ad dñm exercituū. i. angelicarū virtutū
et iustorū hominū: i. Qui habitat in mōte sion. i. cui⁹

Esaie

templū est in mōte sion: vñ in ecclesia fiet hoc. k. Et cum
dixerint t̄c. Quinta p̄s vbi esaias moner discipulos suos. Quinta pars
vel alios p̄phetas et amicos suos: vt cū syri et decē tribus dī-
xerint eis q̄ non credant esaias: sed cōsolant idola vel phyto-
nes: ne acquiescat eis sed respondet: nō est īrenda veritas
a talibus: q̄r̄ stridet. Et hoc est: Et cum
dixerint syri et decē trib⁹: l. Ad vos
o discipuli et p̄phētē: m. Querite a phy-
tonibꝝ non ab esaias arreptio et pati-
entī mētis alienationē. n. Et a diuin-
nis q̄ strident i incantatioibꝝ suis
pter dissona murmura quasi insaniētes.
Septuaginta dicit: Qui de tra loquūt:
qui de ventre clamitant. i. in quibꝝ diabo-
lus loquit: nō instrumentis lingue sed int̄
in vītre: vñ ventriloqui dicuntur. Hay-
mo. Duo sūt genera diuinādi: quorū alte-
rū art̄ ē: alterū nature. Et ponit versuſ
Lucani libro. vi. Auribus incertū ferolis
stridat umbra t̄c. Oct. xv. d. vbi paulus
liberavit puellam habentē sp̄m phytonē:
dicit Beda de phytonica diuinationē. In
libro Regū inuenit vbi rogāte saule phy-
tonissa vel animam samuelis vel potius
ea sp̄m īmundū euocauit ab iferis. Qd̄ ē gen⁹ magice ar-
tis ab apolline phytio repertū est: et ab elius cognomie dicit
sic vocatū. Lui etiā nomē hebreū p̄uenit: q̄r̄ phyton os abyssi
dī. Itē sup eundē locū dī Raban⁹. Phyton nomē malignis
spiritus ē: p̄ quē phytonissē hoc agūt: vt mortuos ad locuti-
onē et diuinationē suscitēt. Hieronym⁹ dicit: q̄ phyton idem
est qđ vētriloqu⁹. i. hō habēs diabolū loquente i vītre. Lū
ergo hēc dixerint vobis respōdere. o. Hūquid nō po-
pul⁹ fidelis: q̄. A deo suo viuo et vero: r. Requirēt
visionē. i. certificationē: s. Pro viuis ac mortuis. i. lo-
co deoꝝ vestroy viuorū vel mortuorū: Tangit ritū gentilium
quorūdā: qui colebat homines viuos vel demones: et istos ap-
pellat deos viuos. Alij vel iudem colebat homines mortuos
effigiatēs in aliq̄ materia eoz imagines: sicut legit de nino:
et istos appellat deos mortuos. Unū sensus est: o. Hūquid
nō. i. nōne: p. Populus fidelis: q. A deo suo viuo et
vero nō a mītis et falsis: r. Requirēt visionē. i. cōsiliū:
s. Pro viuis. dīs: t. Ac mortuis. i. loco viuorū et mor-
tuorū deoꝝ quos vos cōsulitis. Alia litera habet: Pro vi-
uis a mortuis. Et ē sensus: o. Hūquid nō. i. nōne: p. Po-
pul⁹ fidelis: r. Requirēt a deo suo visionē. q. d. sic cum
vos grātis respoſa: s. Pro viuis. i. de viuis: t. A mor-
tuis. i. a simulacris q̄ no viuūt. q. d. cū vos de viuis cōsulit-
is mortuos: cur nō poti⁹ et vos deū viuūt et verūt. Hanc le-
ctionē approbat Hieronym⁹: q̄ sic dicit: Hoc scire debēs q̄
vnaqueq̄ gens p̄p̄los colit deos: et de viuorū salute mortuos
sciscit. Posset etiam sic legi: o. Hūquid nō. i. nōne: p.
Populus infidelis: q. A deo suo nō vero: r. Requirēt
visionē. i. consilium: Et postea q̄si irrisorie subdit p̄phēt:
s. Pro viuis requirūt consilia: t. A mortuis: id est a
simulachris similibus mortuis: quod facere ridiculum est:

* eis plurimi et cadent et cōterent et irretinent et
capient. Per q̄ttuor ista tangit p̄summatiō peccatorū q̄ in
quaternario est. Offendēt cogitatiō: cadent cōsensu: cōterent
ope: irretiens cōsuetudine: capient in morte. d. Ecce ego
et pueri mei q̄s dedit mihi dñs i signū et portentū
isrl. i. iusti et hūiles positi sūt in exemplū diuitibꝝ: vt discant
qd̄ sibi īmīneat ex q̄ iusti ita affligunt. Prouer. xi. d. Si iust⁹
in terra recipit: quāto magis īmīnus et peccator: i. Pet. iiij.
d. Tempus est vt incipiāt iudiciū a domo dei: Si autē p̄mit
a nobis quis finis illoꝝ qui nō credunt dei euāgelio: k. Et
cum dixerint ad vos querite a phytonibus t̄c.
Phytones sunt vocati ventriloqui: qui tractant de eis que
ad ventrē pertinent. Eccl. vij. c. Omnis labor homis in ore
ipsius. j. xxix. a. De terra loqueris: et de humo audies elo-
quū tuū: et erit q̄si phytonis de tra vox tua: et de humo elo-
quū tuū musitabit.

G De hac lectione non facit mentionē alioq̄ glo. a **Ad legē magis** / recurrīte pro cōsilīo in qua inuenīt̄ veritas: b **Et ad testimoniū** / sacre scripture: qd̄ non fallit. Istud magis / tenetur electiue / non comparatiue. Argumentum qd̄ in sacra scriptura est responsio ad omnia necessaria. i. Pet. ii. c. Pa- / rati reddere rationem / omni poscenti de ea qd̄ / in vobis est fide et spe. / Luc. xvi. f. Vitae / laçarum. Et. i. g. Va- / bent moysen et pphe- / ras ipsos audiat. Nō / dixit: Gratianum vel / Alpinianum. c **Q** / in / cum esuriēt irāscet: et mā- / ledicet rēgi suo et dēo suo: / creduli. i. syri. vel decē / trib: d **G**utta ver- / bum hoc: id est luxta consiliū tuū faciemus. i. si dixerint nō / sueta verbū hoc faciem: hoc ē si nō acqueuerint tibi: vt nō / requirant consiliū a lege et non ab idolis: hęc incōmoda in- / current. e **Nō erit eis matutina lux**. i. p̄spuritas vel / liberatio a captiuitate: vt agnitus veritatis quam negligit. i. / christus. De qua Apoc. ii. g. Habo ei stellam matutinā. f. / Et transibit lux. g **M**er eam / terrā vel cōgregatio- / ne: sed nō faciet in eis morā: quia nō fruēt̄ ea. h **E**t cor- / ruet / cōgregatio in damnationē. i. **E**t esuriēt / pane ma- / teriali in obsidione: vel in captiuitate: vel pane spūali tempo- / re christi: iuxta pp̄hetiā Amos. viii. d. Mītrā famē in terrā / non famē panti: neq; sitim aque: sed audiendi verbum dei. k **E**t cū esurierit / fame corporalē / obsidiōe: vt spūali tē- / pore christi: l **G**rascef / murmurās / debi. m **N**ō Ds. Si ho- / n̄ fuerit saturari et murmurabūt. n **E**t maledicet / blasphem- / o mando: n **R**egi suo. i. sennacherib / v̄lhabuchodonosor. o **E**t deo suo. i. diabolo / v̄l / idolo: et paternis traditionib: / cōtra illud Exo. xxij. d. Principē populi tui non maledices. p **E**t suspiciēt sursum / si vndecūq; veniat ei consiliū et / auxiliū. q **E**t ad terrā intuebit̄ / p̄ cōfusionē et dolore. r **E**t ecce tribulatio et tenebre: cōfusionis et desperati- / onis. s **E**t dissolutio: id est formido dissoluens: t **E**t / angustia / famis et suis p̄mens. v **E**t caligo p̄sequēs: / id est cęcitas indurati cordis. x **E**t nō poterit auolare. i. / esugere: y **D**e angustia sua. i. quā meritis suis patiet̄. / Et sic ad litterā p̄dicit esatas grauissimā iudeoz̄ tribulationē / tempore captiuitatis babylonicę vel romanę. ū. v. g. de hoc: / Spicem̄ in terrā: et ecce tenebre tribulationis et lux obtene- / brata est in caligine eius. Daniel. ix. g. Finis eius vastitas: et / post finem belli statuta desolatio.

Dystice

sodes pene / roboequum

v. iii.

* quiū tuū musitabit. A talib̄ vult diabol̄ requiri cōsiliū: Sed a **Ad legē magis** et ad testimoniū: Ubi moyses in dubijs recurrebat ad tabernaculū testimoniū: saul autē ad p̄phytonissā. i. Regl. xxvij. e **Nō erit eis matutina lux**. Hic enumerat esatas duodeci p̄gnas reproboz. Prima ē qd̄ deū nō videbūt: Et h̄ ē: **Nō erit eis matutina lux**. j. xx/ vi. b. In terra sanctoz̄ gessit iniq; et nō videbit gloriam dñi. Secunda est scrutinū cōscientiā: Et hoc est. f **E**t trāsibit / p̄ ea. Sop̄b. i. c. Scrutabor hierlm̄ i lucernis. Tertia ē syn- / deresis extinctio: Et hoc ē: h **C**orruet. Job. xxj. b. Luce- / na impioz extingue. Quarta est ois boni defec̄t cū appetitu / anxi: Et hoc est: **E**suriēt. i. Iev. b. Serui mei comedēt et / vos esuriētis. Quinta est qd̄ irascēt sibimet: Et hoc est: i. / Grascef. Ds. Peccator videbit et irascēt v̄tib̄ suis fremet / et tabescet. Sexta est blasphemia dei qd̄ maxima pena ē: qd̄ ex / maximo dolore cōsciētē venit: Et hoc est: m **M**aledicet / regi suo et deo suo. Apoc. xvij. d. Grādo magna sicut ta- / lentū descendit de celo in homies: et blasphemauerūt homies / deū ppter plagā grādinis: qm̄ magna facta est v̄hemēter. Septima est desperatio ois auxiliū: Et hoc est: p **E**t suspi- / ciēt sursum: et ad terrā intuebit̄. i. vndiq; circūspicet et / nullū adiutorē inueniet: sicut fur dephēsus in furto: qui ducit / ad suspēndiū. Vttere. i. e. Quō cōfundit fur qd̄ deprehēdit:

sic cōfusi sunt dom⁹ israel. Octaua est ois creature cōmpugna- / tio: Et hoc est: n **E**cce tribulatio cū pondere. Sap. v. / c. Armabit creaturā in vltione inimicoz: et pugnabit cum illo / orbis terrarū contra insensatos. Non ē tenebrositas cōtra / gloriā mūdi: in qua voluerūt esse iudēt: Et hoc est: r **E**t te- / nebre / exteriores et / interiores. i. Regl. ii.

b. Et imp̄i i tenebris / conticescent. Decima / est timor nimius: quia / p̄senta p̄gn̄ timores / nō excludit: Et h̄ est: s **E**t dissolutio. i. / formido dissoluens. / Sap. v. a. Evidentes / turbabūt timore hor- / ribili. Undecima ē ver-

mō cōscientiē int̄ angustians: Et hoc est: **E**t angustia. / i. vlt. g. Terribilis et nō moriet̄. Duodecima est cęcitas in- / durati cordis: Et hoc est: v **E**t caligo p̄sequens. Job / xx. d. Om̄s tenebre abscondit̄ in occultis eius. Et om̄s iste / p̄gn̄ eternē erūt: Et hoc est qd̄ sequit̄: x **E**t non poterit / auolare ab angustia sua. Prover. xi. b. Justus de an- / gustia liberatus est: et tradet̄ impius p eo.

Primo tempore z̄c. Adhuc **E**xpo. Ca. IX. / p̄ est p̄phetia de christi nativitate et p̄dicatione eius: et / de duplii captiuitate decem tribuū: quā posterior / graulor̄ fuit. iiiij. Regl. xvij. Priorēm fecit theglathphasar: / qui duas tribus et dimidiā trans iordanē et multis de tribu / cabulon et tribu neptalim in assyriā captiuauit. iiiij. Regl. xv. / Secundam fecit salmanasar filius eius: qui septē tribu / et dimidiā residuas captiuauit. iiiij. Regl. xvij. Deinde venir fili⁹ / eius sennacherib / et terrā ouarū tribuū vsq; ad hierlm̄ vasta- / uit. Et hoc tangit esatas in p̄ncipio hui⁹ capituli. Et qd̄ libe- / ras spūalis p̄ p̄dicationē ibi incipit v̄bi captiuitas incep̄rat: / sc̄z in terra cabulon et neptalim: ideo pp̄beta confundit simul / p̄phetiam de captiuitate et christi p̄dicatione: De cuius na- / tivitate et passione postea subiugit: cū dicit: Paruul⁹ nat⁹ / est nobis z̄c. qd̄ iudēt de eorum messia exponunt. Dividit / aut̄ hoc capitulū quo ad litterā in septē partes. In p̄ima agit̄ / de initio captiuitatis decem tribuū et cōsummatio: ibi: Pri- / mo tempore z̄c. In secunda de interficiōe exercit⁹ senna- / cherib⁹ et liberatione hierusalē: ibi: Popul⁹ qui ambula- / bat z̄c. In tertia de aduentu messi: ibi: Paruul⁹ em̄ na- / tus est nobis z̄c. In quarta ostendit decem tribus trans- / gressas fuisse decretū siue mandatū de rege faciēdo: ibi: Uer- / bū misit domin⁹ z̄c. In quinta agit̄ de arrogantia israel / et syrorum: qui simul cōfederati erant contra iudam: ibi: Et / sc̄t ois popul⁹ ephraim. In sexta agit̄ de destructione / isrl̄ et syroz̄: ibi: Et eleuabit dñs hostes rasil z̄c. In / septima agit̄ de seditiōe duarū et decē tribuū adiunice: ibi: Uir / fratri suo nō parcer z̄c. **D**ystice / v̄o i p̄ima parte agit̄ / de p̄fidia iudeoz̄. In secunda de illuminatiōe gentiū: ibi: Po- / pul⁹ qd̄ ambulabat z̄c. In tertia de nativitate christi: ibi: / Paruul⁹ em̄ nat⁹ ē z̄c. In q̄ta ostendit pp̄beta qd̄ iudēt / filium dei ad se missum recipere noluerūt: quem gentes rece- / perūt: ibi: Uerbū misit domin⁹ in iacob z̄c. In quita / agit̄ de exterminatio: hereticorū et arrogantū sub typō sy- / rie et samarie: ibi: Et sc̄t ois pp̄lus z̄c. In sexta agit̄ de / dissensiōe et discordia supborū adiunice: ibi: Uir fratri suo / nō parcer z̄c. Primo autē litterā p̄sequamur. Dicit ergo: / 3 **P**rimo tpe cōficiūtatis decē tribuū. i. in initio captiui- / tatis prime: a **A**lleluia est terra cabulon et terra / neptalim. i. malis

3 **P**rimo tpe z̄c. Nūc exponam⁹ capitulū. In qd̄ p̄phetia Secunda / ē de christo: qd̄ expositor et littalis simul ē et mystica. 3 **D**ri- / mo tpe. i. i. initio p̄dicationis christi: a **A**lleluia ē ab / onere peccatorū.

Et sic ut de eisdē agat: 3 **P**rimo tempore: id ē prima / Aliter / christi p̄dicatione: a **A**lleluia est / a sarcina peccatoroz̄:

d 2 **T**erra cabulon

B
15.dij. c. fl.

Libri

Gneptalim. i. malle habitatoribus quos habebat euacuata est. Quasi enim magno pondere onerata erat terra dum mali habitatores habebat. **V**el alleuiata. i. leuiter percussa: quod dicitur: quia non generalis sed particularis fuit illa captiuitas. b. **E**t nouissimo tempore. i. in aduentu salmanasar: c. **A**ggrauata est. i. grauiter percussa. i. generali captiuitate. **V**el aggrauata est. i. iudicis expulsis alienis gentibus inhabitata. **R**ex enim assyriorum introit.

Matt. 4. c. duxit nouos colonos a terra cabulon et terra neptalin: qui primo dicti sunt chutet: postea saepe est via maris trans iordanem galilee gentium. **P**opus qd. **E**lia maris. id est terra cabulon et neptalin maritima: qd. **T**rans iordanem galilee gentium: id est galilee populo: qd. s. propter multitudinem populi siue gentium inhabitatum dicitur galilea gentium. **V**el ut dicit Beda: Huc sunt galilee. Una in tribu neptalim vicina tyri: in qua erant viginti oppida: qd. dedit salomon hiram regi tyri. iij. Reg. ix. c. que dicitur est galilea gentium: non quod gentiles eam habitarent: sed quod cessit in dominio regis gentilium. **J**udei enim ibi habitates tributarum fuerunt hiram gentili: sed paruo tpe: quod hiram dimisit terram illam: quod displicuit illi: vni vocavit eam chabul: ut legat. iij. Reg. ix. c. Altera fuit circa tyberiadem et stagnum geneareth in tribu cabulon: qd. dicta est galilea iudeorum. **E**ccl. autem una sola galilea fuit quam insuebat iordanis: sed illa per ubi erat viginti oppida qd. dedit salomon hiram dicta est galilea gentium: alia autem per dicta est galilea iudeorum. Sed cum esaias haec prophetia dixerit in hierusalim: quod dicitur trans iordanem: cujus cabulon et neptalin non sint trans iordanem sed citra: Legit enim Iosue. j. c. et. xxiiij. b. qd. ruben et gad et dimidia tribus manasse enim habuerunt sortes ultra iordanem: et omnes alijs tribus citra. Ideo hebreus sic distinguit: **N**ouissimo aggrauata est via maris trans iordanem. i. terra trans iordanem per quam surit ad mare. Et iterum: aggrauata est via maris galilee gentium i. tra galilee gentium maritima. **H**ec expositio extorta videtur: Alij sic distinguit littera: **N**ouissimo aggrauata est via maris trans iordanem. i. terra ultra iordanem. Et postea sequitur: **P**opulus gentium et. **H**ec expositio falsa videtur. Alij sic exponunt et melius: **N**ouissimo aggrauata est via maris i. tra cabulon et tra neptalim maritima: que est trans iordanem galilee gentium. i. ultra reflexionem quam facit iordanis: que reflexio mare galilee et mare tyberiadis et stagnum geneareth appellat. Sed quod non constat quod terra cabulon et terra neptalin sint ultra illam reflexionem: ideo aliter exponunt alijs dicentes: quod hoc dictum trans et ultra quod ponit in scriptura summa hierusalim: quod summa contrarium sit. i. summa situm terre que est trans iordanem. **A**libi causa. Iosue. j. c. sic legit: Rubenit et gadditis et dimidiis tribui manus ait ioseph: **E**xores vestre et filii vestri ac iumenta vestra manus in terra quam tradidit vobis moyses trans iordanem vos autem transite armati ante fratres vestros. Constat quod ioseph hoc dicit: non dum transferat iordanem: nec erat in terra promissionis: et tamen sic dicit ac si esset in terra promissionis. Et ita transponit summa hierusalim. Item Iosue. xxiiij. b. dicit sic: Benedixit ioseph rubenit et gadditis et dimidiis tribui manus et dimisit eos: qui reuersi sunt in tabernacula sua. Dimidiis autem tribui manus possessionem moyses dederat in basan: et idcirco medie que superfuit dedit ioseph sortem inter ceteros fratres suos trans iordanem ad occidentalem eius plagam: Cestet quod ioseph erat in terra promissionis quod hoc dicit: et quod ista dimidia tribus manus habuit sortem in terra promissionis: ita transponit summa hierusalim. i. summa basan. Similiter et hic cum dicitur: **N**ouissimo aggrauata est via maris trans iordanem galilee gentium respectu assyriorum venturum ad grauandum terram cabulon et neptalin trans iordanem. Est igitur summa hierusalim veritatem littere: quod prima pars decem tribum est captiuata. i. duae tribus et dimidia: et tot de cabulon et neptalin: quod insimul cum alijs possent facere tres tribus. Et de-

Esaie

Inde aggrauata est via maris trans iordanem galilee gentium: id est per captiuitatem aliarum tribum que remanserant captiuitas consumata est. Sequitur: **P**opus qui ambulabat vel se debat sum Hieronymus: s. **S**unt tenebris aduersitatis et misericordie: id est iuda quem infestabat sennacherib: b. **C**edit lucem magnam prosperitatis et consolationis: quando exercitus sennacherib exterminatus est ab angelo: quia tunc lux leticie magnae orta est populo hierusalem.

Habitantibus in regione umbra mortis: id est ipsis iudeis qui iam erant quasi mortui fame et miseria et timore. k. **L**ux orta est eis: id est leticia magna de exterminatione.

a ab onere peccatorum: **T**erra cabulon et terra neptalin: id est terra illarum duarum tribum que dicitur galilea: ubi christus primo predicauit: et apostolos primo vocauit: Matt. xij. c. Unde Ps. Principes cabulon et principes neptalin duces eorum. Ubi etiam aquam in vinum conuertit: Ioh. ii. b. **E**t nouissimo tempore: id est in finali era: De quod dicitur. i. Ioh. ii. c. Filoli mei nouissima hora est. Et. i. Corinth. x. c. In quos fines seculorum deuenerunt. c. **A**ggrauata est: id est facta grauida germe fidei: et secunda fructibus bonorum operum. d. **E**lia maris trans iordanem galilee gentium: id est predicta terra ultra reflexionem iordanis: que mare galilee et mare tyberiadis et stagnum geneareth appellat. **V**el trans respectu assyriorum. Et sic exposuit de grauitate aurea: de qua dicitur in Ps. In populo grauitate laudabo te. Et est conveniens ordo. Primo enim alleuiatio terra mentis ab onere peccatorum: et postea secundas frugibus bonorum operum. **V**el potest legi de grauitate plumbea: De qua dicitur in Ps. Filii hominum usquequo graui corde: Et est sensus per dominum predicante quidam crediderunt: et ita bene aggrauati sunt. i. in bono secundati. Alij credere noluerunt: et ita contemptu magis peccauerunt: et ita fuerunt aggrauati: id est sarcina peccatorum plus quam ante onerati. Quibus dicit dominus Matt. xi. c. **V**e tibi coroqatum: ut tibi bethsaida: quia si in tyro et sidone es.

a **T**erra cabulon et tra neptalim per christi predicationem. **b** **E**t nouissimo: id est post modicum temporis: c.

Aggrauata est via maris: id est predicta terra: que est

Trans iordanem galilee gentium: id est ut prius: id est retro abierunt a fide quam suscepserant: et ita grauius peccaverunt.

Item christus duo habet tempora. Tempus misericordie in primo aduentu: Tempus iusticie in secundo. In primo facta est alleuiatio: in secundo aggrauatio. Sed quis alleuiabilis: Zabulon fluxus noctis: id est ille cui sensus vita ut nocturna fluit: et futura quasi ut dies appareat. Roma. xij. d. Non cessit dies autem approquinabitur. Et neptalin compagno: id est ille qui caduca manus compans: ista eligit: et illa contemnit.

j. Corinth. ii. d. In doctrina spiritus spiritualibus spiritualia comparantes. **J**udic. v. c. Zabulon et neptalin obtulerunt animas suas mortis in regione morome. i. excelsa. i. per celum non pro terra. **E**lia maris: est voluptas et prosperitas sensus que ducit ad amaritudinem sine fundo: que in principio pulchra ridentur: sed nouissimo aggrauata trans iordanem galilee gentium: id post descendit transmigrationis factum: id est tempore mortis. Proverb. v. a. Fauus distillans labia meretricis: id est mudi: nouissima autem illa amara quasi absinthium. f. **P**opus qui ambulabat in tenebris: culpe et ignorantie ante christi predicationem. b. **C**edit lucem magnam: id est christum qui dicit: Ego sum lux mundi: Ioh. viij. b. **V**el eius predicationem: que quasi sol orientis illam terram cabulon et neptalin primo illuminauit. **H**abitantibus in regione umbra mortis: id est in limbo inferni. k. **L**ux: id est christus: **O**rta est eis: id est ad eorum visitationem: quia christus post mortem ad infernum descendit: et qui in limbo erant illuminati

Gra de exterminatio assyriorum. **M**ultiplicasti gentem exercitu sennacherib. **T**ox est pphere vñ pli obfessi ad dominum. **M**agnificasti leticiam sennacherib vel exercitus eius: quia non fecerunt quod volebant: immo mortui ceciderunt. Et ideo iudei obfessi.

Letabunt coram te egressentes de hierusalem ad verrabedum spolia occisorum: **S**icut q̄ letantur in messe: id est sicut letantur messores in ferme messe. **S**icut exultat victores capta preda quādō iam nullus repugnat: **Q**ui diuidunt spolia:

Hanc em fugiente sennacherib cū paucis diuiserunt sibi superius obfessi spolia exercitus iam incinerati cū gaudio magno. **A**lugū em̄ oneris ei. i. onerosū iugū sennacherib: **E**t virgā humeri eius. i. potestatē eius: **E**t sceptrū. i. imperiū: **E**xactoris eius. i. sennacherib iniuste exigentis et imponentis tributū terre iuda: **S**uperasti o emmanuel: **S**icut in die madian. i. tam facile et sine sanguine: sicut a gedeone vici sunt madianitē: **J**udic. viij. f. q. d. ista victoria nō fuit facta viribus iudeorū: sed dei potentia: sicut madianitē fuerūt vici nō viribus gedeonis: sed dei potentia. **E**t reuera nō hominū: sed dei potentia factū est hoc: **Q**ui ois violenta hōdatio. i. que fit vi hominū: **L**um tumultū fit et sanguinis effusione pugnantium adiucentem. **E**t vestimentū pugnantium: **M**ixtū sanguine occisorū. Sed hoc vestimentū pugnantium: **E**rit in combustionē et cibus ignis: q̄ exercit⁹ tot⁹ incinerat⁹ fuit. **E**el sic: **E**t vestimentū. i. corpora exercit⁹ sennacherib quib⁹ q̄li vestimentū aīe sūt induit. **C**aditū sanguine. i. crūcata sanguine iudeorū q̄s occiderunt. **E**rit in combustionē et cib⁹ ignis materialis et infernalis. **D**ucusq; bñ legūt iudei ad litterā: sed qđ sequit⁹. **P**aruul em̄ nat⁹ est nobis et c. nō possūt legere nisi de messia. **T**ū dicūt q̄ istud nō cōtinuat ad pcedens. **N**os vnde messia. i. de christo exponim⁹. p̄ quē exercitus sennacherib exterminat⁹ fuit: et plūs iudicat⁹ liberat⁹. **E**t cōtinuat sic: Ita fieri ut p̄dicti dicit esaias: et hoc debetis credere: q̄r multo maius bñficiū p̄seret vobis dñs. **V** Paruul em̄ nat⁹ est. i. nasceret more p̄pheticō. **M**obis acq̄sitive fūm carnē. **E**t fili⁹ dei: **D**at⁹ ē a patre. **M**obis saluādis. **P**aruulus dicit: q̄r maxia fuit hūilitas q̄ factus ē bō. **P**hil. ii. a. Exmaniuit se metipsū formās serui accipieſ. **D**at⁹ dicit:

Secondū expositio erat illuminati sunt et liberati. **E**tiam q̄ in p̄fundo erat eius claritatē p̄ceperūt: sed eius deitatem non viderūt. **H**iero. In umbra mortis sunt: qui adhuc in peccatis iuvūt. In regione umbra mortis sunt: q̄ iam cū opib⁹ mortuis ad inferna descenderūt. Sed nūquid tales illuminati sunt i desclē christi: Ita quodā mōi sicut expositū ē. **S**ic autē peccatum umbra mortis: q̄ si cib⁹ respōdet corpori cui⁹ ē et assimilat ei: ita p̄tm respōdet penitē et ei equipat. **Q**ueq; paratia cōsistit i quiq; Primo: q̄r luxta quātitatē culpe erit quātitas penitē. **D**eut. xxv. a. Pro mensura peccati erit et plaga mod⁹. i. xxvij. b. In mensura cōtra mensurā cū ablecta fuerit aia. i. a corpore iudicabit ea. **D**attb. viij. a. In q̄ mensura a mēsi fuerit et remetiet vobis. **A**poc. xvij. b. Quātū glorificauit se et delitij fuit: tantū date ei tormentū et luctū. **S**ecundū: q̄r sic i p̄tō ē ignis culpe: ita in inferno erit ignis penitē. **D**e p̄mo igne dicit P̄s. Supcedidit ignis et nō viderūt sole. **D**e secundū dicit. i. vii. g. Ignis eōp nō extinguet. **T**ertio: sicut i peccato ē acule⁹ cōsciētē remordētis: ita i inferno. i. vii. g. **T**ermis eōp nō moriet. **Q**uarto: q̄r sic ut p̄tō et hīc se auertit a deo: ita in inferno deus auertit se a p̄tō ne videat ab eo. i. xxvij. b. In terra sanctoꝝ iniqua gessit: nō videbit gloriā dei. **Q**uinto: sicut in

peccato sunt tenebre interiores: ita i inferno sunt tenebre exteriores. **D**attb. xxij. b. **L**igatis manib⁹ et pedib⁹ mittite eū in tenebras exteriores. **M**ultiplicasti gētem. i. gētēs noticia tua. **T**ox. pphē vñ aploꝝ ad christū. **M**agnificasti leticiā nob̄ de salute iudeorū: q̄li dicāt apli et pphā:

Hob dedisti leticiā de gētē conuersiōe: s̄ nō magnificasti eā: qr et si letemur de gentiū cōuersiōe dolem⁹ tñ de iudeorū auersiōe. **B**arus Berū. **M**ultiplicasti gentē clericōp: s̄ b̄ M̄agnificasti leticiā: **J**acorum. **J**ob. xij. d.

2. q. 7. c. noſſi

Iptrū exāctoris ei⁹ sup̄asti: si cūt i die madian. **Q**ui ois violēta hōdatio cū tumultū: et vestimentū mixtū sanguine erit in cōbustionē et cibus ignis. **P**aruul em̄ natus ē nobis et fili⁹ dāt̄ ē nobis: Qui multiplicat gen̄tes et pdit eas: et subuersas i integrū restituit. **P**rouer. xxix. c. In multiplicatiōe impioꝝ multiplicabunt scelerā. **S**ap. liij. a. **M**ultigena impioꝝ mīlitudo nō erit v̄t̄s. **L**etabunt: apli et p̄dicatores: **L**orā te o christe et. **T**ox. pphē. **S**ic q̄ letantur in messe. i. sicut messores gentiū quas in fide colligūt p̄dicando: tandem in horreli dñi recōdendas. **L**ucl. x. a. **M**essis quidē multa: oparij vero pauci. **J**ob. iiiij. e. **R**euate oculos v̄ros et videte regiōes: qr tā alb̄ sūt ad messe. **S**ic exultat victores capta hōda: q̄n diuidūt spolia: ita exultat apli: q̄ carnē et mūdū et diabolū vicerūt: capta hōda generis hūani a diabolo ablati: Qui diuidunt spolia: qr alios pastores/ alios doctores de pueris fecerūt. **E**ph. iiiij. c. **C**ompanūt autē p̄dicatores messorib⁹ et militib⁹: qr sicut messores et colligēda messe multū laborāt: s̄ postmodū de frugū multitudine multū gaudēt: et sicut milites i pugna multū laborāt et postmodū habita victoria multū gaudēt: **S**ic p̄dicatores in colligēda messe ecclīe et defensiōe eiusdē multū laborāt: sed postmodū de acq̄stioꝝ et cōuersiōe peccatorū multū gaudēt. **J**ob. xvij. e. **M**ulier cū parit tristia h̄z qr venit hora ei⁹: cū autē peperit puerū nō meminist p̄ssure. **P**er gaudiū qr nat⁹ ē hō in mūdū. **J**ob. xxvij. d. **M**ūqd capies lege p̄dā/ aut animā catulorū ei⁹ implebis: **L**eona/ecclesia: aia catulorū desideriū aploꝝ. **H**ugū em̄ onerl ei⁹ i. diaboli dñationē: **E**t virgā humeri ei⁹ i. diaboli potestatē: **E**t sceptrū. i. imperiū: **E**xactoris ei⁹. i. ipsi q̄ est exactor p̄essimus: exigēs a nobis cū v̄sura nūmū peccati: quē p̄mis parētib⁹ cōmodauit. **S**up̄asti o christe: **S**ic i die madiā. i. ita facile sicut p̄ gedeonem madianitas viciſt: **J**udic. viij. f. **H**abet diabolū iugū. v̄gā et sceptrū: sic christ⁹. **H**ugū diabolū luxuria ē. **E**ccl. xxvi. b. **S**ic boū iugū q̄d mouet: ita et mīler nequā. **V**irga diabolū sup̄bia: qua discipulos suos p̄cutit. i. superbos. **E**zech. viij. c. **F**loruit v̄gā: germiavit sup̄bia: inq̄tas surrexit i virga impletatis. **P**rouer. xiij. a. In ore stulū virga sup̄bie. **S**ceptrū diabolū auaricia: exactor plabō. **P**ob. xxix. a. de onagro. **C**lamorem exactoris non audit. **Zach. ix. b. M**on transibit sup̄ eos ultra exactor. **H**abet et christus iugum/v̄gā et sceptrū. **H**ugū euāgelij doctrina. **D**attb. xij. d. **H**ugū meū suaue ē. **V**irga vītē disciplina. **P̄s. V**irga directioꝝ v̄ga regnū tul. **S**ceptrū/ crux quā sup̄ hu. **P̄s. 44.** meꝝ portauit. **J**ob. xij. c. **E**t bajulās sibi crucē exiuit in eum q̄ dicit calvarie locū. **Q**ui ois violenta hōdatio cū tumultū: auferet ei. q. d. gen⁹ humanum qđ diabol⁹ p̄edatus est fraudulēter: auferet ei dñs violenter. i. potēter: et ipsum et mēbra ei⁹ cū tumultū detrudet in infernū. **T**ū tam de ipso q̄ de mēbris eius dicit in P̄s. **P**erit memoria eōp cū sonitu. **Q**et vestimentū mixtū sanguine. i. peccatores quib⁹ diabulus quasi veste circūdat: quorū man⁹ sanguine. i. peccato plenū sunt: **E**rit in combustionē gehennē: **E**t cibus ignis ē. **J**ob. xx. d. **D**euorabit eū ignis q̄ nō succēdit: affliget relīc⁹ i tabernaculo suo. **V** Paruul em̄ nat⁹ ē nobis saluādis. i. nasceret fūm carnē paruul: fūm deitatiē imensus: **E**t filius dei: **D**at⁹ est nobis/ a deo patre sola gratia. **D**atus inq̄ exemplū cōuersationis: in

Libri

¶ qz sola gratia nō meritis nostris factus est hō. ¶ Et fact⁹ est p̄ncipat⁹ sup humerū ei⁹. i. crux in qua p̄ncipaliter triūphauit: et ppter quam deus exaltauit illum & donauit illi nomē qd ē sup om̄e nomē: Phil. ii. b. q. d. Itez sit futur⁹ deus: tñ crucē suis humeris ē portatur⁹. Job. xix. c. Exiuit batulās sibi crucē. j. xxv. f. Da

De sacra vnc.
cynico

bo clauē dauid. i. cruce p̄ quā aperuit ia-
nuā celi. sup h̄mē ei⁹. ¶ Et vocabit no-
mē ei⁹ his sex nobis⁹
q̄ sequūt̄ p̄ter p̄missa
noia. i. emmanuel acce-
lera spolia detrahē se
stina p̄dari. Uocabit
in p̄. d. Admirabilis: qz inauditus est & admiratiōe dignus
q̄ de⁹ factus est hō. ¶ Cōsiliari⁹: dator cōsilij boni. Agite
penitentiā: Matth. iii. q. c. Si vis p̄fec⁹ esse vade & vende oia
q̄ habes: & veni sequere me: Matth. xix. c. ¶ De⁹: creator
omniū. g. Fortis: cui nemo p̄t resistere: Job. ix. b. For-
tē armati fortiter supans: Lucl. vi. c. Pater futuri se-
culi qd eternū: nō tm̄ p̄sentis: qd caducū & transitoriū est.
Job. xvii. g. Regnū mēsi nō ē de hoc mūdo. ¶ Princeps pacis: i. mediator dei et homī. i. Timoth. ii. b. Quid nos recōciliauit deo & angelis ei⁹. Eph. ii. c. Ipse ē pax no-
stra qui fecit vtraqz vnu. Septuaginta nominū maiestate p̄
territi: nō fuerūt ausi de puerō dicere apte q̄ de⁹ appellare: &
ideo p̄ his sex nomib⁹ posuerūt angel⁹ cōsili⁹: et ne pto-
lome⁹ cui trāsserget biblia plures deos crederet: cum plura
noia audiret: & ne sanctū darēt canib⁹ & margaritas porci: si
ita apte mysteriū incarnatiōis filij dei gentib⁹ demōstrarēt.
¶ Multuplicabif ei⁹ imperiū. i. fideles q̄ ei⁹ suberūt im-
periū: multiplicabunt & merito & numero p̄ p̄dicationē aplo-
p̄. 71. rū & successorē eoz. ¶ Et dñabif a mari vsc⁹ ad mare. i.
ab inferno vsc⁹ ad purgatoriu. qz vtrūqz in potestate ei⁹ ē: et
a flumie vsc⁹ ad termios orbis terrarū. i. ab homib⁹ huī vītē
fluxibilis vsc⁹ ad sanctos stabiles & firmos: quibus finita est
ois terrenitas. ¶ Et pacis eius: suo: in. Non erit
finis: licet quādoqz tribulenſ. De pace eternitatis planū est.
¶ Sup solū dauid. i. sup iudeos: ad litterā: vel potius in
hūlib⁹ qualis fuit dauid. ¶ Et sup regnū ei⁹: qd in ca-
ptiuitate babylonica fuerat dissipatū. i. sup hierusalē vbi erat
caput regni: sedebit. ¶ Erit hierisl solū dñi: et
cōgregabunt ad illā om̄is gentes in noie dñi. q. Et cōfir-
met illud. i. firmū & stabile faciat. ¶ Et corroboret in
iudicio & iusticia. i. iusto iudicio. ¶ In iudicio: disre-
tiōis. Et iusticia: opis. ¶ Anmodo. i. a tpe incarnationis:
¶ Et vsc⁹ in sempiternū. i. in secula seculorū. Et qz fa-
ciet ista oia: Rides: p̄pha: y Zelus dñi exercituum
faciet hoc. i. charitas dei: nō merita homī. i. dñs. Sola em̄
charitate non meritis hominū mittet in carnem filii: p̄ quem
omnia h̄ec fieri. Roma. v. b. Emendat autē de⁹ i nobis ch-
aritatē suā: qm̄ cū adhuc peccatores essem⁹ fin temp⁹ christ⁹
p̄ nobis mortu⁹ est. j. Job. iii. b. In hoc apparuit charitas
dei in nobis qm̄ filii suū vñigenitū misit i mūdu: ut viuam⁹
q̄ eu. Hic terminat p̄phetia de emanuel. Et nota q̄ qnqz de
causis dicit christus dñs super solū dauid. Prima ē: qz fili⁹
ei⁹ est fm̄ carnē. ¶ De fructu ventris tui ponā sup sedem
tuā. Secunda est: qz similis est in pietate. i. Regl. xxi. a. Cō-
uenerūt ad dauid om̄is q̄ erant in angustia constituti & oppisi-
ere alieno & amaro animo: & factus est eoz p̄nceps. Tertia
est: qz fili⁹ est in humilitate. i. Regl. xxii. c. Vocat se canem
mortuū & pulicē vnu. Quarta est: qz fili⁹ in māsuetudine que
cōsistit in tolerātia cōrūmeliaz. j. Regl. xvii. c. Quinta est:
qz similis in gōtē. i. diaboli expugnatione. i. Regm. xvii. f.

Quarta pars

¶ Verbū misit dñs rc. Quarta ps vbi ostēdit p̄pheta
dece trib⁹ fuisse trāsgressas p̄ceptū dñi de faciēdo rege de iu-
da: qui om̄i israeli imparet: vt legis Ben. xlvi. b. in benedictiōne iude. Et Judic. xx. c. vbi dicit: Judas sit p̄nceps ve-
ter. Et. j. Regl. xvii. c. in vñctione dauid facta p̄ samuelē.

Esaie

Sed hoc p̄ceptū p̄tererūt decem tribus: quādo ablecto ro-
robam filio salomonis: hierobōs seruū eius sibi regem cōsti-
tuerūt. Et h̄ē: Verbū misit dñs i iacob. i. p̄ceptū dedit
populo iudalco: vt. l. sp̄ facerēt reges de tribu iuda: q̄ toti isrl̄

imparent. Et cecidit

p̄cū redēptiōis: Secunda
in viaticum pegrina-
tiōis: & dabitur in fu-
turo in p̄remiū remu-
nerationis. Ergo fra-
tres sequamur exem-
plū: soluam⁹ p̄cū: co-
medam⁹ viaticū: expe-
cēm⁹ p̄mīū. ¶ Et
quis sit filius dei: tñ

fact⁹ ē p̄ncipat⁹. i. crux p̄ quā vel i q̄ meruit p̄ncipatū. b
Super humerū ei⁹. j. xxv. f. Dabo clauē dom⁹ dauid. i.
crucē p̄ quā agta est ianua paradisi sup humerū ei⁹. Job. xl. d.
Mūquid pones circulū i naribus eius: aut armilla p̄forabis
maxillā ei⁹. Armilla. i. virtute crucis p̄forauit christ⁹ maxillā
diaboli. i. extraxit eos qui erāt in fauic⁹ inferni: non impios
qui iam sunt in ventre diaboli. c. Et vocabit nomē ei⁹
admirabilis: qz deus & homo: paruū & imensus: morta-
lis & imortalis: cōtinens & cōtentus. Ben. xxxv. g. Quid q̄/
ris nomē mēu qd ē mirabile? Et Ps. Dñe dñs nr̄ cōadmi-
rable ē nomē tuū i vniuersa tra. e. Cōsiliari⁹: dei p̄ris: &
omniū iusto & sciēs cōsilia. Prouer. vii. b. Ego sapientia ha-
bito in cōsilio: & eruditis interis cogitatiōibus. ¶ De⁹: cre-
ator omniū vbiqz p̄sens. g. Fortis: vbiqz potens: cui ne-
mo resistere potest. Job. ix. b. et. xl. a. h. Pater futuri se-
culi. i. sine fine bēniol⁹: futurū seculū p̄mittēs & p̄sens co-
temnere docens. i. Job. ii. c. Molite diligere mūdu: neqz ea
que in mūdo sūt. Prouer. xx. c. H̄ereditas ad quā festina in
p̄ncipio: in fine bñdictiōe carebit. Itē Prouer. xii. b. Sub-
stātia festinata minuet: que autē paulatim colligit manu mul-
tiplicabif. ¶ Princeps pacis: qz nos deo patri & ange-
lis eius recōciliauit. Mich. v. b. Et erit iste pat assyri⁹ cum
venerit in terrā nostrā. Ecce sex nomia christi: Admirabilis ē
incarnatiōe: cōsiliarius in p̄dicationē: deus in miraculoz ope-
ratione: fortis in passiōe: pater futuri seculi in resurrectiōe et
ascēsione: p̄nceps pacis in spūllanciōi missiōe. k. Multipli-
cabis eius imperiū. i. fideles: quib⁹ impabili p̄ aplorū
& successor eoz p̄dicationē. l. Et pacis eius & sanctoz: in
Mō erit finis: qz licet aliqui exteri⁹ tribulenſ: interi⁹ con-
tinua pace trāsūnt. Job. xlii. d. Pacē relinquo vobis pacem
meā do vobis. Hic relinquo pacē pectoris: ibi do pacē eter-
nitatis: que exuperat omnē lensum: Phil. iii. b. n. Sup
solū dauid & sup regnū ei⁹. i. sup ecclesiā: q̄ significat
p̄ solū & regnū dauid: p̄ Sedebit i pace: vt nō oporeat
eum surgere ad pugnandū: sicut modo. Ben. ii. f. Erit hie-
rusalē solium dominū: & cōgregabunt ad illam om̄es gentes
in nomine dominī. q. Et confirmet illud i fide. r. Et
Corroboret i ope: s. In iudicio: discretiōis: t. Et
iusticia: executionis. Multi em̄ bene iudicant: sed male exe-
quunt. Isti sunt confirmati in iudicio: sed nō sunt corroborati
i iusticia. Ps. Justicia & iudiciū p̄paratio sedis ei⁹. Et alibi.
Beati qui custodiūt iudiciū & faciunt iusticiā in omni tem-
pore. ¶ Anmodo. i. a tempore incarnationis: x. Et
vsc⁹ in sempiternū. Et qd faciet hoc: Merita hominū
Mon. y. Zelus: id est charitas: domini exercituum fa-
ciet hoc. Titū. ii. b. Mō ex operibus iusticie que fecimus
nos: sed fm̄ misericordiā suam saluos nos fecit. Zach. i. c.
Zelatus sum hierusalē et sion celo magno: et ira magna ego
trascor super gentes opulentas. z. Verbū: id est charissū
vel euangelī vel p̄ceptū. Matth. xxi. d. Nouissime misit
filiū suū dicens: forsitan verebunt̄ filiū meū: Agricōl⁹ autē
videntes filium eius: dixerunt intra se: Hic est h̄eres: venite
occidamus eum: et hereditem⁹ hereditatē eius: et apprehe-
sum eum elecerunt extra vineā & occiderūt eū. a. Diligit
domin⁹ in iacob: id est in ecclesiā: que p̄lorē populi sup-
plantavit. Et cecidit

Simpotent. a **E**t cecidit in isrl. i. frustratū et cassum et irritū fuit in decē tribub⁹: que domū dauid abicerūt et hiero-
boā de ephraim elegerūt. iij. Regl. xij. e. Decē trib⁹ dicunt
Israel: qz maioris dignitatis se reputabat: qz plures erāt. b

Et ideo sciet ois popul⁹ ephraim. i. decē tribuū: qz dē
ephraim: qz dīm⁹ eoz

Quinta pars

rex. i. hierobā fuit de
tribu ephraim. Et b

et cecidit i isrl. Et sciet omis
popul⁹ ephraim et habitan-
tes samariā in supbia et ma-
gnitudine cordis dicentes:
Lateres ceciderūt: sed quia-
dris lapidib⁹ edificabim⁹:
id est: d Habitantes samariā ciuita-
te metropolim ephra-
im: vel regionē qz trās-
gredi sūt mādatū dñi.

c **I**n supbia et ma-

gnitudine cordis. i. ex arrogātia et cōfidentia multitudi-
nis armator: et societas syroꝝ ī iudāti: f Dicētes hoc:

g Lateres. i. infirmi et debiles reges iuda. h Ceciderit

in man⁹ hostiū: qz eos sibi subiugauerūt ad temp⁹: i Sed

quadrīs lapidib⁹. i. viris fortibus et solidis: k Edifi-
cabimus terram iudam. q. d. iudex de tribu iuda debiles et

infirmi aliquoties ceciderunt: et postea resurgebant: sed nos

postqz eos subiugauerim⁹ nobis p̄ficiem⁹ eis reges magni-
ficos et robustos: sicut sunt quadri lapides: qz ita tenebūt eos

et decepero nō leuabunt caput. l Sycomoros succi-
derunt viri de iuda. i. infructuosos et fatuos. l. hostes suos

philistini qui aliqui eis p̄fuerūt. m Sed cedros imuta-
bim⁹. i. invincibilis ex nobis eis p̄ficiem⁹ p̄ncipes: quos nō

poterūt succidere. Tel hostes nominatiui casus: succiderūt

sycomoros. i. reges i juda infructuosos: s nos cedros. i. reges

fortes p̄ficiem⁹ i juda qz philistini v̄l alij hostes nō poterūt

vincere. o Et eleuabit dñs hostes et c. Prophetia ē

contra rasin: que p̄pheta cōminat destruendū p assyrios: qd

implētū est tēpore achaic regis iuda: ad cuius p̄ces ascendit

the glathphalasar rex assyriox: et vastauit damascū: et trāstu-
lit habitatores eius in assyriam: et rasin interfecit: vt legit. iiij.

Regl. xvij. b. Licet Interlin⁹. quedam videat velle qz hoc fe-
cerit sennacherib. Sed illa Interlin⁹. nō respicit hoc factum:

sed extendit vltra ad factū sequēs: quia cū decem trib⁹ supbe-
loquerent cōtra iudam: quia cōfederati erant cū syris: assyri⁹

primo subiugauerunt sibi syros tempore theglathphalasar:

vt dictū est: et postea adiunxerunt eos secū ad destruendū de-
cem tribus tēpore salmanasar et sennacherib. iiiij. Regl. xvij.

Et hoc ē: o Et eleuabit dñs hostes rasin. i. assyrios:

p Super eū. i. rasin et sup syriā: q Et inimicos ei⁹. i.

assyrios: r In tumultu bellū: s Cleret: corra eum vt

excident et cōminuant eū. t Syria ab oriente et c. Vox

est pphete et cōstruit cū eo qz supra dixit: Et sciet ois po-

pul⁹ ephraim hoc. qz dñs adducet sup eū. syriam ab

orientē qz ante amica erat: v Et philistim ab occi-
dēte: et deuorabūt isrl. i. decē trib⁹: x Toto ore more

serarū. Et hoc implētū est: qz the glathphalasar cepit syros

et trāstulit secū. iiij. Regl. xvij. b. Et postea cū illis filiis eius

salmanasar irruit in decē tribus. iiij. Regl. xvij. a. Sed Glo.

Haymonis dicit hic: qz hoc fecit sennacherib. Sed haymo-

nis opinio fuit qz the glathphalasar et salmanasar et sennache-

rib vnu rex fuit tot nominib⁹ nūcupatus. Tel forte hoc di-

cit: quia sennacherib iam erat magnus: et erat cum patre suo

salmanasar iam sene in exercitu quasi dux et dñs eius. y In

omnib⁹ his cōminatiōbus: z Nō est auersus furor

eius: id est dei: a Sed adhuc man⁹ eius extenta:

ad p̄cutiendū. b Et. i. quia: c Populus nō est reuer-

sus p̄ penitētā: d Ad p̄cutiētē. i. corigētē: e Se-

flagellis et minis. f Et dominū exercituū nō inqsi-

erūt: et flagellati. q. d. pphera: tot et tanta cōminat⁹ est do-

mīn⁹ decē tribub⁹: et sepe flagellauit eas: nec tñ sunt conuersi-

ad dñm p̄ penitētā. Usū dñs p̄ viere. iij. f. Sine causa p̄cussi
filios v̄os disciplinā nō receperūt. Itē. v. a. Percussisti eos
et non voluerūt: atriuisti eos et renuerūt accipere disciplinā.

Aggei. q. c. Percussi vos vento viete et auragine et grādine:

i.e. tñ fuit in

cō plantauit. a Et Secunda
expositio

cecidit in isrl. i. fru-

stratū est: i hereticos

et hypocritas qui deū

videre se iactāt. Itē.

Uerbū misit dñs

in iacob: et cecidit

in isrl. i. mandatū qd

dealt laicis: frustatū

est in clericis. Tel qd

datum est subditis: fit

irritū i platis. j. Esdrē

ix. a. Dan⁹ p̄ncipū et

magistratū fuit i hac

transgressiōe p̄ma. l. quia dixerāt v̄oꝝ alienigenas. He-
re. v. b. Ibo ad optimates terre et loquar eis: et ecce hi magis

frēgerūt iugum ruperūt vincula. b Et sciet omnis po-

pul⁹ ephraimi. i. heretici et hypocritas qui se dicunt fru-

ctuosos. c Et habitantes samariā: id est qui se legem

custodire dicit. d In superbia et magnitudine cor-

dis dicētes: Lateres ceciderūt. i. infirmi et imbecilles

de ecclesia ceciderūt. e Sed quadris lapidib⁹ edifi-

cabim⁹: ecclesias nostras. f Sycomoros ficus fāu-

as. i. infructuosos et fatuos christianos: m Succiderūt

hostes eoz. n Sed cedros. i. fortes et altos vita et scien-

tia viros ex nobis imutabim⁹. Ita dicit heretici despici-

entes ecclesię simplicitatē. Sic etiā dicit quidā arrogātē in

platione positi: Parui homines et infirmi olim fuerūt i ecclia

nostra canonici: sed nos nobiles et potentes canonicabim⁹ qd

defendent ecclesiā et iura eius. De quib⁹ dicit Abacuk. q. c.

Et qui edificat ciuitatē in sanguinib⁹: et p̄parat v̄bē in iniq-

itate. Mich. iiij. d. Et qui edificat sion i sanguinib⁹: et hieru-

salē i iniqitate. Amos. v. c. Domos quadro lapide edifica-

bitis: et nō habitabitis in eis. Thren. iiij. b. Cōclusit vias me-

as lapidib⁹ quadris. Tales em̄ viā dñi cōcludit. Amos. vi.

a. Et qui opulentī estis in sion: et cōfuditis in monte samarię:

optimates capita p̄ploꝝ ingredientes pompatice domū dñi.

o Et eleuabit dñs hostes rasin sup eū: et inimicos

eius in tumultu vertet. Rasin interplāt pictura siue va-

rietas: et significat sciētā secularē: cul⁹ hostes fuerūt apli im-

periti ignobiles: qz dñs exaltauit ad destruendā sapientiā

bui⁹ mūdi. j. Corintb. j. d. Videlte vocationē vestrā fratres:

qz non multi sapiētes fū carnē: nō multi potentes: nō multi

nobiles: sed que stulta sūt mūdi elegit deus vt confundat sa-

pientes: et infirma mundi elegit deus vt fortia confundat: et

ignobilia mundi et cōtemptibilia elegit deus/ et ea que nō sūt

v̄ea que sunt destrueret: et non glorieſ omnis caro in cōspe-

ciū eius. t Syria ab oriente et philistim ab occi-

dēte adducer domin⁹ contra samariā: supple: et deuora-

bunt israel toto ore et c. Syria: id est superbia ab oriente

venit: quādo quis de bonis suis superbūt vel de generis no-

bilitate quibus debuisseſ humiliari. Philistim: potionē ca-

dens. i. luxuria ab occidente venit. i. a delitūs carnis que occi-

derunt et occident. Et hec duo. i. superbia et luxuria israel: id

est clerum toto ore deuorāt. Jobel. j. d. Ignis comedit spe-

ciosa deserti: flāma succedit oia ligna siluarū. y In oib⁹

hīs plāgis vel minis: z Nō ē auersus furor ei⁹. i. def.

a Sed adhuc man⁹ ei⁹ extēta: ad p̄cutiendū b Et. i. quia

c Populus nō ē reuerlus p̄ penitētā: d Ad p̄cutiētē

te: sic medi⁹ p̄cutit et man⁹ ei⁹ sanāt. Job. v. c. Ipse vul-

nerat et medet: p̄cutit et man⁹ ei⁹ sanāt. f Et dñm exerci-

tuū nō in q̄sierūt: etiā flagellati et sanaret eos: in quo eoz

incorrigibilitas innuit. g. i. b. Super quo percutiā vos ultra

addentes p̄uaricationem: Ezech. xxiiij. c. Multo labore su-

datum est: et nō exiuit de ea nūmia rubigo eius neqz p̄ ignem.

v 4 c Et disget dñs

Libri

Ne nō fuit in vobis q̄ reuertereſ ad me. a **E**t ideo diſperdet dñs ab iſrl caput et caudā. i. p̄ncipē et p̄lm. b. Et ipſe teſt̄ aliter exponit: Ita p̄ caput accipiens p̄ncipes: p̄ caudā p̄phetas: quorū cōſilio ſe regebat p̄ncipes: ſic auis ſe regit cauda. Caudā dico: b. Incuruanteſ b. qd iſtu ē: c. Et refrenanteſ p̄lm a bono: Uel Deprauantem vba legiſ. Disperdet inq̄ domi nus caput et caudam: **E**t deprauanteſ b. In die vna. i. ſit. Postea exponit ſe p̄pheta oſtēdēs qd apellauit caput: et qd caudā. e. Longeu et honorabilis ipſe est caput: et p̄pheta docēs men- h. daciu ipſe est cauda. Et erūt k. qui beatificant p̄pulū iſtu m. ſeduceſtes et qui beatificant g. h. cōpulū iſtu. Prōpter hoc ſup adoleſcētulis ei nō delecta- r. bit dñs: et pupillorū eius et ſ. viduaꝝ nō miserebit. Quidam ipſe eſt cauda: teges puden- da p̄ncipis et p̄lī mēdacijs et adulatiōib. De qua dī Apoc. xii. a. Ecce draco magnū rufus habet capita ſeptē et cornua decē: et in capitib suis ſeptē diademata: et cauda eius trahebat tertia partē ſtellarū celi: et miſit eas in terrā. f. Et erūt q̄ beatificat adulādo: k. Populū iſtu. infelicitē: l. Sedu- cētes ſallis p̄mitionib. m. Et q̄ beatificant. s. p̄ncipes et p̄lī: n. P̄cipitati ſunul in p̄fundū p̄gē t̄paliſ vel eterne. q. d. falli p̄phete q̄ ſouebāt p̄ncipes et p̄lm in pecatiſ ſuis p̄mittentes, p̄ſpera: et ipſi p̄ncipes et p̄lī cū illis pariter punient. ſ. iij. c. Popule me q̄ beatū te dicūt ipſi te decipiſt. Oſee. iij. b. Peccata p̄lī mei comedēt: et ad iniq- tateſ ſubleuabūt aias eoꝝ. o. Prop̄t hoc: qz nō reuertunt ad dñm p̄ penitentiā poſt tot cominatioňs: p. Sup adoleſcētulis ei. b. hui p̄lī: qz nō delectabit vel nō letabit dñs. i. non faciet letu p̄lm iſtu ſup iuueniib ſuis. Uel Sup adoleſcētulis ei nō letabit dñs. i. cōtrista- bit eos: vel nō placebit ei: qz etiā adhuc adoleſcētes dediti erāt omni ſpurciōe credētes illis pſeoꝝ p̄phetiſ. r. Et pu- pilloꝝ eius et viduaꝝ nō miserebit dñs qn oēs trādat boſtib. s. Quia ois. i. p̄nceps p̄lī et p̄pheta: t. hypo- crita eſt et nequā: aliud ſimulā et aliud agēs, p̄mittens caſtitatē et laſciuient: p̄ferens paupertatem et marſupiū replens: Verba ſunt Hieronymi. v. Et vniuersum os p̄ncipū ſez et p̄lī et pſeoꝝ p̄pheta: u. Locutū eſt ſtultiā: qz ipſi p̄phete dicebat: Molite timere: qz bñ faciet vobis dñs: et ipſi credebāt eis: et idē adiuvicē loquebāt. Et iſo. y. In om- nib his flagellis et cōminatioňs: z. Nō eſt auersus: a. p̄lo. a. Furor ei. i. dei. b. Sed adhuc man' eius exten- ta p̄no cōſians ferire et forti p̄cūſſura. Uel. y. In om- nib his flagellis dñi: z. Nō eſt auersus furor eius. i. p̄lī a p̄cī ſuis: b. H̄z adhuc man' ei extēta ad male- facēdū. c. Et p̄lī nō eſt reuersus p̄ penitentiā: d. Ad- peutiētē ſe. i. ad dñm coriſtē ſe et vbiſ et vberib. Amos. iij. c. Percuſſi vos vēto vrete et nō rediſtis ad me dī dñs. Et merito extēta eſt adhuc man' dñi ad peutiēdū p̄lm iſtu: e. Succēla e em q̄ſi ignis impietas eoꝝ: v. ipſi impū ad male opandū. f. Aep̄res et spinā vorabit. i. ipſos aspe- ros et spinosos peccati. q. d. eoꝝ impietas erit eis cauſa omni- mode deſtructioňs: ſic poſt ignē nihil remanet. h. Et ſuc- cēdet i densitate. i. in copia arborū inutiliū: l. Salt. i. p̄lī iſte cōpabilis agro inculto: qz spinosus. u. Ideo ſal- tus dicit: qz in eō habitat bestie. i. demones et peccata. i. xxi- iij. b. Spine cōgregatē igni cōburenſ. k. Et cōvolueſ ſalt. i. p̄lī inutilis et infructuosus ſuccēdet i mul- titudine. i. p̄ multitudine p̄tōr. Matth. iij. c. et. vij. c. Ois arborū q̄ non facit fructū bonū excideſ et i ignē mitteſ et ardeſ. Ezech. xxi. g. Prophetā ad ſaltū agri meridianū: et dices ſal- tu meridiano: ecce ego ſuccēda i te ignē: et p̄burā i te lignū v̄ ride: et omne lignū aridū. k. Et cōvolueſ i ſupbia ſumi. i. ſum cōbuſtōis ei ascēdet. Apoc. xix. a. ſum ei ascēdit in ſecula ſeculoꝝ. i. xii. g. Ab aſlohe ſum veniet. m. In ira dñi exercituū cōturbata eſt tra aie vel ecclī. o. Et erit popul q̄ſi esca ignis culpe primo et: poſte p̄gē.

Eſaie

dñi exercituū. i. angelicarū vſtutū: n. Cōturbata e ter- ra decē tribuū. o. Et erit popul q̄ſi esca ignis ma- terialis vel infernalis. Et nota q̄ eſt ignis materialis. ſ. i. b. M̄ipleſ igni- civitatis vſtre ſuccēſe ſunt igni. Item infernalis. i. vii. g. Ignis eorum nō extingueſ. Item ſpūſancius. Exo. xij. b.

Si qd residuū **E**t diſperdet Secūda dñs ab iſrl caput expositio et caudā incuruan- te et deprauanteſ i. ſ. ſ. et. io. a. die vna. i. ſimul. Ca- put eſt mal' p̄lat' in quo ſūt oculi ad vidē- dū: et lingua ad loquē- dū: ſ. non bñ man' ad opandū. Cauda eſt cu- ria ei ſue familiā ei ſ. ſ. pudenda velat et celat: q̄ tota vertiſ cir- ca terrā: q̄ eſt incur- uās: cū facit bonū ma- lo fine: deprauās: cū facit malū apte. Tales

pariſ diſperdet dñs ab ecclia: et ſi nō i pſeti tñ i futuro. Lauda leonis verberat eū et animat ad p̄dā: ſic p̄latū malū familiā ſua animat ad rapinā. i. xix. c. Nō erit opus egypto q̄ faciat caput et caudā incuruant et refrenant: qz ſā eſt i iſrl. i. ecclia et i claуſtris talis cauda ē. e. Longeu et honorabilis. i. platus lōge lateq̄ honorat. f. Apſe eſt caput: vidēs et lo- quēs ſ. nihil opans. g. Et p̄pheta docēs mēdacijs. i. fa- milia q̄ p̄pheta dño ſuo mēdacijs: h. Apſe eſt cauda: q̄ ve- lat turpitudinē p̄lati. i. Et erūt q̄ beatificat p̄pul iſtu. infelicitē: l. Sedu- cētes blāditijs et adulatiōib. m. Et q̄ beatificant. i. adulatiōib delectant: n. P̄cipitati in peccatiū: et de peccato i infernū. Matth. xv. b. Si cœcus cœ- ducatū pſter: ambo i ſouē cadūt. Ezech. xii. c. Ue q̄ cōſūt puluſſos ſub omni cubito man'. o. Prop̄t hoc ſup adoleſcētulis ei nō delectabit dñs. Hiero. Ideo in iu- ueniib nō delectat dñs: qz v̄ ciuitati cui rex iuuenis ē. Eēs x. c. r. Et pupillorū ei et viduaꝝ nō miserebit dñs. i. illi q̄ deu patrē et chāſtū ſpō ſu habēt: m̄ſcōla nō ipetrabit a dño: s. Quia ois hypocrita eſt et nequā: et vniuer- ſu os locutū eſt ſtultiā. i. ois heretic̄ eſt hypocrita et ne- quā: aliud ſimulā exteri: et aliud machinā ſtūtē: et q̄cqd loquī ſtultiā ē. Job. xii. c. Nō veniet i p̄ſpectu ei ois hy- pocrita. i. xxxii. b. Cōterriti ſūt i ſion p̄tōrē: et timor poſſe- dit hypocritas. i. xxxii. b. Stult̄ ſatua loquet. y. In oib his nō e auersus furor ei: ſz adhuc man' ei extēta: et p̄lī nō e reuersus ad peutiē ſe: ſic pat peuit filiū ut reuertat ad ſe. e. Succēla e em q̄ſi ignis ipietas. i. impū ſuccēdenſ igne eterno p̄ impietate ſua. f. Aep̄res ſez et spinā. i. ipſos duros et aſpos p̄tōrē: g. Vorabit ignis gebēne: q̄ ſu vorauerat ignis culpe. Eēs. xvi. a. In ſynagogā peccantium exardebit ignis: et in gente incredula exardebet ira. i. xxxii. b. Spine congregatē igni cōburenſ. Abacuk. ii. c. Labo rabunt ipſi i multo igne: et gentes in va- cum et deficienſ. Item de illis spinis dicitur. i. Regi. xxi. a. P̄guaricatores q̄ ſu ſpīne euellenſ vniuerſi q̄ nō tollūt ma- nib: ſi q̄ ſu tangere voluerit armabis ferro et ligno lāce- to ignē ſuccēſe p̄burenſ vſq̄ ad nihiliū: h. Et ſuccēdeſ i dēſtitute ſalt. i. p̄lī inutilis et infructuosus ſuccēdeſ i mul- titudine. i. p̄ multitudine p̄tōr. Matth. iij. c. et. vij. c. Ois arborū q̄ non facit fructū bonū excideſ et i ignē mitteſ et ardeſ. Ezech. xxi. g. Prophetā ad ſaltū agri meridianū: et dices ſal- tu meridiano: ecce ego ſuccēda i te ignē: et p̄burā i te lignū v̄ ride: et omne lignū aridū. k. Et cōvolueſ i ſupbia ſumi. i. ſum cōbuſtōis ei ascēdet. Apoc. xix. a. ſum ei ascēdit in ſecula ſeculoꝝ. i. xii. g. Ab aſlohe ſum veniet. m. In ira dñi exercituū cōturbata eſt tra aie vel ecclī. o. Et erit popul q̄ſi esca ignis culpe primo et: poſte p̄gē.

Et fratri ſuo

G Siquid residuum est igne comburetis. Item deus. Deut. liij. d. Deus tuus ignis consumens est. Item charitas. Luc. xij. f. Ignem veni mittere i terrā: et quid volo nisi ut ardeat: Item euangelium. Hiere. v. d. Dedi verba mea in ore tuo in ignem: et populus istum in ligna. Item tribulatio purgans. Malach. iij. a. Ipse ē

quasi ignis consfans
ē. Ite angel: Heb.
f. Qui facis ange-
los tuos spirit: et mi-
nistros tuos flammā
ignis. Item vindicta
dei. Job. j. c. Ignis
dei cecidit de celo: et
tacras oves puerosqz
cōspicit. Ibi si ignes
boni. Sunt et mal: scz
ignis auaricie. Dic
vij. c. Adhuc ignis in
domo imp̄. Item fo-

p. 28. mes p̄ci. Ps. Vox
domini intercidētis flammā ignis. t. ardorem somnis. Item
p. 57. iracudia. Ps. Supcedidit ignis et non viderit solem. Item
carnis cōcupiscentia. Proverb. vi. d. Numquid potest homo
abscōdere ignē in simo suo: ut vestimenta illius nō ardeat? Itē
psecutio iustorum. Iudic. ix. b. Egrediat ignis de rhanno. i.
de antichristo: vel de q̄libet malo tyranno: ut cōsumat habi-
tatores siche. Ite temptatio demonū. Eph. vij. c. In om-
nibus sumētes scutū fidei: in q possitis omnia tela nequissimi
igne extingue.

a q̄si esca ignis. Vir frātri suo
b non parcet: et declinabit ad
dexterā et esuriet: et comedet
ad sinistrā et nō saturabit.
f Unusqz carnē brachij sui
vorabit: Manasses ephraim
et ephraim manassen: et simul
ipsi cōtra iudā. In oib his
i non est auersus furor eius:
m sed adhuc manus eius ex-
tentā. **Capitulū. X.**

Septima pars in qua agit de dissensione duarum tribuum
et decem adinūcem in obsidione romanoꝝ propter inopiam
victus: que tanta erit: q̄ etiā si nō haberet ad inuicē dissensi-
onem: adhuc non possent se defendere ppter indigentia cibi.
Nocte enim adinūce dimicabāt: et de die vñanimit̄ cōtra ho-
stes. Et hoc est: Vir frātri suo nō parcet: obcessus a ro-
manis q̄i raperet eius victum si posset. b Et declina-
bit ad dexterā querēdo victim. c Et esuriet non in-
ueniens quid comedat. d Et comedet ad sinistrā: id
est occulite: ne aliquis videat q̄ auferat ei cibū suū. e Et nō
saturabit: quia parū habebit. f Unusqz carnē
brachij sui vorabit: p̄numia fame. Sed hoc non legis ali-
cubi facit in obsidione romanoꝝ: id exponit Interlin. aliter:
Unusqz carnē brachij sui vorabit. i. p̄mū suū
q̄ eū desēdebat q̄si desequēs inuitur. g Manasses eph-
raim et ephraim manassen: vorabit: q̄ de vno p̄re et vna
matre nati fuerūt. In q̄ oīdissē dissensionis magnitudo: h Et
simul ipsi cōtra iudā: q̄uis inter se discordes: tamen ad
impugnandū iudā cōcordes. k In oib his plagiis vñ-
minis: l Nō est auversus furor ei. i. vindicta dei vitia
cōsumēs: m Sed adhuc manus eius extenta ad
p̄cutiendum: sicut illi ad peccādum.

Secunda ep̄polis a Vir frātri suo nō parcet. Ad litterā impletū est
hoc hodie i oclis nr̄is. Hiere. ix. b. Unusqz a primo suo
se custodiat: et in omni fratre suo nō habeat fiduciā: quia oīs
frat̄ supplantās supplantabit: et oīs amic⁹ fraudulēter incedet.
Dich. vij. a. Deus in sanguine insidiant: vir fratrē suū venak
ad mortē. b Et declinabit ad dexterā iusticiā sum-
lando. c Et esuriet iusticiā cogitādo. d Et comedet
ad sinistrā. i. deiecat in malitia sua: e Et non satu-
rabit: q̄r quāto p̄l opaꝝ malū: rāto amplū cupit illud. Pro-
verb. xij. d. Tēter impioꝝ insaturnabilis. Osee. iiiij. b. Come-
det et nō saturabunt: fornicati sūt et nō cessauerūt. f Unus-
qz carnē brachij sui vorabit. Os robustior et soli-
dio: ps corporis est: et carne regis: alioqz aresceret: sic et robur
spūale nisi carnis tegat infirmitate: vel supinduta humilitate
subsistere nō p̄t. Carnē ergo brachij sui vorat: q̄ fortitudinē
suā magnificat et ostēt: et hic sicū suā decorticat: sicut dicit
Jobel. j. b. Gens ascēdet sup terrā meā fortis et innumerabi-
lis t̄. posuit vineam meam in desertum et sicū meā decorti-

cauit t̄. Ibi Greg. Facta arrogātū humanis oculis ostē-
sa: vnde placere appetunt: unde siccantur. g Manasses
ephraim vorabit: h Et ephraim manassen: et simul
ipsi contra iudā. i. obliuio spūalis oppugnat abundantia
temporalē: et abundātia temporalis impugnat obliuionē spū-
ritualē. Et hec duo si-
muli. i. obliuio et abun-
dantia: destruit p̄ses-
sionē et p̄cti et laudis.

Sap. xvij. a. Nō pu-
tant se latere in obscu-
ris peccati tenebroso
obliuionis velamento
dispersi sunt pauētes
borrēde. k In om-
nibus his non est
auersus furor ei: 9. q. 3. c. alto: si
sed adhuc manus
eius extenta ad p̄-
curſēdū: sicut illi ad
peccādum.

E qui condūt t̄. Supra Capi. X.
v octauo capitulo cōminatus est p̄pheta sāmat et hel-
lel ex quib̄ scribē et pharisei duxerūt originem: eo q̄
legi dei suas traditiōes p̄ponebāt: Adhuc in p̄ma parte hui⁹
capituli inuehīs cōtra eisdem scribas et phariseos ūmpcando
eis: vel potius p̄dicēdo damnationē eternam. Dividit autē
hoc capitulū in sex partes. In prima redarguit p̄pheta scri-
bas et phariseos de falsa doctrina et auaricia: qua populum
oprimebant. In secūda agit de sennacherib: reprehendens
eum de crudelitate et excessu in flagellando iudeos: ibi: Ele
assur. In tertia agit de eius exterminatione: ibi: Et erit cū
impleuerit domin⁹. In quarta agit de redditu dispersor̄: ibi: Et erit in die illa non adiūciet. In quinta describit
aduentū sennacherib: ibi: Noli timere populus meus. In sexta et ultima repetit de exterminatione sennacherib: ibi:
Ecce dominator domin⁹ t̄. Dicit q̄ p̄pheta cōtra scri-
bas et phariseos: n Ele ipalē et eternū illis: qui cōdūnt
leges iniquas. Nec solum condūnt: sed o Et scribē-
tes iusticias scripserūt. i. traditiōes iustas: quib⁹ eli-
minat lex dei: p At opprimerēt in iudicio iūsto: q
Paupes: ad litterā. r Et vīm facerēt cause hūiliū
populi mei. i. causē pauperū: puerendo iudiciū et iusticiā
denegādo. Et bene dīc vīm facerēt: q̄ ipsa causa allegat p
pauperib⁹: et tamē succumbūt. Proverb. xxij. d. Non facias
violentia pauperi: quia pauper est: neq̄ conteras egenum in
porta. s Et essent vidug. t. bona earum: p̄dā eoꝝ:
t Et pupillos diriperēt: qui non habent defensorē: et
ideo magis peccant. Amos. iiij. b. Cōterunt sup puluerē terre
capita pauper̄ t̄. Eccl. xiij. c. Cōteratio leonis onager i her-
mo: sic pascua dūlū pauges. Eccl. xxij. f. Principes eius
in medio el̄ q̄si lupi rapiētes p̄dā ad effundendū sanguinē:
et pdendū aīas et auarelectā lucra: p̄phetē autē eī uniebāt
eos absqz tēperamēto. Deinde p̄pha p̄uidēs calamitatiē eoz
tpalē et eternā: q̄si cōdolendo exclamat. v Quid faciel
o scribē et pharisei et cōplices vñi. x In die visitatiōis si-
ue vñtionis et calamitatis delōge veniētis: a senna-
cherib: vel a romanis: vel i die iudicij lōge ante p̄dicti: Silē
Osee. ix. a. Quid faciel i die solēni: i die festiūtar̄ dñi. i. i die
iudicij q̄n dñs faciet festū suū et cōuiuū magnū: Elī. j. xxv. c.
Faciet dñs exercitū oib⁹ p̄plis i mōte hūiuū pinguiū: cō-
uiuū vñdemie: cōuiuū pinguiū medullator̄ vñdemie defe-
cate. y Ad cui⁹ cōfugietis aurilī: q̄ deū creatorē oīm
offēditis: Gopb. j. d. Argentū et aurꝝ eoz nō poterit eos li-
berare i die furoris dñi. z Et vbi dereliquet glaz
vel trā: q. d. n̄shl p̄ficiēt vob̄ delirē et diuitiē et honores in
qb⁹ gloriabamini. Un Sap. v. b. Quid nob̄ p̄fuit superbia
aut diuitiarū lactantia quid contulit nobis: Osee. iiiij. b. Glo-
riam meam in ignominia cōmūrastis. Et bene dicit: derelin-
quetis: quia homo cum interierit non sument omnia: neq̄ Ps. 48.

descenderet cum eo

Libri

descendet cum eo gloria eius. i. Timoth. vi. b. Non intulimus in hunc mundum: haud dubium quia nec austerre quid possumus propter peccatum: sed peccatum non est quid. a Et incuruēmini sub vinculo: captiuūtatis hostiū: b Et cū interfictis cadatis. q.d. prophetas iudeos: vos fugie ad auxilium assyriorū ne capiamini vel interficiamini a syris: s; ideo capiemini et interficiamini postea ab assyriis vel romanis. Et tangit hoc & achaetis more phace regi assyrii et rasū regi syrie fugit ad auxiliū theglatibphalasar. iiij. Regū. Et teius xvi. b. Super omnibus his non est auersus furor eius: sed adhuc manus eius extēta. Ele assur: Virgā furoris mei et baculus ipse est. In manu teorum indignatio mea: ad gentem fallacē mittam eū: et contra populum furoris mei mandabo illi: ut auferat spolia et dividat p̄dā: et ponat illum in concilicationē quasi lutum platearū. Ipse autem non sic arbitrabit: et cor eius clausula quater ppter quatuor genera peccatorū: cordis: oris: opis: et cōsuetudinēs. f. Ele assur et. Secunda pars vbi cōminat dominus sennacherib et populo. Quis enim singula dicantur singulariter. l. Ele assur. i. assyrio: intelligendū est tamē & cōminat tam regi & populo. Qd ex eo potest p̄pendi & statim subdit pluralit. In manu eoz indignatio mea. Post cōminationē eo statim adiungit obiectioē contra se: loquens in persona domini. q.d. ei: Assyrius erat minister vindictae tuę: tu miseris eum ad flagellandum populu contumacē. Utq dicit dominus: sed ipse excessit modū: Ego quidē miserā eum ut flagellaret in virga et baculo: et ipse occidit in gladio. Ego miserā eum in nomine meo: sed ipse hoc fecit sub nomine suo et sibi ascripsit: non mihi. Et ita distinguēda est duplex causa cōminationis. s. qz in vindicando modū excessit: et quia sibi ascripsit victoriā. Itē distinguēda est duplex excessus. unus in flagello: alius in numero: quia non miserat eum dominus nisi ad flagellandas decem tribus: et ipse captiuauit et deceim tribus et gentes circumstantes: idumq; moabitas: et multas alias gētes in hierusalē obsecuit: et multa mala in iudea fecit. Et viraq distinctio habet ex littera. Dic g.dns: f. Ele assur. i. assyrio: tam regi & populo: quia p̄ditio eius iminet. g. Virgā furoris mei: in qua corrigo: b. Et baculus: in quo flagello: ipse est. q.d. Ego misi eum ut virgā et ut baculum: nō ut gladiū. i. In manu eoz. i. assyriorū: regis: et populi: k. Indignatio mea: contra iudeos implebitur. l. Ad gentes fallace: dece tribū: que inter me et idola claudicant: ut legi. iij. Regi. xviij. d. Que se facturā p̄cepta mea mērita est: Ero. xix. b. mittam eum. Sed quomodo misit eum dominus: cum eius actio tota simpliciter fuerit mala: Solutio. Misit eum. i. inspirādo notificauit quod iudei digni erant flagellatione: et indigni dei defensione. Quo p̄cepto statim habuit voluntatē eundi cōtra illos: nō ut flagellando corrigeret: sed diripiendo occideret. Et ita in tribus excessit. Primo: quia missus fuit ut flagellaret in baculo: et ipse occidit in gladio. Secundo: quia missus fuit ut tñ dece tribū flagellaret: et ipse etiā multas gētes captiuauit. Tertio: quia missus fuit ut s̄ deo noīe vindicaret: et ipse sibi victoriā arrogauit. m. Et extra populu furoris mei. i. cōtra israel: cui trar̄ sū: mitra eum. n. Mandabo illi. s. assyrio: o. At auferat spoliā israel: nō ut occidat: p. Et dividat p̄dā: inter se: q. Et ponat illum: populu: r. In coculacionē quasi lutū platearū. i. xli. g. Adducer magistratus quasi lutū et velut plastes cōculas burnū. Augustin. Iudē attenuandi sunt et

Esaie

v̄lificandi et depaugandi non tamē interficiendi: quia iste de imperfectiōe et omnimoda destructiōe arguit. Per hoc patet & grauiter peccat qui iudeos: elevant et faciunt p̄positos super christianos. s. Ipse autē non sic arbitrabilis: vt. s. fligellet ad correctionē decem tribū tñ. Unde nota excessus in flagello et numero.

t. Et cor eius non ita estimabit: sed ad cōterēdū erit cor ei et ad interneationē gentiū nō paucarū. Dicet em: Nūquid non p̄ncipes mei simul reges sunt: nūquid non ut carchamis sic chalanno: et ut arphāt sic emath: Nūquid non ut dāmascus: sic samaria: Quo modo inuenit manū mea regna idoli: sic et simulacra eorum de hierusalē et de samaria. Nūquid nō sicut feci samaria et idolis eius: sic faciā hierusalē et simulacris eius:

quos verberandos p̄mittit: in omnes sequunt: nec verberare sed occidere cupisit: et paucis superatis in oēs audaciā sumit. Dicet em: sennacherib. a. Nūquid nō p̄ncipes mei simul reges sunt: q.d. nūquid reges sunt p̄ncipes et barones mei et vasalli mei milii suētes: Multos em reges secū duixerat sennacherib quos subiugauerat sibi. Similis dīc diabolus quod reges et p̄ncipes sunt sui et seruit sibi. Abacuk. i. c. Ipse de regibus tristiphabit et tyranni ridiculi eius erūt. Job xl.c. Huic montes herbas serunt. i. reges et p̄ncipes et p̄lati: Om̄s bestie agri ludunt sibi: id est omnes dñites et raptiores. b. Nūquid nō ut carchamis seruit milii: c. Sic chalanno. Sepruginta dicunt chalanne: et dīc Hieronymus: ciuitates sunt gentiliū qz subuerterat: et habitatores sibi subiugauerat et secū ducebat. d. Et ut arphāt cepit: e. Sic emath. i. antiochia. f. Nūquid nō ut dāmasc: seruit milii: g. Sic samaria: qz dece tribū captiuatis misit salmanasar de terra sua habitatores in samariā: qz ei tributarī erāt. Hic dicit Glo. Haymo. Dāmasc metropolis est in syria quā cōdidit elecer seruus abraā. Sed p̄taris dicitur Hesi. xv. qz fili⁹ eius dāmasc cōdidit eā: et a noīe suo denomiavit. Solvito. Dicendū quod patri attribuit gloriam: qd fecit fili⁹. Uel melius quod pater incepit: sed fili⁹ cōpleteuit. Et si ab alijs legat alicubi cōdita/referenda ē ad eī repationē. h. Quō inuenit manus mea regna idoli: Uerē sennacherib admiratis suā potentia. q.d. quō potui tot regna supare: et eoz idola amouere. A singulis eis regnis qz obtinebat sennacherib: amouebat idola: et ponebat sua: qz adorarent in signū victorie. Tel legē: quō nō interrogatiue: sed similitudinarie hoc mō: Quō inuenit manus mea regna idoli. i. sicut supraū regna et quibus amouit idola sua: et posui mea: i. Sic et simulacra eo de hierusalē et de samaria: amouebō: et ponam mea. Plene dicta cōpleteuit: Oēs em ciuitates dece tribū et iuda et beniamin p̄ter hierusalē dep̄datus est: et etiā inferiorē partē ipsius quā tradidit ei sobna scriba. i. xxij. k. Nūquid non sicut feci samaria et idolis eius: sic faciā hierusalē et simulacris eius: id est sicut cepi samariam cū idolis suis: sic capiā hierusalē quā eosdem deos venerat. Sz hoc nō p̄misit dñs ppter ezechia. Archamis interpretat ciuitas cōgregatiōis: et significat claustrales. Chalanne iterptat oēs nos: et significat seculares. Om̄i seculares resistit tēptatōib⁹: quib⁹ claustrales succubūt: tūc nō est chalanne sic carchamis: sed melior. Itē arphāt interpretat sanitas vel salutatio: et significat p̄dicatores et doctores: qui alios saluant et sanant. Emath

fanant. Emath interpretat acceptio eorum: vñ indignans r/
gide: et significat penitentes: quorum accepta est penitentia.
Dum igit pgnitentes qualiter ubi doctores succumbunt: tunc nō
est emath sic arphatis multo melior. Itē damascus interpretat
fac̄ sanguinis: et significat homicidas. Samaria interpretat
custodia: et significat auaros. Est igitur sa-
maria ut damascus:
quia auri similes sunt
homicidas. Eccl. xxx.
lxx. d. Qui auferit i su-
dore panem: quasi qui
occidit proximū suum:
Qui effudit sanguinem:
et qui fraudē facit mer-
cennario fratres sunt.
a Et erit cum im-
pleuerit zc. Tertia
pars ubi de extermin-
natione sennacherib
agit ppheta dicens:
b Et erit cum im-
pleuerit dominus /
sennacherib: b Cū-
cta opera sua in
mote ieron et in hie-
rusalem: id est quando q ipsum dominus fecerit quicquid
facere disposuerit: Tunc c Visitabo: id est vindicabo.
Personā mutat more ppheticō: et cum debuit dicere visitabo:
dixit visitabo in persona domini: ut curraf in mel? d
c Super fructū magnifici: id est superbi: e Cordis:
id est super opera de corde pcedentia: f Regis assur: id
est sennacherib: g Et super gloriā altitudinis oculi
eijs: id est sup gloriā superbie eius: que in oculis cīn-
denotat. Et loquit ppheta quasi vulgariter: Sic pater casti-
gans filium: cum virga pcesserit: ad pacificandum filii suum:
coram ipso p̄c̄it virgam in ignem: sic dominus diabolum et
tyrannos: cum p̄ eos iustos pcesserit: dehinc in ignem eter-
num. Eccl. xxi. g. Duxo/mucto: euagina te ad occiden-
tum: linea te ut interficias. Et post. Reuertere ad vaginam
tuam in locū in quo creatus es: in terra nativitatis tuę iudi-
cabo te: et effundam super te indignationem meā: in igne fu-
roris mei susflabo in te. Sop. ii. d. Extēdet manū suam su-
per aquilonē et perdet assur. Job. xl. d. Spes eius frustabit
eum: et vidētibus cūctis p̄cipitabili. h Dicit enim senna-
cherib: i In fortitudine manus meę: i. potentię meę nō
dei ego seci. Ecce hic nota tercia cava sua destructio. l.
arrogantia qua sibi ascrispit victoria iudeorū: et aliarū gen-
tium. k Et in sapientia mea intelleri: q iudei vincen-
ti erant et destruendi. Ipse mentit: imo dominus inspirando
notificauit ei. l Et abstuli terminos populorū: id est
transluli in meū dominū. m Et pncipes eorum de-
predatus sum: i. captiuos duxi. n Et detrahi quasi
potens in sublimi: i. in solio: o Relidētes: velut re-
ges quietos et pace fruētes. p Et inuenit quasi nidū
manus mea fortitudinē populorū: i. impotentes se tu-
eri contra me: sicut pulli avū non possunt se defendere cum
capiant in nido. Est autē nidus multiplex.

Multiplex
nidus

p. 83.

Quietē sc̄iētē. Job. xxix. c. In nido meo mo-
elestis patrię. Job. xxix. d. Nūquid ad riari.
pceptū tuū eleuabis aquila: et in arduis ponet ni-
dilitatis ecclesię. Ps. Et turtur nidū dū suū:
ubi reponat pullos suos.
Dignitatis mūdane. Abdias. i. b. Si exaltat̄ sue-
ris ut aquila: et si int̄ sidera posueris nidū tuū: inde
detrahā te dicit dñs. Mūert. xxiiij. d. Robustū ē
habitaculū tuū: s̄ si i petra posueris nidū tuū: et
fueris electus de stirpe cīn q̄diu poteris permane-
re. Assur em̄ capiet te. i. supbia.
Adularorū blanditię. Job. q. b. Ex nido byrundi

nū cadentibus stercoribus excētus est tobias. Prosequēs
aut̄ ppheta metaphorā nidi subiungit: q Et sic colligunt
oua que derelicta sunt in nido a matre: r Sic: id est
sine contradictione: s Aniuersam terrā: id est habitato-
res ei: t Ego cōgregauit: et mihi subiungauit deficien-
tibus regibus eorum.
Alij dicunt vias pro-
ouis: sed falso: sicut di-
cit Haymo. v Et
nō fuit qui moue-
ret cōtra me: x De-
nam: id est manum
suam. y Et aperi-
ret os et ganniret
vel mutiret: alia lit-
tera. Hieronym⁹. Bā
mre est vulpiū: vel vt
aliū dicunt: auiū. q. d.
cum caperent non au-
debāt flere vñ gemere.
A Moraliter: Omnia
bona ecclie diripit
diabolus sine contradictione: quia nō est qui
moueat pennam bene
operando: vel aperiat
os deuote orādo: vel ganniat corde genēdo. z Nūquid
gloriabilz zc. Dixerat domin⁹: Et assur: Et triplice cau-
sam subiuxerat: quia s. miserat eum ad verberandū populu-
et ipse occidit: et quia miserat eum tñ ad decem tribus: et ipse
extendit manū suam etiā ad alias nationes: quia miserat eum
tanq̄ nūcū suum: et ipse ascrispit sibi faciū ut actor vel do-
minus: Ideo nunc quasi in fuggillationē superbie elus com-
parat eum securi et serrē et virge et baculo: que tñ instrumen-
ta sunt. q. d. dominus: pro nibilo gloriabilz sennacherib: quia
non fuit nisi instrumentū vltionis: sicut securis instrumentū
est sectionis: nibil per se agens: sed per secantem in ea. Unde
sicut ridiculum esset si securis gloriaret de sectione facta: ita
ridiculū est si sennacherib gloriaret in vltione facta. Et hoc est:
z Nūquid gloriabilz securis contra eū qui secat in
ea: quasi secerit sectionem per se: Quasi dicat nō: quia ridi-
culū esset. a Aut exaltabitur serra contra eum a
quo trahit: q. d. non. b Quomodo: i. quā admodum:
c Si eleuet virga cōtra eleuantem se ad aliquē per-
cutiendum. d Et exalte baculus qui vtq̄ lignū
est: et ideo nihil potest: sic sennacherib eleuatur et gloriatur
cōtra dominū. Sennacherib interpretat tollens desertā: vel
eleuās desertionem. Jobel. i. d. Ignis comedit speciosa de-
serti. Nota sennacherib. i. diabolus dicitur hic virga/bacu-
lus/securis/ et serra. Virga ad puniendum peccata cogitatio-
nis: Baculus ad puniendū peccata locutionis: Securis ad
puniendū peccata opis: Serra ad puniendū petē cōsuetudi-
nis. Utq̄ diabol⁹ dī securis: serra et v̄ga: qz p illū infructuosę
arbores succidunt: dividunt et serrant icredulorū duricia: et p-
cutiū v̄ga q nō recipiū disciplinā. e Drop̄ hoc: qz ita
glia sennacherib: dī ppheta: f Dicit dominator
dñs exercitū: i. angelicarū dñtū: cui nihil potest resistere
cum angeli seruant ei. g In pinguis: id est in p̄n-
cipibus et bellatoribus eius: h Lenuitatem: per ange-
lum: quia vna nocte centū octogintaquinq̄ milia interfecit: et
corpora eorum ne corrumparent ciuitatem: incineravit vesti-
bus remanentibus illeſis. Unde iudei venientes mane sum-
mitate vestium arrepta/puluerem excutiebant: vt dicitur. j.
xxxvii. g. c. iiiij. Regl. xix. g. i Et subtilis: id est sub ve-
stibus: k Gloria eius: id est multitudo exercitus senna-
cherib in qua gloria: iuxta illud Proverb. xiiij. d. Multi-
tudo populi gloria regis. l Succensa ardebit quasi
combustio ignis: id est sicut illud quod comburitur igni.
Iudezi dicit q michael archangelus: cui tunc cōmissa erat
custodia iudeorū: sicut dicit Daniel. x. c. fecit hoc. Un sequit:
Et erit lumen

Al. tmutiret
21. dī. c. ifericz
23. q. s. c. si.

Moraliter

Libri

Et erit lumen israel: id est angelus custos iudeorum: qui eos illuminabat docendo quod agere deberet. b In igne. i. ad modum ignis eos comburet; c Et sanctus eius: id est angelus adiutor israel: d In flamma: id est ad modum flammam inclinans exercitum sennacherib. e Et succedet et deuorabit spina eius: id est minores de exercitu: f Et ve-

E pres: id est maiores: g In die una: id est simul: h Et gloria saltus eius: id est principes exercitus: i Et carmelis ei: id est reges et quicunque nobiliores: k Ab anima usque ad carnem consumet: id est in anima et corpore puniet. Videl sic: l Et succedet et deuorabit spina eius: id est dulciorum copia. m Et vespes: id est potesta pungens: n In die una: id est simul: o Et gloria saltus eius: id est multitudo exercitus infructuosa: p Et carmelis ei: l. exercitus numerosus et infructuosus sic ligna siluaz. q Ab anima usque ad carnem consumet: id est puniet. r Et erit sennacherib: s Et Terrore profugus: Percusso enim exercitu suo perterritus fugit in terram suam cum paucis. t. decem ut dicunt hebrei: et ibi interfecit a duobus filiis suis dum adoraret deum suum in templo. u. xxvij. g. v Et reliquie ligni saltus eius: id est exercitus infructuosus et innumerabilis ut ligna siluaz. o Et prepaucitate numerabuntur: quia tamen decem cum eo fuderunt. q Et puer scribet eos: id scribere poterit: quod nullus adeo puer est quod non possit facere. s. que apud hebreos significat decem. Et pro hoc innuit prophetas quod decem fuderunt cum eo.

Mystice. In hoc facto incendiū peccatorum significat: quibus dicit: Ite maledicti in ignem eternum: Matth. xxv. d. Et sicut corpora assyriorum combusta fuerunt: sed spolia remanescunt: sic reprobis igne eterno comburenentur: sed exempla eorum remanent ad instructionem iustorum. Tinde Numeri. xvij. e. praecepit dominus thurbula chore et dathan absorptorum a terra producti in laminas et affigi altari in signum et monimentum filiis israel. Prover. xir. d. Pestilente flagellato parvulus sapientior erit. a Et erit lumen israel in igne: hoc in secundo aduentu. l. dominus qui est lux bonis erit ardor malis. j. viij. e. Ecce dominus in igne veniet reddere indignationem superbis. Item. j. xxxij. b. Quis ex vobis poterit habitare cum igne deuorante? e Et succedet et deuorabit spina eius: id est in die iudicij deuorabunt igne eterno reprobis qui fuerunt spina per avariciam: f Et vespes per malitiam: h Et gloria saltus per inanem gloriam: i Et gloria carmelis per luxuriam. Carmelus enim interpretatur mollis. l Et erit terrore profugus: diabolus: quia non poterit de cetero impetrare iustos: sed cum suis precipitabis in infernum. n Et reliquie ligni saltus eius per paucitate numerabuntur. Reliquie diaboli sunt iusti: quos ipse reliquit in uitio: quod pauci sunt respectu malorum. Matth. xx. b. Multi sunt vocati pauci vero electi. p Et puer scribet eos: in libro vite. Ille in quo puer quod dicit Luc. x. c. Gaudete: quod nostra vestra scripta sunt in celis. De quod etiam puer dicit. s. ix. b. Puer nam est nobis. Mota est puer christi. s. ix. b. Puer nam est nobis: Secundum septuaginta. Ita moyses. Job. vij. a. Est puer unus hic qui habet quicunque panes. Ita apostoli. s. viij. d. Ecce ego et puer mei tuus. Job. xxij. b. Pueri non quod pulmentarium habentur: Ita humilis. Matth. xvij. s. Nisi conuersi fuerint et efficiantur sic parvuli non intrabunt in regnum celorum. Ita idiota. Heb. v. d. Quod lactis est particeps: expers est sermone iusticie: parvulus enim est. Item inuidus. Job. v. a. Parvulus occidit inuidia. Item

Esaie

seru. j. xlj. a. Ecce seruus meus: suscipiat eum. Allia littera: Ecce puer meus quem elegi posui super eum spiritum meum. Ita stultus. Eccl. x. c. Ut tibi terra cuius rex puer est. Ita philosophus. j. Corinth. xij. c. Cum essem parvulus loquebar ut parvus. q Et erit in die illa tecum. Quarta pars in qua agit de re/ ditu siue congregatio/ ne dispersorum israel.

Quarta pu-

erit in die illa: non adiicitur residuum israel: et hi qui fuge- rent de domo iacob inniti su- per eum qui percutit eos: sed inniti super dominum sanctum israel. In veritate reliquie auerterentur: relique in quo iacob ad dominum forte. Si enim fuerit populus tuus israel quasi arena maris: reliquie conuertentur ex eo.

eos quasi fratres. Neque enim reliquie decem tribus audebant redire in terram suam: quia ibi erant assyrii in quibus noblebant confidere: quia cum plus fuerint eorum amici postea facti inimici infestarunt eos. Et hoc est quod tangit hic: Et erit in die illa fugato sennacherib et exercitu eius cōbusto. n Adiicitur residuum israel: id est pauci de decem tribus remanentes. s Et hi qui fuderint de domo iacob: id est de decem tribus in iherusalē ad ezechiam: et duabus similiter. t Inniti: id cōfideret. v Super eo qui percutit eos: id est super assyrii qui de amico factus inimicus infestauit eos tempore achaic regis iuda: qui obcessus a phacee rege israel: et rasis rege syrie misit ad theglathphalasar regem assyriorum: qui cepit captiuare decem tribus: et rasi interfecit. s. Regl. xvi. b. x Sed inniti super dominum sanctum israel: id est quod sacrificat israel: quasi decem remanerunt: sed confident in domino deo suo. Or autem multi de decem tribus remanserint: patet: quod domino predicante multi de tribu cabulon: et multi de tribu neptalem leguntur conuersi ad eum: vnde dictum est. s. ix. a. Et etiam apostoli de illis furerunt. Unde in Ps. dicit: Principes cabulon et principes neptalem. Sed haec non est multis cogens ratio: quia tempore cyri cum esdra multi alii de decem tribus redierunt in iudeam. v In veritate: id est vero corde: z Reliquie: id est illi pauci qui de decem tribus a captiuitate remanerunt. a Conuerterent reliquie in quo iacob: l. decem tribus: et etiam illi qui de duabus tribus apostatauerant. b Ad dominum fortis qui potest liberare sperantes in se. c Si enim: id est bene dico. l. pauci. Si enim: l. quatuor: d Suerit populus tuus israel quasi arena maris: l. multus et innumerabilis. e Reliquie: id est pauci et parvus: f Conuerterent ex eo ad dominum. Secundum iosephum exponit hoc de captiuitate romanorum: quia tunc innumerabili multitudine occisi: pauci in apostolis et eorum sequacibus salutati sunt. **Mystice.** est prophetia de secundo aduentu domini: quod ad predicationem heliae et enoch aliqui iudeorum conuertentur ad christum: Juxta illud Malach. viij. b. Ecce ego mittam vobis heliam prophetam antequod veniat dies domini magnus et horribilis: et conuertet corda patrum ad filios: et cor filiorum ad patres eorum. Deus. s. e. Mousissimo tempore reuenteris ad dominum deum tuum. Matth. v. a. Dabit dominus eos usque ad tempus in quo parturiens pariet: et reliquie fratrum eius conuertentur ad filios israel. **Moraliter.** autem qui inuidu diligunt similes sunt arenam maris in multitudine: in amaritudine: in sterilitate: in mobilitate: quod reliquias assumit deus. Unde Ps. Pater meus et mater mea dereliquerunt me: dominus autem assumpsit me. Quod figuratum est in pueri egyptio. j. Regl. xxx. d. quod egrotantem reliquerat dominus suus: et david assumpsit eum: et fecit eum ducem sui. **Conclusio abreviata**

a *Consumatio abbreviata*. i. abbreviatio consumata. i. exterminatio exercitus sennacherib breui spacio viius noctis facta. b *Inuidabit iusticiam*. i. faciet abuidare iusticiam in iudicis: qd viso tanto miraculo plene pueri sunt ad dñm. *Vel Inuidabit iusticiam*. i. manife stabit abuidantia iusticie dei. *Vel sic*: a *Lo-*

suumatio abbreviata. i. pfectio euangelij in duobus mādati charitatis cōprobēbā: in quibus tota lex penderet ap̄pheta. b *Inuidabit iusticiam*. i. abundantior erit qd iusticia legi. Matth. v. c. *Mi-*

si abuidauerit iusticia

vía plus qd scribarū et

phariseorū nō intrabi-

tis in regnum celorum.

Euāgelij dicit abbreviatio et consumatio: qd

sūmā legis i breui col-

igit: et qd deerat ap-

ponit. Vel consumatio-

nē abbreviata vocat

ipsi dñcē p̄dicationis

i. spaciū triū annōꝝ et dimidij: in quo breuiꝝ impleta sunt oīa

que de christo longo tpe ante p̄dicta fuerunt. Et sic exponit

Glo. Day. Et ē sensus: a *Consumatio abbreviata*: id

est ipsi dñcē p̄dicationis: b *Inuidabit iusticiam*. i. faciet

inuidare. i. abuidare iusticiam. Vel consumationē abbreviata vo-

cāt tridū mortis christi: i qd bñs breuiꝝ consumauit liberationē

generis humānū: Et sic exponit alia Glo. Et ē sensus: a *Con-*

sumatio abbreviata. i. tridū passiōis christi: i qd hū-

mani generis breuiꝝ consumata ē: Usq; i cruce dixit: Consumatū

ē: Job. xix. f. b *Inuidabit iusticiam*. i. inuidatē. i. supabū-

dātē demonstrabit chāstī iusticiam. Nā iuste occisus/ iuste dia-

bolus/ et morte vicit: nō potētia/ iusticia: Et qd solo p̄bo mādū

redimere poterat/ morte propria redemit. Vel sic expone.

Consumatio abbreviata. i. christi doctrina consumans

leges et abbreviatis. Unde Matth. v. b. Non veni solvere

legem sed adimplere. Roma. ix. f. Verbum consumans et ab-

breuiatis i equitate: quia verbum breuiatū faciet dñs super

terrā. b *Inuidabit iusticiam*: id est vbiq; manifestabit

iusticiam: quia in omnē terram extuit sonus p̄dicationis apo-

stolorū. *Consumationē enim et abbreviationē*: vt supra expositum est. d *Dñs deus exercitū faci-*

et in medio oīs terre: id est i hierusalē qd dicit vmbilicō

terre. Unde Ps. Operat̄ est salutē in medio terre. Vel cer-

te verbum patris ingenitum et immensum/ intra vteri virginis

angusta viscera clausum/ potest dici consumatio abbreviata

vel verbum abbreviatū: qd inuidavit iusticiam/ quando se

Ioāni baptis̄ subdidit bapticandū. Matth. iiij. d. Sic de-

cei nos adimplere omnē iusticiam. i. xxvii. f. Consumatio-

nē et abbreviationē audiui a dño deo exercitū. Soph. i. d.

Consumationē cum festinatione faciet dñs cunctis habitan-

tibus terrā. e *Propter hoc*. f. vt non timeat ezechias:

f *Hec dicit dñs deus exercitū: id est angelica-*

rum virtutum: cui nihil impossibile est vel occultū. g *Ro-*

li timere et. Quinta pars: in qua describit propheta adue-

tum sennacherib in hierusalē. Capitis enim cunctis ciuitatibꝝ

iude et beniam: et etiam parte hierusalē inferiore/ reuersus

est in egyptum vadēs contra tharachā regē ethiopie: Lūq;

est in egyptum vadēs contra tharachā regē ethiopie: Lūq;

est in egyptum vadēs contra tharachā regē ethiopie: Lūq;

est in egyptum vadēs contra tharachā regē ethiopie: Lūq;

est in egyptum vadēs contra tharachā regē ethiopie: Lūq;

est in egyptum vadēs contra tharachā regē ethiopie: Lūq;

est in egyptum vadēs contra tharachā regē ethiopie: Lūq;

est in egyptum vadēs contra tharachā regē ethiopie: Lūq;

est in egyptum vadēs contra tharachā regē ethiopie: Lūq;

est in egyptum vadēs contra tharachā regē ethiopie: Lūq;

est in egyptum vadēs contra tharachā regē ethiopie: Lūq;

est in egyptum vadēs contra tharachā regē ethiopie: Lūq;

est in egyptum vadēs contra tharachā regē ethiopie: Lūq;

est in egyptum vadēs contra tharachā regē ethiopie: Lūq;

est in egyptum vadēs contra tharachā regē ethiopie: Lūq;

est in egyptum vadēs contra tharachā regē ethiopie: Lūq;

est in egyptum vadēs contra tharachā regē ethiopie: Lūq;

est in egyptum vadēs contra tharachā regē ethiopie: Lūq;

est in egyptum vadēs contra tharachā regē ethiopie: Lūq;

est in egyptum vadēs contra tharachā regē ethiopie: Lūq;

est in egyptum vadēs contra tharachā regē ethiopie: Lūq;

est in egyptum vadēs contra tharachā regē ethiopie: Lūq;

est in egyptum vadēs contra tharachā regē ethiopie: Lūq;

est in egyptum vadēs contra tharachā regē ethiopie: Lūq;

est in egyptum vadēs contra tharachā regē ethiopie: Lūq;

est in egyptum vadēs contra tharachā regē ethiopie: Lūq;

est in egyptum vadēs contra tharachā regē ethiopie: Lūq;

est in egyptum vadēs contra tharachā regē ethiopie: Lūq;

est in egyptum vadēs contra tharachā regē ethiopie: Lūq;

est in egyptum vadēs contra tharachā regē ethiopie: Lūq;

est in egyptum vadēs contra tharachā regē ethiopie: Lūq;

est in egyptum vadēs contra tharachā regē ethiopie: Lūq;

est in egyptum vadēs contra tharachā regē ethiopie: Lūq;

est in egyptum vadēs contra tharachā regē ethiopie: Lūq;

est in egyptum vadēs contra tharachā regē ethiopie: Lūq;

est in egyptum vadēs contra tharachā regē ethiopie: Lūq;

est in egyptum vadēs contra tharachā regē ethiopie: Lūq;

est in egyptum vadēs contra tharachā regē ethiopie: Lūq;

est in egyptum vadēs contra tharachā regē ethiopie: Lūq;

est in egyptum vadēs contra tharachā regē ethiopie: Lūq;

est in egyptum vadēs contra tharachā regē ethiopie: Lūq;

est in egyptum vadēs contra tharachā regē ethiopie: Lūq;

est in egyptum vadēs contra tharachā regē ethiopie: Lūq;

est in egyptum vadēs contra tharachā regē ethiopie: Lūq;

est in egyptum vadēs contra tharachā regē ethiopie: Lūq;

est in egyptum vadēs contra tharachā regē ethiopie: Lūq;

est in egyptum vadēs contra tharachā regē ethiopie: Lūq;

est in egyptum vadēs contra tharachā regē ethiopie: Lūq;

est in egyptum vadēs contra tharachā regē ethiopie: Lūq;

est in egyptum vadēs contra tharachā regē ethiopie: Lūq;

est in egyptum vadēs contra tharachā regē ethiopie: Lūq;

est in egyptum vadēs contra tharachā regē ethiopie: Lūq;

est in egyptum vadēs contra tharachā regē ethiopie: Lūq;

est in egyptum vadēs contra tharachā regē ethiopie: Lūq;

est in egyptum vadēs contra tharachā regē ethiopie: Lūq;

est in egyptum vadēs contra tharachā regē ethiopie: Lūq;

est in egyptum vadēs contra tharachā regē ethiopie: Lūq;

est in egyptum vadēs contra tharachā regē ethiopie: Lūq;

est in egyptum vadēs contra tharachā regē ethiopie: Lūq;

est in egyptum vadēs contra tharachā regē ethiopie: Lūq;

est in egyptum vadēs contra tharachā regē ethiopie: Lūq;

est in egyptum vadēs contra tharachā regē ethiopie: Lūq;

est in egyptum vadēs contra tharachā regē ethiopie: Lūq;

est in egyptum vadēs contra tharachā regē ethiopie: Lūq;

est in egyptum vadēs contra tharachā regē ethiopie: Lūq;

est in egyptum vadēs contra tharachā regē ethiopie: Lūq;

est in egyptum vadēs contra tharachā regē ethiopie: Lūq;

est in egyptum vadēs contra tharachā regē ethiopie: Lūq;

est in egyptum vadēs contra tharachā regē ethiopie: Lūq;

est in egyptum vadēs contra tharachā regē ethiopie: Lūq;

est in egyptum vadēs contra tharachā regē ethiopie: Lūq;

est in egyptum vadēs contra tharachā regē ethiopie: Lūq;

est in egyptum vadēs contra tharachā regē ethiopie: Lūq;

est in egyptum vadēs contra tharachā regē ethiopie: Lūq;

est in egyptum vadēs contra tharachā regē ethiopie: Lūq;

est in egyptum vadēs contra tharachā regē ethiopie: Lūq;

est in egyptum vadēs contra tharachā regē ethiopie: Lūq;

est in egyptum vadēs contra tharachā regē ethiopie: Lūq;

est in egyptum vadēs contra tharachā regē ethiopie: Lūq;

est in egyptum vadēs contra tharachā regē ethiopie: Lūq;

est in egyptum vadēs contra tharachā regē ethiopie: Lūq;

est in egyptum vadēs contra tharachā regē ethiopie: Lūq;

est in egyptum vadēs contra tharachā regē ethiopie: Lūq;

est in egyptum vadēs contra tharachā regē ethiopie: Lūq;

est in egyptum vadēs contra tharachā regē ethiopie: Lūq;

est in egyptum vadēs contra tharachā regē ethiopie: Lūq;

est in egyptum vadēs contra tharachā regē ethiopie: Lūq;

est in egyptum vadēs contra tharachā regē ethiopie: Lūq;

est in egyptum vadēs contra tharachā regē ethiopie: Lūq;

est in egyptum vadēs contra tharachā regē ethiopie: Lūq;

est in egyptum vadēs contra tharachā regē ethiopie: Lūq;

est in egyptum vadēs contra tharachā regē ethiopie: Lūq;

est in egyptum vadēs contra tharachā regē ethiopie: Lūq;

est in egyptum vadēs contra tharachā regē ethiopie: Lūq;

est in egyptum vadēs contra tharachā regē ethiopie: Lūq;

est in egyptum vadēs contra tharachā regē ethiopie: Lūq;

est in egyptum vadēs contra tharachā regē ethiopie: Lūq;

Libri

adventu assyrioz audito. Gabaa saulis: ciuitas in qua tem-
pore saulis fuit sedes regia. Uel dicitur ad differentiā: qz duq; sūt
ciuitates huius nois. **a** Hinni voce tua. i. nimio vula-
tu more equorū. **b** Filia gallum. Filia gallum dicit ciui-
tatem conditam a gallum & possessam. Itēm gallum est nomē
montis: in quo erat ci-
uitas que dicitur filia
gallum. Aliqui dicunt
filiam gallum hierusa-
lem. ppter nois interp-
tationem: Gallum enī
interptat transmigra-
tio eoz: & sic innuit p
pheta trāsmigratione
futuram. Uel: **Filia**
gallum. i. ciuitates et
terra iuda/ per quā
trāsiet: & hinniet p
more exercitus/ sicut
būnus equus. **c** Attende laisa/ ciuitas iude. i. diligentē
declina impetum currentis exercitus. **d** Da uercula
anathoth: alia modica ciuitas: attende diligenter impetu
hostiū. **e** Digravit medemēa/ ciuitas alia/ iam su-
git p̄ timore. **f** Habitatores gabin/ illius ciuitatis q̄
est in montib; sita: **g** Cōfortamini. q. d. vos q̄ habitatē
in collib; arripite arma: qz etiā vob; non est securitas. Ita le-
git l̄ram Hiero. **h** Aut legit bay. **i** Digravit medemē-
na: non medenna fīm Bay. i. iam fugit solo auditu pterrita.
j Habitatores gabin/ etiam iam fugerūt. Et postea lo-
quitur sennacherib; exhortans milites suos ad laborem vīe:
et consolans eos quia sufficit dies adveniendū in nobe: et po-
nant ibi nocte tentoria: & mane veniat i herlm. Et dicitur he-
brei q̄ sennacherib; audierat ab augurib; & diuinis suis: q̄ illa
vice nō caperet hierlm/ nisi illa die videret eā: et iō festinabat
exercitū: v̄l poti; vt mane venies ex improviso maiore stragē
sacerter: & tra fīm Baymo. incipit hic versus. **L** onsortami-
ni: dicit sennacherib; ad exercitum suum: **k** Adhuc dies
est vt in nobe stetur. q. d. adhuc magna hora diei est: vt
bene veniamus in nobe: et ibi pnoctemus. Dicit Bay. **l** Nobe ciuitas est in iudea: de qua fuit iesbl/ unus de triginta
principib; dauid. Sed contra. i. Reg. xxij. c. dicit: Defici-
te dauid iesbl de nobe n̄sus est pcutere dauid: quō ergo fuit
vnuis de triginta principib; dauid: Immo ibi exp̄sse dicit: q̄
fuit de genere arapha philliste aduersari dauid: quē infecit
abisai. Preterea. q. Reg. xxij. vbi numerant principes da-
uid/ non ponit iste iesbl de nobe. **m** Sore binomius fuit: et ibi
sub alio nois numeratur. Deinde loquitur ppheta de sennache-
rib dicens: **n** Agitabit manū suam/ sicut minantes so-
lent facere. **k** Super montem filie sion. i. super ipsaz
arcem. **l** Collem hierusalē. i. et super hierusalē. Sion
enī mons est: in cui; colle est hierusalē/ et arx sua turris su-
perioris. **m** Ecce dñator r̄c. Sexta pars: in qua repetit
ppheta de extirpatione sennacherib; ad maiorem iudeoz
consolationē. Dicit ḡ pphetice: **m** Ecce: id est in proximo:
n Dñator dñs exercitū confringet lagunculaz
in terrore. i. exercitum sennacherib in puluerem rediget: sic
laguncula lutea: i cuius pfractiōne terret qui luxta ē: sic sen-
nacherib territus fuit in pfractiōne exercitus sui. **o** Et ex-
celsi statuta. i. superbi principes exercitus sennacherib:
p Succidēta vita vel a terra sua. **q** Sublimes:
id est reges & aliq; maiores de exercitu. **r** Humiliabunt:
id est deinceps in mortem. **s** Et subuertent pdensa
saltus. i. multitudine exercitus: **t** Ferro. i. angeli pcessione
sicut saltus succiditur ferro. **u** Et libanus cum excel-
sis cadet. i. se sennacherib cum suis principib; occide-
tur: non ibi sed postea in terra sua cecidit gladio fillorum
suorum. De hac expositione nulla est Bay. nisi h̄c p̄lunctio:
sed posita super illud: Ecce dominator: que reuera mittit ad
hāc expositionē. Bay exponit de christi passione: & iudeo-
ru de destructionē facta p romanos hoc modo. **v** Ecce certū

Esaie

tudinis signū est. **w** Dñator dñs exercitū. i. de pa-
ter. **x** Confringet. i. pfractiōne exponet. **y** Lagun-
culam. i. carnem christi fictilem & terream sicut nostra est.
z In terrore: quia terremot⁹ fact⁹ est magn⁹: et oēs per-
territi sunt iudei. Et nos simili debemus terreri: quia si de⁹ Bo. 8. f.

aa aprio filio suo nō pe-
percit: quomodo par-
cer nobis. Et si in virti-
di h̄c facta sunt: i ari-
do qd fieri: Luc. xxij.
e. Et qd dicitur b. cō-
fringet dñs/ habet si-
miles Matth. xxvj. e.
Percutiam pastores
et disp̄genit oves ges-
gis. Et exponit si-
militer: Percutiam. i.
percussiō exponam.
bb Zach. xij. c. dicitur:
Percute pastorem: Et est vox patri⁹ ad iudeum: non q̄ ac-
tionem eius p̄cepit: quia mala fuit: sed passionē christi p̄-
cepit quia bona fuit. Uel percute permisive vel predictiue.
cc Et excelsi. i. iudei cōtumaces & superbi. **dd** Succidē-
tur a terra sua per romanos. **ee** Et sublimes. i. princi-
pes phariseorū & scribe: **ff** Humiliabunt: et ideo deince-
ps. **gg** Et subuertent pdensa saltus ei⁹. i. popul⁹ hier-
usalē: que sic vocatur ppter multitudinē populi. **hh** Fer-
ro romano. **ii** Et libanus. i. templum de lignis libani
edificatū. **jj** Cum excelsis. i. cum sacerdotib; cadet. Or-
autem nois libani accipiatur templū: dicit Zach. xj. a. Ap-
ri libane portas tuas: & deuoret ignis cedros tuas.

kk Legredieſ r̄c. Non tenet ordi- **kk** Expo. Ca. XI
ne historie esatas: sed p̄p̄sterādo p̄cedit more p̄-
pheticō. In fine enī p̄precedentis capituli: p̄git de pa-
sione dñi & destructione iudeoz: in hoc agit dñ nativitate dñi:
et vocatione gentium. Et dividit hoc capitulū in qnq; p̄tes.
In prima agit de christi nativitate: & plenitudine dono⁹ ei⁹.
In secunda de iusto iudicio eius: ibi: Non fīm visionem
oculorū iudicabit. In tertia de pacifica & concordi cōba-
bitatione conuersorū ad fidē: ibi: Habitabit lupus cum
agnō. In quarta de christi passione: et dispersione israel
p̄greganda ad fidē: ibi: In die illa radix r̄c. In quinta de
predicatione apostolorū: per quam facta est cōgregatio: ibi:
Et leuabit signū r̄c. Hebrewi vo hoc capitulū exponit
de iōsia rege iuda sanctissimo: qui destructionē idolatrārum
quā ezechias incēperat p̄sumauit: et ossa pseudo p̄phetarū
combūssit: per quos idolatria fuerat exaltata. Et fīm hoc di-
viditur capitulū in tres partes. In prima agit de iōsia & san-
ctitate eius: et quō reuocauit illos qui de decem tribubus re-
manserant. In secunda agit de redditu duarum tribūnū a capti-
uitate babylonica: ibi: Et erit in die illa adiūciet dñs r̄c.
In tertia agit de desolatione egypti facta per alexandru ma-
gnū & redditu iudeoz qui erāt ibi in captiuitate: ibi: Et deso-
labit dñs linguam maris egypti r̄c. Dicit ergo: Ita
cadet sennacherib: et postea: **kk** Legredieſ. i. orietur:
kk Circa. i. iōsias qui malis fuit virga corrigēdo & flagellā-
do. **kk** Deradice iesse. i. de stirpe dauid. **kk** Et flos:
id est ipsem iōsias: qui fuit flos bonis cōsolādo & reficiēdo:
kk De radice eius. i. iesse. **kk** Ascēdet in solium regnū.

kk Et requiescat sup eū
kk Et egredieſ r̄c. Aliā expositionē quā p̄ncipalē exponit Secunda
glosulę: et q̄ vniuersit p̄sequamur. **kk** Et egredieſ vir- **kk** expositiō
ga de radice iesse: id est gloriosa virgo nascetur de stirpe
dauid. **kk** Et flos de radice eius ascēdet: id est chā-
stus de eadem stirpe orietur. Ex hoc loco vt dicit Hiero. i.
sumptum est illud Matth. q. d. Magareus vocabit r̄c. Nec
est ociosū: vt dicit Origenes sup Numeri. xvij. q̄ virga di-
citur exire: et flos ascendere: quia qui de celo venit sup omnes
est: Job. iij. d. Et nemo ascendit ī celum/ nisi qui descendit de
celo sūbois q̄ est in celo: Job. iij. b. j. xij. a. Ascēdet vñs sup
** vñbem leuem.